

اندیشه و راهبرد

سال چهارم / شماره ۲۱ / فروردین ۱۳۹۵ / قیمت ۵۰۰۰ تومان

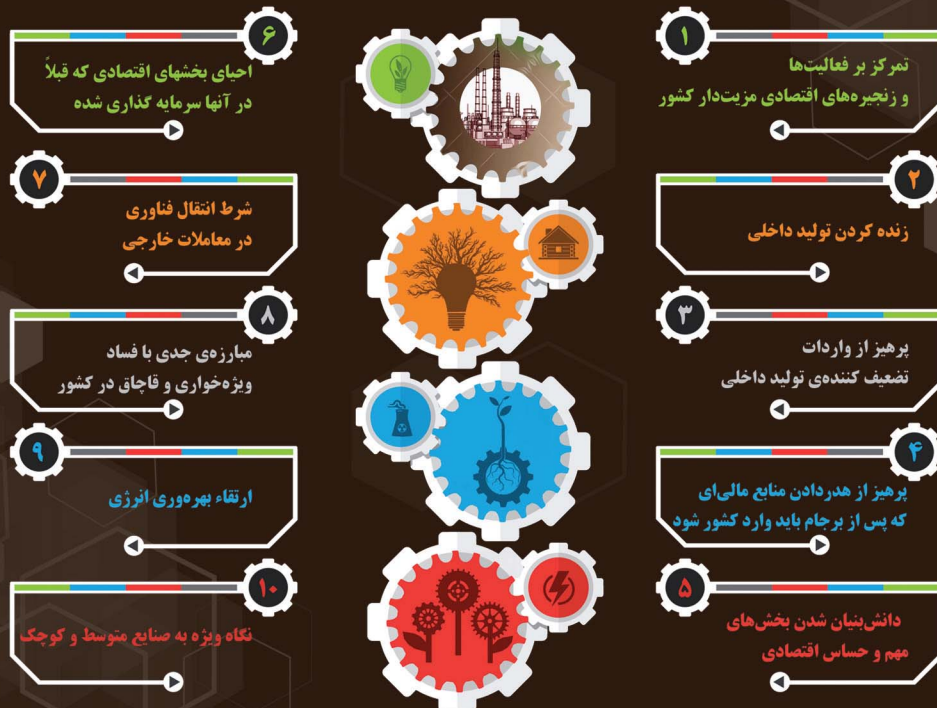

توسعه تولید داخلی
و
اقدامات اساسی
در
اقتصاد
مبارک
ساز

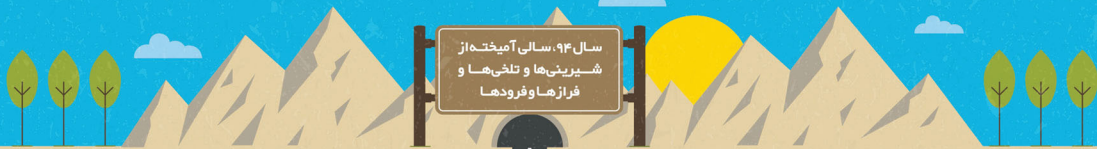

ده اقدام اساسی برای نجات اقتصاد کشور

بیانات مطرح شده رهبر انقلاب در حرم مطهر رضوی ۱۳۹۵/۰۱/۰۱

رهبر انقلاب در پیام نوروزی به مناسبت آغاز سال ۹۵، پس از مرور تلخی‌ها و شیرینی‌های سال گذشته، اولویت اصلی کشور را حل مشکلات اقتصادی دانستند و با تعیین نام سال، اقدام و عمل، در زمینه اقتصاد مقاومتی را جاده‌ی مستقیم و روشنی دانستند به سمت آن چیزی که کشور به آن احتیاج دارد. در این اینفوگرافیک نکات اصلی مطرح شده در پیام نوروزی رهبر انقلاب در آغاز سال ۹۵ مرور شده است.

سال ۹۴، سالی آمیخته از شیرینی‌ها و تلخی‌ها و فرازها و فرودها

۱۳۹۴

تلخی حادثه‌ها

امیدهایی که تجربه برجام بر انگیزت

نگرانی‌هایی که در کنار برجام وجود دارد

شیرینی راهپیمایی ۲۲ بهمن

کارهای مقدماتی بخشنامه‌ها و دستور به دستگانه‌های مختلف در زمینه اقتصاد مقاومتی

شیرینی انتخابات هفتم اسفند

لازمه‌ی حل مشکلات اقتصادی: اقدام، عمل و نشان دادن محصول کار به مردم

اهمیت مسئله اقتصاد: تاثیر گذاری بر

- مسائل اخلاقی
- مسائل فرهنگی
- آسیب‌های اجتماعی

کار اصلی ما: مایه‌ی کارگری کنیم که در مقابل تهدید دشمنان، آسیب‌پذیری را به مفر برسانیم.

مطالبات اصلی مردم:

تولید داخلی

تولید ایران

ایجاد اشتغال و رفع بیکاری

مقابله‌ی با رکود

حل مسئله گرانی

تولید ایران

سالها، ایام عمر انسان مشتمل بر فرسودگی است و مشتمل بر تهدیدهایی است. هنر ما باید این باشد که از فرسودگی استفاده کنیم و تهدیدها را تبدیل به فرصت کنیم.

اندیشه و راهبرد

سال چهارم / شماره ۲۱ / فروردین ۱۳۹۵ / قیمت ۵۰۰۰ تومان

اقتصاد مقاومتی یک انتخاب نیست، یک ضرورت است

سردار دکتر محسن رضایی

۴۰

ضرورت ترویج فرهنگ اقتصاد مقاومتی

آیت الله مصباحی مقدم

۴۲

مقابله با تهدیدها با اقتصاد کارا

دکتر شاه ویسی

۴۴

اقتصاد مقاومتی، بایدها و نبایدها

دکتر ابراهیم رزاقی

۴۶

اقتصاد مقاومتی؛ راهبرد اساسی برای مقابله با فقر و بیکاری

آیت الله محسنی گرکانی

۴۷

خطر انحراف بیخ گوش اقتصاد مقاومتی

دکتر حجت الله عبدالملکی

۴۹

نگاهی به پیام نوروزی رهبر معظم انقلاب اسلامی

رهبر معظم انقلاب

۵

دیدار نوروزی جمعی از مسئولان کشور با رهبر انقلاب

رهبر معظم انقلاب

۷

فرهنگ مقاومتی لازمه اقتصاد مقاومتی

امام خمینی(ره) و رهبر معظم انقلاب

۱۴

لزوم توجه دولت و مجلس به تحقق اقتصاد مقاومتی

دکتر علی لاریجانی

۱۸

توجه مسئولان به اصول و سیاست های اقتصاد مقاومتی

آیت الله صادق لاریجانی

۲۰

ستون فقرات اقتصاد مقاومتی

علامه جوادی آملی

۳۴

همچنین در این شماره می خوانید

ده اقدام اساسی برای نجات اقتصاد کشور در کلام رهبر انقلاب
اقتصاد مقاومتی در کلام امام خامنه ای
چرایی تدوین و ابلاغ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی
پیش شرط و ۱۰ راه کار برای اجرایی کردن اقتصاد مقاومتی
ده نکته درباره تحقق اقتصاد مقاومتی
نقش خانواده در تجلی اقتصاد مقاومتی
اقتصاد مقاومتی در گرو تغییر سبک زندگی
اقتصاد مقاومتی با مبنایی کاملاً علمی
اقتصاد مقاومتی، مردمی است یا خصوصی؟
راهکار ۳۵ اقتصاددان برای اقتصاد مقاومتی
آیا خودکفایی همان اقتصاد مقاومتی است؟
ایستاده روی پای تولید ملی
واکاوی اقتصاد مقاومتی در آیات و روایات اسلامی

ماهنامه سیاسی فرهنگی با مجوز ۲۲۳۷۵ از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سال چهارم / شماره ۲۱ / فروردین ۱۳۹۵
صاحب امتیاز و مدیر مسئول : ماندانا شاه ویسی
زیر نظر شورای سردبیری

آرا و نظرات چاپ شده در ماهنامه لزوماً نظر ماهنامه اندیشه و راهبرد نمی باشد.
ماهنامه اندیشه و راهبرد در ویرایش و تلخیص کلیه مطالب دریافتی آزاد است.
مطالب و تصاویر دریافت شده از نویسندگان قابل برگشت نمی باشد.
نقل مطلب و تصاویر ماهنامه اندیشه و تدبیر با ذکر ماخذ آزاد می باشد.
ماهنامه اندیشه و راهبرد از کلیه متخصصان، اساتید و مدیران در زمینه موضوع های
مجله به زبان فارسی و انگلیسی مقاله، نقد و ترجمه می پذیرد.

نگاه‌ها

باسلام:

نگاه این ماه، نگاه در یکسال آینده دارد، نگاه به ضرورت‌ها، نیازها، بایدها و نبایدها!

در نگاه راهبردی رهبر معظم انقلاب، اقتصاد مقاومتی یک شعار نیست، یک واقعیت اقتصادی است، اقتصاد مقاومتی یک بحث کاربردی است و شاخص‌های آن ریشه در عمل دارد.

القای تفکر اقتصاد مقاومتی یک تدبیر هوشمندانه است تا مدیران ارشد اقتصادی را از غفلت ایجادشده در بخش اقتصادی برهانند و رشد و توسعه و شکوفایی و تولید ملی و قطع وابستگی اقتصادی را حتی در سخت‌ترین تحریم‌ها و فشارهای اقتصادی دشمنان به بار بیاورد. اقتصاد مقاومتی مکمل جهاد اقتصادی است و سبب امنیت و ثبات در اقتصاد و عدم زلزله در برابر شوک‌های خارجی اقتصادی یا همان استقلال اقتصادی از شاخصه‌های بارز اقتصاد مقاومتی است.

اقتصاد مقاومتی تنها مربوط به زمان تحریم و جنگ نیست، بلکه یک چشم‌انداز بلندمدت پیش روی اقتصاد ایران است، زیرا اقتصاد ایران در سایه تفکر مقدس و آرمان‌های والای جمهوری اسلامی همیشه آماج حملات دشمنان خواهد بود. اقتصاد مقاومتی به معنای ریاضت اقتصادی نیست، بلکه مفهوم شکوفایی اقتصاد و رفع مشکلات موجود در زیربخش‌های اقتصادی به منظور جلوگیری از امتیازدهی به دشمنان و بهبود سطح رفاه عموم مردم است.

اقتصاد مقاومتی یک نظام اقتصادی فعال، روبه‌رشد و جهادی با هدف مقابله با توطئه‌ها و ترفندهای اقتصادی دشمنان و کاهش اسب پذیری و وابستگی کشور در شرایط فشار تحریم است. این تنوع اقتصاد مستلزم باز مهندسی فرهنگ اقتصادی کشور، تقویت عزم و اراده ملی، انعطاف‌پذیری هوشمندانه و افزایش آستانه تحمل مردم در سختی‌هاست و با رویکردی منطقه‌ای و جهانی سعی در گسترش همبستگی با کشورهای همسایه و ایجاد قطب‌های اقتصادی و سیاسی همسو در جهان دارد. لذا اقتصاد مقاومتی را می‌توان یک نقشه راه و طرح جامع اقتصاد سالم و توسعه‌گرا، براساس الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت، با لحاظ عامل شرایط فشار و بحران دانست.

از طرفی اقتصاد مقاومتی نیازمند بازنگری در شیوه و سبک زندگی مدرن به سبک اسلامی و ایرانی است به طوری که موضوع توجه به سبک زندگی اسلامی ایرانی با فرمایشات اخیر مقام معظم رهبری وارد فاز تازه‌ای شده است.

رهبر معظم انقلاب در یکی از دیدارهای خود با جوانان بحث کاملی را در خصوص سبک زندگی ارائه فرمودند که این فرمایشات باید به عنوان یک سند فرهنگی برای تحول در جامعه چه از سوی مسئولان و چه از سوی مردم، مورد توجه و عنایت ویژه قرار داد.

الگویی که متأثر از آداب و اصول اسلامی و ایرانی است و سبک زندگی یک انسان مسلمان ایرانی را از یک فردی که تحت تأثیر فرهنگ غربی است متمایز می‌کند.

رهبر معظم انقلاب اسلامی بارها بر ضرورت دستیابی به اقتصاد مقاومتی تأکید فرموده‌اند و بسیاری از صاحب‌نظران و اقتصاددانان نیز معتقدند که بنای اقتصاد مقاومتی از دل رفتارهای اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مردم بیرون می‌آید، بنابراین رابطه مستقیم و مثبتی میان اجرا اقتصاد مقاومتی در کشور و نحوه و سبک زندگی و فرهنگ اقتصادی و الگوی ذهنی و رفتاری جامعه وجود دارد و ریشه اصلاح مسائل اقتصادی در اصلاح فرهنگ اقتصادی، سبک زندگی مردم، الگوی مصرف و توسعه فرهنگ کار و تلاش و تولید ملی است.

بنابراین همانگونه که بسیاری از اقتصاددانان ریشه اقتصاد را در فرهنگ می‌دانند، به درستی رهبر فرزانه انقلاب مسیر را برای مردم و مسئولان معین فرمودند و ریشه اقتصاد مقاومتی در اصلاح الگوی سبک زندگی بر اساس الگوی اسلامی و ایرانی است که اندیشمندان، نخبگان و اساتید و دانشجویان باید عزم خود را جزم کنند تا الگویی کارآمد را برای سبک زندگی اسلامی و ایرانی مردم ارائه کنند. وما می‌توانیم، با اقدام و عمل!

اللهم عواقب امورنا خیرا

مروری بر محورهای پیام نوروزی رهبر انقلاب به مناسبت آغاز سال ۹۵

عید نوروز را به همه‌ی خانواده‌های ایرانی و افراد ایرانی در هر نقطه‌ی عالم تبریک عرض میکنم. بخصوص به خانواده‌های عزیز شهیدان، به جانبازان عزیز، به خانواده‌های محترم آنها، و به همه‌ی ایثارگران تبریک عرض میکنم و یاد شهیدان بزرگوارمان و یاد امام عزیزمان را گرامی میدارم.	تبریک عید نوروز
امیدواریم که ان‌شاءالله سال ۹۵ به برکت حضرت زهرا سال مبارکی باشد برای ملت ایران، و از معنویات و راهنمایی‌های آن بزرگوار و از زندگی آن بزرگوار درس بگیریم و بهره‌مند شویم.	متبرک بودن سال ۹۵ به نام حضرت زهرا سلام‌الله‌علیها
از تلخی حادثه‌ی منا تا شیرینی راهپیمائی ۲۲ بهمن و انتخابات هفتم اسفند. در تجربه‌ی برجام، از امیدهائی که برانگیخت، تا نگرانیهائی که در کنار آن هست. سالها و ایام عمر انسان، مشتمل بر فرصتهائی است و مشتمل بر تهدیدهائی است. هنر ما باید این باشد که از فرصتها استفاده کنیم و تهدیدها را هم تبدیل به فرصت کنیم.	شیرینی‌ها و تلخی‌های سال ۹۴
امیدهائی وجود دارد برای سال ۹۵... برای تحقق این امیدها باید تلاش کرد، باید کار شبانه‌روزی کرد و باید بی‌وقفه سعی و کوشش کرد. اصل قضیه این است که ملت ایران باید بتواند کاری بکند که خود را در مقابل تهدیدهای دشمنان و دشمنیهای آنها، از آسیب‌پذیری خارج کند... آسیب‌پذیری را به صفر برسانیم.	تحقق امیدهای سال ۹۵ با تلاش
به گمان من مسئله‌ی اقتصاد در اولویت اول است... اگر به توفیق الهی، هم ملت و هم دولت و مسئولان گوناگون، بتوانند در مسئله‌ی اقتصاد کارهای درست و بجا و متقن را انجام دهند، امید این هست که در مسائل دیگر، مثل مسائل اجتماعی، آسیبهای اجتماعی، مسائل اخلاقی و فرهنگی هم تأثیرگذار باشند.	اقتصاد، اولویت اول کشور
در مسئله‌ی اقتصاد، آن چیزی که مهم و اصل است، مسئله‌ی تولید داخلی است؛ مسئله‌ی ایجاد اشتغال و رفع بیکاری، مسئله‌ی تحرک و رونق اقتصادی و مقابله‌ی با رکود است؛ اینها مسائل مبتلابه مردم است؛ اینها چیزهائی است که مردم آنها را حس میکنند و مطالبه میکنند؛ و آمارها و اظهارات خود مسئولین هم نشان میدهد که این مطالبات خواسته‌های مردم بجا و به مورد است. گزارشی که برادران ما در دولت به من دادند، نشان میدهد که کارهای وسیعی کرده‌اند؛ منتها این کارها کارهای مقدماتی است؛ کارهائی است در زمینه‌ی بخشنامه‌ها و دستورها به دستگاههای مختلف؛ اینها کارهای مقدماتی است؛ اما آنچه که لازم است ادامه پیدا کند، عبارت است از اقدام کردن و عمل کردن و روی زمین، محصول کار را به مردم نشان دادن.	تلاش در جهت خواسته‌های بجای مردم: مسئله تولید داخلی، رفع بیکاری و رکود و مهار گرانی
آنچه که من به عنوان شعار امسال انتخاب میکنم، عبارت است از «اقتصاد مقاومتی؛ اقدام و عمل». این، راه و جاده‌ی مستقیم و روشنی است به سمت آن چیزی که به آن احتیاج داریم. توقع نداریم که این اقدام و عمل، در ظرف یک سال همه‌ی مشکلات را حل کند؛ اما مطمئنیم که اگر چنانچه اقدام و عمل به صورت برنامه‌ریزی شده و درست انجام بگیرد، ما در پایان این سال آثار و نشانه‌های آن را مشاهده خواهیم کرد.	شعار سال ۹۵: اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل

ده اقدام اساسی برای نجات اقتصاد

رهبر انقلاب در آستانه‌ی آغاز سال ۹۵، امسال را به نام سال «اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل» نامگذاری کرد و در سخنرانی در حرم مطهر رضوی ده اقدام اساسی اقتصاد مقاومتی را برای نجات کشور برشمردند که در این اینفوگرافیک به اختصار مرور شده‌اند.

دانش بنیان شدن بخش‌های مهم و حساس اقتصادی

آن‌هایی که می‌توانند موفق‌ترند بلند را دوری تنظیم کنند و با اندک اصلاحی می‌توانند به هدف خود در بخش نفت و گاز و بخش موتور می‌رسند.

جلوگیری از اتلاف منابع مالی پس از انجام

سرمایه‌گذاری مطالبات و روش‌های مختلف تولید در بخش تولید.

تولید داخلی زنده‌کردن

۶۰ درصد از تولیدی امکانات تولید کشور.

شناسایی و تمرکز بر فعالیت‌ها و زنجیرهای اقتصادی مزیت‌دار کشور

پژوهشی گسترده در زمینه‌های مختلف.

پرهیز از واردات تضعیف‌کننده‌ی تولید داخلی

پارچه‌ها از قیمت خرید بهر زمان می‌توان آن را در داخل کشور تولید کرد.

شرط انتقال فناوری در معاملات خارجی

پدجای خرید محصول نهایی فناوری اثر پذیرم.

احیای بخش‌های اقتصادی که قبلاً در آنها سرمایه‌گذاری شده

۱۰٪

۶۰ میلیون تن ظرفیت اسمی تولید در صنایع پتروشیمی، ۷۰ درصد آن فعال است.

مبارزه‌ی جدی با فساد ویژه‌خواری و قاچاق در کشور

۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار قاچاق سالانه در کشور. ۱۰۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان معوقات بانک.

ارتقای بهره‌وری انرژی

۱۰۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار صرفه‌جویی با افزایش بهره‌وری در بخش انرژی.

کمک به رونق بنگاه‌های متوسط و کوچک

۹۱٪ بنگاه متوسط و کوچک. ۹٪ منابع بزرگ.

اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل

تقویت تولید داخلی، حل مشکل رکود، مبارک‌گرانی، رفع بیکاری

اگر ما بخواهیم مشکل رکود را حل کنیم، مشکل تولید داخلی را حل کنیم، بخواهیم مسئله‌ی بیکاری را حل کنیم، بخواهیم گرانی را مهار کنیم، علاج همه‌ی اینها در مجموعه‌ی مقاومت اقتصادی و اقتصاد مقاومتی گنجانده شده است. اقتصاد مقاومتی شامل همه‌ی اینها است. میشود با اقتصاد مقاومتی به جنگ بیکاری رفت؛ میشود به جنگ رکود رفت؛ میشود گرانی را مهار کرد؛ میشود در مقابل تهدیدهای دشمنان ایستادگی کرد؛ میشود فرصتهای بسیاری را برای کشور ایجاد کرد و از فرصتها استفاده کرد؛ شرطش این است که برای اقتصاد مقاومتی کار و تلاش انجام بگیرد. (مقام معظم رهبری امام‌خانه‌ای تهران)

سال ۱۳۹۵

نگاهی به پیام نوروزی رهبر معظم انقلاب اسلامی

پیام نوروزی و نام‌گذاری سال ۹۵ حاکی از آن است که همه مسؤولان کشور چه مسؤولان دولتی و چه مسؤولان دیگر باید همت اصلی خود را در این سال اقتصاد مقاومتی و توجه به تولید داخلی قرار دهند.

پیام نوروزی رهبر معظم انقلاب اسلام علاوه بر تعیین نام و شعار سال جدید حاوی نکاتی در مورد وضعیت سال گذشته و نکاتی در باب سال آتی شمسی بود. رهبر معظم انقلاب سال جدید را سال اقتصاد مقاومتی اقدام و عمل نامیدند که نکات فراوانی در این نام‌گذاری و نوع آن مستتر است. این پیام و نام‌گذاری حاکی از آن است که همه مسؤولان کشور چه مسؤولان دولتی و چه مسؤولان دیگر باید همت اصلی خود را در این سال اقتصاد مقاومتی و توجه به تولید داخلی قرار دهند. در عین حال همه مردم و دلسوزان کشور نیز باید در کمک به مسؤولان تلاش کنند تا مسؤولان کشور در انجام اقتصاد مقاومتی موفق شوند.

سالی با دو ولادت حضرت زهرا(س)

اولین نکته پیام نوروزی رهبر معظم انقلاب پس از تبریک سال جدید به مردم ایران به خصوص خانواده‌های شهدا این بود که سال جدید سالی است که هم در آغاز و هم در پایان، متبرک به نام مبارک حضرت زهرا(س) است. هم اول این سال منطبق بر ولادت آن بزرگوار با ماه‌های قمری است، هم آخر این سال. بنابراین امیدواریم که ان‌شاءالله سال ۹۵ به برکت حضرت زهرا سال مبارکی باشد برای ملت ایران و از معنویات آن بزرگوار و از راهنمایی‌های آن بزرگوار و از زندگی آن بزرگوار درس بگیریم و بهره‌مند شویم.

سال ۹۴ آمیزه‌ای از شیرینی‌ها و تلخی‌ها

سال ۹۴ از نظر رهبر معظم انقلاب مانند سالهای دیگر آمیزه‌ای از تلخیها

و شیرینی‌ها بوده است تلخی حادثه منا و شیرینی ۲۲ بهمن و انتخابات ۷ اسفند. نمونه‌ای در این رابطه است.

برجام تجربه‌ای که امیدها و نگرانی‌هایی آفرید نکته دیگری که در پیام رهبر معظم انقلاب به اختصار بیان شد این بود که برجام که در سال ۹۴ رخ داد تجربه برای ملت ایران است که هم امیدهایی آفریده است و هم نگرانی‌هایی در کنار آن هست.

امیدهای سال ۹۵

امیدهایی وجود دارد برای سال ۹۵. انسان به مجموعه‌ی اوضاع که نگاه می‌کند، امیدهایی را مشاهده می‌کند. البته برای تحقق این امیدها باید تلاش کرد، باید کار شبانه‌روزی کرد و باید بی‌وقفه سعی و کوشش کرد. اصل قضیه این است که ملت ایران باید بتواند کاری بکند که خود را در مقابل تهدیدهای دشمنان و دشمنیهایی آن‌ها، از آسیب‌پذیری خارج کند. ما باید کاری کنیم که در مقابل تهدید دشمنان، آسیب‌پذیر نباشیم. آسیب‌پذیری را به صفر برسانیم.

اقتصاد اولویت فوری کشور

به گمان من مسأله‌ی اقتصاد در اولویت اول است. یعنی وقتی انسان نگاه می‌کند، در میان مسائل اولویت‌دار، از همه فوری‌تر و نزدیک‌تر، مسأله‌ی اقتصاد است. اگر به توفیق الهی، هم ملت و هم دولت و مسؤولان گوناگون، بتوانند در مسأله‌ی اقتصاد کارهای درست و بجا و متقن را انجام دهند، امید این هست که در مسائل دیگر، مثل مسائل اجتماعی، مثل آسیب‌های اجتماعی، مثل مسائل اخلاقی، مثل مسائل فرهنگی هم تأثیر گذار باشند.

تولید داخلی اولویت اول در اقتصاد

در مسأله‌ی اقتصاد، آن چیزی که مهم است و اصل است، مسأله‌ی تولید داخلی است؛ مسأله‌ی ایجاد اشتغال و رفع بیکاری است؛ مسأله‌ی تحرک و رونق

اقتصادی و مقابله‌ی با رکود است؛ این‌ها مسائل مبتلا به مردم است؛ این‌ها چیزهایی است که مردم آن‌ها را حس می‌کنند و مطالبه می‌کنند؛ و آمارها و اظهارات خود مسؤولین هم نشان می‌دهد که این مطالبات مردم و این خواسته‌های مردم به‌جا و به‌مورد است.

حل مشکلات اقتصادی کشور در گرو اقتصاد مقاومتی

اگر ما بخواهیم مشکل رکود را حل کنیم، مشکل تولید داخلی را حل کنیم، بخواهیم مسأله‌ی بیکاری را حل کنیم، بخواهیم گرانی را مهار کنیم، علاج همه‌ی این‌ها در مجموعه‌ی مقاومت اقتصادی و اقتصاد مقاومتی گنجانده شده است. اقتصاد مقاومتی شامل همه‌ی این‌ها است. می‌شود با اقتصاد مقاومتی به جنگ بیکاری رفت؛ می‌شود به جنگ رکود رفت؛ می‌شود گرانی را مهار کرد؛ می‌شود در مقابل تهدیدهای دشمنان ایستادگی کرد؛ می‌شود فرصتهای بسیاری را برای کشور ایجاد کرد و از فرصتها استفاده کرد؛ شرطش این است که برای اقتصاد مقاومتی کار و تلاش انجام بگیرد.

شعار سال جدید

بنابراین آنچه من به‌عنوان شعار امسال انتخاب می‌کنم، عبارت است از «اقتصاد مقاومتی؛ اقدام و عمل». این، راه و جاده‌ی مستقیم و روشنی است به سمت آن چیزی که به آن احتیاج داریم. البته توقع نداریم که این اقدام و عمل، در ظرف یک سال همه‌ی مشکلات را حل کند؛ اما مطمئنیم که اگر چنانچه اقدام و عمل به‌صورت برنامه‌ریزی شده و درست انجام بگیرد، ما در پایان این سال آثار و نشانه‌های آن را مشاهده خواهیم کرد. از همه‌ی کسانی که در این راه تلاش کردند و تلاش می‌کنند، تشکر می‌کنم.

اقتصاد مقاومتی و رفع گرفتاری‌ها

اگر به اقتصاد مقاومتی عمل نکنیم، گرفتاری‌ها روزبه‌روز بیشتر خواهد شد

فوری‌ترین مسأله اولویت‌دار؛ اقتصاد

به گمان من مسأله اقتصاد در اولویت اول است، یعنی وقتی انسان نگاه می‌کند در میان مسائل اولویت‌دار، از همه فوری‌تر و نزدیکتر، مسأله اقتصاد است.

اصل در اقتصاد؛ تولید، اشتغال، رونق

در مسأله اقتصاد، آن چیزی که مهم است و اصل است، مسأله تولید داخلی است؛ مسأله ایجاد اشتغال و رفع بیکاری است؛ مسأله تحرک و رونق اقتصادی و مقابله با رکود است؛ این‌ها مسائل مبتلا به مردم است؛ این‌ها چیزهایی است که مردم آن‌ها را حس می‌کنند و مطالبه می‌کنند و آمارها و اظهارات خود مسؤولین هم نشان می‌دهد که این مطالبات مردم و این خواسته‌های مردم به‌جا و به‌مورد است.

تولید، اشتغال، رونق در گرو اقتصاد مقاومتی

اگر ما بخواهیم مشکل رکود را حل کنیم، مشکل تولید داخلی را حل کنیم، بخواهیم مسأله بیکاری را حل کنیم، بخواهیم گرانی را مهار کنیم، علاج همه این‌ها در مجموعه مقاومت اقتصادی و اقتصاد مقاومتی گنجانده شده است. اقتصاد مقاومتی شامل همه این‌ها است. می‌شود با اقتصاد مقاومتی به جنگ بیکاری رفت؛ می‌شود به جنگ رکود رفت؛ می‌شود گرانی را مهار کرد؛ می‌شود در مقابل تهدیدهای دشمنان ایستادگی کرد؛ می‌شود فرصتهای بسیاری را برای کشور ایجاد کرد و از فرصتها استفاده کرد؛ شرطش این است که برای اقتصاد مقاومتی کار و تلاش انجام بگیرد.

اقتصاد مقاومتی؛ علاج تحریم

تحریم را با مجاهدت در باب اقتصاد مقاومتی بایستی خنثی کرد. برنامه‌های اقتصادی براساس و با فرض ماندن تحریمها بایستی برنامه‌ریزی بشود و تعقیب بشود و تحقق پیدا بکند. علاج مسأله تحریم، عبارت است از همین اقتصاد مقاومتی.

من هم در زمان این دولت، هم در زمان دولت قبل که بخشی از تحریمهای مهم تازه شروع شده بود و بخشی هم در انتظار زمان بود که شروع بشود،

گفتم که مشکلات اقتصادی کشور ممکن است بیست درصد، سی درصد، چهل درصد مربوط باشد به تحریمها، (اما) بقیه مربوط به مدیریت ما است؛ ما باید مدیریت کنیم، ما بایستی درست عمل کنیم و راه عمل هم اقتصاد مقاومتی است. اگر چشم ما به تصمیم بیگانه باشد، به‌دست بیگانه باشد، به جایی نمی‌رسیم.

اقتصاد مقاومتی، نه صرف نظر از اصول

ما احتیاج نداریم از ارزشهای خودمان، از خطوط قرمز خودمان، از اصول خودمان صرف نظر کنیم تا آمریکا نتواند ما را تحریم بکند؛ ما با دنبال کردن همین سیاست اقتصاد مقاومتی، به‌معنای عملی مسأله و اقدام عملی موضوع، می‌توانیم کشور را مصونیت‌سازی کنیم؛ می‌توانیم مصونیت بدهیم کشور را تا دیگر در مقابل تحریم به خودمان نلرزیم که ما را تحریم خواهند کرد. خب تحریم بکند؛ اگر اقتصاد مقاومتی شد، تحریم دشمن تأثیر قابل توجهی نخواهد کرد.

اقتصاد مقاومتی؛ حتی در شرایط غیر تحریم

اقتصاد مقاومتی برای کشور ضروری است؛ تحریم باشد هم لازم است، تحریم نباشد هم لازم است. آن‌روزی که تحریمی هم در این کشور وجود نداشته باشد، اقتصاد مقاومتی برای این کشور ضروری است، لازم است. اقتصاد مقاومتی یعنی ما بنای اقتصادی کشور را جوری تنظیم کنیم و ترتیب بدهیم که تکانه‌های جهانی در آن اثر نگذارد. اگر در کشور اقتصاد مقاومتی باشد، هیچ‌کدام از این تکانه‌های بین‌المللی نمی‌تواند به زندگی مردم آسیب وارد کند. اگر این شد، از تهدید دشمن دیگر نمی‌ترسیم، از تحریم دیگر تمنان نمی‌لرزد، از پایین افتادن قیمت نفت عزانمی‌گیریم.

معیار همه برنامه‌های اقتصادی

فعالیت‌های دولتی - فرض کنید فلان معامله‌ای که در فلان جا انجام می‌گیرد - باید مشخص بشود که این کجای اقتصاد مقاومتی قرار می‌گیرد؛ این‌را ما به مسؤولین عزیزمان تذکر دادیم که فلان جا شما دارید فلان چیز را می‌خرید یا فلان چیز را معامله می‌کنید، در صحنه عرصه اقتصاد مقاومتی، این معامله در کجای این جدول عظیم قرار می‌گیرد؛ باید مشخص بشود، یعنی معیار همه کارهای اقتصادی، فعالیت‌های اقتصادی ما بایستی برنامه عظیم و همه‌جانبه اقتصاد مقاومتی باشد.

اطمینان از مشاهده آثار...

بنابراین آنچه من به‌عنوان شعار امسال انتخاب می‌کنم، عبارت است از «اقتصاد مقاومتی؛ اقدام و عمل». این، راه و جاده مستقیم و روشنی است به سمت آن چیزی که به آن احتیاج داریم. البته توقع نداریم که این اقدام و عمل، در ظرف یک سال، همه مشکلات را حل کند، اما مطمئنیم که اگر چنانچه اقدام و عمل به‌صورت برنامه‌ریزی شده و درست انجام بگیرد، ما در پایان این سال، آثار و نشانه‌های آن را مشاهده خواهیم کرد. از همه کسانی که در این راه تلاش کردند و تلاش می‌کنند، تشکر می‌کنم.

شعار سال؛ دنبال کنید، نه تابلو

من این نکته را حتما تذکر بدهم؛ گاهی اوقات این شعاری که ما برای سال اعلام می‌کنیم، بعد ناگهان می‌بینیم همه در و دیوارهای تهران و شهرهای دیگر پر شده از تابلو که این شعار رویش نوشته شده. این فایده‌ای ندارد. گاهی کارهای پرهزینه‌ای انجام می‌گیرد، چه لزومی دارد؟ آنچه من از مسؤولین و از مردم عزیزمان توقع دارم، این است که این شعار را بشنوند، باور کنند و دنبال کنند. تابلو کردن و در و دیوار را پر کردن و عکس زدن و این‌ها هیچ لزومی ندارد. اگر هزینه‌ای نداشته باشد، لزومی ندارد. اگر هزینه داشته باشد، اشکال هم دارد. هیچ لزومی ندارد کارهای پرهزینه را انجام بدهند.

ترک اقتصاد مقاومتی = گرفتاری بیشتر

کشور بدون اقتصاد مقاومتی رشد نخواهد کرد، مشکلات اقتصادی‌اش برطرف نخواهد شد، بلکه گرفتاری‌هایش روزبه‌روز بیشتر خواهد شد، اگر ما اقتصاد مقاومتی را عمل نکنیم.

دیدار نوروزی جمعی از مسئولان کشور با رهبر انقلاب

آمریکا نماد بداخلاقی و بد ادایی است و به آمریکایی‌ها نمی‌توان اعتماد کرد. برخی کشورهای دیگر غربی نیز همین‌گونه‌اند. بنابراین باید به توانایی‌های داخلی خودمان اعتماد کنیم.

قرارگاه مرکزی اقتصاد مقاومتی باید با فرماندهی دولت و معاون اول رئیس‌جمهور، با جلب همکاری همه‌ی دستگاه‌ها و رصد عملکرد بخش‌ها و حمایت جدی از تولید، زمینه‌ساز «اقدام و عمل» در اقتصاد مقاومتی شود. دستگاه‌هایی که بی‌تفاوت هستند، باید به مسیر اصلی کشانده شوند.

من از هر اقدامی که در دولت، مجلس و قوه‌ی قضائیه، در جهت منافع مردم و گشایش امور و حل مشکلات مردم باشد، جدا حمایت خواهم کرد، اما مهم این است که احساس شود کاری که انجام می‌گیرد، برای منافع ملی مفید و لازم است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی ظهر روز چهارشنبه ۱۸ فروردین ۱۳۹۵ در دیدار عیدانه جمعی از اعضای هیأت دولت، هیأت رئیسه‌ی مجلس شورای اسلامی، مسئولان عالی دستگاه قضایی و مسئولان برخی نهادها ضمن تشکر از مسئولان به‌ویژه تلاش‌ها و زحمات دولت محترم در جهت پیگیری اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، «همدلی و هم‌زبانی» و «اتحاد مسئولان کشور» را برای اجرای این سیاست‌ها بسیار مهم ارزیابی و تأکید کردند: قرارگاه مرکزی اقتصاد مقاومتی باید با فرماندهی دولت و شخص معاون اول رئیس‌جمهور، ضمن جلب همکاری و کمک همه‌ی دستگاه‌ها و رصد دقیق عملکرد و حرکت بخش‌های مختلف، و حمایت جدی از تولید داخلی، زمینه‌ساز اقدام همه‌جانبه و فراگیر به‌منظور تحقق «اقدام و عمل» در اقتصاد مقاومتی شود. ایشان نقش فرماندهی قرارگاه اقتصاد مقاومتی را در رصد دقیق فعالیت‌های دستگاه‌ها، بسیار با اهمیت خواندند و گفتند: در این رصد، باید دستگاه‌هایی که در چارچوب این سیاست‌ها حرکت می‌کنند تقویت، و دستگاه‌هایی که بی‌تفاوت هستند، به مسیر اصلی کشانده شوند و از اقدامات دستگاه‌هایی که برخلاف اقتصاد مقاومتی حرکت می‌کنند، جلوگیری شود. رهبر انقلاب اسلامی با تأکید بر اینکه «اقدام و عمل» در اقتصاد مقاومتی باید به‌گونه‌ای باشد که در پایان سال، امکان ارائه‌ی

گزارش دقیق و ملموس از عملکردها در حوزه‌های مختلف وجود داشته باشد، افزودند: مجموعه‌ی دستگاه‌های اجرایی، توانایی تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی را دارند و باید مجلس شورای اسلامی نیز در این مسیر به دولت کمک کند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای خاطرنشان کردند: ما به دنبال بالا بردن انتظارات و توقعات از دولت نیستیم و در جریان مشکلات و کمبود اعتبارات و منابع نیز هستیم اما باید با صرفه‌جویی در برخی بخش‌ها، خلأها و کمبودها در بخش‌های دیگر جبران شود.

ایشان مجموعه‌ی مدیریتی کشور را مجموعه‌ای زیاده، با تجربه و دارای انگیزه و فکر و عمل دانستند و افزودند: قرارگاه فرماندهی که هم مرکز فکر و هم مرکز عمل است، باید با استفاده از توان خوب مدیریتی کشور و همچنین با بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و توانایی‌های دستگاه‌های مختلف در جهت تصمیم‌گیری و پیگیری مراحل اجرا حرکت کند.

رهبر انقلاب اسلامی با تأکید بر اینکه اداره‌ی کشور که مسئولیت آن برعهده‌ی دولت و شخص رئیس‌جمهور محترم است بسیار سخت است، گفتند: با توجه به اشتغالات فراوان و گسترده‌ی رئیس‌جمهور محترم، معاون اول رئیس‌جمهور که دارای جایگاه ممتازی است می‌تواند نقش ویژه‌ای برای فرماندهی قرارگاه اقتصاد مقاومتی ایفا کند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای تأکید کردند: من از هر اقدامی که در دولت، مجلس و قوه‌ی قضائیه، در جهت منافع مردم و گشایش امور و حل مشکلات مردم باشد، جداً حمایت خواهم کرد، اما مهم این است که احساس شود کاری که انجام می‌گیرد، برای منافع ملی مفید و لازم است.

ایشان تأکید کردند: باید در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی به توانایی‌ها و ظرفیت‌های فراوان داخلی اتکا کرد. رهبر انقلاب اسلامی، آمریکا را نماد بد اخلاقی و بد ادایی دانستند و خاطرنشان کردند: به آمریکایی‌ها نمی‌توان اعتماد کرد و به غیر از آمریکایی‌ها، برخی کشورهای دیگر غربی نیز همین‌گونه هستند؛ بنابراین باید به توانایی‌های خودمان اعتماد کنیم و مواضع و عملکرد مقامات آمریکا نیز تأییدکننده‌ی همین اعتقاد است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با تأکید بر اینکه اگر صادقانه وارد میدان شویم، قطعاً خداوند متعال کمک و یاری خواهد کرد، گفتند: در مسیر زندگی فردی و اجتماعی، همواره فراز و نشیب و سختی و گشایش وجود دارد اما مهم آن است که در همه‌ی این شرایط، مسیر و جهت‌گیری اصلی فراموش نشود.

ایشان لزوم جدی گرفته شدن مسئله‌ی حمایت از تولید را بسیار مهم خواندند و افزودند: باید تولید، در هر دو بخش صنعت و کشاورزی، مورد توجه ویژه قرار گیرد.

رهبر انقلاب اسلامی «همدلی و هم‌زبانی و اتحاد مسئولان» را زمینه‌ساز تحقق اقتصاد مقاومتی خواندند و تأکید کردند: بدون همکاری مسئولان، کارها پیش نخواهد رفت.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای افزودند: جمهوری اسلامی ایران همواره از امتیاز وحدت ملی برخوردار بوده است اما در کنار وحدت ملی، باید اتحاد و همدلی مسئولان نیز وجود داشته باشد و این اتحاد، منافاتی با اختلاف سلیقه‌ها و دیدگاه‌ها

ندارد.

ایشان دیدار امروز را مظهر همدلی و هم‌زبانی و انس و الفت مسئولان با یکدیگر دانستند و خاطرنشان کردند: باید مسئولان کشور با هر سلیقه و دیدگاهی، در جهت اهداف اساسی و انقلابی حرکت کنند.

رهبر انقلاب اسلامی تأکید کردند:

امروز این احساس در کشور وجود دارد که مسئولان قوا و مسئولان اصلی نظام، به‌رغم برخی اختلاف سلیقه‌ها در شیوه‌ها و راه‌ها، دارای هم‌فکری و هم‌نظری در جهت اهداف اصلی انقلاب هستند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در بخش دیگری از سخنان خود ضمن تشکر فراوان از صبر و بردباری خانواده‌های مسئولان، به‌ویژه همسران آنان، گفتند: بسیاری از تلاش‌ها و زحمات مسئولانی که مورد توجه قرار می‌گیرند، مدیون همسران آنها است که معمولاً دیده نمی‌شوند.

در این دیدار، آقای جهانگیری معاون اول رئیس‌جمهور ضمن تشکر از رهنمودهای رهبر انقلاب اسلامی و حمایت‌های ایشان از دولت، گفت: دولت برنامه‌ی جامعی برای عملیاتی کردن سیاست‌های اقتصاد مقاومتی تدوین کرده است و این سیاست‌ها را نسخه‌ی شفاف‌بخش مشکلات اقتصادی کشور می‌داند.

معاون اول رئیس‌جمهور افزود: دولت به سیاست‌های اقتصاد مقاومتی اعتقاد کامل دارد و این سیاست‌ها از لحاظ شرعی، قانونی و کارشناسی، مورد قبول دولت است.

آقای جهانگیری با اشاره به تعیین اولویت‌های اقتصادی سال ۹۵، در دو جلسه‌ی اخیر قرارگاه اقتصاد مقاومتی، خاطرنشان کرد: شب گذشته، جلسه‌ی طولانی با بنگاه‌های بزرگ اقتصادی برگزار شد و دولت مصمم به راه‌اندازی تولید، توسعه‌ی صادرات، تسهیل کسب و کار و وارد کردن جدی بخش خصوصی است.

وی لازمه‌ی موفقیت دولت در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی را همکاری و کمک سایر قوا و نهادهای مختلف و به‌ویژه صداوسیما دانست و گفت: من اطمینان می‌دهم که دولت هر آنچه که از لحاظ دانش، تجربه، مدیریت و توان در اختیار دارد، در جهت اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی دریغ نخواهد کرد.

اقتصادی آن را از جا در نمیبرد؛ این اقتصاد مقاومتی [است]، اقتصاد مقاوم. یکی از اساسی‌ترین پایه‌های این اقتصاد عبارت است از اقتصاد دانش‌بنیان؛ اقتصادی که متکی باشد به علم، این خیلی مهم است. خوب، به نظر ما نخبه‌های جوان می‌توانند در اقتصاد دانش‌بنیان که در واقع ستون اصلی اقتصاد مقاومتی است، نقش ایفا کنند. چطور نقش ایفا کنند؟ خوب، این طراحان لازم دارد. چه جور جوانهای ما نقش ایفا کنند در اقتصاد مقاومتی؟ من جواب این سؤال را از شما می‌خواهم، بنشینید طراحان کنید، منتظر نمانید که دیگران طراحان کنند. شما جوانهای نخبه در یکی از اجتماعات خودتان موضوع را همین قرار بدهید: چگونه نقش‌آفرینی نخبگان جوان در اقتصاد مقاومتی یا اقتصاد دانش‌بنیان. گروه‌هایی به وجود بیایند، گروه‌هایی تقسیم بشوند، کار کنند، فکر کنند، مطالعه کنند، با دست پُر در این اجتماع شرکت کنند، راه بدهند، آن وقت بنیاد نخبگان از این طرحی که از درون خود نخبگان بیرون آمده، حمایت کند، پشتیبانی کند. به نظر من یک تحول به وجود می‌آید؛ هم در زمینه‌ی فکر کردن و اندیشیدن و کار کردن، هم در زمینه‌ی واقعیت، روی زمین؛ در زمینه‌ی اقتصاد [هم] قطعاً تحول به وجود می‌آید.

اقتصاد مقاومتی و اقتدار ملی

سه عامل اساسی اقتدار ملی اینها است: اقتصاد قوی و مقاوم، علم پیشرفته و روزافزون، و حفظ روحیه‌ی انقلابیگری در همه‌ی بخش‌ها در جوانها؛ اینها است که می‌تواند کشور را حفظ کند؛ آن وقت دشمن مأیوس خواهد شد.

اقتصاد مقاومتی و دولت

نکته‌ی دوم در مورد اقتصاد مقاومتی این است که همه‌ی برنامه‌های اقتصادی دولت بایستی در این مجموعه‌ی اقتصاد مقاومتی و در این سیاستها بگنجد؛ حتی برنامه‌ی ششم و برنامه و بودجه‌های سالانه، همه باید بر اساس این اقتصاد مقاومتی شکل بگیرد؛ یعنی هیچ‌کدام از اینها در هیچ بخشی، غیرمنطبق با این سیاستها نباشد؛ نه اینکه فقط مخالفت نداشته باشد بلکه کاملاً منطبق با این سیاستها باشد.

اقتصاد مقاومتی و همکاری سه قوه

یک الزامات قانونی و حقوقی و قضائی هم در مجموعه‌ی اقتصاد مقاومتی وجود دارد؛ دو قوه‌ی دیگر حاضرند همکاری کنند، هم قوه‌ی مقننه -مجلس- در این زمینه آماده است برای همکاری؛ [مثلاً] قانونی هست که شما قانون را باید عوض کنید یا اصلاح کنید یا قانون جدیدی را بر این قوانین اضافه کنید؛ احتیاج به این چیزها پیدا میکنید؛ یا یک جایی یک حرکت قضائی لازم است؛ همه‌ی اینها را دو قوه حاضرند همکاری کنند برای اینکه این اقتصاد مقاومتی انجام بگیرد.

اقتصاد مقاومتی و بخش خصوصی

یکی از کارهایی که پیشنهاد کرده‌اند، به ما گفته‌اند و میگویند زمینه آماده است، عبارت است از سپردن برخی از طرحها به بخش خصوصی. البته برای بخش خصوصی مشوق درست [بشود]؛ چون الان پولهای سرگردان وجود دارد، بلاشک پولهای سرگردان هست.

پنج سال اقتصاد مقاومتی در کلام رهبری (۱۳۹۰-۱۳۹۵)

اقتصاد مقاومتی، قرارگاه اقتصاد مقاومتی

من به نظرم سه مسئله از لحاظ اولویت، از لحاظ ریشه‌ای بودن و حل مشکلات دیگر از همه مهم‌تر است؛ یکی عبارت است از مسئله‌ی اقتصاد مقاومتی. کشور بدون اقتصاد مقاومتی رشد نخواهد کرد، مشکلات اقتصادی‌اش برطرف نخواهد شد، بلکه رفتاری‌هایش روزبه‌روز بیشتر خواهد شد، اگر ما اقتصاد مقاومتی را عمل نکنیم. بنده از برادران عزیزمان در دولت درخواست کردم که یک قرارگاه اقتصاد مقاومتی تشکیل بدهند؛ فرماندهی برایش بگذارند. جنگ است دیگر؛ جنگ اقتصادی جنگ است؛ حالا در آن توپ و تیر و تفنگ نیست اما ابزارهای خطرناک‌تر از توپ و تفنگ وجود دارد. یک جنگ است، قرارگاه لازم دارد، قرارگاه هم فرمانده لازم دارد. ما پیشنهاد هم کردیم، قبول هم کردند، کارهایی هم دارد انجام میگیرد؛ منتها باید این کارها محسوس بشود، باید اینها دیده بشود. فعالیت‌های دولتی -فرض کنید فلان معامله‌ای که در فلان جا انجام میگیرد- باید مشخص بشود که این کجای اقتصاد مقاومتی قرار میگیرد؛ این را ما به مسئولین عزیزمان تذکر دادیم که فلان جا شما دارید فلان چیز را میخرید یا فلان چیز را معامله میکنید، خیلی خوب، در صحنه‌ی عرصه‌ی اقتصاد مقاومتی، این معامله در کجای این جدول عظیم قرار میگیرد؛ باید مشخص بشود. یعنی معیار همه‌ی کارهای اقتصادی، فعالیت‌های اقتصادی ما بایستی برنامه‌ی عظیم و همه‌جانبه‌ی اقتصاد مقاومتی باشد. اقتصاد مقاومتی را هم فقط بنده نگفته‌ام؛ با فکر جمعی و عقل جمعی این برنامه تنظیم شده؛ بعد هم همه بدون استثنا -از موافق و مخالف- این برنامه را تأیید کرده‌اند و گفته‌اند تنها راه نجات کشور اقتصاد مقاومتی است.

اقتصاد مقاومتی، اقتصاد دانش‌بنیان

یکی از پایه‌های محکم اقتصاد مقاومتی، اقتصاد دانش‌بنیان است؛ اساس کار در اقتصاد مقاومتی، اقتصاد دانش‌بنیان است؛ [زیرا] اقتصاد مقاومتی اقتصاد درون‌زا است، اقتصادی است که در داخل پایه‌های مستحکمی دارد که تکانه‌های بین‌المللی و جهانی و

به من آن جور که حالا گزارش دادند، ۴۰۰ هزار میلیارد تومان ما طرح روی زمین داریم - همه هم دولتی است - اگر چنانچه ما بتوانیم ده درصد اینها را بدهیم به بخش خصوصی، شما ببینید چه اتفاقی می‌افتد؛ ۴۰ هزار میلیارد تومان ناگهان وارد کار میشود، این خیلی مهم است. یعنی از همین طرحهایی که الان روی زمین هست - یعنی از همین ۴۰۰ هزار میلیارد تومان - اگر ده درصد داده بشود به بخش خصوصی، یک اتفاق مهمی در کشور می‌افتد. این یکی از کارها است که باید واقعاً روی این برنامه‌ریزی کرد و کار کرد.

اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل

مشکلاتی که وجود دارد اولاً با گفتن و حرف زدن حل نمیشود؛ اقدام و ابتکار و عمل لازم است. ثانیاً [حل] مشکلات مجموعه‌ی اقتصادی کشور را در درون کشور باید پیدا کرد؛ ستون فقرات هم عبارت است از تولید؛ ستون فقرات اقتصاد مقاومتی که ما عرض کردیم، عبارت است از تقویت تولید داخلی؛ اگر این کار تحقق پیدا کرد و هم‌تھا متوجه به این مسئله شد، مسائل کار بتدریج حل میشود، کار ارزش پیدا میکند، کارگر ارزش پیدا میکند، اشتغال عمومی میشود، بیکاری که یک معضلی است در جامعه بتدریج کم میشود و از بین میرود. اساس کار، مسئله‌ی تولید است.

اقتصاد مقاومتی، ظرفیت درون‌زا

اقتصاد مقاومتی‌ای که ما عنوان کردیم و مطرح کردیم و خوشبختانه مورد قبول و استقبال همه‌ی صاحب‌نظران قرار گرفت ناظر به همین است؛ یعنی ناظر به امکانات درونی کشور.

اقتصاد مقاومتی، مسئولان اقتصادی

مسئولین مختلف، فعالان اقتصادی، حتی فعالان سیاسی، مسئولین دولتی، مجلس، غیره، مکرر گفته‌اند اقتصاد مقاومتی، اقتصاد مقاومتی؛ خوب، خوب است؛ لکن با اسم و با تکرار زبانی هیچ اتفاقی نمی‌افتد؛ هیچ اتفاقی نمی‌افتد.

اقتصاد مقاومتی، اقتصاد بدون نفت، اقتدار درون‌زا

هیچ مسئولی معلوم است که راضی نیست و موافق نیست که در مقابل دشمنان کوتاه بیاید و برای اینکه مثلاً تحریمها برداشته بشود یا کم بشود، از آرمانها دست بردارند؛ خیلی خوب، حالا که این جور است، پس شما بیایید کاری کنید که کشور در مقابل تحریمها مصونیت پیدا کند؛ اقتصاد مقاومتی یعنی این. فرض را بر این بگذارید که دشمن، برداشتن تحریم را متوقف به چیزی میکند که شما حاضر نیستید آن را قبول کنید - این جور فرض کنید قضیه را - کاری کنید که تحریم بی‌اثر بشود. بارها ما گفته‌ایم کاری کنید که وابستگی مالی کشور به نفت کم و کم و کمتر بشود؛ خوب، شما ملاحظه میکنید در ظرف مدت کوتاهی قیمت نفت را به نصف میرسانند. وقتی ما وابسته به نفت باشیم، مشکل برای ما درست میشود؛ این فکر را باید کرد. از جمله‌ی بزرگ‌ترین مسئولیتهای مسئولین کشور همین است که کاری کنند اگر دشمن دلش نخواست تحریم را بردارد، به رونق کشور و پیشرفت کشور و رفاه مردم ضربه‌ای وارد نشود؛ راه آن چیست. راه آن این است که

مراجعه کنیم به درون کشور، به درون ملت، از نیروهای درونی کشور استفاده کنیم و راههایی وجود دارد؛ آدمهای صاحب‌نظر، آدمهای کارشناس و بااخلاص، گواهی میدهند که راههایی وجود دارد که انسان بتواند به خودش متکی باشد. این وظیفه‌ی مسئولین کشور و مسئولین دولتی است، چشم ندوزند به دست بیگانه.

مذاکره با آمریکا، مذاکرات هسته‌ای، تحریم اقتصادی، اقتصاد مقاومتی

خب، هیچ مسئولی معلوم است که راضی نیست و موافق نیست که در مقابل دشمنان کوتاه بیاید و برای اینکه مثلاً تحریمها برداشته بشود یا کم بشود، از آرمانها دست بردارند؛ خیلی خوب، حالا که اینجور است، پس شما بیایید کاری کنید که کشور در مقابل تحریمها مصونیت پیدا کند؛ اقتصاد مقاومتی یعنی این.

تحریم اقتصادی، وظیفه مسئولان، مسئولان اقتصادی، اقتصاد مقاومتی

از جمله‌ی بزرگترین مسئولیتهای مسئولین کشور همین است که کاری کنند اگر دشمن دلش نخواست تحریم را بردارد، به رونق کشور و پیشرفت کشور و رفاه مردم ضربه‌ای وارد نشود.

لزوم جدی گرفتن اقتصاد مقاومتی در عمل

به مسئولین دولت عرض میکنم: اقتصاد مقاومتی را جدی بگیرید. خوب، رئیس جمهور محترم گفتند، مسئولین دیگر هم کم‌وبیش اظهار کرده‌اند، گفته‌اند، منتها باید عمل کرد: **وَ لَا مَنَّ عَلٰی غَیْرِ عَمَلٍ یَّتَّكِلُ**؛ (۱) این جور نباشد که به زبان بگوییم، در عمل کند حرکت نکنیم. در اقتصاد مقاومتی تکیه بر تولید داخلی است، بر استحکام بنیه‌ی درونی اقتصاد است. رونق اقتصادی هم این است؛ رونق اقتصادی با تولید حاصل میشود، با فعال کردن ظرفیتهای درونی کشور حاصل میشود، نه با چیز دیگر.

استحکام ساخت درونی، اقتصاد مقاومتی، ظرفیت درون‌زا، حمایت از تولید ملی

به مسئولین دولت عرض میکنم: اقتصاد مقاومتی را جدی بگیرید. خوب، رئیس جمهور محترم گفتند، مسئولین دیگر هم کم‌وبیش اظهار کرده‌اند، گفته‌اند، منتها باید عمل کرد: **وَ لَا مَنَّ عَلٰی غَیْرِ عَمَلٍ یَّتَّكِلُ**؛ این جور نباشد که به زبان بگوییم، در عمل کند حرکت نکنیم. در اقتصاد مقاومتی تکیه بر تولید داخلی است، بر استحکام بنیه‌ی درونی اقتصاد است. رونق اقتصادی هم این است؛ رونق اقتصادی با تولید حاصل میشود، با فعال کردن ظرفیتهای درونی کشور حاصل میشود، نه با چیز دیگر.

تحریم اقتصادی، اقتصاد مقاومتی

تحریم را با مجاهدت در باب اقتصاد مقاومتی بایستی خنثی کرد. اقتصاد مقاومتی، حمایت از تولید ملی، استحکام ساخت درونی در اقتصاد مقاومتی تکیه بر تولید داخلی است، بر استحکام بنیه‌ی درونی اقتصاد است.

شرکت‌های دانش‌بنیان، اقتصاد مقاومتی شرکت‌های دانش‌بنیان یکی از اساسی‌ترین کارها در مقوله‌ی همین اقتصاد مقاومتی است که مطرح شده و درباره‌ی آن بحث شده

است و مورد تأیید و تصدیق تمامی اطراف مسائل کشور قرار گرفته است.

اقتصاد مقاومتی، حرکت علمی ایران، عزت ملی

برنامه‌ی ششم یعنی سیاستهای پنج سال کشور تدوین خواهد شد؛ شما نقشه‌ی راه عملی برای پنج سال کشور را در این برنامه‌ی ششم ان‌شاءالله تدوین خواهید کرد. سه نقطه‌ی اصلی - البته برنامه باید جامع باشد - وجود دارد: یکی اقتصاد است که تکیه روی اقتصاد مقاومتی در آن برنامه باید تجلی پیدا کند. یکی مسئله‌ی فرهنگ است؛ ... و سوّم علم؛ حرکت علمی در کشور خوب آغاز شده است؛ بحمدالله در این سالها، در این ده دوازده سال حرکت خوبی در کشور به وجود آمده؛ این حرکت مطلقاً نباید کند بشود، بلکه باید سرعت و شتاب بگیرد. خیلی از افتخارات ملی و بخش مهمی از عزت ملی و بخش قابل توجهی از ثروت ملی به برکت علم به دست می‌آید؛ مسئله‌ی علم و تحقیق و پیشرفت در بخشهای گوناگون علمی و کشف سرزمین‌های ناشناخته‌ی دانش، برای کشور خیلی مهم است؛ این هم ان‌شاءالله باید در برنامه مورد توجه قرار بگیرد.

اقتصاد مقاومتی، اقتدار درون‌زا، ظرفیت درون‌زا، جوان مؤمن انقلابی

ما عرض کردیم «اقتصاد مقاومتی»؛ اقتصاد مقاومتی یعنی ما اگر به نیروی داخلی، به ابتکار جوانها، به فعالیت ذهنها و بازوها در داخل، تکیه کنیم و اعتماد کنیم، از فخر و منت دشمنان خارجی، خودمان را رها خواهیم کرد؛ راه درست این است. معنای اقتصاد مقاومتی این است که ما نگاه کنیم، ظرفیتهای بی‌پایانی را که در داخل هست جستجو کنیم، شناسایی کنیم، با برنامه‌ریزی درست و صحیح این ظرفیتهای را فعال کنیم، این استعدادها به کار گرفته بشوند. من یکی دو روز پیش گفتم در یک دیداری؛ هرجایی که ما به ابتکار و استعداد جوانانمان تکیه کردیم، آنجا ناگهان مثل چشمه‌ای جوشید، شکوفا شد؛ در قضایای مربوط به مسائل هسته‌ای، در قضایای مربوط به مسائل دارویی، در درمانهای گوناگون، در سلولهای بنیادی، در نانو، در این برنامه‌های صنعتی دفاعی، هرجایی ما سرمایه‌گذاری [کردیم] و به این نیروی جوان و علاقه‌مند و مؤمن و بااخلاص داخلی تکیه کردیم و به او ارج نهادیم، کارمان پیش رفت؛ خوب، به این برسیم. مسائل اقتصادی هم همین جور است؛ ظرفیتهای اقتصادی باید فعال بشود؛ این راه پیشرفت کشور است. آن وقت کشور، هم از لحاظ مادی و اقتصادی، هم از لحاظ اعتبار بین‌المللی، هم از لحاظ عزت ملی و اعتمادبه‌نفس ملت ایران، و هم از لحاظ معنوی و اخلاقی و روحی پیشرفت خواهد کرد.

عزم ملی، نصرت الهی، اقتصاد مقاومتی، اقتصاد دانش بنیان

عامل مهم مدیریت جهادی عبارت است از خودباوری و اعتماد به نفس و اعتماد به کمک الهی. اینکه من نام مبارک امام باقر (علیه‌السلام) و نام مبارک امیرالمؤمنین و تبریک ایام مبارک رجب را در طلوعه‌ی عرایضم عرض میکنم، به خاطر این است؛ در همه‌ی کارها توکل به خدای متعال و استمداد از کمک الهی [کنیم]؛

به کمکهای الهی اعتماد کنیم. اوقتی شما از خدای متعال کمک میخواهید، راهها به‌سوی شما باز میشود: **وَ مَنْ يُشَقِّ اللَّهُ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا، وَ يَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ.** این رزقی که در این آیه و در آیات دیگر گفته شده است، به شکلهای مختلفی به من و شما میرسد؛ گاهی شما ناگهان در ذهنتان یک چیزی برق میزند، میدرخشد، راهی باز میشود؛ این رزق الهی است؛ در یک برهه‌ی فشار، ناگهان یک امید و آفری در دل شما به وجود می‌آید؛ این همان رزق الهی است. بنابراین اعتماد به کمک الهی؛ به‌کارگیری هوش و دانش که این هم یکی از ارکان مقاومت اقتصادی است که در جای خود شرح داده شد؛ مجموعه‌های دانش‌بنیان که خوب خوشبختانه این مجموعه‌ی شما یکی از نمونه‌های برجسته‌ی دانش‌بنیان است؛ و به‌کارگیری پشتکار، کار را بایستی دست‌کم نگرفت، از پیشرفتهایی که به دست آوردید قانع نشوید، به پیشرفتهای بیشتر شایق بشوید، قانع شدن به آن حدی که به آن رسیده‌ایم، ما را متوقف و دچار رکود میکند؛ و ابتکار، راههای نرفته را، راههای میانبر را در پیش گرفتن اینها لازم است.

اقتدار ملی، اقتصاد مقاومتی

قوی شدن یک ملت فقط به این نیست که تسلیحات جنگی پیشرفته‌ای داشته باشد؛ البته تسلیحات هم لازم است، اما فقط با تسلیحات هیچ ملتی قوی نمیشود. من وقتی نگاه میکنم، سه عنصر را پیدا میکنم که دو عنصر از آنها همین دو نقطه‌ای است که در پیام عرض کرده‌ام؛ این سه عنصر اگر مورد توجه قرار گرفتند، یک ملت قوی میشود: یکی اقتصاد، یکی فرهنگ، و سوّمی علم و دانش. درباره‌ی دانش، در این ده دوازده سال گذشته حرفهای زیادی زده شد و بحمدالله اثر کرد. امروز ما در دانش داریم پیش می‌رویم - که بعد باز شاید اشاره‌ای بکنم - اما در مورد اقتصاد در مورد فرهنگ، یک اهتمام بیش از متعارف لازم است تا بتوانیم اقتصاد کشور را به شکلی دریاوریم که از آن طرف دنیا کسی نتواند با یک تصمیم‌گیری، با یک نشست و برخاست، بر روی اقتصاد کشور ما و بر روی معیشت ملت ما اثر بگذارد؛ این دست ما است، ما باید بکنیم؛ این همان اقتصاد مقاومتی است که سیاستهای آن در اسفند ماه ابلاغ شد؛ بنده هم با مسئولان و مدیران برجسته‌ی کشور جلسه داشتیم، مفصل درباره‌ی آن صحبت کردیم؛ تجاوب هم کردند؛ یعنی مسئولان سه قوه که خودشان هم در تنظیم این سیاستها مؤثر بودند و حضور داشتند، استقبال کردند و گفتند ما این کار را انجام میدهیم.

اقتصاد مقاومتی، نصرت الهی

نکته‌ی پنجم از مؤلفه‌های سیاستهای مقاومتی، مردم‌محوری است که در این سیاستها ملاحظه شده. تجربه هم به ما نشان میدهد، بیانات و معارف اسلامی

هم تأکید میکنند که هر جا مردم می‌آیند دست خدا هم هست. **يَدُ اللَّهِ مَعَ الْجَمَاعَةِ**؛ هر جا مردم هستند، عنایت الهی و کمک الهی و پشتیبانی الهی هم هست؛ نشانه و نمونه‌ی آن، دفاع هشت‌ساله، نمونه‌ی آن خود انقلاب، و نمونه‌ی آن گذر از گردنه‌های دشوار این ۳۵ سال [است] چون مردم در میدان بودند، کارها پیش رفته؛ ما در زمینه‌ی اقتصادی به این کمتر بها دادیم. سیاستهای اصل ۴۴ را که ما تصویب کردیم و ابلاغ کردیم، برای همین بود؛ البته حق آن چنان که باید و شاید ادا نشد. من در همین جا همان سالها، در

اقتصاد مقاومتی و کار آفرینی

دلیل دوم ما که امروز کار برامان مهم است، کار آفرینی مهم است، این است که ما امروز در مقابل یک فشار جهانی قرار داریم. دشمنی وجود دارد در دنیا که می‌خواهد با فشار اقتصادی و با تحریم و با این کارهایی که شماها میدانید، سلطه‌ی اهریمنی خودش را برگرداند به این کشور. هدف این است. یک کشور به این خوبی، با این همه منابع، منابع طبیعی، با این موقعیت سوق‌الجیشی، با همه‌ی امکانات، زیر نگیں یک قدرتی در دنیا بوده؛ یک روز انگلیسها بودند، یک روز آمریکایی‌ها بودند - در واقع نظام سلطه، دستگاه سلطه، امپراتوری سلطه. حالا آمریکا یک گوشه‌ای از این امپراتوری است - اینها مسلط بودند بر این کشور؛ انقلاب دست اینها را کوتاه کرده. سلطه می‌خواهد برگردد به این کشور. همه‌ی این تلاشها برای این است. مسئله‌ی انرژی هسته‌ای بهانه است. آن کسانی که خیال میکنند اگر ما مسئله‌ی انرژی هسته‌ای را حل کردیم، مشکلات حل خواهد شد، خطا میکنند. مسئله‌ی انرژی هسته‌ای را مطرح میکنند، مسئله‌ی حقوق بشر را مطرح میکنند، مسائل گوناگون را مطرح میکنند، که اینها بهانه است. مسئله، مسئله‌ی فشار است، می‌خواهند یک ملت را به زانو در بیاورند؛ می‌خواهند انقلاب را زمین بزنند. یکی از کارهای مهم همین تحریم اقتصادی است. می‌گویند ما طرفمان ملت ایران نیست! دروغ می‌گویند؛ اصلاً طرف، ملت ایران است. تحریم برای این است که ملت ایران به ستوه بیاید، بگوید آقا ما به خاطر دولت جمهوری اسلامی داریم زیر فشار تحریم قرار می‌گیریم؛ رابطه‌ی ملت با نظام جمهوری اسلامی قطع بشود. هدف اصلاً این است. البته ملت ما را نمیشناسند؛ مثل همه‌ی موارد دیگر محاسباتشان غلط اندر غلط است. از نظر نظام سلطه، گناه بزرگ ملت ایران این است که خودش را از زیر بار سلطه آزاد کرده. می‌خواهند مجازات کنند به خاطر این گناه، که چرا خودت را از زیر بار سلطه، ای ملت! آزاد کرده‌ای. این ملت راه را پیدا کرده. اصلاً محاسباتشان اشتباه است؛ نمی‌فهمند چه کار باید بکنند و چه کار دارند میکنند. خب، اما فشار می‌آورند؛ فشار اقتصادی از راه تحریمها. ما باید یک اقتصاد مقاومتی واقعی در کشور به وجود بیاوریم. امروز کار آفرینی معنایش این است. دوستان درست گفتند که ما تحریمها را دور میزنیم؛ بنده هم یقین دارم. ملت ایران و مسئولین کشور تحریمها را دور میزنند، تحریم‌کنندگان را ناکام میکنند؛ مثل موارد دیگری که در سالهای گذشته در زمینه‌های سیاسی بود که یک اشتباهی کردند، یک حرکتی انجام دادند، بعد خودشان مجبور شدند برگردند، یکی یکی عذرخواهی کنند. چند مورد یادتان هست لابد دیگر. حالا جوانها نمیدانند. در این ده بیست سال اخیر، از این کارها چند بار انجام دادند. این دفعه هم همین جور است. البته تحریم برای ما جدید نیست، ما سی سال است تو تحریمیم. همه‌ی این کارهایی که شده است، همه‌ی این حرکت عظیم ملت ایران، در فضای تحریم انجام گرفته؛ بنابراین کاری نمیتوانند بکنند. خب، ولی این دلیلی است برای همه‌ی مسئولان و دلسوزان کشور که خود را موظف بدانند، مکلف بدانند به ایجاد کار، به تولید، به کار آفرینی، به پر رونق کردن روزافزون این کارگاه عظیم؛ که کشور ایران حقیقتاً امروز یک کارگاه عظیمی است. همه خودشان را باید موظف بدانند.

جلسه‌ی با مسئولین راجع به سیاستهای اصل ۴۴ صحبت کردم؛ مورد تصدیق همه بود؛ در عمل هم کارهایی انجام گرفت که بایستی شکرگزار بود، لکن آنچنان که حق آن سیاستها بود عمل نشد. ما بایست به مردم تکیه کنیم، بها بدهیم؛ مردم با امکاناتشان باید بیایند در وسط میدان اقتصادی؛ فعالان، کار آفرینان، مبتکران، صاحبان مهارت، صاحبان سرمایه، نیروهای متراکم و بی‌پایانی که در این کشور وجود دارد، که واقعاً این نیروها هم بی‌شمارند. بنده سالهای متمادی است که سروکار دارم با قشرهای مختلف مردم؛ درعین حال گاهی یک چیزهایی برای ما آشکار میشود که من میبینم از اینها هم غافل بودیم. این قدر عناصر آماده‌ی به کار، یا دارای مهارت، یا دارای ابتکار، یا دارای دانش، یا دارای سرمایه در کشور هستند که اینها تشنه‌ی کارند؛ دولت بایستی برای حضور اینها زمینه‌سازی کند، اینها را راهنمایی کند که کجاها میتوانند توان خودشان را به کار ببندند، از آنها حمایت بکند؛ مسئولیت عمده‌ی دولت این است. حالا فعالیت اقتصادی دولت در یک بخشهای ناگزیری، قهراً وجود خواهد داشت؛ لکن باید فعالیت اقتصادی به مردم داده بشود؛ که در این سیاستها مورد ملاحظه قرار گرفت.

اقتصاد مقاومتی، خودکفایی

مسئله‌ی ششم [از مؤلفه‌های سیاستهای مقاومتی] امنیت اقلام راهبردی و اساسی است؛ در درجه‌ی اول غذا و دارو. باید تولید داخلی کشور طوری شکل بگیرد که کشور در هیچ شرایطی، در زمینه‌ی تغذیه و در زمینه‌ی دارو دچار مشکل نشود؛ این یکی از مؤلفه‌های اساسی در این سیاستهایی است که ابلاغ شده. باید خودکفا باشیم، بایستی زمینه‌های کاملاً کفایت‌کننده مورد توجه قرار بگیرد.

اقتصاد مقاومتی، اقتصاد بدون نفت

نکته‌ی هفتم [از مؤلفه‌های سیاستهای مقاومتی]، کاهش وابستگی به نفت است؛ یکی از سخت‌ترین آسیبهای اقتصادی ما همین وابستگی به نفت است. این نعمت بزرگ خدادادی برای کشور ما در طول ده‌ها سال مایه‌ی فروریختگی‌های اقتصادی و فروریختگی‌های سیاسی و اجتماعی شد؛ باید ما یک فکر اساسی بکنیم. ما نمی‌گوییم از نفت استفاده نشود، [بلکه] تکیه‌ی ما بر استفاده‌ی حداقلی از فروش نفت خام است؛ نفت را میتوان به‌صورت فرآورده در اختیار گذاشت؛ که در این سیاستها دیده شده. یک کار اساسی و مهمی که باید انجام بگیرد این است؛ این همت بلند لازم دارد که ما در بند سیزده این سیاستها به این پرداختیم و جدا باید این بند عملیاتی بشود.

اقتصاد مقاومتی، رونق اقتصادی

اقتصاد مقاومتی یعنی آن اقتصادی که به یک ملت امکان میدهد و اجازه میدهد که حتی در شرایط فشار هم رشد و شکوفائی خودشان را داشته باشند.

اقتصاد مقاومتی، شرکت‌های دانش‌بنیان

شرکت‌های دانش‌بنیان یکی از بهترین مظاهر و یکی از موثرترین مولفه‌های اقتصاد مقاومتی است.

طرح بحث اقتصاد مقاومتی برای نخستین بار در فرمایشات رهبر معظم انقلاب

ما باید یک اقتصاد مقاومتی واقعی در کشور به وجود بیاوریم. امروز کارآفرینی معنایش این است، دوستان درست گفتند که ما تحریمها را دور میزنیم؛ بنده هم یقین دارم. ملت ایران و مسئولین کشور تحریمها را دور میزنند، تحریم کنندگان را ناکام میکنند؛ مثل موارد دیگری که در سالهای گذشته در زمینههای سیاسی بود که یک اشتباهی کردند، یک حرکتی انجام دادند، بعد خودشان مجبور شدند برگردند، یکی یکی عذرخواهی کنند. چند مورد یادتان هست لابد دیگر. حالا جوانها نمیدانند. در این ده بیست سال اخیر، از این کارها چند بار انجام دادند. این دفعه هم همین جور است. البته تحریم برای ما جدید نیست، ما سی سال است تو تحریمیم. همه‌ی این کارهایی که شده است، همه‌ی این حرکت عظیم ملت ایران، در فضایی تحریم انجام گرفته؛ بنابراین کاری نمیتواند بکنند. خوب، ولی این دلیلی است برای همه‌ی مسئولان و دلسوزان کشور که خود را موظف بدانند، مکلف بدانند به ایجاد کار، به تولید، به کارآفرینی، به پر رونق کردن روزافزون این کارگاه عظیم؛ که کشور ایران حقیقتاً امروز یک کارگاه عظیمی است. همه خودشان را باید موظف بدانند.

ابلاغ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی توسط رهبر معظم انقلاب

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با ابلاغ سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی» بر اساس بند «۱۱» اصل ۱۱۰ قانون اساسی که پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین شده است، تأکید کردند: پیروی از الگوی علمی و بومی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی، عامل شکست و عقب‌نشینی دشمن در جنگ تحمیلی اقتصادی علیه ملت ایران خواهد شد، همچنین اقتصاد مقاومتی خواهد توانست در بحران‌های رو به افزایش جهانی، الگویی الهام‌بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت بخشد و زمینه و فرصت مناسب را برای نقش آفرینی مردم و فعالان اقتصادی در تحقق حماسه اقتصادی فراهم کند.

نامه رییس جمهور به رهبر معظم انقلاب در پی ابلاغ سیاست های کل "اقتصاد مقاومتی"

حجت الاسلام حسن روحانی در پی ابلاغ سیاست های کلی «اقتصاد مقاومتی» خطاب به مقام معظم رهبری نوشت: دولت در تهیه قوانین و مقررات لازم و تدوین نقشه راه با استفاده از همکاری دیگر قوا از همه فرصت ها بهره خواهد برد و با تقویت فرهنگ جهادی و تبیین اقتصاد مقاومتی، تلاش و ابتکار همه صاحب نظران، فعالان اقتصادی به ویژه جوانان و نوآوران کارآفرین را به میدان خواهد آورد.

موافقت مجلس با کلیات طرح نحوه پیگیری تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی

مایندگان در جلسه علنی امروز سه‌شنبه (یکم اردیبهشت) مجلس شورای اسلامی، کلیات طرح نحوه پیگیری تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی را مورد بحث و بررسی قرار داده و با ۱۵۱ رأی موافق، ۲۰ رأی مخالف و ۱۲ رأی ممتنع از مجموع ۲۳۱ نماینده حاضر در جلسه با کلیات این طرح موافقت کردند.

تشکیل شورای فراهی برای رفع موانع اجرایی تحقق اقتصاد مقاومتی

مایندگان در نشست علنی امروز (سه‌شنبه ۵ خرداد) مجلس شورای اسلامی، در جریان بررسی طرح نحوه پیگیری تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی جهت تأمین نظر شورای نگهبان، با اصلاح ماده یک این طرح با ۱۲۹ رأی موافق، ۵ رأی مخالف و ۷ رأی ممتنع از مجموع ۲۰۹ نماینده حاضر در صحن موافقت کردند که براساس این مصوبه شورایی متشکل از نمایندگان سه قوه برای شناسایی و رفع موانع اجرایی تحقق اقتصاد مقاومتی در کشور تشکیل می‌شود.

لزوم ازایه گزارش یک ساله تحقق اقتصاد مقاومتی هر قوه به مجلس

نمایندگان در نشست علنی امروز (سه‌شنبه ۵ خرداد) مجلس شورای اسلامی، در جریان بررسی طرح نحوه پیگیری تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی جهت تأمین نظر شورای نگهبان، با اصلاح ماده ۴ این طرح با ۱۲۹ رأی موافق، یک رأی مخالف و ۳ رأی ممتنع از مجموع ۲۱۲ نماینده حاضر در صحن موافقت کردند. براساس ماده ۴ اصلاحی طرح مذکور؛ شورای هماهنگی و پیگیری اقتصاد مقاومتی موظف است تا پایان خردادماه هر سال عملکرد سال گذشته و برنامه‌های یکساله هر قوه را در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی در کشور بررسی، جمع‌بندی و به منظور اطلاع عموم، جهت قرائت در صحن علنی به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

تایید قانون نحوه پیگیری تحقق سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی در ششورای نگهبان قانون اساسی

قانون فوق مشتمل بر چهار ماده در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ پنجم خرداد ماه یکم خرداد و نود و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳/۳/۹۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.

ماده ۱- شورایی با عضویت معاون اول رئیس‌جمهور، نایب رئیس اول مجلس شورای اسلامی و معاون اول رئیس قوه قضائیه به منظور کسب اطلاع از برنامه‌های سه قوه و هماهنگی لازم در جهت رفع موانع اجرایی تحقق اقتصاد مقاومتی در کشور به ناسب وظایف و اختیارات قانونی هر قوه تشکیل می‌شود.

ماده ۲- کارگروه مشترکی از قوای سه‌گانه با انتخاب شورای مذکور در ماده (۱) طرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون، موظف است در صورت لزوم با کسب نظر کارشناسی صاحب نظران، قوانین و مقررات مرتبط با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی را شناسایی کند تا به منظور اصلاح، بالابند و یا لغو موارد مغایر و تنقیح موارد منطبق با این سیاست‌ها، اقدام قانونی مناسب با اختیارات هر قوه را به صورت پیشنهاداتی به ریاست آن قوه در ضمن گزارش‌های سماه‌اره ارائه دهد.

ماده ۳- دولت مکلف است اجرای قوانین مربوط به سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی را در اولویت قرار داده و در لوائح ارسالی خصوصاً برنامه‌های پنج‌ساله و بودجه‌های ستوایی، این سیاست‌ها و احکام قانونی مربوط را مد نظر قرار دهد. بدین منظور با هماهنگی شورای مذکور در ماده (۱) و در صورت لزوم کسب نظر کارشناسی صاحب نظران، شاخصهای مربوط به میزان تحقق اقتصاد مقاومتی را تعیین و به صورت مستمر پایش نماید.

ماده ۴- شورای مذکور در ماده (۱) موظف است تا پایان خرداد ماه هر سال عملکرد سال گذشته و برنامه‌های یکساله هر قوه را در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی در کشور، بررسی، جمع‌بندی و به منظور اطلاع عموم، جهت قرائت در صحن علنی به مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

نامه رییس جمهور: ضرورت رونق بخشی به اقتصاد در چهار چوب اقتصاد مقاومتی

رئیس جمهوری در نامه مهمی به اسحاق جهانگیری معاون اول رئیس جمهوری با تأکید بر اینکه باید برنامه جامع اصلاح نظام بانکی و توسعه بازار اولیه سرمایه تدوین شود، رونق بخشی به اقتصاد در چارچوب اقتصاد مقاومتی را ضرورت ملی دانست.

طرح تشکیل شورای عالی اقتصاد مقاومتی کشور

این طرح با مشخصات ذیل در مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شده بود که در سوم شهریور ماه سال جاری در دستور کار قرار گرفت.

تاریخ اعلام وصول: ۰۴/۰۴/۱۳۹۳ دوره: نهم اعلام وصول طرح/لایحه یک شورای و دو شورای (یک شورای) ۱۳۹۲/۰۴/۰۴

در ادامه همین موضوع، لازم به یاد آوری است با توجه به آنچه که در وبگاه پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران ثبت شده است، در موضوع اقتصاد مقاومتی تا کنون ۶۹ پایان نامه، ۲۵ طرح پژوهشی و ۴۳ همایش برگزار شده است.

فرهنگ مقاومتی لازمه اقتصاد مقاومتی در کلام امام خمینی(ره) و رهبر معظم انقلاب (مدظله)

امام خمینی: ملت عزیز ما که مبارزان حقیقی و راستین ارزشهای اسلامی هستند به تجربه دریافته‌اند که مبارزه با رفاه‌طلبی سازگار نیست و آنهایی که چنین تصویری دارند با الفبای مبارزه بیگانه‌اند.

سیاست‌های عصر پهلوی بوده است. امام راحل(ره) در اینباره می‌فرماید:

«این انقلاب برای اسلام بوده است، نه برای کشور، نه برای ملت، نه برای به دستاوردن یک حکومت؛ برای اینکه اسلام را از شر ابرقدرت‌ها و جنایتکارهای خارجی و از شر سلیقه‌های کج داخلی... نجات بدهد.»

امام راحل در جای دیگری در بیانی بسیار مهم می‌فرماید: «من بار دیگر از مسئولین بالای نظام جمهوری اسلامی می‌خواهم که از هیچ کس و از هیچ چیز جز خدای بزرگ نترسند و کمرها را ببندند و دست از مبارزه و جهاد علیه فساد و فحشای سرمایه‌داری غرب و پوچی و تجاوز کمونیزم نکشند که ماهنوز در قدمهای اول مبارزه جهانی خود علیه غرب و شرقیم.»

مسئولان ما باید بدانند که انقلاب ما محدود به ایران نیست.

انقلاب مردم ایران نقطه شروع انقلاب بزرگ جهان اسلام به پرچمداری حضرت حجت - ارواحنا فدا - است که خداوند بر همه مسلمانان و جهانیان منت نهد و ظهور و فرجش را در عصر حاضر قرار دهد. مسائل اقتصادی و مادی اگر لحظه‌ای مسئولین را از وظیفه‌ای که بر عهده دارند منصرف کند، خطری بزرگ و خیانتی سهمگین را به دنبال دارد. باید دولت جمهوری اسلامی تمامی سعی و توان خود را در اداره هر چه بهتر مردم بنماید، ولی این بدان معنا نیست که آنها را از اهداف عظیم انقلاب که ایجاد حکومت جهانی اسلام است منصرف کند. مردم عزیز ایران که حقا چهره منور تاریخ بزرگ اسلام در زمان معاصرند، باید سعی کنند که سختیها و فشارها را برای خدا پذیرا گردند تا مسئولان بالای کشور به وظیفه اساسی شان که نشر اسلام در جهان است برسند و از آنان بخواهند که تنها برادری و صمیمیت را در چهارچوب مصلحت اسلام و مسلمین در نظر بگیرند. چه کسی است که نداند مردم عزیز ما در سختی هستند و گرانی و کمبود بر طبقه مستضعف

مقدمه:

ماهیت مستقل و ضد امپریالیستی انقلاب اسلامی و تلاش آن برای شکل دهی نظام بین‌الملل فارغ از سلطه قدرتهای استکباری، موجب به هم زدن تعادل بلوکهای قدرت جهانی و به چالش کشیدن نظم بین‌المللی ساخته دنیای شرق و غرب گردید. انقلاب اسلامی با بیان نظریه «نه شرقی نه غربی» توانست ابر نظامی جمعی مبتنی بر برابری دولت‌ها و حاکمیتها و تحقق حقوق الهی و انسانی ملت‌ها در نظام بین‌الملل را رقم زند و با احیای ظرفیت‌ها و امکانات فراموش شده ملت‌های غیر متعهد و نفی انفعال و مرعوبیت در برابر استکبار، درصدد قطع ریشه‌های وابستگی ملت‌ها به قدرتهای بزرگ برآید. انقلاب اسلامی با افشای ماهیت سلطه‌گرانه و سیاستهای یک جانبه گرایانه قدرتهای بزرگ توانست خط بطلانی براسطوره شکست ناپذیری آنان بکشد و بستری مناسب را برای حرکت‌های مستقل و آزادی‌بخش براساس خودآگاهی محرومان و مستضعفان فراهم سازد. این انقلاب با گشودن جبهه سوم در نظام بین‌الملل یا راه‌حلی سوم در جهان آزادخواه توانست با نظم بین‌الملل مادی گرایانه به مقابله برخیزد و به فرهنگ سازی در زمینه‌های استقلال طلبی و استعمار ستیزی در میان ملت‌های جهان سوم مبادرت نماید. این حقیقت بزرگ انقلاب اسلامی را می‌توان در کلام و دغدغه‌های رهبر و بنیان‌گذار انقلاب اسلامی جستجو کرد و از سویی نیز می‌توان استمرار این نوع نگاه و توجه به تحول مزبور را در سیاست‌ها، راهبردها و روش‌های اجرایی و عملیاتی مبتنی بر اندیشه و سیره ایشان مشاهده نمود. تأکید بر فرهنگی بودن انقلاب اسلامی و اصرار بر استقلال از دیگر قدرتها و بازیابی هویت خودی، از جمله مسائلی است که در آراء امام(ره) به صورت جدی درخصوص انقلاب اسلامی مطرح شده و از این منظر انقلاب اسلامی پاسخی به بحران هویت شکل گرفته بر اثر

متصور شد. بی شک علت اثرگذاری این تحریمها ریشه در ساختار تک محصولی و رانتیر بودن دولت دارد. بدین نحو که نفت به عنوان سرمایه ملی فروخته می شد و بدون زحمت خاصی، دلارهای نفتی وارد کشور می شد و با توجه به این فراوانی، هر جا نقصی در جریان تولید و... اتفاق می افتاد سریعاً این نقص با واردات جبران می شد و یا این سرمایه، صرف کالاهای لوکس و مصرفی می گردید. و طبیعی است که اکنون که در فروش نفت و دریافت ارز دچار مشکل شده ایم، این فراوانی که همگان را به عافیت طلبی می کشاند با نوعی کمبود و تنگنا روبرو شده است.

مقام معظم رهبری، راه برون رفت از این وضعیت را در اقتصاد مقاومتی دیده اند.

اقتصادی که توان مقاومت در برابر بیشترین شوکها و فشارها را دارد و تلاش می کند در عین پرهیز از اسراف و تبذیر، تولید داخل را پررونق نگه دارد و وابستگی را به خارج کاهش داده و منطقی نماید.

طبیعی است مهمترین اقدامی که در چنین شرایطی می باید انجام گیرد اتکاء به ظرفیت داخل و پررونق کردن تولید داخلی است تا ضمن قطع وابستگیهای کاذب به ارز، موجبات شکوفایی اشتغال از یکسو و پایین آمدن قیمت تمام شده از سوی دیگر گردد. این اتفاقی است که ناگزیر از آنیم. اما بی شک تا تحقق چنین اقتصادی و ترمیم خلاءها و ضعفها، دوران به نسبت سختی در پیش خواهیم داشت. سختی که قطعاً آسایش و عزت مدام به دنبال دارد.

با چنین مقدمه است که فرهنگ به خوبی جایگاه کلیدی خود را در اقتصاد مقاومتی نشان می دهد. در تبیین این جایگاه می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

روحیه قناعت و پرهیز از مصرف گرایی:

روحیه قناعت و پرهیز از مصرف زدگی از مهمترین لوازم مبارزه است. بی شک ملت رفاه زده و مصرف گرا، تاب تحمل محرومیتها و فشارها رانخواهد داشت و با افزایش فشارها دست از آرمانها خواهد شست. و این همان چیزی است که دشمن در تحمیل تحریمها بدان امید بسته است. امام راحل با بیان این نکته که «با زندگی اشرافی و مصرفی نمی توان ارزشهای انسانی - اسلامی را حفظ کرد» مردم ایران را به انتخاب یکی از دو گانه متباین عزت و رفاه زدگی دعوت کرده و می فرماید:

«مردم بر سر دوراهی عزت و ذلت قرار داشته و باید تصمیم بگیرد، یا رفاه و مصرف گرایی و یا تحمل سختی و استقلال»

اهمیت حیاتی این مولفه خصوصاً در زمانی روشن می گردد که جامعه در انتخاب بین ارزشها و آرمانهای انقلابی به قیمت تحمل فشارها، گرسنگی ها، شهادتها و یا خواستههای دنیوی قرار گیرد و دقیقاً در همینجاست که سرنوشت تعیین می گردد. امام راحل با بیان این نکته که «با زندگی اشرافی و مصرفی نمی توان ارزشهای انسانی - اسلامی را حفظ کرد» مردم ایران را به انتخاب یکی از دو گانه متباین عزت و رفاه زدگی دعوت کرده و

فشار می آورد، ولی هیچ کس هم نیست که نداند پشت کردن به فرهنگ دول دنیای امروز و پایه ریزی فرهنگی جدید بر مبنای اسلام در جهان و برخورد قاطع اسلامی با امریکا و شوروی، فشار و سختی و شهادت و گرسنگی را به دنبال دارد و مردم ما این راه را خود انتخاب کرده اند و بهای آن را هم خواهند پرداخت و بر این امر هم افتخار می کنند. این روشن است که شکستن فرهنگ شرق و غرب، بی شهادت میسر نیست. «
امام خمینی(ره) با اشاره به درگیری با ابرقدرتها در مسیر گسترش نفوذ اسلام در بیانی تاریخی می فرماید:

«ما این واقعیت و حقیقت را در سیاست خارجی و بین الملل اسلامی مان بارها اعلام نموده ایم که درصدد گسترش نفوذ اسلام در جهان و کم کردن سلطه جهان خواران بوده و هستیم. حال اگر نوکران آمریکا نام این سیاست را توسعه طلبی و تفکر تشکیل امپراطوری بزرگ می گذارند از آن باکی نداریم و استقبال می کنیم»

بدیهی است چنین ترازوی از اهداف که به دنبال نابودی نظامهای لیبرالیستی و کمونیستی و درافکندن طرحی نو بر پایه مبانی اسلام در جهان است، شکاف پارادایمی همیشه فعالی را میان جمهوری اسلامی و مستکبرین ایجاد خواهد کرد. ترورها، جنگ تحمیلی، تحریمها و ... همه و همه در همین راستاست. بر این اساس، نوام چامسکی نویسنده مشهور آمریکایی اعتقاد دارد:

«تا زمانی که ایران مستقل باقی بماند و در برابر سلطه آمریکا سر تسلیم فرود نیاورد دشمنیها و مخالفتهای آمریکا ادامه خواهد داشت جمهوری اسلامی ایران از نظر آمریکا غیر قابل پذیرش است چون از استقلال خود چشم پوشی نمی کند.»

و در بیانی دیگر، مارتین اینزلیک معاون خاورمیانه ای وزارت خارجه آمریکا مطرح می کند:

«مجازات و تنبیه انقلاب اسلامی درس عبرتی برای کشورهایی خواهد بود که در مسیر استقلال و رهایی از سلطه آمریکا گام برمی دارند.»
در همین راستا، دشمنیها بدون انقطاع در هر مقطع شکل خاصی به خود گرفته و متناسب با شرایط و قدرت جمهوری اسلامی ایران تعریف خاصی یافته است. اینک که جمهوری اسلامی پس از سی و سه سال نه تنها از بین نرفته بلکه از جهات سیاسی، نظامی، علمی و ... قدرتمند تر گشته و تحولات منطقه با شکل گیری بیداری اسلامی به نفع او و به زیان رقیب رقم خورده است، شدیدترین و وحشیانه ترین تحریمها علیه جمهوری اسلامی اعمال شده است. تحریم فروش نفت و بانک مرکزی و ارز و طلا، آخرین اقدامی است که می شود در حوزه تحریمی علیه جمهوری اسلامی

می فرمایند:

«مردم بر سر دوراهی عزت و ذلت قرار داشته و باید تصمیم بگیرد، یا رفاه و مصرف گرایی و یا تحمل سختی و استقلال».

حضرت امام خمینی در این زمینه می فرماید:

«ملت عزیز ما که مبارزان حقیقی و راستین ارزشهای اسلامی هستند به تجربه دریافتند که مبارزه با رفاه طلبی سازگار نیست و آنهایی که چنین تصویری دارند با الفبای مبارزه بیگانه اند بحث مبارزه و رفاه بحث قیام و راحت طلبی بحث دنیا طلبی و آخرت است که دو مقوله ای که هرگز با هم جمع نمی شود تنها آنهایی تا آخر خط با ما هستند که درد فقر و محرومیت و استضعاف را چشیده باشند. فقرا و متدینین بی بضاعت، گردانندگان و بر پادارندگان واقعی انقلاب ها هستند».

کار محوری:

بی شک لازمه دستیابی انقلاب اسلامی ایران به اهداف بلند خود و رفع عقب ماندگی تاریخی ناشی از روی کاربودن حکام وابسته و تلاش در جهت سازندگی همه جانبه جز با کار و تلاش بی وقفه میسر نخواهد شد.

بر این اساس مقام معظم رهبری از «وجدان کاری» به عنوان کلید حل مشکلات کشور یاد کرده و در این خصوص می فرمایند:

«اگر کننده کار، وجدان کاری داشته باشد، آن کار به بهترین شکل انجام خواهد یافت. این، آن چیزی است که کلید مشکلات کشور است».

ایشان در جای دیگری شرط رهایی از تسلط دشمنان را توجه به مقوله کار دانسته و می فرمایند:

«اگر بخواهید دشمن بر شما مسلط نشود، باید خوب کار کنید. همه باید خوب کار کنند.»

ایشان شرط استعلاء کشور و رسیدن به جایگاه الگو را توجه به کار دقیق دانسته و در این خصوص می فرمایند:

«همه باید کار را برای خدا و دقیق انجام دهند، تا ان شاء الله این کشور اسلامی و این ایران سرفراز و سربلند، بتواند در مقابل دشمن بایستد و به همه بفهماند که به برکت اسلام — که «الاسلام یعلوا ولا یعلی علیه» — هیچ کس نمی تواند نسبت به این ملت، استعلا و استکباری داشته باشد.»

ایشان شرط پیشبرد همه امور را، کار معرفی کرده و می فرمایند: «این که انسان حوصله‌ی کار کردن نداشته باشد، غلط است. جوان باید کار کند، محصل باید کار کند، دانشجو باید کار کند،

روحانی باید کار کند، صاحب سرمایه باید کار کند، کارگر باید کار کند؛ هر کدام کار خودشان را بکنند. فعال صنعتی و فعال کشاورزی باید تلاش کنند؛ فعال سیاسی و اجتماعی باید تلاش کند؛ همه اینها به سمت هدف سربلندی و پیشرفت روزافزون این ملت و این کشور است. وقتی این طور شد، همه چیز پیش خواهد رفت».

مقام معظم رهبری نه تنها به کار بلکه به کار جهادی تاکید نموده و در این خصوص می فرمایند:

«وقتی این ملت به هدفهای خود دست پیدا خواهد کرد و مشکلات گوناگون را از سر راه خود بر خواهد داشت که ایمان و جهاد در میان مسؤولان به عنوان یک ارزش شناخته شود. این جهاد، جهاد علمی، جهاد عدالتخواهی و جهاد مدیریتی و اقتصادی است. مدیران کشور، مسؤولان، و پشت سر آنها مردم وقتی این شعارها را مد نظر قرار دهند، حرکت کشور به سمت هدفها و آرمانهای خود پُرشتاب و موفق خواهد شد.»

باور به توانمندی داخلی

ملتی که بناست با کنارزدن نظامات فکری حاکم بر جهان، طرحی نو درافکنند باید به این باور رسیده باشند که می توانند. این مولفه را از منظر امام راحل (ره) و مقام معظم رهبری توضیح می دهیم. خودباوری در نگاه امام (ره) جایگاه ویژه ای دارد و پیشبرد همه امور را در گرو آن می داند. اگر این معمای روحی و فکری حل شود

نخستین و اساسی ترین قدم برای رسیدن به خودکفائی و استقلال برداشته شده است. ایشان در اینباره می فرمایند:

«اعتماد به نفس بعد از اعتماد به خداوند منشأ خیرات است.»

امام خمینی با الهام از کلام الهی می فرمایند:

«اساس همه شکست ها و پیروزی ها از خود آدم شروع می شود. انسان باورش این است که نسبت به آن کار ضعیف است نمی تواند آن کار را انجام بدهد، هر قدر قدرت ارتشی زیاد باشد، لکن قدرت روحی نداشته باشد و یا باورش آمده باشد که در مقابل فلان قدرت نمی تواند ایستادگی کند این ارتش محکوم به شکست است.»

امام چنان به نقش باورهای محدود کننده و رهایی بخش معتقد است که آن را اساس رشد و یا زوال افراد و ملت ها می داند و در این باره می گوید:

«یک ملت وقتی که یک مطلب را باور کرد که می تواند انجام دهد، انجام خواهد داد. اساس باور این دو مطلب است، باور ضعف و سستی و ناتوانی و باور قدرت و قوه توانایی، اگر ملت این باور را

ساخت ایران

مجاهدتهای ضروری برشمردند. طبیعی است تحقق این امر علاوه بر افزایش کمیت و کیفیت، نیازمند نوعی فرهنگ سازی و توجه به اهمیت این نوع از مجاهدت است.

مصرف بهینه و موثر

مصرف بهینه و موثر نیز در شکل گیری اقتصاد مقاومتی حائز اهمیت است. اگر عمده توجه جامعه به سمت کالاهای لوکس و مصرفی باشد و امکان تامین آنها در داخل نباشد، طبیعی است که دولت برای وارد کردن آن تحت فشار قرار خواهد گرفت و آسیبهای جدی از این ناحیه به منابع ارزی وارد خواهد شد. اگر دولت به این امر نیز مبادرت نکند با توجه به تغییر ذائقه مردم، در آنها نارضایتی ایجاد خواهد شد. بر این اساس، تحقق مساله حاضر نیازمند فرهنگ سازی است.

اتقان در کار

در کنار مسائل فوق، اتقان کار نیز از جمله امور کلیدی است که می تواند در سوق دادن مردم به مصرف کالای داخل موثر باشد. اهتمام به این جمله پیامبر مکرم اسلام که «**رَحِمَ اللهُ مَنْ عَمِلَ عَمَلًا فَاتَّقَنَهُ**» و نهادینه کردن آن در جامعه، نیازمند توجه جدی به فرهنگ سازی است. اینکه هر فردی هر کاری را که انجام می دهد به بهترین نحو انجام دهد مساله ای بسیار مهم و کلیدی است و نقش بی بدیلی در رشد جامعه دارد.

تقویت عقلانیت

تقویت عقلانیت در جامعه که یکی از مهمترین مولفه های آن دوراندیشی و عاقبت نگری است می تواند نقش مهمی در افزایش ایستادگی مردم در برابر تحریمها داشته باشد. این نقش حداقل از دو جهت قابل ارزیابی است.

الف- توجه به هندسه در حال گذار جهان و منطقه به خوبی نشان می دهد که جهان در آستانه وضع حملی جدی و شکل گیری نظم جدید است. تن پروری و عافیت طلبی و راحت گزینی یک ملت موجب خواهد شد که آن ملت نتواند در جایگاه مناسب خود قرار گیرد و بالطبع در آینده یوغ اسارت و وابستگی به گردن خواهد افکند.

ب- آینده نگری موجب خواهد شد مردم به سوی مصرف کالای ایرانی با همه نقصهای احتمالی سوق یابند و بدانند گر صبر کنی زغوره حلوا سازی!

جمع بندی:

با توجه به این نکات که به اجمال بیان شد به وضوح به دست می آید که از جمله مهمترین و شاید مهمترین نقش در شکل گیری اقتصاد مقاومتی بر عهده فرهنگ است و از هیروست که بدون تحقق "جامعه تراز انقلاب اسلامی" در امر تحقق اقتصاد مقاومتی، توفیقی حاصل نخواهد شد. رصد وضعیت اجتماعی نشان می دهد که جامعه از منظر فرهنگی با چالشهای جدی روبروست و اگر راهبرد مناسبی در حوزه فرهنگی اتخاذ نشود چه بسا که تدابیر اتخاذ شده در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی، کامیاب نگرد

داشته باشد که ما می توانیم در مقابل قدرتهای بزرگ باشیم، این باور اسباب این می شود که توانایی پیدا کنند و در مقابل قدرتهای بزرگ ایستادگی می کنند»

از نظر ایشان مهم این است که ما خود را باور کنیم و از افکار محدودکننده خود را رهایی بخشیم و این گام بزرگ را برداریم که «بفهمیم که خودمان هم می توانیم»

از نظر امام(ره) اساس استقلال همین خودباوری و اعتماد به نفس است. ایشان در این خصوص می فرمایند:

«بزرگترین وابستگی ملت های مستضعف به ابر قدرتها و مستکبرین، وابستگی فکری و درونی است که سایر وابستگی ها از آن سرچشمه می گیرد. و تا استقلال فکری برای ملتی حاصل نشود، استقلال در ابعاد دیگر حاصل نخواهد شد.

ایشان در جای دیگر می فرمایند:

«هیچ ملتی نمی تواند استقلال پیدا کند الا اینکه خودش، خودش را بفهمد و تا زمانی که ملت ها خودشان را گم کرده اند و دیگران را به جای خود نشانده اند، نمی توانند استقلال پیدا کنند.»

امام خمینی(ره) ضمن یاد نمودن از وابستگی فکری به خارج و اجانب به عنوان سر منشأ همه وابستگی ها و ریشه اصلی تمام گرفتاری های یک ملت بر این امر تأکید می نمایند که «تا این وابستگی فکری هست [...] ما نمی توانیم استقلال پیدا کنیم.»

ایشان باز در این زمینه می فرمایند :

«بزرگترین فاجعه برای ملت ما این وابستگی فکری است که گمان می کنند همه چیز از غرب [است] و ما در همه ابعاد فقیر هستیم. این وابستگی فکری، وابستگی عقلی، وابستگی مغزی به خارج منشا اکثر بدبختی های ملتها و ملت ماست.»

مقام معظم رهبری نیز در این خصوص می فرمایند:

«اگر بخواهیم به آرمانها برسیم، احتیاج دارد به اعتماد به نفس. باید بگوئیم میتوانیم»

ایشان در جای دیگری می فرمایند:

«اعتماد به نفس ملی یکی از ضرورت های ملت ماست در همه ی

دورانها؛ بخصوص در این دوران. علت این، بخصوص هم این است

که دشمن در صحنه های گوناگون در گلاویز شدن با ملت ایران

ناکام مانده؛ حالا دنبال شیوه های جدید، راه های جدید، حیل های

جدید است و مکرهای جدیدی میکند؛ «و مکروا و مکر الله». شما

هم که بنده ی خدا هستید، در مقابل مکر او، در مقابل ترفند او باید

هوشیاری ویژه خودتان را داشته باشید. اینکه راجع به اعتماد به

نفس حرف میزنم، یکی از عللش این است. این هوشیاری ها اول

در چهار نفر به اصطلاح نخبه های ما اثر بگذارد، از طرف ملت

ایران احساس شرم کنند در مقابل آن هتاک غربی، و آنها شروع

کنند به حمله کردن؛ اعتماد به نفس ضربه بخورد. توجه داشته

باشید که این هوشیاری ها یکی از شیوه های سه گانه برای متزلزل

عطف توجه به مصرف کالای ایرانی:

از جمله نقاط کلیدی است که می تواند رونق کار و سرمایه ایرانی را به دنبال داشته باشد. در همین راستا، مقام معظم رهبری دلبستگی به تولیدات بیگانه و بی اعتنایی به تلاش کارگر ایرانی را نوعی بیماری و عادت بد می دانند که پول و ثروت کشور را به جیب کارگر خارجی سرازیر می کند و از همین رو مصرف کالاهای ساخت داخل را یکی از

لزوم توجه دولت و مجلس به تحقق اقتصاد مقاومتی

رئیس مجلس شورای اسلامی با ستایش از دوراندیشی مقام معظم رهبری در نام گذاری خردمندانه سال جاری به عنوان «اقتصاد مقاومتی؛ اقدام و عمل» بیان داشت: اقتصاد مقاومتی راهکاری اساسی برای برون رفت از مشکلات اقتصادی کشور است.

وی تصریح کرد: ایجاد اشتغال از جمله این موارد است که نیازمند رونق اقتصادی و سرمایه گذاری است. وی با بیان اینکه باید در جذب سرمایه گذاری، سیاست های اقتصاد مقاومتی مورد توجه قرار گیرد افزود: مهم ترین اصل آن تولید است که مشکلات اشتغال را بر طرف می کند.

رئیس مجلس شورای اسلامی همچنین بر لزوم کاهش اختلافات و مباحث سیاسی تاکید کرد و گفت: کاهش این اختلافات در حوزه سیاسی فضا را برای اقدام و عمل در راه اقتصاد مقاومتی فراهم خواهد کرد. ایجاد فضای امیدوار کننده و خالی از مناقشات، از مهمترین ملزومات تحقق اقتصاد مقاومتی است. ایشان با تاکید بر این که مساله اقتصاد مقاومتی پس از مسائل

هسته‌ای به عنوان یک مساله مهم ملی باید جدی گرفته شود، اظهار کرد: اقتصاد مقاومتی نقش مهمی در رونق اقتصادی کشور ایفا می کند.

رئیس مجلس شورای اسلامی گفت: باید فرمایش مقام معظم رهبری درباره سال اقتصاد مقاومتی اقدام و عمل، مساله اصلی دولت و مجلس آینده باشد تا توجه کافی به اقتصاد شکل بگیرد.

دکتر علی لاریجانی، گفت: امیدوارم همانطور که رهبری فرمودند سال جدید سال پررونق از نظر تولید و آبادانی برای کشور باشد.

رئیس مجلس شورای اسلامی درباره اولویت مجلس در راستای تحقق شعار سال ۹۶ «اقتصاد مقاومتی؛ اقدام و عمل» نیز گفت: باید فرمایش مقام معظم رهبری در اولویت به حوزه اقتصاد، مساله اصلی دولت و مجلس آینده باشد تا توجه کافی به اقتصاد شکل بگیرد. ایشان خاطر نشان کردند:

برای رفع مشکلات ایران و آبادانی آن باید اقتصاد و تولید رشد داشته باشد و تحقق آن نیازمند تلاش همگانی است.

وی با اذعان به اینکه تحقق اقتصاد مقاومتی یک مقدار ملزوماتی هم دارد، گفت: ایجاد امیدواری در سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان و همچنین فضایی به دور از هر گونه مناقشه در راستای تمرکز همه فعالیت‌ها بر روی مسائل اقتصادی ضروری است.

برای رفع مشکلات ایران و آبادانی آن باید اقتصاد و تولید رشد داشته باشد و تحقق آن نیازمند تلاش همگانی است.

نماینده مردم قم در مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه همان گونه که رهبر معظم انقلاب نیز در پیام نوروزی خود فرمودند **اولویت نخست کشور مساله اقتصاد است**، گفت: این مساله حتی می‌تواند بر روی مسائل فرهنگی و همچنین کنترل آسیب‌های اجتماعی نیز تاثیر بگذارد.

لاریجانی با تاکید بر نقش صدا و سیما و سایر رسانه‌های کشور در این زمینه، اظهار کرد: فضای کشور باید به سمت ثبات، امیدواری و انگیزه‌مند کردن مردم به سرمایه گذاری فارغ از جریان‌های مختلف پیش برود. وی گفت: اگر بخواهیم مشکل اشتغال را حل کنیم، بدون سرمایه گذاری امکان پذیر نیست.

رئیس قوه مقننه همچنین با تاکید بر اینکه حرکت آغاز شده در عرصه بین‌الملل برای پیشرفت اقتصادی کشور باید مورد تشویق همگان قرار بگیرد، افزود: البته باید مراقبت کرد تا دیگران از جمله آمریکایی‌ها تعدادی و زورگویی نکنند، ولی دستگاه‌های تبلیغی و سیاسی کشور زمینه‌های کار را فراهم کنند و بخش‌های اقتصادی نیز حمایت و پشتیبانی خود را در این خصوص داشته باشند.

لاریجانی همچنین با اشاره به آغاز بررسی بودجه سال ۹۵ در صحن علنی مجلس، اظهار داشت: در بودجه ۹۵ جهت تشویق صادر کنندگان و همچنین آبرسانی به روستاها و تهیه امکانات و تجهیزات برای آبیاری تحت فشار در بخش کشاورزی اعتبارات خوب و مناسبی پیش‌بینی شده است.

وی با بیان اینکه در بودجه امسال در راستای حمایت از بخش تولید رقم‌های خوبی در نظر گرفته شده است، تصریح کرد: به دولت اجازه داده شده است تا طرح‌های عمرانی را به بخش خصوصی واگذار کند. وی همچنین با اذعان به نگرانی‌های موجود میان تولید کنندگان و صنایع مختلف به خاطر نرخ بالای مالیات و سودهای بانکی، توجه به این نکته را ضروری عنوان و تصریح کرد: باید شرایطی بوجود بیاید که در شرایط رکود تولید کنندگان بتوانند تنفسی داشته باشند.

رئیس مجلس شورای اسلامی در بخش دیگری از سخنان خود با بیان اینکه هنوز فضای رکود در کشور وجود دارد، تصریح کرد: انتظار می‌رود حرکت جدی‌تری در این مساله بوجود بیاید، که به طور حتم این امر نیازمند اتخاذ تدابیر مناسب است، و با توجه به توصیه‌های رهبر فرزانه انقلاب و همچنین تشکیل **ستاد اقتصاد مقاومتی** باید با تحرک بیشتری انجام بگیرد.

قوه قضائیه به تحقق اصول اقتصاد مقاومتی کمک خواهد کرد

رئیس قوه قضائیه خواستار توجه مسئولان به مسیر ترسیم شده و اصول و سیاست های اقتصاد مقاومتی برای سال ۹۵ شد و از آمادگی قوه قضائیه برای حمایت از سرمایه گذاری های قانونی خبر داد. آیت الله آملی لاریجانی در نخستین جلسه مسئولان عالی قضایی در سال ۹۵ با تاکید بر اینکه جمهوری اسلامی ایران، به اذعان دوست و دشمن، امروز قدرتمندتر و مقتدرتر از همیشه به راه خود ادامه می دهد، خواستار توجه مسئولان به مسیر ترسیم شده و اصول و سیاست های اقتصاد مقاومتی برای سال ۹۵ شد و از آمادگی قوه قضائیه برای حمایت از سرمایه گذاری های قانونی خبر داد.

رئیس قوه قضائیه با تاکید بر اینکه «باید قدردان نعمت ولایت باشیم و برای بهره مندی از معنویت و روحانیت اهل بیت (ع) تلاش کنیم» افزود: باید شاکر باشیم که در امتی قرار گرفته ایم که می توانیم با توسل به ائمه اطهار (ع) و بهره مندی از معنویت و روحانیت آنان، به انوار الهی دست یابیم و لذا باید همواره شاکر و قدردان این موهبت باشیم.

رئیس دستگاه قضا با اشاره به اینکه

«در روزگاری قرار گرفته ایم که اسباب غفلت بیش از پیش فراهم است»

تاکید کرد: توسل به ائمه اطهار (ع) و توجه به نورانیت آنها بویژه ام الائمه النجبا راهی تضمین شده برای شکافتن این غفلت ها است. رئیس قوه قضائیه گرایش بیش از حد به مادیات و گسترش مصرف گرایی در جهان امروز از طریق توسعه وسائل ارتباطی از جمله تلفن

های همراه، رایانه ها و انواع رسانه ها را از مصادیق و بسترهای ایجاد غفلت در انسان های معاصر برشمرد و تصریح کرد: امروزه بازار غفلت ها به شدت گرم است و ظهور پدیده های جدید و مصرف گرایی، موجب بی توجهی به عالم معنا و باطن واقعیت های عالم شده است و در این روزگار عجیب غفلت ها، بهره مندی از الطاف خاصه ربوبی نیازمند اسباب قوی است و از جمله این اسباب، توسل به ائمه معصومین (ع) است.

رئیس قوه قضائیه استقرار حاکمیت جمهوری اسلامی ایران را بر اساس فکر بلند و دور اندیش حضرت امام (ره) در توأم بودن جمهوریت و اسلامیت در نظام جمهوری اسلامی توصیف کرد و گفت: چنین نظام سیاسی نوینی در جهان، هم در برگزیده آرمان ها و احکام نورانی اسلام و هم در برگزیده آرای مردم بود؛ پدیده ای که تحلیلش برای اندیشمندان غربی بسیار دشوار است.

آیت الله آملی لاریجانی با تاکید بر اینکه

«امروز به اذعان دوست و دشمن، جمهوری اسلامی ایران قدرتمندتر از همیشه به راه خود ادامه می دهد»

دلیل توطئه ها و فشارهای دشمنان علیه این نظام را مقاومت و پایمردی مردم و مسئولان ایران در راه تحقق احکام و آرمان های اسلامی دانست و گفت: در پرتو الطاف الهی و رهبری های مدبرانه رهبر معظم انقلاب، این نظام در مسیر توسعه و تکامل خود، سربلندتر از همیشه حرکت خواهد کرد.

لزوم توجه به هشدارهای مقام معظم رهبری

رئیس دستگاه قضا در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به بیانات مقام معظم رهبری در ابتدای سال، این سخنان را حاوی

نکات بسیار مهم و قابل توجه برای مردم و بویژه مسئولان دانست و خواستار توجه به هشدارهای جدی مقام معظم رهبری در خصوص نفوذ دشمن، بدعهدی آمریکایی ها و توجه به اصول ترسیم شده در بحث اقتصاد مقاومتی شد و تاکید کرد: سخنان مقام معظم رهبری در ابتدای سال درباره بدعهدی آمریکایی ها و قیچی دو لبه دعوت به همراهی با آمریکا و تسلیم نسبت به خواسته های آنان و یا پذیرش فشارها و تهدیدهای آنان علیه جمهوری اسلامی ایران به خوبی نشان داد که تنها راه حرکت و پیشرفت، تن دادن به فشارها و تهدیدهای دولت آمریکا نیست و مردم شریف ایران با حرکت در مسیر عزت و اقتدار ملی خود و توجه به اصول اقتصاد مقاومتی در کنار اتکا به نیروهای درونی کشور و استعدادهای جوان خود، هرگز از آرمان های اسلامی عقب نخواهد نشست.

آیت الله آملی لاریجانی با اشاره به اینکه «متأسفانه بر حسب پاره ای گزارش ها، برخی گفته اند که برای پیشرفت و توسعه اقتصادی چاره ای نداریم جز اینکه به سمت پذیرش الزامات و قواعد غربی ها در همه امور حرکت کنیم» بر نادرست بودن چنین افکاری و غیر منطبق بودن آن با اهداف و مسیر انقلاب اسلامی تاکید کرد و افزود: کسانی که از بیخ و بن به جمهوری اسلامی ایران و مبنای فکری آن که معتقد است اسلام برای اداره جامعه و توسعه و پیشرفت نسخه و سخنی نو دارد؛ اعتقادی ندارند نباید مجال پیدا کنند و نباید در این نظام الهی فرصتی برای مشورت به آنان داده شود.

رئیس قوه قضاییه با تاکید بر اینکه جدی گرفتن مسئله نفوذ از سوی مقام معظم رهبری و هشدار درباره آن به تمام مسئولان تا حدی ناشی از سخنان، مقالات و ادعاهایی از سوی برخی افراد است که معتقدند دین امری خصوصی است و برنامه ریزی اجتماعی و اقتصادی و اداره جامعه باید از قلمرو دین خارج باشد، تصریح کرد:

تمام مسئولان و بویژه مسئولان اجرایی کشور باید هشدارهای مقام معظم رهبری را جدی بگیرند و بدانند که یکی از زمینه های جدی نفوذ دشمنان، تاثیر آنان بر تغییر ذهنیت مسئولان ما و تلاش برای پذیرش نسخه های غربی توسعه است.

آیت الله آملی لاریجانی با خطرناک توصیف کردن افکار عده ای در پذیرش نسخه ها والگوهای غربی و با تاکید بر اینکه بروکرات های قبل از انقلاب نیز همین حرف ها را می زدند گفت: حرف ما این است که اسلام سخن نویی دارد و جمهوری اسلامی ایران می تواند با تکیه بر الگوی اسلامی خود و البته تلاش و جهاد مردم و مسئولان، به اهداف مدنظر در قانون اساسی و آرمان های الهی خود دست یابد.

رئیس دستگاه قضا در پایان بر حمایت دستگاه قضایی از تلاش های دولت در مسیر اقتصاد مقاومتی و حمایت از سرمایه گذاری های قانونی تاکید کرد و افزود: قوه قضاییه در هر بخشی که بتواند به تحقق اصول اقتصاد مقاومتی، تامین امنیت اقتصادی و سرمایه گذاری و برخورد با مفاسد کمک خواهد کرد و معتقد است برخورد جدی با مفاسد اقتصادی باید با حمایت از سرمایه گذاران در چارچوب قانون توأم شود تا آنان بتوانند تمام توان خود را برای به گردش در آوردن چرخ اقتصاد کشور به میدان بیاورند.

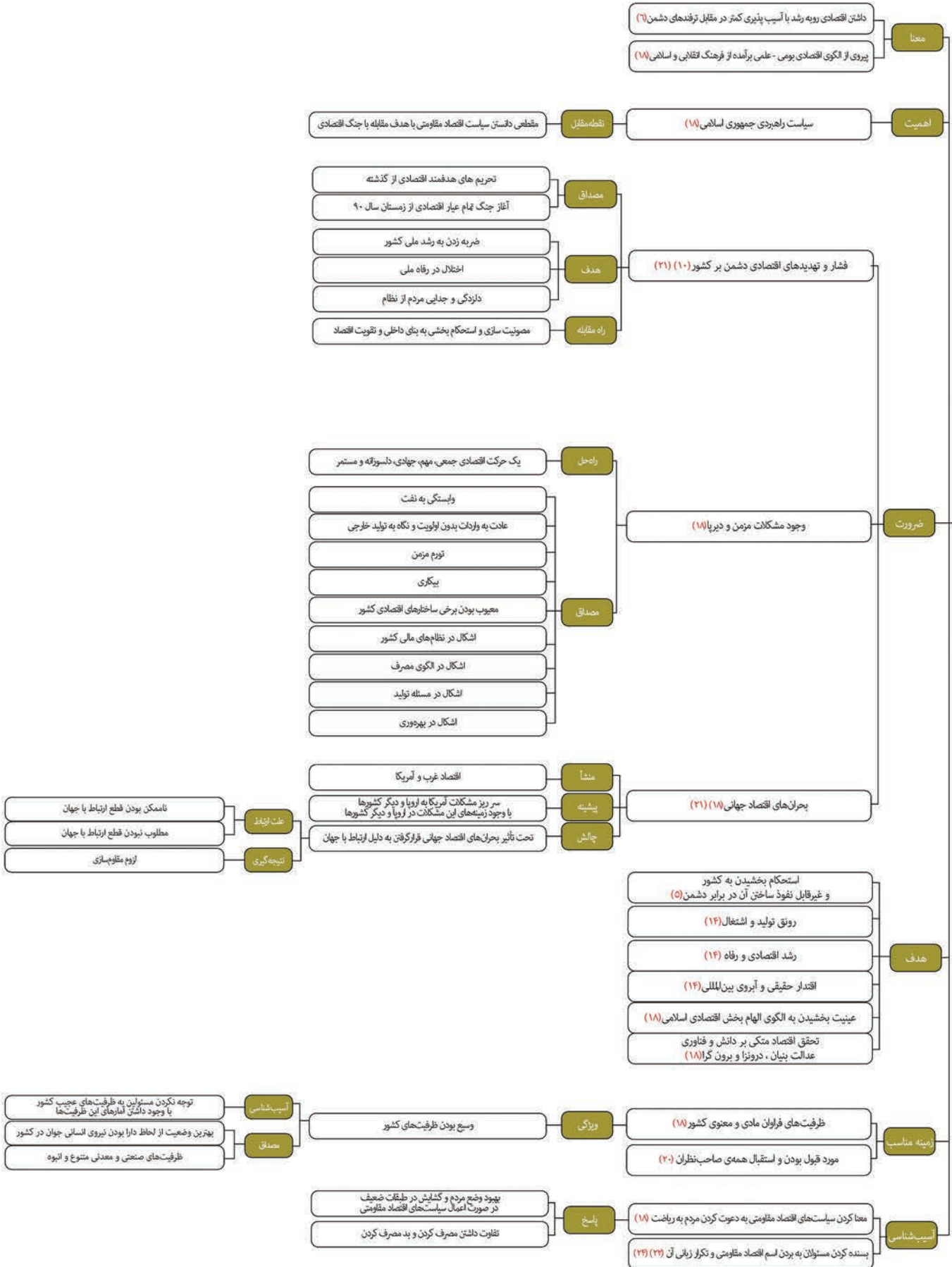

مروری بر بیانات رهبر انقلاب درباره ارکان اقتصاد مقاومتی

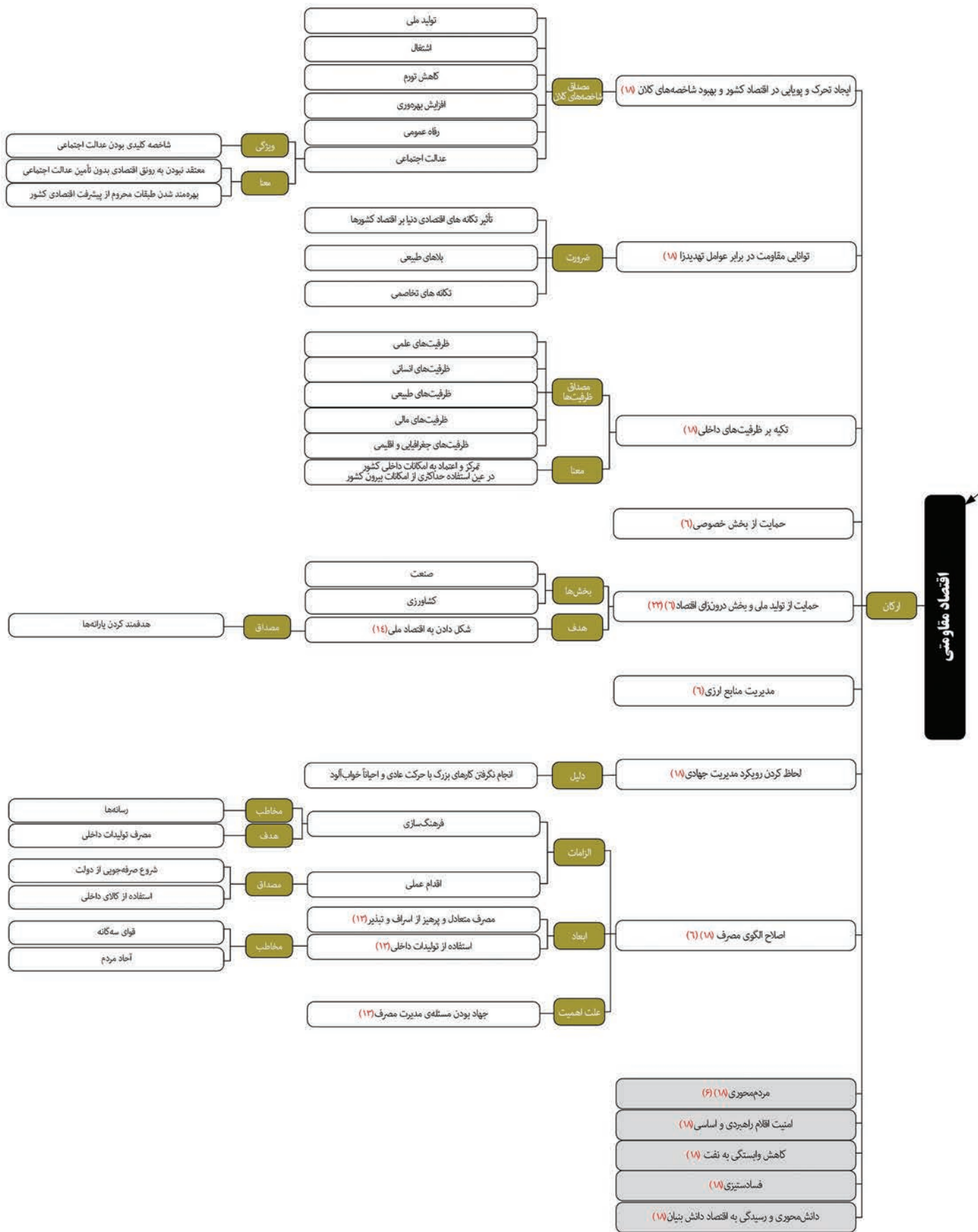

اقتصاد مقاومتی

مروری بر بیانات رهبر انقلاب درباره ارکان اقتصاد مقاومتی

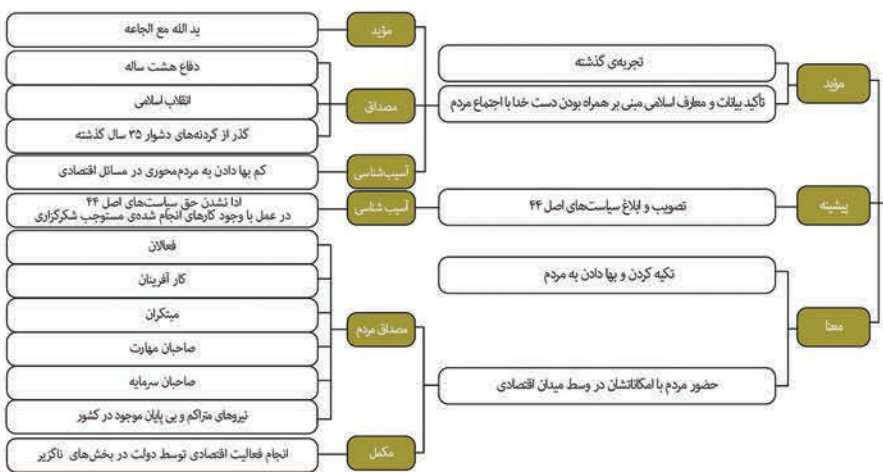
مروری بر بیانات رهبر انقلاب درباره ارکان اقتصاد مقاومتی

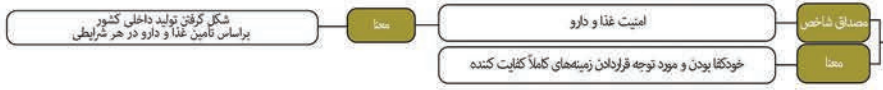
اقتصاد مقاومتی

- ایجاد تحرک و پویایی در اقتصاد کشور و بهبود شاخصه‌های کلان (۱۸)
- توانایی مقاومت در برابر عوامل تهدیدنا (۱۸)
- تکیه بر ظرفیت‌های داخلی (۱۷)
- حمایت از بخش خصوصی (۶)
- حمایت از تولید ملی و بخش درون‌زنی اقتصاد (۶)
- مدیریت منابع ارزی (۶)
- لحاظ کردن رویکرد و مدیریت جهادی (۱۸)

مردم‌محوری (۱۸)

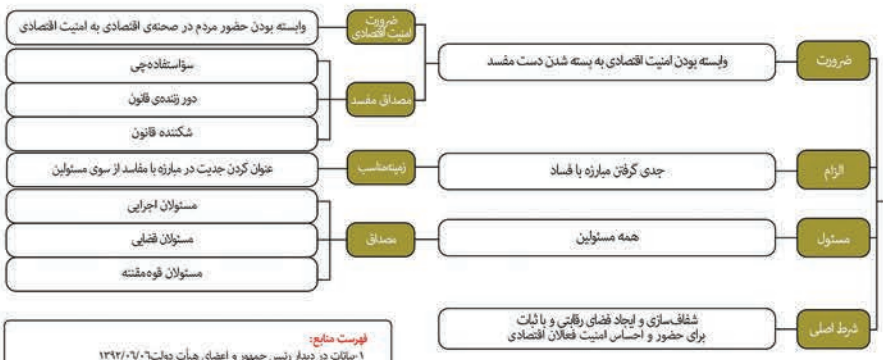
امنیت ارقام راهبردی و اساسی (۱۸)

کاهش وابستگی به نفت (۱۸)

فسادستیزی (۱۸)

دانش‌محوری و رسیدگی به اقتصاد دانش‌بنیان (۱۸) (۲۵)

هنر

رسانه

ابزار

عمومی

دانشگاه ها

مدارس

مساجد

خانه ها

فرهنگ سراها

فضای مجازی

ادارات و سازمان ها

محتوا

برنامه ای

تبلیغاتی

آموزشی

رشته های مرتبط

سایر رشته ها

تولید

مصرف

انتخاب

خانوارها

دانشجویان

محققین

مروجین

مختران

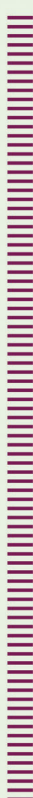
مبلغین

دولتی

خصوصی

ترویج و گفتمان سازی

پهنه عملیاتی برای هر یک از سیاست های کلیدی اقتصاد مقاومتی

نقشه راه

نظام نامه

سیاست

نظام سازی

رصد و برنامه ریزی

وضعیت

وضعیت اقتصاد کلان

رصد

حوزه اقتصاد مقاومتی

وضعیت اقتصاد خرد

نیروی انسانی

اقدامات انجام شده

تولیدات انجام شده

گروه های فعال

علوم انسانی

علوم فنی

بنیادی

علوم پزشکی

توزیع بینیه

رفتار سازی

بهره وری

کاربردی

اصلاح الگوی مصرف

تولید

توسعه ای

اقتصاد دانش بنیان

تجاری سازی

علمی و پژوهشی

تولید

بهره وری

کاربردی

اصلاح الگوی مصرف

تولید

توسعه ای

اقتصاد دانش بنیان

تجاری سازی

بنیادها

سپاه

بسیج

رصد و برنامه ریزی

وضعیت اقتصاد کلان

رصد

حوزه اقتصاد مقاومتی

وضعیت اقتصاد خرد

نیروی انسانی

اقدامات انجام شده

تولیدات انجام شده

گروه های فعال

علوم انسانی

علوم فنی

بنیادی

علوم پزشکی

توزیع بینیه

رفتار سازی

بهره وری

کاربردی

اصلاح الگوی مصرف

تولید

توسعه ای

اقدام

تولید

بهره وری

کاربردی

اصلاح الگوی مصرف

تولید

توسعه ای

اقتصاد دانش بنیان

تجاری سازی

بنیادها

سپاه

بسیج

شهرداری

تولید

بهره وری

کاربردی

اصلاح الگوی مصرف

تولید

توسعه ای

اقتصاد دانش بنیان

سیاست گذاری

تولید

بهره وری

کاربردی

اصلاح الگوی مصرف

تولید

توسعه ای

اقتصاد دانش بنیان

تجاری سازی

بنیادها

سپاه

بسیج

شهرداری

تولید

بهره وری

کاربردی

اصلاح الگوی مصرف

تولید

توسعه ای

اقتصاد دانش بنیان

اجرا (دولت)

تولید

بهره وری

کاربردی

اصلاح الگوی مصرف

تولید

توسعه ای

اقتصاد دانش بنیان

تجاری سازی

بنیادها

سپاه

بسیج

شهرداری

تولید

بهره وری

کاربردی

اصلاح الگوی مصرف

تولید

توسعه ای

اقتصاد دانش بنیان

نظارت (قضایی)

تولید

بهره وری

کاربردی

اصلاح الگوی مصرف

تولید

توسعه ای

اقتصاد دانش بنیان

تجاری سازی

بنیادها

سپاه

بسیج

شهرداری

تولید

بهره وری

کاربردی

اصلاح الگوی مصرف

تولید

توسعه ای

اقتصاد دانش بنیان

ما در طول این مدت در بسیاری از عرصه‌ها توانستیم موفق باشیم. در حوزه‌ی سیاست خارجی، انقلاب اسلامی توانسته در سطح منطقه‌ای و حتی بین‌المللی توسعه‌ی گفتمانی داشته باشد. در حوزه‌ی فناوری، علم و فرهنگ به موفقیت‌های بی‌نظیری دست پیدا کرده‌ایم. در حوزه‌ی سیاسی نیز مهم‌ترین دستاورد، ایجاد ثبات و امنیت در کشور بوده است.

اما در حوزه‌ی اقتصادی علی‌رغم گسترش عمران و آبادانی ملی که داشته‌ایم، هنوز نتوانسته‌ایم به اهداف مورد نظر که مهم‌ترین آن پیشرفت و عدالت اقتصادی همه‌جانبه است برسیم. این یک نقطه‌ی آسیب برای ما شده و متأسفانه دشمن هم با فهم این مسأله، از همین دریچه به انقلاب اسلامی در حال وارد آوردن فشار است. اعمال تحریم‌های گسترده‌ی اقتصادی علیه ایران به این دلیل است که آن‌ها می‌دانند ما در زمینه‌ی اقتصادی ضعف داریم. تحلیل ابتدایی آن‌ها هم این بود که اکثر درآمدهای ما حاصل از فروش نفت است و بنابراین اگر جلوی فروش نفت ایران را بگیرند، می‌توانند آسیب‌های جدی به اقتصاد ما وارد کنند. هر چند تحریم‌ها آن‌گونه که غربی‌ها در نظر گرفته بودند اثر نکرد، اما حقیقتاً این به عنوان یک آسیب جدی برای ما مطرح است که باید نسبت به توانمندسازی اقتصاد کشور در مواجهه با آن‌ها اقدام کنیم.

از همین زاویه، رهبر معظم انقلاب با پیش‌بینی راهبردهای دشمن در برابر انقلاب اسلامی، از حدود شش سال پیش شعارهای اقتصادی را به عنوان نام سال در دستور کار قرار دادند تا فضای عمومی کشور برای این شرایط ویژه فراهم شود. در عین حال ما برای دستیابی به افق‌های خود در حوزه‌ی اقتصادی، می‌بایست برنامه و سیاست‌های دقیق و مدونی داشته باشیم تا دقیقاً بدانیم که چه باید بکنیم. این سیاست‌ها در موضوعات مختلف از سوی رهبر معظم انقلاب ابلاغ شده است تا به وسیله‌ی آن گفتمان دولت و جامعه به سمت این مسأله نیل پیدا کند.

سازوکار تهیه و تدوین این سندها از زمانی که رهبر معظم انقلاب آن را به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال می‌کنند تا زمانی که در مجمع مورد بحث قرار می‌گیرد و تبدیل به یک سند شده و ابلاغ می‌شود، چگونه است؟

معمولاً نظرات و ایده‌های جامع از سوی مسئولین و نخبگان علمی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی جهت تبیین سیاست‌گذاری مطلوب در کشور به سوی ایشان فرستاده می‌شود. خود ایشان نیز در حوزه‌های گوناگون از اشراف مطلوبی برخوردار است، آن نظرات را مورد مطالعه و ارزیابی قرار می‌دهند. سپس با مشاوران و برخی نخبگان به مشورت می‌پردازند و به یک مسأله و ایده‌ی خاص می‌رسند که آن مسأله، نیاز و دغدغه‌ی روز جامعه و مردم است. این ایده از سوی رهبر معظم انقلاب با حفظ چارچوب و شاخص‌هایی برای مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال می‌شود. مجمع هم با استفاده از نظرات بسیاری از کارشناسان و نخبگان کشور اعم از دولت و مجلس و همین‌طور دلسوزان نظام به یک پیش‌نویس اولیه از سیاست‌ها می‌رسد و مجدداً آن پیش‌نویس را

چرایی تدوین و ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی

سیاست‌های کلی «اقتصاد مقاومتی» از سوی رهبر معظم انقلاب به رؤسای قوای سه‌گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ابلاغ شد. این سیاست‌ها یکی از مؤلفه‌های مهم و اساسی استحکام ساخت درون است. در گفت‌وگو با **دکتر لطف‌الله فروزنده**، استاد دانشگاه به بررسی چرایی تدوین و ابلاغ سیاست‌های کلی و نیز نسبت سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با سند چشم‌انداز ۲۰ ساله پرداختیم:

از نظر شما چه ضرورت و اهمیتی برای تدوین و ابلاغ این سیاست‌ها وجود دارد؟

من یک مقدمه عرض کنم و آن این‌که رهبر معظم انقلاب با توجه به مبانی ارزشی، نگاه سیستمی و اقتضات کشور، راهبری امور را با یک نگاه راهبردی و ناظر به افق پیش روی کشور انجام می‌دهند. با توجه به این چهار موضوع، رهبر انقلاب، معماری گفتمان انقلاب اسلامی را انجام می‌دهند. گفتمان انقلاب اسلامی نیز در حقیقت هم تبیین‌کننده‌ی «وضع موجود» کشور است و هم ترسیم‌کننده‌ی «وضع مطلوب» و هم نشان‌دهنده‌ی «مسیر»ی که می‌بایست از وضع موجود به وضع مطلوب رسید.

می‌شوند، چه اشکالات و آسیب‌هایی وجود دارد؟

موضوع بعدی نیز این است که این سیاست‌ها باید جایگاه خود را در نظام بودجه‌ی کشور مشخص کند. یعنی در برنامه‌ی بودجه‌ای که دولت هر ساله تدوین و برای تصویب به مجلس می‌فرستد، باید روح این سیاست‌ها دیده شود. نباید این‌گونه باشد که بودجه‌ی اقتصادی کشور تناسبی با سیاست‌های اقتصاد مقاومتی نداشته باشد و حتی بدتر از آن، در بخش‌هایی در تناقض با اهداف سیاست‌های اقتصاد مقاومتی باشد!

همین‌طور از این‌ها بالاتر، نظام دانشگاهی ما و سرفصل‌های دروس دانشگاهی نیز باید متناسب با این رویکرد جدید، اصلاح شود. این‌طور نیست که مثلاً دانشجوی اقتصادی، سر کلاس خود با مبانی اقتصاد لیبرالی آشنا شود و آن را غایت خود بداند، آن‌گاه از او بخواهیم که معتقد به اقتصاد مقاومتی هم باشد! این دو با هم جور در نمی‌آید. به‌طور خلاصه ما وقتی می‌توانیم به نتیجه‌ی درست در اجرای این سیاست‌ها برسیم که دارای «نگرش سیستمی» باشیم؛ نه آن‌که در جزیره‌هایی دور از هم که هر کدام ساز خود را می‌زنند عمل کنیم.

نظر شما نظام دیوان‌سالاری و سیستم دولتی ما چه مشکلاتی دارد که این سیاست‌ها در عرصه‌ی اجرا با مشکلاتی روبرو می‌شوند؟

من معتقدم هر مسئولی اگر عزم جدی بر اجرای این سیاست‌ها داشته باشد، این سیاست‌ها انجام خواهد شد؛ چراکه این سیاست‌ها دارای منطق و عقلانیت لازم است و ذهن نیروی انسانی ما نیز این منطق را خوب می‌فهمد. بنابراین در ابتدا مدیران و مسئولین باید عزم جدی و لازم برای اجرای آن را داشته باشند. همین‌ان اگر دولت برنامه‌ای را تبیین و بخواهد اجرا کند، به راحتی می‌تواند اجرا کند. بگذارید مثال بزنم؛ آیا انجام سفرهای استانی کار سختی بود یا نه؟ آیا کاری بود که اصلاً با نظام بروکراسی کشور جور در می‌آمد؟ ولی همین کار سخت و غیرممکن را وقتی رئیس‌جمهور و اعضای هیأت دولت به جدیت خواستند که بکنند، انجام شد.

شرط دوم آن است که ساختارهای موجود نظام بروکراتیک را متناسب با شرایط جدید و منطبق با سیاست‌های اقتصاد مقاومتی اصلاح کنیم. مثلاً باید ساختار تمرکز را از بین ببریم، یا باید فرآیندهای دولتی را الکترونیک کنیم. از سویی دیگر باید نیروی انسانی دولتی را نیز آموزش دهیم و انگیزه‌ی لازم برای آن‌ها را به وجود بیاوریم. بنده به عنوان کسی که از نزدیک در مباحث سیاست‌گذاری دخیل بوده‌ام عرض می‌کنم که قدم اول برای اجرای سیاست‌ها، تغییر و تحول در نظام اداری است. تحول در نظام اداری هم به این معنی نیست که کارمندهایی را اخراج کنیم و نیروهای جدیدی بیاوریم؛ بلکه باید همین نیروها را توانمند کنیم، باید ساختارها را کمتر کنیم، فرایندهای پیچیده را ساده‌تر کنیم و نظام پرداختی را بر اساس عملکردها اصلاح کنیم.

چگونه می‌شود ملاکی دقیق برای ارزیابی دستگاه‌ها جهت التزام آن‌ها به این‌گونه

برای رهبری می‌فرستد. لذا می‌توانیم بگوییم که تهیه و تدوین این سیاست‌ها در حقیقت برخاسته از یک خرد جمعی و تفکر نخبگانی است که توسط همه‌ی دلسوزان انقلاب اسلامی تهیه شده و در نهایت رهبر معظم انقلاب با توجه به مبانی و مبادی دینی و انقلابی، آن را تکمیل کرده و ابلاغ می‌کنند.

یکی از نکاتی که موجب شده تا سیاست‌های کلی و بالادستی نظام در چشم برخی مردم و برخی نخبگان به عنوان یک سند فرمایشی جلوه کند، سرانجام این اسناد است؛ یعنی این ابهام وجود دارد که این اسناد به چه نتیجه‌ای می‌رسند؟

ببینید سیاست‌های عمومی قاعداً یک سری «اقدامات پیشینی» دارند که در سؤال قبل به برخی از آن‌ها اشاره کردم. یک سری «اقدامات پسینی» هم دارند. یعنی این سیاست‌ها بعد از این‌که ابلاغ شد باید انجام شوند. همه‌جای دنیا هم این‌گونه است. باید قوانین موجود بر اساس این سیاست‌ها پالایش شوند. بعضی‌شان باید حذف شوند، بعضی‌ها اصلاح، در بعضی جاها نیز نیازمند تدوین قانون جدید هستیم. این کارها باید توأمان با هم انجام شوند تا آن سیاست‌ها تبدیل به «گفتمان» شود. گفتمان یعنی یک خواسته و مطالبه‌ی عمومی که تمام فضای جامعه آن را دنبال می‌کند. بنابراین باید کار جدی رسانه‌ای پیرامون آن انجام شود. مثلاً رسانه‌ی ملی باید افراد صاحب‌نظر و نخبه را دعوت کند تا به صورت دقیق این سیاست‌ها را تبیین و تشریح شود و ضرورت آن برای همه‌ی مردم مشخص شود. وقتی این اتفاق افتاد، دیگر خود مردم دنبال تحقق آن می‌روند و حتی از مسئولین نیز آن را بازخواست می‌کنند.

مسأله‌ی بعدی این است که در تبدیل این سیاست‌ها به گفتمان این‌گونه نیست که دولت کار خودش را بکند و مجلس هم کار خودش را. مجلس هم می‌بایست بدانند نقش او در این حوزه چیست و برای عملیاتی کردن سیاست‌های مقاومتی، چه قوانینی را باید تصویب یا اصلاح کند. مثلاً باید قانون مالیاتی کشور متناسب با این سیاست‌ها بازنگری شود، همین‌طور قوانین بانکی، گمرکی و امثالهم.

مسأله‌ی بعدی آن است که نیروی انسانی دخیل در موضوع نیز باید به این «باور» برسد که اجرای این سیاست‌ها ضرورت دارد؛ وگرنه اگر به صرف تدوین این اسناد بسنده کنیم بدون آن‌که نیروی انسانی دخیل در کار را «قناع» کنیم، به نتیجه‌ی مورد نظر نخواهیم رسید.

در این بین نهادهای نظارتی چون دیوان محاسبات و سازمان بازرسی نیز نقش بسیار مهمی دارند. این نهادها باید به صورت دقیق اوضاع را رصد و آسیب‌های موجود را شناسایی و گوشزد کنند که آیا این سیاست‌ها تبدیل به قانون شده‌اند یا خیر؟ اگر شده‌اند آیا اجرا می‌شوند؟ و اگر اجرا

سیاست‌های کلی تعیین کرد؟

بهترین ارزیاب برای عملکرد دستگاه‌ها مردم هستند. هم مردم به صورت مستقیم و هم به صورت غیرمستقیم توسط نمایندگان خود در مجلس. بنابراین ما با استفاده از ظرفیت مردم، ظرفیت نهادها و همچنین ظرفیت رسانه‌های باید در این زمینه گفتمان‌سازی کنیم. «گفتمان» مثل یک فضا است، فضایی است که خارج از آن نمی‌توان تنفس کرد. مثلاً مطالبه‌ی حقوق هسته‌ای در کشور ما به یک گفتمان تبدیل شده است. همان‌گونه که مردم انرژی هسته‌ای را حق مسلم خود می‌دانند، اقتصاد مقاومتی هم باید بشود حق مسلم مردم؛ یعنی بشود یک مطالبه‌ی عمومی. این بزرگترین کار است. بدون گفتمان‌سازی هیچ کاری نمی‌توان انجام داد. در این میان البته مجلس محترم هم نقش پر رنگی دارد. مجلس باید هم نظارت دقیق بر عملکرد دستگاه‌های دولتی داشته باشد و هم قوانین کشور را با نگاه به سیاست‌های اقتصاد مقاومتی تهیه و تدوین کند.

سؤال آخر این که ما یک سند راهبردی داریم به نام سند چشم‌انداز ۲۰ ساله که افق کشور را در سال‌های پیش رو ترسیم می‌کند؛ سند سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در چه نسبتی با سند چشم‌انداز ۲۰ ساله قرار می‌گیرد؟

در سند چشم‌انداز سه هدف روشن وجود دارد: یک این که از نظر تولید علم و فناوری در منطقه اول شویم. دوم، هویت اسلامی-ایرانی ما الهام‌بخش شود. و سوم این که از نظر اقتصادی در منطقه‌ی غرب آسیا کشور اول شویم. در بحث تولید علم و فناوری که در حال حاضر شتاب خوبی گرفته‌ایم و حتی برخی می‌گویند فراتر از افق سند چشم‌انداز حرکت کردیم. در بحث تبلیغ هویت اسلامی-ایرانی هم با وقایعی که در سال‌های اخیر در منطقه و جهان رخ داده، پیشرفت خوبی داشته‌ایم. اما در حوزه‌ی اقتصاد نیاز به تأمل و تلاش بیشتری داریم تا بتوانیم برسیم به آن رتبه‌ی نخست اقتصاد غرب آسیا. سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در حقیقت کمک می‌کند برای رسیدن به آن هدف سند چشم‌انداز ۲۰ ساله.

البته سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، سیاست دائمی ما است؛ یک افق بلند است، نه فقط یک افق ۲۰ ساله، ولی خیلی کمک می‌کند برای این که ما برسیم به آن جایگاه اقتصادی موجود در سند. شما سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی را که نگاه کنید می‌بینید که در آن بسیار تأکید شده بر استفاده از منابع و ظرفیت‌های داخلی، تولید ملی، بهره‌وری و تولید دانش. همه‌ی این‌ها اجزا و شاخص‌هایی هستند که با همدیگر باید جمع شوند و بروند جلو تا به نقطه‌ی مطلوب برسیم. در حقیقت سیاست‌های اقتصاد مقاومتی مسیر رسیدن به آن اهداف عالی اقتصادی است که ما در نظر داریم.

مقام معظم رهبری در سه سال اخیر در اکثر سخنرانی‌ها بر عمل واقعی بر اصول اقتصاد مقاومتی تاکید نموده‌اند. البته همان طور که ذکر شد اقتصاد مقاومتی را نمی‌توان صرفاً مقاومت اقتصادی (قطع روابط اقتصادی) دانست بلکه ایجاد امنیت و ثبات در اقتصاد و عدم تزلزل در برابر شوک‌های خارجی اقتصادی، استقلال اقتصادی و شجاعت اقتصادی از شاخصه‌های بارز اقتصاد مقاومتی است.

اقتصاد مقاومتی یک روش اندیشه و تفکر اقتصادی است که از زاویه خاص اقتصاد ایران، به تئوری‌های اقتصادی و برنامه‌ریزی توسعه (پیشرفت ایرانی-اسلامی) می‌نگرد و البته در صورت عملیاتی شدن، قابلیت صدور به کشورهای مشترک المنافع با ایران را نیز دارد.

پیش شرط‌های اقدام و اجرای اصول اقتصاد مقاومتی در اقتصاد ایران

عملیاتی نمودن اصول اقتصاد مقاومتی نیاز به پیش شرط‌هایی دارد که در صورت عدم تامین این پیش شرط‌ها اقتصاد مقاومتی کماکان به صورت حقیقی عملیاتی نخواهد شد و در حد شعار به خصوص در بین مدیران میانی، باقی خواهد ماند.

۱. مهم‌ترین پیش شرط اقتصاد مقاومتی بهبود شاخص‌های سرمایه اجتماعی است که پیش شرط‌های آتی نیز زیر مجموعه شاخص‌های سرمایه اجتماعی هستند.
۲. عمل به قانون و اجرای قانون به صورت مساوی و برابر برای همه افراد و طبقات اجتماعی. متأسفانه اقتصاد ایران به یک اقتصاد رفاقتی و رابطه‌ای تبدیل شده است و قانون توسط طبقات ذی‌نفوذ محترم شمرده نمی‌شود.
۳. اقدام علمی در جهت شایسته سالاری علمی واقعی در کشور به منظور بهره‌وری و کارایی بالاتر.
۴. مبارزه با فساد، رانت و ویژه خواری در همه ابعاد شامل فساد اقتصادی و مالی، فساد اداری، فساد سیاسی و فساد اجتماعی و فرهنگی، اقتصاد ایران را از حرکت به سمت یک اقتصاد انگلی باز خواهد داشت.
۵. تعریف دقیق، شفاف و قابل حفاظت مالکیت در اقتصاد ایران که این موضوع، وظیفه سنگین قوه قضائیه است که در طول سال‌های گذشته مورد غفلت و کوتاهی قرار گرفته است و پیشرفتی نیز در سال‌های اخیر در این شاخص مهم مشاهده نشده است. متأسفانه این نگرش وجود دارد که اجرای اصول اقتصاد مقاومتی وظیفه دولت و قوه مجریه است، اما باید تاکید نمود که در اقدام و عمل به اصول اقتصاد مقاومتی ابتدا مسئول اصلی قوه قضائیه است، سپس قوه مقننه و در صورت تامین اصول اقتصاد مقاومتی توسط این دو قوه، می‌توان از قوه مجریه انتظار اقدام و

۶ پیش شرط و ۱۰ راهکار برای اجرایی کردن «اقتصاد مقاومتی» در سال ۹۵

متأسفانه اقدام شعاری و عدم التزام عملی به اصول اقتصاد مقاومتی، در بین مدیران میانی کشور به شدت قوی‌تر از مدیران ارشد کشوری است. اگر طبق بیانات مقام معظم رهبری هدف از اجرای اقتصاد مقاومتی مقابله با دشمنان در بُعد اقتصادی است، این شیوه اجرای اقتصاد مقاومتی بسیار سخت و بعید می‌تواند اهداف مورد نظر نظریه‌پرداز اقتصاد مقاومتی را عملی سازد.

مقدمه

ارزیابی شاخص‌های اقتصاد مقاومتی مبتنی بر اصول ۲۴ گانه سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، نشان می‌دهد که اقتصاد مقاومتی در طول تقریباً سه سال گذشته در مقام اقدام و عمل در حد شعار باقی مانده است و دولت اقدامات عملی جهت نیل به اصول اقتصاد مقاومتی به صورت موثر انجام نداده است. زیرا اقتصاد مقاومتی یک مسلک و روش بلندمدت است نه شوک درمانی و مُسکن اقتصادی.

متأسفانه اقدام شعاری و عدم التزام عملی به اصول اقتصاد مقاومتی، در بین مدیران میانی کشور به شدت قوی‌تر از مدیران ارشد کشوری است. اگر طبق بیانات مقام معظم رهبری هدف از اجرای اقتصاد مقاومتی مقابله با دشمنان در بُعد اقتصادی است، این شیوه اجرای اقتصاد مقاومتی بسیار سخت و بعید می‌تواند اهداف مورد نظر نظریه‌پرداز اقتصاد مقاومتی را عملی سازد.

اجرای اصول اقتصاد مقاومتی باید در کنار حفظ قدرتمندانه روابط اقتصادی با سایر کشورهای جهان، منجر به قطع وابستگی شدید به استعمار و استکبار بین‌المللی گردد. اما روند کنونی اقتصاد ایران به شکلی نیست که چنین هدف مهمی را برآورده سازد و به همین دلیل است که

عمل در راستای اصول اقتصاد مقاومتی داشت. ۶. در نهایت موثرترین پیش شرط عملیاتی نمودن اصول اقتصاد مقاومتی جلوگیری از تقویت دولت شماره دو یا شبه دولت در اقتصاد ایران است. تا زمانی که بخش خصوصی واقعی در اقتصاد مشارکت نداشته باشد، رشد اقتصادی درون‌زا به وقوع نمی‌پیوندد، تولید و رقابت تقویت نمی‌گردد، درآمد و ثروت عادلانه توزیع نمی‌شود و بیکاری بلندمدت و گرانی (نه تورم) کاهش نمی‌یابد. در کنار انحصار مستقیم دولتی در بخش عمده اقتصاد ایران، انحصار غیرمستقیم شبه دولتی، فضای اقتصاد ایران را برای حضور بخش خصوصی واقعی بسیار سخت، غیرممکن و مسموم ساخته است.

در عمل پس از ایجاد پیش شرطها باید از فعالیت‌های تکراری که مدیران میانی به نام اقتصاد مقاومتی در گزارش‌های خود به مدیران بالاتر و ارشد تحویل می‌دهند، اجتناب نمود و اطلاعات صحیح، دقیق و به موقع به مقامات اقتصادی و سیاسی و کارگزاران اقتاد داد. متأسفانه بیشتر سازمان‌های دولتی فعالیت‌های تکراری سابق خود را فقط با تغییر نام و تیترا فعالیت‌ها و دستکاری داده‌ها و اطلاعات اقتصادی قالب اجرای اصول اقتصاد مقاومتی به مقامات بالاتر و کارگزاران اقتصادی تحویل می‌دهند به طوری که اصول اقتصاد مقاومتی در حلقه اول مدیریتی کمرنگ و نابود می‌گردد زیرا در سطوح مدیران میانی سازمان‌های دولتی به برگزاری همایش، نشست، کارگروه و بخش‌نامه اکتفاء می‌نمایند. به این ترتیب به منظور اقدام عملی در جهت اجرای اصول اقتصاد مقاومتی باید حلقه مفقوده اقتصاد مقاومتی در بروکراسی عریض و طویل دولتی را کشف و ترمیم نمود و بر درک و فهم اقتصاد سیاسی مدیران میانی در سیستم جمهوری اسلامی ایران افزود و مطمئناً این کار جز با اجرای شایسته سالاری علمی اتفاق نخواهد افتاد.

البته در طول ۴ دهه اخیر ضعف مدیران میانی در کنار اضمحلال شایسته سالاری، با ارتقاء جایگاه این مدیران به سطوح بالاتر، به سطح مدیران ارشد نیز تقریباً انتقال یافته است.

راهکارهای عملیاتی در اجرای اصول اقتصاد مقاومتی

۱. کاهش دخالت دولت در اقتصاد و عدم تعیین دستوری تعدیل‌کننده‌های خودکار در اقتصاد (قیمت، دستمزد، نرخ بهره و نرخ ارز).
۲. افزایش رقابت و کاهش انحصار در بازارهای مختلف و صنایع مختلف، به طوری که نباید به بهانه‌های غیراقتصادی و حتی اقتصادی مانند حمایت از صنایع نوزاد، انحصار دولتی رو به گسترش باشد زیرا تا زمانی که تولیدکننده داخلی نتواند در بازار داخل با تولیدکننده‌های بین‌المللی رقابت کند مطمئناً نخواهد توانست در عرصه بین‌المللی نیز رقابت کند.

۳. اقدامات عملی و موثر در جهت بهبود شاخص‌های فضای کسب و کار، زیرا تولید قلب تپنده اقتصاد است و تا زمانی که مشکلات و تنگناهای مالی و قانونی بخش تولید برطرف نگردد، خروج از رکود رخ نخواهد داد.

۴. در بازار پول باید ساختار بانک‌ها اصلاح گردد و در درجه اول مطالبات معوق پیگیری و تسویه شود و از ایجاد مطالبات معوق جدید جلوگیری شود. همچنین باید به سمت استقلال بانک مرکزی از دولت پیش رفت تا نقدینگی از یک ثبات متناسب با رشد تولید ملی برخوردار شود.

۵. در بازار سرمایه - به خصوص بازار مسکن - باید با استفاده از ابزارهای نظارتی دقیق، از سفته‌بازی در این بازار کاست و با بهبود شاخص‌های فضای کسب و کار بازار مسکن، به ویژه تسهیل در تامین اعتبار و ایجاد تقاضای موثر، رونق را به این بازار برگرداند. بخش مسکن دارای بیشترین ارتباطات پسین و پیشین با سایر بخش‌های اقتصادی است و می‌تواند سهم بالایی در رشد اقتصادی درون‌زا داشته باشد.

۶. در بازار مالی به عنوان زیرمجموعه‌ای از بازار سرمایه باید از رانت اطلاعاتی، نشت اطلاعات و دخالت دست‌های پشت پرده در روند حرکت بازار جلوگیری شود تا بازار اوراق بهادار بتواند در فضایی کارا به تامین امن سرمایه مورد نیاز بخش تولید بپردازد.

۷. در بازار نیروی کار باید رفاه کارگران افزایش یابد و برخی ابعاد قانون کار اصلاح و بقیه قوانین کار به صورت دقیق اجرا گردد. دولت باید از دخالت در بازار کار خودداری نماید و به منظور کاهش بیکاری بلندمدت و بیکاری تحصیل‌کرده‌ها بر سهولت تولید در کشور تاکید نماید.

۸. در بازار کالا و خدمات باید دخالت دولت کاهش یابد و دولت تعیین‌کننده قیمت کالاها و خدمات نباشد، البته عوامل تولید نیز نباید قدرت قیمت‌گذاری داشته باشند و قیمت باید در بازارهای آزاد در چارچوب قواعد اجتماعی تعیین گردد. باید از حجم دولت کاسته شود. زیرا دولت بزرگ‌ترین عرضه‌کننده و بزرگ‌ترین تقاضاکننده در بازار کالا و خدمات است.

۹. در بازار ارز نیز با اجرای سیاست ارزی شفاف و باثبات، یکسان‌سازی نرخ ارز، حذف دلان و سفته‌بازان، استقلال بیشتر بانک مرکزی در اجرای سیاست‌های ارزی و حذف رانت و فساد در تخصیص ارز توسط بانک مرکزی (البته در صورت یکسان‌سازی نرخ ارز به صورت خودکار حذف می‌گردد)، ریسک ناشی از نرخ ارز را در همه فعالیت‌های اقتصادی کاهش داد.

۱۰. به منظور تقویت سرمایه‌گذاری‌های مستقیم و حتی غیرمستقیم خارجی باید فضای اقتصاد سیاسی ایران امن گردد. باید شرکت‌های چند ملیتی از سرمایه‌گذاری در ایران احساس نااطمینانی یا ریسک غیرقابل تحمل نداشته باشند. نمی‌شود کارگزاران اقتصادی داخل و خارج را فقط با تقویت انتظارات مثبت نسبت به آینده امیدوار نگه

رشد مبتنی بر بدهی به اقتصاد ایران گردد.

اقتصاد مقاومتی مفهومی اقتصادی سیاسی: اقتصاد مقاومتی سیاسی

با دقت در بیانات مقام معظم رهبری در حرم مطهر رضوی (ع)، در مفهوم دقیق‌تر می‌توان از واژه اقتصاد سیاسی مقاومتی (political resistive economy) استفاده کرد زیرا اقتصاد مقاومتی یک مفهوم اقتصاد سیاسی است تا یک مفهوم محض اقتصادی. زیرا به دنبال راه حل‌های اقتصاد سیاسی است که در عمل و کاربرد بتواند مبتنی بر اقتصاد اسلامی و اقتصاد توحیدی نه تنها بر بحران‌های ایجاد شده در عرصه اقتصاد سیاسی فائق آید بلکه اقتصاد را در مسیری قرار دهد که آمادگی و آینده نگری لازم نیز اتخاذ شده باشد که این همان مسیر پیشرفت ایرانی-اسلامی خواهد بود. القای تفکر اقتصاد مقاومتی یک تدبیر هوشمندانه است تا مدیران ارشد و به خصوص مدیران میانی را از غفلت ایجاد شده در بخش اقتصاد برهاند.

جمع بندی

در نهایت باید تاکید نمود که پس از تقریباً سه سال از ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، مجدداً نامگذاری یک سال به نام اقتصاد مقاومتی، نشان می‌دهد که نظریه پرداز اقتصاد مقاومتی از عملکرد نظام اقتصادی در راستای اصول اقتصاد مقاومتی راضی نیست یا اصلاً مسئولین و مدیران میانی مفهوم اصلی اقتصاد مقاومتی را به طور صحیح درک ننموده‌اند. البته نباید فراموش نمود که اقتصاد مقاومتی مختص دوره تحریم نیست، زیرا رفتار امپریالیست جهانی در ۴ دهه گذشته نشان داده است که به نقطه مشترک با جمهوری اسلامی ایران نخواهد رسید و مهم‌ترین، موثرترین و آخرین ابزار خود یعنی فشار و تحریم‌های اقتصادی کماکان با بهانه‌های مختلف باقی خواهد ماند، پس تا زمانی که آرمان‌های انقلاب باقی است باید به طور عملی به اصول اقتصاد مقاومتی پایبند بود و با موفقیت در زمینه اقتصاد، نظام جمهوری اسلامی ایران نشان خواهد داد که این نظام دچار امتناع تفکر نیست و می‌تواند با تولید کالاهای پیچیده نه تنها قدرت رقابت‌پذیری بین‌المللی بالایی داشته باشد بلکه با تقویت سیستم اقتصادی یک حاشیه امنیت برای آرمان‌های فرهنگی و سیاسی انقلاب نیز ایجاد خواهد کرد. البته شرایط کنونی اقتصاد ایران فاصله بسیار زیادی با اصول اقتصاد مقاومتی دارد و از زمان ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی نیز در جبران این شکاف فعالیت خاصی توسط سه قوا انجام نشده است و انتظارات به آینده است!

داشت بلکه با اقدام و عمل حقیقی باید فضای تولید در کشور را تسهیل نمود.

البته موارد مهم دیگری همچون اتخاذ سیاست‌های باثبات و شفاف تعرفه‌ای، طراحی یک نظام کارای مالیاتی، کاهش بدهی دولت و شرکت‌های دولتی به بانک مرکزی و سیستم بانکی و اجرای سیاست‌های کارای جمعیتی و حفظ بنیان خانواده، نیز از اقدامات موثر و راهکارهای عملیاتی جهت نیل به اصول اقتصاد مقاومتی است.

اقتصاد مقاومتی اقدام علیه استثمار داخلی و مقابله عملیاتی با استثمار خارجی

از بیانات مقام معظم رهبری در حرم مطهر رضوی (ع) چنین برداشت می‌گردد که در صورت عملیاتی شدن اصول اقتصاد مقاومتی نه تنها نظام جمهوری اسلامی می‌تواند با استثمارگران مقابله نماید بلکه با استثمارگران داخلی نیز مقابله عملیاتی خواهد شد. انحصار، رانت، فساد و تبیعض قانونی نمونه‌های عینی استثمار داخلی هستند. امروزه بخش‌های مختلف اقتصادی از جمله خودرو نمونه عینی استثمار اقتصادی هستند که باید در چارچوب اقدام و عمل به اصول اقتصاد مقاومتی با هر نوع انحصار طلبی به خصوص در بُعد اقتصادی و قانونی مقابله گردد.

همچنین به منظور مقابله با استثمارگران، تئوری و تجربه ثابت نموده است که مذاکره یک راه حل کوتاه‌مدت، ایستا، بی‌ثبات و به لحاظ زمانی ناسازگار است و باید به اصول اقتصاد مقاومتی همچون افزایش صادرات غیرنفتی (تولید کالاهای پیچیده)، کاهش واردات به خصوص واردات کالاهای غیرسرمایه‌ای، افزایش ارزش افزوده کالاهای صادراتی، بهبود بهره‌وری و کارایی، تاکید بر مزیت‌های نسبی اقتصاد ایران، افزایش مشارکت آحاد جامعه (بخش خصوصی واقعی) در فعالیت‌های اقتصادی به خصوص از طریق شرکت‌های دانش بنیان و شرکت‌های کوچک و متوسط (SME)، ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی و مبارزه با ویژه خواری، اصلاح نظام پولی-بانکی و اجرای سیاست باثبات ارزی به صورت عملی و حقیقی روی آورد تا ضربه‌پذیری اقتصادی کشور در بلندمدت و به طور باثبات بهبود یابد.

واکنش‌های اقتصادی پس از برجام غرب نشان می‌دهد که غرب به اقتصاد ایران به چشم یک اقتصاد نوظهور و پناهنده به دامن نظام سرمایه‌داری می‌نگرد.

اما این شیوه رشد مبتنی بر بدهی (Debt Base Growth) که پس از برجام نشانه‌هایی از آن در روابط اقتصادی ایران با غرب مشاهده می‌گردد، در اقتصادهایی با نهادها و ساختارهای متفاوت با کشورهای غربی، تجربه‌های تلخی به بار آورده است که اقتصاد ایران در شرایط کنونی به هیچ عنوان تاب و توانایی تحمل چنین تجربه‌هایی را ندارد و نباید ضعف اقتصادی به مسیر نفوذ تفکر سرمایه‌داری و

این طریق این مهم را پیگیری نمایند. از سوی دیگر مجموعه شرایط داخلی و متغیرهای منطقه‌ای و بین‌المللی از اهمیت و اولویت‌دار بودن مسائل اقتصادی از بین مجموعه مسائل گوناگون کشور اعم از فرهنگی، اخلاقی و اجتماعی حکایت می‌کند.

به طوری که اگر بخواهیم به تعبیر رهبری از دوراهی اجتناب‌ناپذیر دشمن یعنی یا صلح و سازش با آمریکا و عقب‌نشستن از اصول اساسی خود و یا تحمل فشارها و تهدیدات و وضعیت بد اقتصادی و معیشتی خلاص شویم چاره‌ای نداریم جز اینکه خود را و اقتصاد خود را قوی کنیم. رهبری معظم انقلاب به‌درستی اشاره کردند که موقعیت و نفوذ ایران در منطقه و در حتی در معادلات جهانی غیرقابل انکار است و برای رسیدن به صلح و ثبات و آرامش در منطقه چاره‌ای جز نقش‌آفرینی ایران وجود ندارد. چراکه در عرصه امنیتی، دفاعی و سیاسی در حد قابل قبول و حتی فراتر از انتظاری، جمهوری اسلامی ایران توانسته است در مقایسه با دیگر کشورهای این منطقه نامن، وضعیت و جایگاه خوبی داشته باشد و به اقرار داخل و خارج، امن‌ترین کشور در این منطقه باشد و از این حیث ما توانسته‌ایم به‌خوبی نه‌تنها وابسته و چشم به دست بیگانگان و به‌ویژه دشمنان نظام نباشیم بلکه در بسیاری موارد، دست‌نیاز اجانب و دشمنان برای حل مسائل منطقه به‌سوی ایران اسلامی دراز شده است.

اما آنچه به‌نوعی پاشنه آشیل و چشم‌آسندیدار نظام جمهوری اسلامی است، مسئله‌ی سامان دادن به اقتصاد کشور است. رهبری معظم انقلاب نیز به این نکته اذعان فرمودند: «انقلاب، ما را از وابستگی سیاسی نجات داد. در راه استقلال اقتصادی هم کارهای زیادی شده است؛ اما همت همه‌ی ملت ایران از قشرهای مختلف را می‌طلبد تا کشور بتواند از لحاظ اقتصادی کاری بکند که دیگر تهدید به تحریم و محاصره‌ی اقتصادی معنا پیدا نکند»

در واقع همان‌طور که ما با جان‌فشانی‌ها و جهادهای نظامی و دفاعی سرداران و شهدای بزرگوار توانستیم نظام سیاسی و مرزهای جغرافیایی و خطوط دفاعی خود را تثبیت کنیم، اما در عرصه‌ی مسائل اقتصادی و در واقع در جهاد اقتصادی با دشمنان آن‌چنان که باید موفق نشده‌ایم و پیداست که تا این مسئله حل نشود، همچنان نقطه‌ی ضعفی برای نفوذ و فشار دشمنان بر مردم وجود خواهد داشت و ممکن است این امر موجب تضعیف سایر عرصه‌های موفق نظام هم بشود. از اینجاست که معلوم می‌شود مسائل اقتصادی برای کشور ما فوریت و اولویت بیش‌تری دارد.

در آسیب‌شناسی اینکه چرا در عرصه‌ی اقتصادی برخلاف سایر عرصه‌ها، ایران اسلامی نتوانسته به‌عنوان یک الگوی موفق در داخل و خارج کشور، به اثبات برسد، باید آن را در مسائل زیر جستجو نمود و آنگاه متناسب با آن، به رفع این آسیب‌ها و راهکارهایی برای رفع آن پرداخت:

الف: عدم باور به جنگ و جهاد اقتصادی در بین مردم و مسئولان

۹ سال پیش بود که رهبری معظم انقلاب در سخنرانی ابتدای سال ۱۳۸۶ در حرم مطهر رضوی سخن از جنگ اقتصادی را مطرح نمودند: «من برنامه‌های استکبار جهانی علیه ملت ایران را در سه جمله خلاصه می‌کنم: اول، جنگ روانی؛ دوم، جنگ اقتصادی؛ و سوم، مقابله با پیشرفت و اقتدار علمی. دشمنی‌های استکبار با ملت ما در

سه مشکل بزرگ بر سر اجرای اقتصاد مقاومتی در کشور

شایسته نیست در پیگیری جهت اقدام، تأخیر یا معطلی در این زمینه از سوی دولت به‌عنوان قوه‌ی مجریه و عمل‌کننده و به تعبیری مخاطب اصلی شعار اقتصاد مقاومتی؛ اقدام و عمل و نیز از سوی سایر مسئولین همچون مجلس، قوه‌ی قضاییه، رسانه‌ی ملی و نهادهای فرهنگی دیگر صورت پذیرد.

تصور اینکه سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، سیاست‌هایی ایده‌آلی و توهمی و ناشی از خیال‌پردازی و نه واقعیت‌های موجود است، یکی از آسیب‌های جدی‌ای است که در برابر هر اصلاح اقتصادی در کشور ممکن است به وجود بیاید و کارآمدی و در نتیجه تحقق‌پذیری آن را دچار خدشه سازد. رهبری معظم انقلاب در بیانات خود در ابتدای سال ۹۳ در حرم مطهر رضوی در رد این تصور چنین فرمودند: «سؤال دوم {درباره‌ی اقتصاد مقاومتی} این بود که آیا این برنامه‌ی اقتصادی که شما می‌گویید اقتصاد مقاومتی، یک امر خیالی و توهمی است و آرزو دارید که انجام بگیرد؛ یا نه، عملاً ممکن است؟ پاسخ این است که خیر، کاملاً، عملاً، حتماً ممکن است؛ چرا؟ به‌خاطر ظرفیت‌ها؛ چون این کشور، دارای ظرفیت‌های فوق‌العاده است».

و از همین رو بارها و بارها این سیاست‌ها را مورد وفاق تمامی نخبگان و اقتصاددانان جامعه دانسته و بر تبیین علمی صحیح و درست از این سیاست‌ها در مجامع نخبگانی و دانشگاهی و علمی تأکید کردند: «این یک فکر است، یک مطالبه‌ی عمومی است. شما دانشجوی هستید، استاد هستید، اقتصاددان هستید؛ بسیار خوب، با زبان دانشگاهی، همین ایده‌ی اقتصاد مقاومتی را تبیین کنید؛ حدودش را مشخص کنید؛ یعنی آن اقتصادی که در شرایط فشار، در شرایط تحریم، در شرایط دشمنی‌ها و خصومت‌های شدید می‌تواند تضمین‌کننده‌ی رشد و شکوفایی یک کشور باشد»

بعد از نام‌گذاری امسال به نام اقتصاد مقاومتی؛ اقدام و عمل اولین نکته‌ای که به ذهن نگارنده‌ی این نوشتار رسید این بود که بعد از تأکیدات مکرر مقام معظم رهبری در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی به انحراف مختلف و در زمان‌ها و مکان‌های متعدد، به‌ویژه در توصیه‌های مکرر به دولت‌مردان، ایشان راه محقق شدن این سیاست‌ها را از طریق نام‌گذاری سال دانسته و سعی کردند تا از

جامع اطلاعات کشور، طراحی الگوی واگذاری فعالیت‌های اقتصادی به مردم، اصلاح قانون تجارت، اصلاح قانون کار (نحوه‌ی ارتباط کارگر و کارفرما) و اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم و... می‌توان اشاره کرد. در واقع به یک برنامه‌ی جامعی برای حصول این امر نیاز هست. ضمن اینکه شاید حتی اتخاذ یک رویکرد جهادی و انقلابی نیز در پیگیری این برنامه‌ها مورد نیاز بیش‌تری باشد. چراکه معمولاً مجلس‌ها و دولت‌ها با مقاطع زمانی ۴ ساله چندان تمایلی به ایجاد و اصلاح ساختارهای ۲۰ و ۳۰ ساله و قوانین بعضاً ۱۰۰ و ۲۰۰ ساله ندارند.

اما دسته‌ی دوم به نظر می‌رسد مراحل ساختاری و قانونی آن به‌صورت نسبتاً کاملی طی شده است و بنابراین چندان به زیرساخت و عوامل بسترساز متعدد، نیازی نداشته و تا پیاده شدن، فاصله‌ی چندانی ندارند. اما به‌دلایل متعدد از جمله انتخاب راه‌های سهل و آسان، تنبلی و فرار از تبعات، دردها و پیچیدگی‌های آن و یا به‌صورت بدبینانه‌تر به‌دلیل وجود رانت‌ها و منافع متعدد درگیر در مسئله، مورد غفلت یا تغافل واقع می‌شوند.

اگر بخواهیم نمونه‌ای از این برنامه‌ها را نام ببریم می‌توانیم به مسئله‌ی حذف اقسار پردرآمد از یارانه‌ها، مبارزه با قاچاق از لب مرزها تا مغازه، حذف واردات مصرفی غیرضروری و دارای مشابه داخلی، پرداخت یارانه‌های تولیدی و حمایت از بنگاه‌های تولیدی کوچک و متوسط از طریق بانک و غیربانک، جلوگیری از فرارهای مالیاتی و بسیاری دیگر از موارد اشاره کرد. اگر ریشه‌ی اجرایی نشدن این برنامه‌ها در تنبلی، عادت‌های بد گذشته و یا منافع و رانت‌ها باشد، راه‌حل همه‌ی این‌ها داشتن یک روحیه‌ی جهادی با برنامه‌ریزی دقیق و تصمیم قاطعانه است.

بر همین اساس می‌توان ده راهکار مورد اشارت رهبری معظم انقلاب را در نیز در همین چارچوب تحلیل و پیگیری کرد. به نظر می‌رسد مجموعه‌ی اقدامات ده‌گانه‌ی ایشان در راستای عملیاتی کردن اقتصاد مقاومتی، غالباً از نوع دوم برنامه‌ها است که به ساختار قانونی جدیدی نیاز نداشته و بلکه بایست متن قانون مورد توجه و اجرا واقع شود همچون شناسایی مزیت‌های نسبی کشور در عرصه‌ی فعالیت‌های اقتصادی، قطع واردات غیرضروری و بی‌مورد، مبارزه با قاچاق و فسادهای بانکی و مالی و ویژه‌خواری، عدم اسراف پول‌های احياناً آزادشده پس از برجام، دانش‌بنیان نمودن صنایع مهم اقتصادی، استفاده از سرمایه‌گذاری‌های بسیار گذشته و تقویت صنایع کوچک و متوسط. البته این‌طور هم نیست که این ده مورد از باب ذکر همه‌ی مصادیق و یا حتی اهم مصادیق نیز باشد بلکه آن‌هایی است که قابل وصول‌تر و در دسترس‌تر و برای اجرا شدن نزدیک‌تر هستند.

سخن پایانی

در واقع آنچه بیش از پیش مردم را از اقتصاد کشور و بالاتر از آن از اقتصاد مقاومتی، مأیوس می‌سازد، نبود تأثیرات عملی این سیاست‌ها در زندگی مردم بوده است. امری که لامحال له و لابد منه است. بنابراین شایسته نیست در پیگیری جهت اقدام، تأخیر یا معطلی در این زمینه از سوی دولت به‌عنوان قوه‌ی مجریه و عمل‌کننده و به تعبیری مخاطب اصلی شعار اقتصاد مقاومتی؛ اقدام و عمل و نیز از سوی سایر مسئولین همچون مجلس، قوه‌ی قضاییه، رسانه‌ی ملی و نهادهای فرهنگی دیگر صورت پذیرد.

این سه قلم عمده خلاصه می‌شود». به‌جرت می‌توان گفت در این سال‌های طولانی هیچ دولتی این جنگ اقتصادی را جدی نگرفته است و تنها در بین سال‌های ۹۱ و ۹۲ یعنی اوج تحریم‌ها علیه اقتصاد کشور بود که تا حدی این هشدار جدی گرفته شد. اما همچنان به‌واسطه‌ی درآمدهای بالای نفتی و وابستگی به نفت، فکر و تدبیر جدی نه از سوی مسئولان و نه عزم عمومی راسخی در بین گروه‌های مختلف مردم دیده نشد. تا اینکه سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی از سوی رهبری معظم انقلاب ابلاغ و تبیین شد. خوشبختانه نقشه‌ی راه و مجموعه سیاست‌های کلی مشخص شد. اما همچنان فقدان این نگاه جهادگونه یعنی مقابله‌ی اقتصادی دشمن با این نظام، در مجموعه ارکان نظام به‌ویژه دولت‌مردان احساس می‌شود. تکیه‌ی زیاد بر ایجاد ستاد و قرارگاه فرماندهی اقتصاد مقاومتی بجای پیگیری معمولی و عادی سازمانی و اداری، نیز بر همین رویکرد دلالت دارد.

ب: وابستگی فکری نخبگان و اقتصاددانان داخلی به جریان لیبرالیستی و کمونیستی

متأسفانه همچنان که رهبری معظم انقلاب فرمودند، دوراهی که آمریکا برای مردم و نخبگان ما به تصویر کشیده است، بسیار هم جا افتاده است. به نظر می‌رسد اگر مجموعه‌ی علمی و دانشگاهی و نخبگانی حوزه و دانشگاه، در این زمینه کمی مسائل را واقع‌بینانه‌تر و فارغ از وابستگی‌های جناحی و فکری خاص دنبال می‌کردند، اکنون اقتصاد مقاومتی توانسته بود، مسیر قابل توجهی را روبه‌جلو طی کند و کشور از برکات و ثمرات آن برخوردار شده بود. متأسفانه این وابستگی فکری به نظم غرب و شرق حتی از سوی جریان به‌اصطلاح روشنفکری کشور، یک سابقه‌ی تاریخی طولانی‌مدت دارد که در اذهان متخصصان ما ریشه دوانده است و حتی توانسته تا مدیریت‌های کلان اقتصادی کشور نیز نفوذ کند و تفکر خود را بر عرصه‌ی مدیریت اقتصادی کشور حاکم سازد. اما به نظر می‌رسد نسل جوان دانشگاهی، تا حدی توانسته خود را از این وابستگی برهاند و با سرمایه‌گذاری بیش‌تر روی آن‌ها می‌توان به آینده‌ی روشن‌تر و اقتصادی سالم‌تر امیدوار بود.

ج: نبود رویکرد انقلابی و جهادی در عملکرد مسئولین به‌ویژه دولت‌مردان

عمل به سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در بسیاری از موارد، نیاز به یک عزم جدی و قاطع و یک سری اقدامات انقلابی و جهادی و ساختار شکنانه به معنای مثبت کلمه دارد. در این میان می‌توان بین دو دسته برنامه‌ها تفکیک قائل شد و برای هر کدام راهبرد و مجموعه اقدامات خاصی را تدبیر نمود:

دسته‌ی اول برنامه‌هایی که برای اجرایی شدن آن نیاز به ایجاد زیرساخت‌ها و یا اصلاح ساختارهای معیوب و نادرست گذشته است. در واقع برای پیگیری این برنامه‌ها تا رسیدن به زمان اجرا، یک سری اقدامات مقدماتی و ساختاری و زمینه‌ای لازم است و این امر به‌طور معمول و منطقی، دفعتاً صورت نمی‌گیرد بلکه زمان‌بر است و باید در یک چارچوب زمانی مشخص آن‌ها را برنامه‌ریزی کرد. در این میان به اصلاح ساختار بانکی کشور اعم از قانون پولی بانکی کشور، اصلاح قانون بانکداری بدون ربا، اصلاح قانون بانکداری مرکزی، ایجاد بانک

افراد بی‌مال بودند که بدر و احد را اداره کردند فقیر را فقیر می‌گویند برای اینکه ستون فقراتش شکسته است اگر ستون فقرات ملتی که دین آنهاست آسیب ببیند این ملت قدرت مقاومت ندارد یعنی اقتصاد مقاومتی که فرمودند توفیقهش نصیب اینها نمی‌شود توفیقهش نصیب کسانی می‌شود که تکیه‌گاهی دارند ستونی دارند و ستونشان را با دین حفظ کردند.

بنابراین ما باید دو کار کنیم یکی اعتقاد را که آن ستون اصلی است حفظ کنیم یکی اقتصاد را که یک ستون فرعی است حفظ کنیم اگر ما می‌شنویم فلان کارخانه کارگرها را بیرون کردند باید راه‌حل پیدا کنیم یا فلان کارخانه در آستانه تعطیلی است باید راه‌حل پیدا کنیم. ما زیارت عاشورا می‌خوانیم دعای کمیل می‌خوانیم نمازهای مستحبی می‌خوانیم و مانند اینها، اینها همه وظیفه است و ثواب الهی را به همراه دارد اما آنکه مشکل جامعه را حل می‌کند آن درایت اقتصادی است این دعای کمیل را شخص کمیل از وجود مبارک حضرت امیر(سلام الله علیه) نقل کرد خب کمیل از اصحاب خاص حضرت بود وجود مبارک حضرت امیر که به خیلی‌ها وقت ملاقات خصوصی نمی‌داد دست همین کمیل را از مسجد کوفه بیرون برد و آن بیانات نورانی را به کمیل آموخت که «إِنَّ هَذِهِ الْقُلُوبَ أَوْعِيَةٌ فَخَيْرُهَا أَوْعَاها» تا پایان آن بیانات نورانی و این دعای معروف کمیل را به او آموخت و آن کمیل هم این دعا را نقل کرد.

ستون فقرات اقتصاد مقاومتی

بیانات علامه جوادی آملی در تبیین الگوی نظری اقتصاد مقاومتی

چندی پیش جمعی از مسئولین و اعضای انجمن اسلامی وزارت اقتصاد و دارایی با حضرت آیت الله جوادی آملی دیدار و گفتگو کردند. وی در این دیدار به تشریح مبانی نظری و عملی اقتصاد مقاومتی پرداختند که مشروح آن از نظر تان می‌گذرد.

مسئله اقتصاد بعد از اعتقاد جزء مهم‌ترین عناصر استقلال سیاسی یک مملکت است وقتی شما عهده‌دار دریافت مالیات هستید این مالیات بر درآمد است باید راه درآمد را هم - ان شاء الله - به ملت بزرگ و بزرگوار ایران اسلامی ارائه کنید تا در تحصیل درآمد هم تلاش و کوشش بکنند و آن‌گاه آنها مشتاقانه این مالیات را بپردازند. سر اینکه اقتصاد بعد از اعتقاد سهم تعیین کننده دارد این است که مال را ذات اقدس الهی عامل قیام یک ملت قرار داده است ملتی می‌تواند مقاوم باشد و مقاومت کند که بتواند بایستد ایستادگی یک عامل قیام می‌خواهد همان طوری که ایستادن یک عامل قیام می‌خواهد ایستادگی هم یک عامل قیام می‌خواهد الان که فرمودند اقتصاد مقاومتی این سخنی است حق لکن این دو مطلب باید کاملاً توضیح داده شود تا فرق این دو مطلب روشن شود و رسالتی که برای اعضای محترم انجمن‌های اسلامی است هم روشن شود.

مطلب اول این که کسی می‌تواند بایستد که ستون فقراتش سالم باشد و گرنه باید به عصا تکیه کند یا باید بنشیند اگر ستون فقرات کسی سالم نباشد به او می‌گویند فقیر، فقیر یعنی فقیر نه یعنی ندار، آن که ندار است به او می‌گویند فاقد آن که ستون فقراتش شکسته است به او می‌گویند فقیر چون کسی که ستون فقراتش شکسته است قدرت قیام ندارد این زمین‌گیر است این مطلب اول درباره ایستادن فیزیکی.

ایستادن متافیزیکی یعنی مقاومت هم به اقتصاد وابسته است اگر ستون فقرات ملتی که همان مسائل مالی و امکانات مالی آنهاست شکسته بود این قدرت مقاومت ندارد و از پا در می‌آید هرگز فقیر را فقیر نگفتند برای اینکه او مال ندارد برای اینکه در صدر اسلام این همه

بعد از این که وجود
حضرت مبارک
امیر(سلام الله علیه)
به مقام خلافت ظاهری
رسیدند آن طوری که در
نهج‌البلاغه هست منطقه‌ای
است به نام هیت مسئولیت آن
منطقه را وجود مبارک حضرت امیر به

کمیل داد امویان ریختند آنجا غارت کردند زدند بردند و کمیل نتوانست اداره کند وجود مبارک حضرت امیر نامه‌ای نوشت این نامه در نامه‌های مکتوب نهج‌البلاغه است به کمیل اعتراض کرد که من همه امکانات را به تو دادم نتوانستی آنجا را اداره کنی خلاصه اعتراض حضرت امیر این است که بعضی‌ها فقط به درد دعای کمیل می‌خورند! اداره مملکت یعنی اداره مملکت! اگر ما بشنویم فلان کارخانه کارگرها را بیرون کرده آن با نماز زیارت عاشورای شما حل نمی‌شود حواستان جمع باشد و دامنگیرتان خواهد شد! کسی گرسنه بخوابد، فقیر باشد، به زندان برود، هزاران چک برگشتی وجود داشته باشد اینها با دعای کمیل حل نمی‌شود! شما بررسی کنید ببینید چندتا چک برگشتی دارید، معلوم می‌شود که اقتصاد و دارایی نتوانست رسالتش را انجام بدهد.

اقتصاد مقاومتی یک ستون فقرات می‌خواهد و آن دین است

بنابراین مطلب اول این است که فقیر غیر از فاقد است دوم آن است که اقتصاد مقاومتی یک ستون فقرات می‌خواهد و آن دین است برخی از این جانبازان عزیز نزدیک سی سال است که به عنوان قطع نخاعی در آسایشگاه هستند که من یک بار رفتم به عیادت اینها بلکه به زیارت اینها بعد آمدم کنار و قدری گریه کردم و بعد دیگر رویم نشد بروم به عیادت اینها! اینها مردان الهی‌اند اینها به مراتب قوی‌تر از شهدای صدر اسلام‌اند این روحیه این کشور را حفظ می‌کند اما مادامی که ما با عرضه نه بیراهه رفته باشیم نه راه کسی را بسته باشیم! اما اگر اختلاس و امثال آن پیش بیاید اگر - خدای ناکرده - فشاری بیاید تحملش سخت است برای اینکه اقتصاد مقاومتی، ستون مقاومت می‌خواهد ستون مقاومت هم همان اعتقاد است، وقتی کسی این فساد را ببیند این ناهنجاری را ببیند خب تحمل نمی‌کند، بنابراین ما باید مواظب باشیم که بعضی‌ها فقط به درد دعای کمیل می‌خورند در برابر جنگ‌ها و حمله‌ها نمی‌توانند بایستند ما اگر توانستیم اقتصاد مقاومتی را در کنار اعتقاد پیوند بزنیم راه درآمد را توسعه می‌دهیم بعد مالیات می‌گیریم حق مشروع دولت هم است مردم هم کاملاً جانانه تسلیم می‌کنند اگر هم یک وقت نبود، همه تحمل می‌کنند اما اگر باشد و نابسامان باشد تحمل‌پذیر نیست!

در همین راستا مرحوم کلینی (رضوان الله علیه) در کتاب شریف کافی بیانی را از وجود مبارک پیغمبر (صلی الله علیه و آله) نقل می‌کنند که وجود مبارک پیغمبر به خدای سبحان عرض می‌کند «اللهم بارک لنا فی الخبز و لا تفرق بیننا و بینه فلیولا الخبز ما صُمننا و لا صلینا و لا أدینا فرائض ربنا عزوجل» یعنی خدایا بین ما و نان ما جدایی نینداز منظور از نان، اقتصاد است نان یعنی اقتصاد مملکت عرض کرد خدایا بین مسلمان‌ها و نان آنها، اقتصاد آنها جدایی نینداز زیرا اگر بین مسلمین و نان آنها جدایی افتاد دیگر دینداری مشکل است بنابراین ما قبل از اینکه از درآمد، مالیات بگیریم باید راه تحصیل درآمد را هموار کنیم نباید بگوییم ما مسئول گرفتاریم دیگری مسئول تغییر است هر دو یک واقعیت است این گردهمایی‌ها این مشورت‌ها این شورای اداری‌ها برای همین است که انسان با هماهنگی کشور را اداره کند اگر ما مشکلی دیدیم به مسئولان دیگر هم گزارش بدهیم طوری باشد که دیگر کسی در کارخانه را نبندد و عده‌ای از کارگرها را بیرون بکند.

در سوره مبارکه نساء فرمود عامل قیام و مقاومت ملت همان مسائل اقتصادی است فرمود: «وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَامًا» فرمود مال، عامل مقاومت است عامل قیام است عامل استقامت است شما این را حفظ بکنید به دست هر کسی ندهید اگر این

مال، عامل قیام است به دست سفیهان جامعه ندهید «وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَامًا»

ملت اگر بخواهد اقتصاد مقاومتی داشته باشد باید مالش را به دست عقلا بدهد نه به دست سفیهان خب اگر این اصول رعایت شد هم درآمد محفوظ است و هم هزینه‌ها متعادل است هم مالیات بر درآمد و اگر - خدای ناکرده - در اثر امتحان‌های الهی یا علل و عوامل دیگر مقداری مسئله اقتصاد آفت کرد این ملت کاملاً تحمل می‌کند چون اعتقاد، اصل است بر خلاف بساط کمونیستی که اقتصاد در رأس است آن نزد ما مسلمان‌ها در صف دوم است آن اعتقاد است که اصل است از صدر اسلام تاکنون هم همین طور بود حالا نیازی به تاریخ گذشته ندارد این جنگ ده ساله را - برای اینکه هشت سال دفاع مقدس بود دو سال جنگ داخلی بود - مردم تحمل کردند و این به سبب اعتقاد بود و اما اگر - خدای ناکرده - این اعتقاد آسیب ببیند، ببینند با دین دارد بازی می‌شود اگر آدم آن اصل را آن ستون فقرات را از دست داد به آدم کمرشکسته‌ای که ستون فقراتش را از دست داد با نصیحت نمی‌شود گفت قیام کنید؛ انسان کمرشکسته، با سخنرانی بلند نمی‌شود باید حواسمان جمع باشد!

بنابراین آن عقل و درایت است که هم قرآن سفارش کرده هم روایات سفارش کرده و شما بزرگواران تلاش و کوششتان - ان شاء الله - مشکور باشد و بکوشید در کنار این آداب و سنن دینی و مستحباتی که دارید - ان شاء الله - آن هوش اقتصادی را هم خودتان داشته باشید هم به دیگران منتقل کنید که این کشور روی پای خود بایستد برای اینکه اگر نایستد، مغبون شده و بد کرده یک وقت کشوری است که امکاناتی در اختیار ندارد اما بیان نورانی حضرت امیر (سلام الله علیه) این است که «مَنْ وَجَدَ مَاءً وَ تَرَاباً ثُمَّ افْتَقَرَ فَأُبْعِدَهُ اللَّهُ» فرمود کشوری که آب دارد خاک دارد مع ذلک فقیر و محتاج باشد خدا آن را از رحمت دور بدارد این نفرین علی است!

نفرین علی دیگر به مراتب بالاتر از دعای ماست صریح فرمود: «مَنْ وَجَدَ مَاءً وَ تَرَاباً ثُمَّ افْتَقَرَ فَأُبْعِدَهُ اللَّهُ» ملتی که آب دارد خاک دارد ولی محتاج است خدا او

را از رحمت خود دور کند! حالا شما بیا قرآن به سر بکن در برابر نفرین علی، نمی شود!

این ملت، ملت بزرگی است و اسلام اینها را بزرگ کرده این استعداد را دارد منتها کسی می خواهد که از این استعداد حداکثر بهره را ببرد. داستانی است که معروف است عمرو بن معدی کرب از سلحشوران بنام بود شمشیری داشت به نام صمصامه، صمصامه عمرو بن معدی کرب در جنگها معروف بود خلیفه وقت از او خواست که شما این صمصامه را این شمشیر برنده را برای من بفرستید او فرستاد آن خلیفه چند بار آزمود دید که این شمشیر خیلی کارآیی ندارد و کارآمد نیست برای او نامه ای نوشت که این شمشیر آن طور که شهرت دارد نیست او در جواب این مضمون را نوشت که «بعتت إلیک بالسیف لا بالساعد» من شمشیر دادم بازو که ندادم! بازوی عمرو بن معدی کرب می خواهد که از این شمشیر حداکثر استفاده را ببرد. ایرانی منهای اسلام همان شمشیر معدی کرب است ایرانی با اسلام همان بازوست. توضیحش این است که ما در جنگ جهانی اول همین ایرانی بودیم هر چه ما گفتند، گفتیم چشم در جنگ جهانی دوم همین ایرانی بودیم هر چه ما گفتند، گفتیم چشم، در کودتای ننگین ۲۸ مرداد همین ایرانی بود، اما وقتی صحبت از اسلام شد و روحانیت شد و مراجع شد و مسجد و حسینیه شد و امام، رهبری را به عهده گرفته شانزده شهریور گفتند «مرگ بر شاه» هفده شهریور آن همه شهید دادند و گفتند «مرگ بر شاه» هجده شهریور گفتند «مرگ بر شاه»، گفتند «تا مرگ شاه خائن نهضت ادامه دارد» همین ایرانی بود دیگر، تا این شمشیر به دست چه کسی باشد! با بازی کردن نمی شود مملکت را حفظ کرد مردم همان مردم اند اسلام همان اسلام است الآن هم - معاذ الله - اگر بیگانه حمله کند این مردم همان مردم اند.

الآن هم - معاذ الله - حادثه پیش بیاید همان است از آن جهت که مسلمان اند یعنی این ایران این قدرت شمشیری که هست این باید با بازوی اسلامی کار کند بازوی اسلامی نباشد این شمشیر کار نمی کند. اینکه بیگانه با همه قدرتی که دارد می ترسد و واقعاً این جرأت را ندارد که اجازه چنین فضولی را به خودش بدهد که به ایران حمله کند برای همین اسلامی بودن این کشور است این را باید حفظ کنیم این اصل است در کنارش درایت است امانت است عقل است هوش است فهم است و فهم است و فهم! که چگونه ما از درآمد مملکت استفاده کنیم و بفهمیم بین سرمایه و درآمد فرق است نفت، سرمایه است نه درآمد کسی با نفت فروشی بخواهد مملکت را اداره کند یعنی با سرمایه فروشی، نفت را باید تبدیل کرد به یک سرمایه دیگر از آن درآمدش باید استفاده کرد.

باید آنگاه بودجه‌ی کشور به وقت قطع بشود؛ باید به اینجا برسیم. این کار سخت را با همت، با اعتماد به این مردم، با اعتماد به این جوانها، با اعتماد به سرمایه‌های داخلی کشور، با اعتماد به خدای تعالی که وعده‌ی نصرت داده است، میشود انجام داد.

بودجه‌ی کشور، اداره‌ی دولت، بوسیله‌ی درآمدهای از درون مردم باشد، یعنی از همین مالیات، که مالیات هم مربوط میشود به تولید و کسب و کار.

تولید کنندگی ما، بنگاه‌دار ماسعی، کند با کم کردن ریختن پولش، هزینه‌ی تولید را کم کند، کیفیت را بالا ببرد؛ این میشود بهبود بهره‌وری.

کشور ما روی تفتنه که نگاه کنید، یک چهارراه بسیار حساس و مهم زمینی و هوایی است؛ دنیای ما به آبیاری آزاد هم دارد؛ اینها فرصتهای بسیار مهمی است؛ علاوه بر منابع، علاوه بر امکانات، بر تانکرهای بشود، فکر کنید، از این فرصتها به نحو احسن استفاده کنید.

آن چیزهایی که مشابه داخلی دارد، متقاضی و با تعصب تمام ملت ایران، خارجی آن را مصرف نکنند، من این حرف را برای هر کسی میگویم که به ایران علاقه‌مند است، به آینده‌ی کشور علاقه‌مند است، به فکر بچه‌های خودش است که با است فرودا در این کشور زندگی کنند.

اجتناب از اسراف هم یک سرفصل دیگر است؛ اجتناب از اسراف، تفتیح مال، هدر دادن منابع عمومی، هدر دادن آب، هدر دادن فایان، از بین بردن خاک.

شرکتهای دانش‌بنیان به وجود بیایند، شرکتهای دانش‌بنیان هم فقط مخصوص صنعت نیست؛ در صنعت، در کشاورزی، در خدمات، در پزشکی.

یک عده‌ای هستند از تسهیلات بانکی، بانحق و نادرست استفاده میکنند؛ برای یک کار تسهیلات میگیرند، در کار دیگری آن را مصرف میکنند که مصالحت کشور نیست؛ بعد هم بدهی خودشان را با بانکها تسویه نمیکنند؛ اینها واقعا معر مند.

قطع آنگاه بودجه‌ی کشور به وقت

تکلیفی بودجه به تولید داخلی و مالیات

از تقاء بهره‌وری

استفاده‌ی حداکثری از ظرفیتهای داخلی و جغرافیایی

مصرف محصولات داخلی توسط مردم و مسئولین

اجتناب از اسراف، تفتیح مال و هدر دادن منابع عمومی

توسعه‌ی شرکت‌های دانش‌بنیان

مبارزه‌ی جدی با قاچاق و برد حساب‌های بانکی

انگیزه‌های اقتصاد از نظر

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مد ظله العالی)
در دیدار مردم آذربایجان با اشاره به مسائل اقتصادی کشور و لزوم مقابله با تحریم‌های دشمن در این زمینه، فرمودند: «معالج چیست؟ علاج این است که یک ملت در درون خود تلاشی بکند و کاری بکند که ضربه‌ی دشمن که حتمی است، اثر نگذارد یا کم اثر بگذارد؛ علاج این است.»

ده نکته درباره تحقق اقتصاد مقاومتی

برای شناخت بسترها و زمینه‌های تحقق اقتصاد مقاومتی، ابتدا باید به آسیب‌شناسی اقتصاد کشور و موانع و نیازمندی‌های تحقق اقتصاد مقاومتی پرداخت.

اولین نیاز این است که مرکزیت و محوریتی برای فعالیت در عرصه‌ی اقتصاد مقاومتی داشته باشیم. فعالان این عرصه باید بتوانند اطلاعات و دستاوردهای خود را در جایی به اشتراک بگذارند. فرماندهی هوشمند و متمرکز برای هدایت فعالیت‌های این حوزه و شناسایی و آموزش نیروهای مستعد و مناسب برای فعالیت علمی و عملیاتی در این عرصه لازم است. افراد دغدغه‌مند و مراکز تحقیقاتی و اجرایی که به این موضوع ورود کرده‌اند، می‌باید در شبکه‌ای فعال و مؤثر، از فعالیت‌های مهم و مسائل جدید مطلع شوند و سامانه‌ای پویا و هوشمند برای این مسأله وجود داشته باشد. مراکز چون شورای عالی امنیت ملی که در این موضوع ورود خوبی داشته‌اند، بایستی با عنایت به مسائل فوق در کمک گرفتن از دیگر نیروها پویا و چابک باشند.

نیاز دوم آن است که فعالیت در عرصه‌ی اقتصاد مقاومتی نیاز به رصد و دیده‌بانی فضای اقتصادی داخلی و بین‌المللی و نیز گردآوری آمارهای دقیق و روزآمد دارد. بدون این دو، فعالیت برای تحقق اقتصاد مقاومتی امکان ندارد. ضمناً برای این که به این دو برسیم، به شاخص‌های بومی نیاز داریم تا میزان مقاومت و آسیب‌پذیری اقتصادمان را بر اساس آنها شناسایی کنیم و بدانیم این اقتصاد ما تا چه اندازه می‌تواند در برابر فشارها مقاومت کند و این سد اقتصادی چه میزان فشار را می‌تواند تحمل کند؟ اقتصاد غربی برای خودش شاخص دارد و ما به شاخص‌های بومی متناسب با این مسائل بومی خودمان نیاز داریم؛ کاری که از جوانان ما به‌خوبی برمی‌آید.

کتاب هم عموماً معلمان دبیرستان‌های آمریکا هستند و از آنها خواسته شده تا ضمن بحث‌های خودشان به این موارد هم اشاره کنند. یعنی آمریکایی که مشکل امنیتی با همسایگان خود ندارد و اساساً خودش بحران ساز برای دیگران است، با استفاده از نظام آموزش و پرورش خود کاری کرده که در ذهن جوانان و نوجوانان این کشور همواره دغدغه‌ی امنیت اقتصادی و دشمنان اقتصادی مطرح باشد.

حال این سؤال مطرح است که نظام آموزشی ما چه اندازه به دنبال جهادی بار آوردن مخاطبان خویش است و آیا اصلاً فکری برای این دارد که فرزندان این مرز و بوم را جهادگر باریاورد؟! ما نیاز داریم که از سطح پیش‌دبستان برای این مسأله برنامه داشته باشیم. ما به شعر و داستان و کاریکاتورهایی احتیاج داریم که کودکانمان را به این سمت هدایت کنیم. بنابراین توجه به نظام آموزشی و تربیتی در این عرصه بسیار مهم است.

مورد پنجم هم درباره‌ی نظام رسانه‌ای و تبلیغاتی ما برای رواج آموزه‌های اقتصاد مقاومتی است. ما به نظام تبلیغاتی هماهنگ و منسجمی احتیاج داریم که بتواند این آموزه‌ها را از طریق رسانه‌های رسمی و غیر رسمی مختلف، به خوبی و در بسته‌بندی‌های مناسب به مردم عرضه کند؛ همان‌گونه که در دوران دفاع مقدس به هر حال دستگاه‌هایی مسئول کاری شبیه این کار بودند و برای آن فکر می‌کردند. بنابراین ما باید از ظرفیت همایش‌ها، سخنرانی‌ها، اینترنت، شبکه‌های تلویزیونی و رادیویی و حتی مجالس مذهبی و هیئات برای رسیدن به این مقصود استفاده کنیم.

مسأله‌ی ششم، امکان واکنش سریع نظام اقتصادی ما در برابر حملات اقتصادی است؛ این که چقدر توان واکنش به کنش‌ها و حملاتی را داریم که به نظام اقتصادی ما وارد می‌شود و چقدر می‌توانیم در این واکنش سریع استقامت داشته باشیم. اگر بحرانی پیش بیاید، تا چه میزان می‌توانیم مصارف کشور را پایین بیاوریم؟ مردم تا چه اندازه و در چه مدتی می‌توانند خودشان را با این تغییرات هماهنگ کنند؟ قوت‌های ما در این زمینه می‌باید تکمیل و ضعف‌هایمان ترمیم شوند.

مسأله‌ی هفتم، ایفای نقش پررنگ مردم در اقتصاد مقاومتی است. اقتصاد مقاومتی ماهیتاً اقتصادی مردمی است. دوباره به تعاریف ابتدای بحث برمی‌گردیم؛ اگر قرار باشد ما اقدام به نهادسازی‌های موازی در اقتصاد مقاومتی کنیم، هیچ لزومی ندارد که این نهادسازی را دولت انجام دهد، بلکه ضروری است که مردم وارد این عرصه شوند تا از ورود رانت‌خوارها به اقتصاد جلوگیری کنند. الان که بحث تحریم‌ها و مشکلات مبادله‌ی پول مطرح است، نهادهای اقتصادی مردمی و سازمان‌های مردم‌نهاد می‌توانند نقش بسیار پررنگ و تعیین‌کننده‌ای داشته باشند. اگر ما فضا را برای حضور جوانان مؤمن و خلاق ایران اسلامی در عرصه‌ی اقتصادی فراهم کنیم، قطعاً تحولات مثبتی را در این عرصه شاهد خواهیم بود.

در زمان جنگ جهانی دوم، اقتصاددان‌های معروف آمریکا در واحد اقتصادی وزارت دفاع این کشور برنامه‌ریزی کردند

مسأله‌ی سوم، ضرورت طراحی یک الگوی مشخص از شیوه‌ی زندگی متناسب با اقتصاد مقاومتی برای عموم مردم و به‌ویژه برای مدافعان انقلاب و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران است؛ آنهایی که قائل به صحت و صدق ایده‌ی اقتصاد مقاومتی هستند. یعنی ما چه الگوی مشخصی را برای بدنه‌ای از مردم ارائه می‌دهیم که بدانند نیازها و مقتضیات انقلاب چه نوع سبک زندگی را می‌طلبد؟ ابتدا باید دولت را در سبک اداره‌ی امور و سپس این بخش از مردم را به سبک زندگی متناسب با انقلاب تشویق و تأیید کرد تا بدین وسیله سبک زندگی متناسب با مقتضیات انقلاب را در جامعه پُررنگ‌تر کنیم.

وقتی یک شیوه‌ی زندگی را بر اساس سه‌گانه‌ی «اعتماد به نفس ملی، روحیه‌ی جهادی، و پرهیز از لقمه‌ی حرام» طراحی کردیم، می‌توانیم به کارآمدی آن امیدوار باشیم. توجه به معنویت دینی در این سه‌گانه نقشی اساسی ایفا می‌کند. البته طبیعی است که جنگ نظامی برای مردم ملموس و باورپذیرتر باشد، اما جنگ نرم‌افزاری این‌گونه نیست. بنابراین وجود روحیه‌ی جهادی منبعت از آموزه‌های دینی در آن سبک زندگی بسیار مهم و کلیدی است. در روایات ما این عبارت وجود دارد که اگر کسی در میدان جنگ نبوده باشد یا در دلش حدیث جهاد نخواند، به گونه‌ای از نفاق زندگی را ترک می‌کند.

این شور و حماسه‌ی زندگی مقاوم و جهادی را باید به عرصه‌ی عموم علاقمندان انقلاب بکشانیم تا چهره‌ی زندگی را از اتراف و بی‌تفاوتی بزداييم. این مهم باید در تعلیم و تربیت رسمی و غیر رسمی اقتصادی متناسب با انقلاب اسلامی پیگیری شود و ما باید نظام تعلیم و تربیت اقتصادی خاص خودمان را برای مقاومت اقتصادی و جهاد اقتصادی، تبیین و طراحی و سپس اجرا کنیم.

بدیهی است اقتصاد مقاومتی بر پایه و اساس سرمایه‌ی معنوی افراد و جامعه استوار است. بدون معنویت و سلامت معنوی، مقاومت شکننده است. مثال مهم اقتصادی در این زمینه، پرهیز از لقمه‌ی حرام است. لقمه‌ی حرام هر الگویی را که از شیوه‌ی زندگی متناسب با اقتصاد مقاومتی ارائه بدهید، بی‌استفاده و بی‌فایده می‌کند. کسی که شکمش از حرام پر باشد، پای هیچ مبارزه و مقاومتی حاضر نخواهد شد. لقمه‌ی حرام مانند یک ویروس کشنده و خطرناک است که ایمنی دستگاه تشخیص و عملکرد افراد را به کلی نابود می‌کند. لذا یکی از اهداف اساسی ما باید این باشد که مسیر لقمه‌های حرام و میزان آن را در اقتصاد کشورمان بررسی کنیم و سپس با کانون‌های آن به‌شدت مقابله نماییم.

مسأله‌ی چهارم عبارت از این است که نظام آموزشی ما متناسب با اقتصاد مقاومتی عمل کند. کارکرد نظام آموزشی آن است که کودکان و نوجوانان و جوانان یک کشور را متناسب با شرایط و نیازهای تاریخی آن برهه تربیت کند. اما متأسفانه در کشور ما این اتفاق به خوبی نمی‌افتد. به یک مثال از عملکرد آمریکا در دشمن‌سازی اشاره می‌کنم. وزارت دفاع آمریکا کتابی را در ۴۰۰ صفحه منتشر کرده که موضوعات امنیت ملی آمریکا را در آن برشمرده و توضیح داده است. مخاطبان

دکتر محسن رضایی در افتتاحیه میز مطالعاتی «اقتصاد مقاومتی»

دکتر محسن رضایی در افتتاحیه میز مطالعاتی «اقتصاد مقاومتی»

اقتصاد مقاومتی یک انتخاب نیست، یک ضرورت است

دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام در مراسم افتتاحیه میز مطالعاتی «اقتصاد مقاومتی» و رونمایی از زیرسایت اقتصاد مقاومتی که در مرکز پژوهش‌ها و سنجش افکار صداوسیما برگزار شد، گفت: مقاومت بدون اقتصاد مقاومتی امکان پذیر نیست. اگر در مسائل داخلی و خارجی می خواهیم مقاومت کنیم باید اقتصاد ایران مقاومتی شود. این یک انتخاب صرف نیست، بلکه یک ضرورت اجتناب ناپذیر است در کنار یک انتخاب حکیمانه.

رضایی افزود: اقتصاد همان ایستگاهی است که غرب توانسته سایر انقلاب‌ها را در آن متوقف کند. اقتصاد مقاومتی می‌گوید انقلاب اسلامی می‌تواند و باید مقاومت کند و اهدافش را به سر انجام برساند. عبور انقلاب از ایستگاه

که چگونه می‌توانند از شرایط موجود و ظرفیت‌های مردمی برای جنگ استفاده کنند. امروز ما نیاز داریم که یک بار مهارت‌های مردم خودمان را کاملاً رصد کنیم تا دریابیم که در روز مبادا مهارت چه کسانی برای این کشور به کار می‌آید و اگر کسانی چند مهارت دارند، کدام مهارتشان در اولویت استفاده قرار دارد.

به گمان من برای این که عملیات جهاد اقتصادی ما موفق باشد، باید بازیگران اصلی این اقتصاد را نه به صورت کلی، که کاملاً جزئی تعیین کنیم. یعنی تقسیم‌بندی خود را از حالت مردم و مسئولین به یک تقسیم‌بندی تخصصی تبدیل کنیم که شامل اساتید دانشگاه، اساتید حوزه، دانشجویان، طلاب، دانش‌آموزان، معلمان و زنان خانه‌دار و همه‌ی اقشار دیگر بشود.

مسئله‌ی هشتم، لزوم توجه و دلجویی و حمایت دولت از فعالان اقتصادی است. اگر دولت در شرایط عادی از فعالان اقتصادی و از کشاورزان و کارگران و کارمندان حمایت کند، آن وقت می‌تواند انتظار داشته باشد که آنها هم در روز مبادا به کمک کشور بیایند. اما اگر دولت آنها را رها کند و به مشکلات آنها اهمیتی ندهد و فقط به فکر خود باشد، دیگر توانی برای مقاومت در این اقشار نمی‌ماند که بخواهند در روز مبادا مقاومت کنند؛ چنان‌چه حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السلام در نامه‌شان به مالک اشتر به این معنا اشاره کرده‌اند.

نکته‌ی نهم، تحرک دستگاه دیپلماسی کشور برای فعال کردن ظرفیت‌های بالقوه و فرصت‌های جهانی در اقتصاد مقاومتی است. اقتصاد مقاومتی در شبکه‌ای پویا از اقتصاد جهانی معنا دار می‌شود و کشف و بکارگیری و ساخت ظرفیت این شبکه برعهده‌ی ماست. جهانی شدن اقتصاد موجب شده تا مقاومت اقتصادی نیز تعاریف جدید به خود بگیرد، لذا ما نیازمند بازیگرانی خاص در عرصه‌ی اقتصاد جهانی و بازی در لایه‌های مختلف آشکار و پنهان آن هستیم. همچنین لازم است تا گردآوری و استفاده از تجارب اقتصادی دیگر کشورها در زمینه‌های مشابه را مجدداً پیگیری کنیم. به هر حال ممکن است هر کشوری در یک برهه‌ای با مشکلات اقتصادی مواجه بوده باشد؛ اگر دستگاه دیپلماسی کشور این تجربیات را گردآوری کند و در اختیار فعالان و محققان اقتصادی بگذارد، این مسئله برای اقتصاد کشور بسیار راهگشا خواهد بود.

نکته‌ی دهم و پایانی، لزوم تبدیل بحث اقتصاد مقاومتی به گفتمان رایج در دانشگاه‌ها، مراکز علمی و مجامع مذهبی است. همین صحبت کردن و گفت‌وگو پیرامون این موضوع و توجه به ابعاد مختلف آن، در سرعت حرکت به سمت تحقق اقتصاد مقاومتی تأثیری بسزا خواهد داشت. این مسئله باید در کلاس‌های درس و پروژه‌های علمی از محققان و نخبگان خواسته شود و از سوی استادان اقتصاد که درد دین دارند یا حداقل آزاده و میهن‌دوست هستند، جدی گرفته شود.

مجموعه‌ی این مطالب، درآمدی بود بر مسئله‌ی اقتصاد مقاومتی برای آغاز بحث‌های علمی. البته مطالب هر بند نیازمند تفصیل و نقشه‌ی راهی مشروح است که با پیگیری دستگاه‌های مسئول در هر بخش، ان‌شالله ادامه می‌یابد.

اقتصاد خودش یک انقلاب و نهضت و تحول است که با چند بخشنامه و دستور العمل انجام نمی شود. یک انقلاب به معنای کامل باید صورت بگیرد. اگر نتوانیم از اقتصاد عبور کنیم با یک شکست سنگین روبرو می شویم. در این نهضت رسانه ها نقش بسیار به سزایی دارند. در شرایط امروز گفتمان انقلاب گفتمان اقتصاد مقاومتی است. استاد دانشگاه امام حسین (ع) گفت: اقتصاد مقاومتی باید تبدیل به یک گفتمان بشود و ربطی به چپ و راست و این و آن ندارد. یک مساله انقلابی است که با زندگی همه مردم ما سر و کار دارد.

رضایی با بیان تفاوت نظام سیاسی ایران با غرب گفت: انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی از آغاز پیدایش خود در جامعه جهانی و روابط بین المللی به عنوان یک پدیده جدید به ظهور رسید و از آن زمان چالش هایی با آن آغاز شده است. عده ای از صاحب نظران و صاحب منصبان غربی از این پدیده استقبال کردند ولی عده دیگری در تعاملات اجتماعی و اقتصادی و دیگر پارادایم ها با ایران وارد تقابل شدند. در جهان بعد از عدم استقرار دموکراسی های یونانی، نظام دیگری با عنوان جمهوریت شکل گرفت که با دموکراسی متفاوت بود. در یک روند دویست ساله جمهوریت به عنوان یک نظام پذیرفته شده در دنیا، دین را از صحنه اداره جوامع حذف کرد. حاکمیت اکثریت در چارچوب قانون که همان جمهوری بدون دین است با پدیده جمهوری اسلامی مواجه شد. در مواجهه با این پدیده جدید، غرب که مدعی اندیشه و تفکر بود، با جمهوری اسلامی چالش سیاسی، امنیتی و اقتصادی را آغاز کرد. جمهوری اسلامی به عنوان یک اندیشه سیاسی است که غرب در بعد استفاده از ابزار نظامی، اقتصادی و رسانه ای با آن به چالش برخاسته است. این سه مسیر را غرب با جمهوری اسلامی در پیش گرفته جدیدترین آنها دستکاری افکار عمومی و سراب سازی دموکراسی را در پیش گرفته اند و حالا این سه شیوه، از جنگ و تحریم و دستکاری افکار عمومی اقتصاد ما را هدف قرار داده اند و تردید افکنی را ایجاد کرده است.

دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام با اشاره به شرایط پس از برجام گفت: در همین ماجرای برجام، آن طور فضا سازی کردند که دست به کاری ننزید تا سه سال کشور به آسمان مذاکرات چشم دوخته بود نه تولید به سرعت اضافه شدن اشتغال گسترش یافت و نه جنس ها ارزان شد. این فردای وعده داده شده از طریق رسانه ها، هیچ گاه نرسید. این احاله به آینده و سراب سازی در موضوع برجام، به کاهش بیشتر تولید و رکود منجر شده و به اقتصاد ما آسیب زد. بطوریکه رشد اقتصادی در سال گذشته به یک درصد رسید

رضایی افزود: در رابطه با اقتصاد مقاومتی یک بخش مفهیم و نظریه هاست که اجماع در نخبگان را تشکیل می دهد که به یک برداشت یکسان و نزدیک به هم را ایجاد کند. اما ماندن در این بخش کافی نیست. بخش دوم، اقدامات و راهکارها و روش ها است. بخش های مختلف

دارد از صنعت تا نرم افزار و کشاورزی و ... رضایی با اشاره به راه اندازی میز اقتصاد مقاومتی در صداوسیما گفت: باید تشکر کنیم از رسانه ملی که یک اقدام عملی را در سال جدید نشان داده است. البته کل صداوسیما باید اقتصاد مقاومتی را درک کند و تولیدات و تجهیزاتش باید در دنیا خریدار پیدا کنند. اگر صداوسیما بخواهد از جاهای دیگر تغذیه کند، باید اقتصاد مقاومتی به معنای اعم در آن اجرایی شود. بالاخره این اقدام عملی را در صداوسیما به فال نیک می گیریم و به عنوان یک نقشه راه آن را ضروری می دانیم.

دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام پیشنهاد داد: جلسات مشترک بین دبیرخانه و صداوسیما برگزار شود تا این سازمان الگوی اقتصاد مقاومتی در کشور بشود. وی افزود: رسانه ملی می تواند گره ها را شناسایی کند و به مسولان اجرایی نشان دهد. به عنوان مثال مساله پول و نقدینگی و بانک ها را شنیده اید. همه می گویند پول نیست و از طرفی می گویند نقدینگی از ۹۰۰ هزار میلیارد تومان عبور کرده است. باید در بررسی کارشناسی این مساله واکاوی بشود و رابطه نقدینگی و اقتصاد مقاومتی معلوم شود.

پول که گفته می شود فراوان است و تولیدش امکان پذیر است. نقدینگی سه آسیب دارد. برخی از نقدینگی کشور هرز می رود. پول های رونده مانند جوی آبی که در میانه راه، هرز می رود از دست می روند. از هر که سوال می کنیم آب هست، می گوید آب هست. ولی بخشی از این آب قبل از استفاده هرز می رود. سی درصد پول در این مملکت هرز می رود. این پول ها ده برابر مفسد اقتصادی است. آسیب دوم حساب سازی است. امروز در بانک های ما صد هزار میلیارد تومانش به موقع نیامده و مطالبات معوق بانکها را شکل می دهد بانک ها ناچار به مردم وسپرده گذاران سود بدهند اما درآمد بانک به موقع دریافت نمی شود. بانک ها حساب سازی می کنند. لذا نقدینگی بیش از واقعیت خودش را نشان می دهد. بخشی از آب نهر، سراب است. مساله سوم بانکی ما به قیمت دلار و تورم برمی گردد. الان که دلار سه هزار تومان است، نقدینگی ما اگر بخواهد به وضع سال ۸۶ باشد، نقدینگی باید سه برابر شود، در حالی که دو برابر است. دولت نباید برای مقابله با تورم از راه کاهش ورود آب به مزرعه اقدام کند. نقدینگی باید وارد بنگاهها و به دست مردم برسد ولی توزیع نقدینگی در سطح بنگاه ها را باید اصلاح کرد. اگر این آسیب ها بر طرف نشود، فایده ای ندارد. چرا این آب را به مزرعه نمی رسانید. صداوسیما بیاید و روی این مساله تمرکز کند. گروه های مختلف با هم در این موضوع چالش کنند. باید پیدا شود که چرا این پول به بنگاه های تولیدی نمی رسد.

این استاد اقتصاد گفت: صداوسیما از اندیشمندان و صاحب نظران اقتصادی و دانشمندان ایرانی خارج از کشور که مقالات خوبی در موضوع اقتصاد دارند را دعوت کند.

دولت درباره اقتصاد مقاومتی «گام عملی» بردارد / ضرورت ترویج فرهنگ اقتصاد مقاومتی

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی گفت: طی دو سالی که از ابلاغ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی گذشته است به یک معنا دولت اقدام عملی نسبت به این موضوع نداشته و کشور در راستای این امر گام‌های اساسی در میدان عمل برنداشته است.

حجت الاسلام غلامرضا مصباحی مقدم عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی، با اشاره به نامگذاری ۱۳۹۵ «سال اقتصاد مقاومتی؛ اقدام و عمل» توسط مقام معظم رهبری، اظهار داشت: نامگذاری ۱۳۹۵ «سال اقتصاد مقاومتی؛ اقدام و عمل» توسط مقام معظم رهبری به اقتضاء ضرورت اجرایی کردن اقتصاد مقاومتی است.

وی ادامه داد: سال‌های متممادی است که مقام معظم رهبری شعارهای اقتصادی را برای نام‌گذاری سال‌ها استفاده می‌کنند. ایشان در بهمن‌ماه سال ۹۲ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی را ابلاغ فرمودند اما اینکه چرا همچنان شعار اقتصادی محور قرار می‌گیرد به دلیل این است که اگرچه ما مشکلات متعددی داریم اما مهمترین مشکلاتی که همه از آن در رنج هستند مشکلات اقتصادی است.

طی دو سالی که از ابلاغ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی گذشته است به یک معنا دولت اقدام عملی نسبت به این موضوع نداشته و کشور در راستای این امر گام‌های اساسی در میدان عمل برنداشته است، از این جهت نامگذاری سال ۹۵ در راستای توجه به اقتصاد مقاومتی و گفتمان سازی که از قبل صورت گرفته و باید نسبت به آن گام‌های عملی برداشت.

ایشان با تاکید بر قوای سه‌گانه باید اهتمام ویژه‌ای به موضوع اقتصاد مقاومتی داشته باشند، یادآور شد: ما باید به ظرفیت‌های درون اقتصاد کشور توجه کنیم و از ظرفیت‌های استفاده نشده نیز بهره ببریم.

مصباحی مقدم در بخش دیگری از اظهارات خود خاطرنشان کرد: من نمی‌خواهم قضاوت تنیدی در مورد دولت داشته باشم و قصدم این است که قضاوت عادلانه کنم اما متأسفانه آن اهمیتی که باید برای عملیاتی کردن اقتصاد مقاومتی

شاهد باشیم را از سوی دولت محترم شاهد نیستیم. دولت باید به‌جای توجه به روابط بین‌المللی و گشایشی که برای اقتصاد از طریق این روابط فراهم می‌شود، اهتمام ویژه‌ای به تولید داخلی، استفاده از ظرفیت‌های ملی، منابع طبیعی، کشاورزی، صنعت، معدن و گردشگری داشته باشد.

مصباحی مقدم، میزان نقدینگی کشور را بالای یک میلیون میلیارد تومان عنوان کرد و گفت: دولت باید این مقدار سرمایه عظیم نقدینگی را به‌سمت تولید سوق دهد و اگر این موضوع محقق شود نگاه‌مان به ورود منابع خارجی بسته خواهد شد.

وی افزود: از سوی دیگر رکود اقتصادی چشمگیر است و اگرچه دولت تلاش‌هایی برای خروج از رکود داشته اما این امر اتفاق نیفتاده است. مقام معظم رهبری اشاره کرده‌اند که ۶۰ درصد بخش صنعت ما تعطیل است و بسیاری از بخش‌های دیگر نیز دچار مشکلات جدی هستند. علاوه بر این چهار میلیون جوان در کشور دچار بیکاری هستند و موضوع افزایش قیمت‌ها هم همچنان برای مردم مطرح است. البته دولت تلاش کرده تورم را کاهش دهد اما تورم تا حدی ادامه دارد و بیکاری نیز گسترده است و این نشان می‌دهد مهمترین مشکل ما مشکل اقتصادی است. حدود ۲۰ میلیارد دلار منابع ارزی در دست مردم وجود دارد که اگر این ارز ساماندهی و به‌سمت تولید جهت‌دهی شود، باعث ایجاد اشتغال بسیار گسترده‌ای خواهد شد و ملت نیز از رشد اشتغال، تولید و به‌دنبال آن عرضه بیشتر کالاها بسیار خوشحال می‌شوند. وی با اشاره به تصویب قانون قاچاق کالا و ارز در مجلس ادامه داد: این قانون دو سال پیش تصویب شد و باید ظرف این دو سال اجرایی می‌شد اما متأسفانه اجرایی نشده در حالی که مساله قاچاق به اقتصاد کشور آسیب زده و تولیدکنندگان داخلی نیز در رنج هستند از جمله در بخش پوشاک که مساله روشنی است. متأسفانه حتی آیین‌نامه‌های مربوطه قانون نیز تکمیل نشده است.

این عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس اضافه کرد: مواردی در دولت قبل شروع شده بود از جمله طرح شبنم که باعث می‌شد کالاها قابل کنترل باشد اما وزیر صنعت این طرح را کان لم یکن اعلام کرد و به عبارت دیگر به قاچاق رسمیت بخشیدند. این در حالی است که ادعا می‌شود ۲۰ تا ۳۰ میلیارد دلار قاچاق در کشور انجام می‌شود. می‌توان محاسبه کرد که این میزان قاچاق چقدر شغل برای کشورهای دیگر ایجاد می‌کند و چقدر شغل را در ایران تعطیل می‌کند.

مصباحی مقدم با اشاره به تعطیلی بسیاری از شهرک‌های صنعتی نیز گفت: سیستم بانکی ما هم سیستم فشلی است و قدرت پاسخگویی به نیازها را به دلیل بلوکه‌شدن منابع مالی ندارد. گفته می‌شود یک میلیون میلیارد تومان نقدینگی کشور است و آمارها نشان می‌دهد ۹۰ درصد این مبلغ در سیستم بانکی است اما سیستم بانکی با این منابع چه می‌کند؟ ما معتقدیم اینها باید مدیریت شود و به سمت تولید برود. من ایراد را متوجه دولت و نبود عزم را دلیل اجرایی نشدن اقتصاد مقاومتی می‌دانم.

وی با بیان اینکه عزمی در دولت برای اجرای اقتصاد

است که دولت برنامه را خودش تصویب می‌کند و ما احکامی را تصویب خواهیم کرد که دست دولت برای اجرا باز شود. ما تلاش داریم در مجلس فعلی با ظرفیت و توانایی‌های موجود برنامه ششم را تصویب کنیم که این کمک بزرگی به دولت خواهد بود.

نماینده مردم تهران در مجلس با اشاره به تصویب برنامه چهارم توسعه در مجلس ششم اضافه کرد: مجلس ششم رویکردی داشت که مجلس هفتم آن را قبول نداشت و شورای نگهبان هم بیش از ۱۰۰ ایراد به برنامه مصوب مجلس گرفت که مجلس آن را بدون اصلاح و با یک جلسه چهار ساعته به مجمع تشخیص ارجاع کرد تا بر مصوبه خود اصرار کرده باشد بنابراین ایرادات شورای نگهبان باقی ماند و مجلس هفتم آن را اصلاح کرد.

وی گفت: بنای ما این نیست که با دولت تقابل کنیم. ما معتقدیم که باید با کمک خود دولت شاکله برنامه ششم را تدوین کنیم پس نمی‌خواهیم با دولت مقابله کنیم. نکته مهم این است که مجلس دهم در آغاز کار ظرفیتی که مجلس فعلی از آن برخوردار است را ندارد بلکه ۲۰۰ نماینده جدید وارد می‌شوند که تجربه نمایندگی ندارند پس پختگی فعلی در مجلس بعد نیست. در حال حاضر نمایندگانی هستند که تجربه سه تا هفت دوره نمایندگی را دارند. اگر تصویب برنامه ششم با حضور این افراد باشد برنامه قوی‌تر خواهد بود.

مصباحی‌مقدم خاطرنشان کرد: تجربه‌های گذشته نشان می‌دهد تا شش ماه بعد از روی کار آمدن مجلس جدید خبر جدیدی از آن نخواهد شد بنابراین اگر این مجلس بتواند با کمک دولت برنامه ششم را تدوین و تصویب کند کمکی در جهت اقتصاد مقاومتی خواهد بود.

این نماینده مجلس در بخش دیگری از اظهارات خود درباره برجام و اثرات اقتصادی آن نیز گفت: تبلیغاتی صورت گرفت که برجام در باغ سبز و سرخی را به روی ما می‌گشاید که این درست نبود البته آزاد شدن منابع یکی از نکات مهم در برجام است که آن هم نیازمند زمان است. موضوع سوئیفت هم با بانک‌های بزرگ برقرار نشد بلکه با بانک‌های کوچک اروپایی برقرار است. ما معتقدیم وقتی روابط اقتصادی در کشور ما بهبود یابد تحلیل‌های ما برای غربی‌ها هزینه‌بر می‌شود و اقتصاد مقاومتی محقق خواهد شد.

وی اقتصاد مقاومتی را درون‌زایی اقتصاد و برون‌نگری توصیف کرد و گفت: در چنین شرایطی باید ظرفیت‌های عظیم داخلی فعال شود. اگر اقتصاد ما قوی شود اقتصاد جهانی هم به ما اقبال خواهد داشت. پس اقتصاد باید از درون تقویت شود و بجوشد. ما نیازمند این هستیم که عزمی در دولت و مجلس برای تحقق اقتصاد مقاومتی پدید بیاید. من فکر می‌کنم یک نکته مهم مدیریت و بهره‌وری انرژی است که اگر فقط همین کار انجام شود صرفه‌جویی عظیم اتفاق خواهد افتاد.

مقاومتی وجود ندارد، تصریح کرد: اقتصاد مقاومتی نیازمند فرهنگ مقاومت است که باید فرهنگ عموم جامعه باشد. من از اینکه اقتصاد مقاومتی را تعبیر به مقاوم‌سازی اقتصاد می‌کنند ناراحتم زیرا معتقدم اقتصاد مقاومتی برای این است که ما مقاومت‌مان را در قبال نظام استکبار حفظ کنیم. این نماینده مجلس روحیه مصرف‌کالای ایرانی را در اقتصاد مقاومتی مهم دانست و یادآور شد: هر انسانی در ایران باید بداند که رویکردش باید ایستادن در مقابل تاثیرگذاری بیگانگان در کشور در همه ابعاد باشد و الان هم بحث اقتصاد مطرح است.

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس تصریح کرد: اینکه مقام معظم رهبری اقتصاد مقاومتی را مبنا قرار دادند و نسبت به آن اقدام و عمل خواستند به آن معنا است که باید از حد حرف گذشت و گام را به میدان عمل نهاد، زیرا ظرفیت‌های موجود بسیار گسترده است.

مصباحی‌مقدم تأکید کرد: باید فرهنگ اقتصاد مقاومتی در جامعه نهادینه شود، زیرا با نهادینه شدن این فرهنگ، ملت هرچقدر که پس‌انداز داشته باشد برای رشد اقتصاد مقاومتی به کار خواهند گرفت.

مصباحی‌مقدم ادامه داد: اقتصاد مقاومتی صرف مقاوم کردن اقتصاد نیست، البته این هم بجاست ولی هر کشوری باید اقتصاد خود را بهبود بخشد که این مقاوم کردن اقتصاد معنی می‌دهد. اما فرض بگیرید عربستان سعودی به عنوان یک کشور کاملاً نفتی که اتکای ۹۰ درصدی به بودجه نفت دارد و اگر این کشور را تحریم کنند ملت بیچاره عربستان شاید در تامین نان‌شان هم با مشکل مواجه شوند، اما این کشور مشکلی ندارد؛ زیرا از نظر سیاسی از آن حمایت می‌کنند. یا چهار کشور اروپایی ایتالیا، اسپانیا، پرتغال و یونان که در شرایط بد اقتصادی هستند اما تمام کشورهای اروپایی و اقتصاد جهانی با آنها همراهند. در این کشورها چیزی به نام اقتصاد مقاومتی معنی ندارد.

وی اضافه کرد: ما نظامی هستیم که بر خلاف خواست استکبار، انقلابی انجام داده‌ایم و طبعاً از آغاز با فشار مواجه بوده‌ایم. امروز هم ضعف‌های ما شناخته شده است و باید این ضعف‌ها را برطرف کنیم و اهرم فشار را از دشمن بگیریم. ما نباید اقتصاد مقاومتی را فارغ از اینکه کشوری انقلابی هستیم، دنبال کنیم؛ زیرا اقتصاد مقاومتی به معنی مقاومت در برابر فشارهای بیگانگان است.

این عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس درباره رویکرد بودجه ۹۵ به اقتصاد مقاومتی خاطرنشان کرد: به اقتضای سیاست‌های ابلاغی برنامه ششم دولت باید ۳۰ درصد درآمد ناشی از فروش نفت و گاز را به صندوق توسعه واریز کند. اما در لایحه بودجه دولت این سهم را به ۲۰ درصد کاهش داده و پیشنهاد کرده که این مبلغ از ماه یازدهم واریز شود که این نقطه مقابل سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و به معنای افزایش اتکا به درآمد نفتی است که نشان‌دهنده عدم عزم دولت است.

مصباحی‌مقدم یادآور شد: دولت لایحه‌ای را به عنوان احکام اجرای برنامه ششم تقدیم مجلس کرده است. فرض بر این

مقابله با تهدیدها با اقتصاد کارا

علم اقتصاد، «دانش چگونگی انتخاب مردم و جامعه است برای به کارگیری و استخدام منابع کمیاب جهت تولید کالاها و خدمات گوناگون و توزیع آنها میان افراد و گروه‌های مختلف جامعه برای مصرف» است. مسائل اقتصاد جهانی و چالش‌های متعدد اقتصادی کشور باعث شد رهبر معظم انقلاب شخصاً وارد این موضوع شده تا به عنوان عالیترین مقام کشور، راهنمایی‌ها و تدابیر لازم را با طرح «اقتصاد مقاومتی» ارائه نماید. اقتصاد مقاومتی، دارای ویژگی‌های خاصی است که در شرایط کنونی جهت روبرویی با دشمنان نظام و شرایط استراتژیک کشور قابل طرح است.

اقتصاد مقاومتی یعنی تشخیص حوزه‌های فشار و متعاقباً تلاش برای کنترل و بی‌اثر کردن آنها و در شرایط آرمانی تلاش برای تبدیل این فشارها به فرصت است. اقتصاد مقاومتی در راستای کاهش وابستگی‌ها و تاکید روی مزیت‌های تولید داخل و تلاش بر خوداتکایی است. از دیدگاه مقام معظم رهبری، «اقتصاد مقاومتی»، الزاماتی دارد که ایشان به «مردمی کردن اقتصاد»، «اجرایی کردن سیاست‌های اصل ۴۴»، «توانمندسازی بخش خصوصی»، «تشویق فعالیت اقتصادی، و سیستم بانکی کشور» اشاره دارد. ایشان در این نوع اقتصاد به چند محور اشاره می‌کند که شامل «کاهش وابستگی به صنعت نفت»، «توجه به صنایع دانش‌بنیان» و ظرفیت‌های گوناگون دیگر در کشور به مسائل مختلف از قبیل مدیریت مصرف (هم در دستگاه‌های دولتی، هم

دستگاه‌های غیر دولتی) می‌باشد. ساده‌ترین تعریف از اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است که به نحوی کارآ قادر به مقابله با تهدیدهای داخلی و خارجی کشور باشد، همان‌طور که تعریف اصلی علم اقتصاد، تخصیص بهینه منابع محدود برای نیازهای نامحدود می‌باشد. بنظر می‌رسد که در اقتصاد مقاومتی برای هر دو طرف این اتحاد یعنی منابع محدود و نیازهای نامحدود باید برنامه ریزی کرد، چرا که منابع محدود بسیار محدود تر شده است. نیازها اگر با نگاه به این محدودیت منابع درگیر شوند، برای گریز از نگرانی و ریسک ناشی از کمبود، به منابع بیشتری نیازمندیم و این کمبود باعث بروز معضلات اقتصادی شده و در صورت عدم وجود سرمایه اجتماعی به معضلات اجتماعی و سیاسی کشیده می‌شود. لذا در اقتصاد مقاومتی باید هر دو طرف الگوی منابع و مصارف و همچنین وظایف کامل چرخه دولت، بنگاه یا بخش خصوصی و مصرف‌کننده را باید در نظر گرفت، چراکه دولت نیز باید وظایف اصلی خود را به سان شرایط عادی انجام دهد.

اقتصاد مقاومتی اصطلاحی است که در سال ۱۳۸۹ اولین بار از سوی مقام معظم رهبری در دیدار با جمعی از کارآفرینان کشور مطرح شد و پس از آن نیز در سخنرانی‌های متعددی مورد تأکید ایشان قرار گرفت. اقتصاد مقاومتی در حقیقت اقتصادی را ترسیم می‌کند که توانایی مقابله با شوک‌های وارد شده بر اقتصاد را دارد. چنین اقتصادی باید قابلیت انعطاف در شرایط مختلف و توانایی عبور از بحران را داشته باشد. نکته حائز اهمیت در اینجا این است که شوک‌های وارد شده بر

اندیشمندان حوزه‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی خلق شده است و گزارشاتی توسط بانک جهانی و مجمع جهانی اقتصاد پیرامون تاب آوری ملی به چاپ رسیده است که ارتباط خوبی با مفهوم اقتصاد مقاومتی دارد. گزارش توسعه جهانی سال ۲۰۱۴ بانک جهانی پیرامون «ریسک و فرصت، مدیریت ریسک برای توسعه»، گزارش رقابت پذیری ۲۰۱۳ مجمع جهانی اقتصاد با عنوان «رقابت پذیری تاب آور»، «بخش ویژه تاب آوری ملی در گزارش ریسک‌های جهانی ۲۰۱۳» مجمع جهانی اقتصاد و اجلاس داووس ۲۰۱۳ با عنوان «پویایی تاب آور» نمونه‌هایی از اسناد منتشر شده توسط سازمان‌های بین‌المللی در خصوص تاب آوری ملی است. از بخش‌های تاب‌آوری ملی، آنچه بیشترین ارتباط را با مفهوم اقتصاد مقاومتی دارد، رویکرد مقابله با مخاطرات جهانی می‌باشد.

در ادبیات علمی، مفهوم اقتصاد مقاومتی، تاکنون به کار گرفته نشده اما می‌توان آن را از فرمایشات مقام معظم رهبری و دیدگاه‌های کارشناسان اقتصادی که به تازه‌گی مطرح کرده‌اند، استخراج کرد.

اقتصاد مقاومتی، راهکار اقتصادی یک کشور در شرایط خاص است که به تولید و توزیع کالاهای خاص و سرمایه‌گذاری برای کاهش وابستگی به کشورهای دیگر (بخصوص کشورهای متخاصم) در شرایط بحرانی می‌پردازد؛ به گونه‌ای که اگر نتوانست محصولات اساسی زندگی مردم و کالاهای اساسی آنها را در بازار مبادله از کشورهای دیگر تهیه کند، بتواند با اتکاء به داخل به تولید انبوه محصول مورد نظر بپردازد. تامین کالاهای و مایحتاج اساسی مردم در جهت مقاومت در مقابل دشمنانی که سعی دارند بسیاری از کالاهای مورد نیاز آن کشور را تحریم نمایند.

در این زمینه، مقام معظم رهبری، به واقعیت‌هایی اشاره دارند که راهگشاست و مسئولین کشور، در افق

اقتصاد و ایجاد بحران‌های اقتصادی تنها توسط دیگر کشورها بر اقتصاد یک کشور وارد نمی‌شود و قوام یک اقتصاد در این است که در برابر شوک‌های درونی و بیرونی اقتصاد، مقاومت و مانع از ایجاد بحران و آناژشی در اقتصاد شود. اینکه بعضاً اقتصاد مقاومتی را مقاومت در برابر شوک‌های بیرونی و خارج از اقتصاد کشور تعریف می‌کنند و بحث‌های تحریم و بحران‌های جهانی و تاب آوری ملی را مطرح می‌کنند به نظر می‌رسد نگاه جامعی در جهت نیل به اهداف اقتصاد مقاومتی صورت نگرفته است. همانطور که در اقتصاد مقاومتی اهم ظرفیت‌های مشخص شده از سوی معظم له، ظرفیت‌های داخلی کشور می‌باشد، در فرامین مشخص شده، نگاه ایشان به شوک‌های داخلی و اصلاح ساختارها و نهادهای داخلی نظیر ریشه کن کردن فساد، رشد بهره‌وری، سهم‌بری عادلانه عوامل تولید و اصلاح و مدیریت الگوی مصرف در اقتصاد نیز بسیار مطمئن نظر است. از نظرایشان تا این موارد و نظایر آن که هر یک از ارکان ساختارهای اقتصادی و شاخص‌ها و معرف‌های اساسی اقتصاد یک کشور می‌باشند، اصلاح نشود اقتصاد کشور اقتصاد مقاومتی نبوده و در عدم وجود تحریم برای یک کشور نیز اقتصاد آن پویا و محرک نخواهد بود. لذا تعریف اقتصاد مقاومتی تنها با مقاومت در برابر تحریم‌ها و شوک‌های خارجی نگاه غیر عالمانه است، هر چند با اجرای فرامین مشخص شده در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، کشور در برابر شوک‌های خارجی نیز واکنش خواهد شد. لذا در اقتصاد مقاومتی نباید برنامه‌ها، تنها معطوف به دفاع از ضربات باشد بلکه لازم است تا در برخی موارد، ضرباتی را در مباحث سیاست‌های خارجی اقتصادی وارد کنیم.

در متون اقتصادی مرسوم هیچ اشاره‌ای به اقتصاد مقاومتی نشده است. در دنیای اقتصاد کلاسیک و نئو کلاسیک دشمن اقتصادی وجود ندارد، زیرا وقتی کشورها می‌توانند با همکاری و تجارت به نفع بیشتری برسند، چرا باید دست به اقدامات خصمانه بزنند. به هر حال به علت وجود احساسات زیاده خواهانه می‌توان انتظار رفتارهای غیر متعارف کلاسیکی و نئوکلاسیکی را داشت و این عادت استعمارگری مبنای نظری مرکانتیلیست‌ها در قرن‌های گذشته نیز بوده است و استعمارگران غربی سال‌های سال بی توجه به هزینه‌های سنگین، به بسیاری از کشورها حمله کردند و آنها را تحت استثمار درآورده‌اند. این امر در حالی صورت گرفت که بسیاری از اتباع کشورهای غربی هیچ نفعی از این کشورگشایی‌ها نمی‌بردند. همین ماجرا در حال حاضر به شکل تجاوز آمریکا به عراق و افغانستان و انواع مختلف تحریم‌های اقتصادی این کشور بر علیه سایرین در حال تکرار شدن است.

هر چند پیرامون این موضوع مبانی نظری متقنی وجود ندارد، اما در چند سال گذشته و پس از بحران مالی سال ۲۰۰۸ میلادی مفهومی به نام «تاب آوری» توسط

بلندمدت باید در برنامه‌ریزی اقتصادی آنها را لحاظ کنند که می‌توان به «مردمی کردن اقتصاد»، «توجه به سیاست‌های اصل ۴۴» که در گذشته مطرح نمودند و «توانمندسازی بخش خصوصی»، «تشویق فعالیت بنگاه‌های اقتصادی»، «تقویت سیستم بانکی کشور» و دستگاه‌های دولتی اشاره دارند و باید با کمک قوه مقننه و قوه قضائیه همراه باشد. همچنین از نظر ایشان، کاهش «وابستگی به صنعت نفت»، «توجه به صنایع دانش‌بنیان» و «ظرفیت‌های گوناگون دیگر» در کشور بخش اساسی اقتصاد مقاومتی است که طرح فرمودند و مسائل دیگر از قبیل مدیریت مصرف که هم در دستگاه‌های دولتی و هم در دستگاه‌های غیر دولتی» بر رشد اقتصاد مقاومتی مؤثر است.

اقتصاد مقاومتی می‌تواند گفتمان غالبی باشد که در جامعه امروز ما مطرح است و در عصری که بحران‌های اقتصادی بسیاری از کشورهای بزرگ دنیا را در سراشیبی سقوط قرار داده و اقتصاد مبتنی بر سرمایه‌داری لیبرال نیز نتوانسته پاسخگوی نیازهای اساسی مردم باشد و تولید کالاها به شکل بیمارگونه‌ای به سمت مصرف‌گرایی محض رفته است که زمینه اتلاف سرمایه‌های بشری را فراهم آورده است، این نوع اقتصاد و توجه به آن از ضروریات جامعه اسلامی است که بتوان از منابع محدود کنونی کشور به نحو مطلوبی استفاده کرد. در مواجهه با اقتصاد بازار آزاد که تمامی تلاش خود را به تولید هر نوع کالایی اختصاص می‌دهد و هدف آن کسب سود از حداکثر کالاهاست، اقتصاد مقاومتی یکنوع الگوی اقتصادی است که به استقلال اقتصادی یک کشور توجه دارد.

برای اقتصاد مقاومتی، کارشناسان اهل فن محورهای مختلفی ذکر کرده‌اند که ماحصل آن در زیر از نظر می‌گذرد:

اتخاذ سیاست پولی مناسب جهت اجرایی کردن آن
تبدیل منابع ارزی به سرمایه‌های مولد در جهت رشد اقتصاد

اقدامات هوشمندانه در بازارهای جهانی
استفاده‌های اقتصادی از ظرفیت همسایگان
توجه به ذخایر اقتصادی و پشتوانه‌های ملی
مردمی کردن اقتصاد و بکارگیری نیروهای فعال جامعه در این حوزه

اجرایی شدن سیاست‌های اصل ۴۴
توانمندسازی بخش خصوصی با همراهی دولت
کاهش وابستگی به صنعت نفت و بکارگیری درآمد آن برای سرمایه‌گذاری اساسی
توجه به صنایع دانش‌بنیان و ظرفیت‌های گوناگون دیگر در کشور

توجه به فرهنگ اقتصادی و کار و تلاش در کشور
بها دادن به سرمایه ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی
کاهش وابستگی به محصولات دیگر کشورها و تلاش برای خوداتکایی

اتخاذ سیاست‌انقباضی در تولید محصولات غیرضروری
کنترل واردات بی رویه به کشور و واردات کالاهایی که مشابه ایرانی آن تولید می‌شود
همراهی با مردم و آگاهی دادن به جامعه در جهت اتخاذ یک الگوی مشخص
توجه به کارآفرینی و نوآوری
توجه به همت و تلاش مضاعف
تاکید بر مزیت‌های تولید ملی، کار و سرمایه ایرانی

پیشنهاداتی برای تبیین و گفتمان سازی اقتصاد مقاومتی:

۱. معرفی و نمایش حوزه‌های موفق تولید در اقتصاد مقاومتی و ارائه مصداق‌های بارز تولیدی در جهت مدلسازی مختلف و متنوع در کشور
۲. معرفی و تقدیر از سرمایه‌گذاران و کارآفرینان برجسته کشور در عرصه‌های علمی، فرهنگی، ورزشی، اجتماعی و اقتصادی
۳. معرفی زمینه‌های بین‌المللی سرمایه‌گذاری ایرانیان در خارج از کشور برای شرایط خاص
۴. تشویق به تغییر ذائقه فرهنگ مصرف ایرانیان در مصرف کالاهای داخلی
۵. نقد منابع آموزشی و درسی در آموزش و پرورش کشور که تولید و خودکفایی را تشویق نمی‌کند
۶. برنامه‌های تبلیغی رسانه نیز در قالب برنامه‌های مختلف نقد و بررسی شود.
۷. اهمیت و جایگاه مصداق‌های اقتصاد مقاومتی در آثار بزرگانی مانند حضرت امام (ره) و بزرگان کشور
۸. معرفی حوزه‌های موفق در این زمینه در کشورهای دیگر از جمله کشورهای غربی
۹. طرح دلایل و اهداف گرایش به اقتصاد مقاومتی با رعایت شرایط کشور و جهان بحران‌زده امروز که مانع رشد صادرات کشورهای بزرگ شده است.
۱۰. شناساندن حوزه‌های آسیب‌زای اقتصادی کشور که مانع حرکت حیاتی نظام در اقتصاد است.
۱۱. توجه به فلسفه اقتصاد مقاومتی و ربط آن با فرهنگ اقتصادی
۱۲. تأثیر اقتصاد مقاومتی در تأمین نیازهای اساسی مردم و بخش خصوصی
۱۳. بررسی علل گرایش به اقتصاد مصرفی در مقابل اقتصاد مقاومتی در جهت تنویر افکار عمومی
۱۴. معرفی آثار و کارکردهای اقتصاد مقاومتی در جلوگیری از وابستگی غذایی و انرژی در کشور
۱۵. معرفی راهکارهای مؤثر در زمینه رشد اقتصاد مقاومتی در کشور
۱۶. توجه به شیوه‌های نوین و صحیح تولید و خودکفایی اقتصادی و رقابت با دیگر کشورها در جهت نهادینه کردن رشد این حوزه

سال ۱۳۹۵

رهبر انقلاب اسلامی در پیام نوروزی به مناسبت آغاز سال ۹۵، پس از مرور تلخی‌ها و شیرینی‌های سال گذشته، اولویت اصلی کشور را حل مشکلات اقتصادی دانستند و با تعیین نام سال، اقدام و عمل در زمینه اقتصاد مقاومتی را جاده مستقیم و روشنی دانستند. به سمت آن چیزی که کشور به آن احتیاج دارد.

ایجاد اشتغال و رفع بی‌کاری

حل مسئله‌گرانی

تولیدات داخلی

مقابله‌ی با رکود

اقدام و عمل

لازمه‌ی حل مشکلات اقتصادی: اقدام، عمل و نشان‌دادن محصول کار به مردم

The Resistance Economy: Action and Implementation

حرکت جهادی است؛ انسان می‌تواند ادعا کند که این اجر جهاد فی‌سبیل‌الله را دارد. یک بُعد دیگر این مسئله تعادل در مصرف و مدیریت مصرف، این است که ما از تولید داخلی استفاده کنیم؛ این را همه‌ی دستگاه‌های دولتی توجه داشته باشند. دستگاه‌های حاکمیتی، مربوط به قوای سه‌گانه. سعی کنند هیچ تولید غیرایرانی را مصرف نکنند؛ همت را بر این بگذارند. آحاد مردم هم مصرف تولید داخلی را بر مصرف کالاهایی با مارک‌های معروف خارجی - که بعضی فقط برای نام‌ونشان، برای پز دادن، برای خودنمایی کردن، در زمینه‌های مختلف دنبال مارک‌های خارجی می‌روند - ترجیح بدهند. خود مردم راه مصرف کالاهای خارجی را ببندند.

مصرف متعادل و پرهیز از اسراف و تبذیر

اسراف به معنای تجاوز از حد و تبذیر به معنای ریخت‌وپاش، هر دو به لحاظ اسلامی رفتاری ناپسند و مضموم هستند. جامعه‌ای که این رفتار مصرفی را داشته باشد، دچار اختلال در فرآیند انباشت سرمایه می‌شود و نمی‌تواند رشد اقتصادی خود را به حد مطلوب برساند. مصرف نامتعادل در سطح خانوار، که عمدتاً در جامعه‌ی ایران به تجمل‌گرایی، لوکس‌گرایی و استفاده از کالاهای وارداتی منجر می‌شود، فرآیند انباشت سرمایه‌های خرد را دچار اختلال می‌سازد و در نهایت، رشد کشور را متوقف و وابسته به نفت خواهد کرد.

نگاه جهادگونه داشتن به موضوع مصرف متعادل

مقام معظم رهبری (دام‌ظله)، زمانی که از قید جهاد در موضوع مصرف استفاده می‌نمایند، اشاره به شرایط ایستادگی در برابر تهاجم دشمن و رد شدن از موانعی است که بر سر راه مصرف تعادل وجود دارد. این تعبیر با توجه به تهاجم فرهنگی مصرفی غرب، به ویژه در طول یک قرن اخیر، درست به نظر می‌رسد؛ زمانی که کشورهای صنعتی و پیشرفته در تلاش برای بحران کاهش تقاضای دهه‌ی ۱۹۲۰، سیاست افزایش تقاضای مصرفی مردم، به ویژه در کشورهای توسعه‌نیافته را در پیش گرفتند.

آنتونی پارسونز، آخرین سفیر انگلیس در رژیم شاه، که پس از پنج سال سفارت و فقط پنج روز قبل از فرار شاه از کشور، ایران را ترک کرد، در کتاب خود تحت عنوان «غرور و سقوط» متن اظهاراتش را در سال ۱۹۷۴م (۱۳۵۲ش) خطاب به بازرگانان انگلیس و کسانی که دست‌اندرکار تجارت و معامله با ایران بودند، چنین به رشته‌ی تحریر درآورده است:

نخستین کاری که اینجا می‌کنید این است که تا می‌توانید کالاهایتان را بفروشید و فقط در صورتی سرمایه‌گذاری کنید که برای فروش کالایتان چاره‌ای جز این کار نداشته باشید؛ اما اگر مجبور باشید در اینجا سرمایه‌گذاری کنید، به میزان حداقل ممکن سرمایه‌گذاری کنید و صناعی را انتخاب کنید که قطعات و لوازم آن از انگلستان وارد شود، مانند صنایع مونتاژ که در واقع سوار کردن قطعات صادراتی انگلیس در ایران است. در این محدوده و با توجه به این نکات، من معتقدم که ایران یکی از بهترین بازارهایی است که شما می‌توانید برای مصرف کالاهای خود در جهان سوم پیدا کنید.

نقش خانواده در تجلی اقتصاد مقاومتی

نقش خانواده‌ها در تجلی اقتصاد مقاومتی مدیریت مصرف و بررسی ابعاد آن است. اصلاح الگوی مصرف، به عنوان راهبرد بلندمدت و هدایت مدگرایی فعلی و ایجاد مکانیسم مالی برای جذب سرمایه‌های خرد به عنوان راهبرد کوتاه‌مدت مدیریت مصرف قابل طرح است.

مقدمه

اقتصاد مقاومتی مجموعه‌ای از استراتژی‌هایی است که در شرایط تحریم تجویز می‌شود. در این استراتژی تمامی عوامل اقتصادی اعم از دولت، تولیدکنندگان و خانوارها وظایفی را عهده‌دار می‌شوند که اجرای آن‌ها نه تنها آسیب‌پذیری اقتصاد در شرایط تحریم را به صفر می‌رساند، بلکه باعث شکوفایی و رشد اقتصادی در شرایط مذکور نیز می‌شود. راهبردهای «مردمی کردن اقتصاد»، «کاهش وابستگی به نفت»، «استفاده‌ی حداکثری از زمان، منابع و امکانات»، «حرکت بر اساس برنامه»، «وحدت و همبستگی»، «حمایت از تولید ملی» و «مدیریت منابع ارزی» راهبرد خاص دولت و «مدیریت مصرف» راهبرد مشترک آحاد ملت و دولت است. البته با بررسی تأکیدات رهبری در زمینه‌ی این راهبردها، متوجه وزن بالای راهبرد مدیریت مصرف در برابر سایر استراتژی‌ها می‌شویم.

مقام معظم رهبری (دام‌ظله) در دیدار با کارگزاران نظام، در زمینه‌ی مدیریت مصرف، به عنوان یکی از استراتژی‌های اقتصاد مقاومتی، معتقدند:

مسئله‌ی مدیریت مصرف، یکی از ارکان اقتصاد مقاومتی است؛ یعنی مصرف متعادل و پرهیز از اسراف و تبذیر. هم دستگاه‌های دولتی، هم دستگاه‌های غیردولتی، هم آحاد مردم و خانواده‌ها باید به این مسئله توجه کنند که این واقعاً جهاد است. امروز پرهیز از اسراف و ملاحظه‌ی تعادل در مصرف، بدون شک در مقابل دشمن یک

استفاده از تولیدات داخلی

سیاستی که بعد از جنگ تحمیلی به عنوان استراتژی صنعتی غالب در ایران دنبال شد، جایگزینی واردات بود که هرچند در رشد اقتصادی به واسطه‌ی ورود کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای بی‌تأثیر نبود، اما عملاً نتیجه‌ای جز وابستگی به کالاهای خارجی نداشت. شرکت‌های جدید چندملیتی، که طیف گسترده‌ای از کالاهای خود را از پودر لباس‌شویی گرفته تا اتومبیل، به نام محصولات وطنی تولید می‌کردند و به فروش می‌رساندند، علاوه بر اینکه مردم را به شدت مصرف‌زده نمودند، باعث شدند صنایع کشور، که عمدتاً تولیدکننده‌ی کالاهای مصرفی بودند، به شدت به کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای شرکت‌های چندملیتی و کشور مادر (عمدتاً آمریکا) وابسته شوند.

دوری از مدگرایی

مدگرایی را می‌توان حالتی از مصرف‌گرایی در نظر گرفت که وابستگی بیشتری به محصولات وارداتی دارد. بنابراین مد و مدگرایی نه تنها تبعات منفی مصرف‌گرایی را برای جامعه دارد، بلکه فرآیند وابستگی به واردات را تشدید می‌کند. مدگرایی فرآیندی است که با اقبال مردم تشدید و با ادبار آن‌ها به شدت تضعیف می‌شود. لذا همان‌طور که مقام معظم رهبری (دام‌الله) می‌فرمایند، خود مردم باید راه مصرف کالاهای خارجی را ببندند و این فرآیند را مهار نمایند.

نتیجه‌گیری

مدیریت مصرف زمانی تحقق می‌یابد که الگوی مصرف فعلی به سمت «الگوی مصرف اسلامی» حرکت کند و اصلاح شود. اهمیت وجود الگوی مصرف صحیح از آنجایی اهمیت دارد که از نظر علمی، اولین و مهم‌ترین قدم برای اصلاح نظام اقتصادی، اصلاح الگوی مصرف است؛ زیرا غایت تولید کالا و خدمات در یک کشور مصرف آن‌هاست. از این رو، حاکمیت مصرف‌کننده بر اقتصاد یک امر عقلایی است. بنابراین اصلاح الگوی مصرف جامعه آغازی برای اصلاح تولید و به طور کلی، اصلاح نظام اقتصادی است. بنابراین می‌توان اصلاح الگوی مصرف مبتنی بر الگوی مصرف اسلامی را راهبرد بلندمدت دستیابی به پیشرفت و عدالت دانست.

اما در کوتاه‌مدت می‌توان دو مورد جهت مدیریت مصرف ارائه نمود؛ یکی از علل اصلی مصرف نامتعادل خانوار، فقدان مکانیسمی برای جذب سرمایه‌های خرد آن‌هاست. دهک‌های متوسط جامعه معمولاً سرمایه‌های خردی در دست دارند که به واسطه‌ی عدم جذب در بازارهای مالی، معمولاً در نهایت به مسافرت‌های پی‌درپی و پُرهزینه، تعویض‌های مکرر لوازم خانگی و... ختم می‌شود. بنابراین اولین راهبرد کوتاه‌مدت در زمینه‌ی مدیریت مصرف، ایجاد مکانیسم جذب سرمایه‌های خرد توسط بازار (به ویژه بازارهای مالی) است.

راهبرد دیگر را می‌توان در جهت‌دهی به مدگرایی در بین جوانان دانست، زیرا مسئله‌ی پیروی از مد در عصر کنونی، اگر قابل مهار نباشد، بی‌شک قابل هدایت است. اگر تولیدکنندگان داخل بتوانند با برندسازی، افزایش تنوع و کیفیت محصول و... وارد بازار مد شوند، نه تنها با استقبال خانوارها، به رشد درآمد ملی کمک می‌کنند، بلکه وابستگی کنونی به واردات کالاهای مصرفی کاهش خواهد یافت.

و ادراک مردم از تنوع فرهنگی می‌تواند تحول ایجاد کند و با ایجاد شبکه‌های محلی رادیویی و تلویزیونی در مناطق متفاوت، می‌توان به ارزیابی و بازسازی خرده‌فرهنگ‌ها کمک کرد. به طور کلی در جوامع، رسانه‌ها سازوکار مؤثر جامعه‌پذیری‌اند. رسانه‌ها ابزار عمده‌ای هستند که توسط آن‌ها مردم ساختارها و حوادث جامعه را شناسایی و تفسیر می‌کنند و افراد به گونه‌ای نقش‌آفرینی خود را بر اساس آن‌ها سامان می‌بخشند که در تعارض اساسی با رفتار مورد انتظار دیگر افراد جامعه قرار نگیرد.

طلوعی (۱۳۸۵، ص ۷۵) معتقد است که بررسی ماهیت و طبیعت رسانه‌ها بدون مراجعه به تفکرات مک لوهان، صرف‌نظر از مسئله پذیرفتنی یا ناپذیرفتنی بودن آن‌ها، اگر ناممکن نباشد، بسیار نارسا خواهد بود. بر این اساس، تمامی رسانه‌ها (در میان سایر ویژگی‌ها) از ویژگی پیام‌رسانی برخوردارند. تمامی رسانه‌های همگانی، بنا به ویژگی دارا بودن مخاطبین انبوه و امکان گسترش شبکه‌ی ارتباطی (امکان تکنولوژیکی)، استعداد جهانی شدن را دارند. پروژه‌ی جهانی‌سازی فرهنگ قرن‌هاست که آغاز شده، اما آنچه تحقق آن را به چنین شتابی رسانده است وجود همین رسانه‌های همگانی یا به عبارت امروزی، استفاده‌ی همگانی از بزرگراه‌های ارتباطی است که بر خلاف گذشته، مخاطب خود پیام‌گذار نیز می‌شود. مجرای ارتباطی ترکیبی بسیار پیچیده از انواع تکنولوژی‌های ارتباطی کامپیوتری است. بعضی از رسانه‌ها اصلاً ویژه‌ی اطلاع‌رسانی و بعضی دیگر ویژه‌ی تفریح و سرگرمی‌اند. برخی از رسانه‌ها به عقل و اندیشه‌ی مخاطب متوسل می‌شوند و برخی دیگر به احساسات او. بعضی وسایل برتر و پیشرفته‌تر برای تبلیغ و ترویج تجاری‌اند و بعضی دیگر چنین نیستند.

رسانه‌های داخلی

رسانه‌های داخلی را می‌توان در دو زمینه تحلیل نمود. اول اینکه رسانه‌های داخلی باید نقش خود را در تبیین و اطلاع‌رسانی اقتصادی مقاومتی به خوبی ایفا نمایند و دوم اینکه خود رسانه‌های داخلی تا آنجا که می‌توانند عامل به اقتصاد مقاومتی باشند. نکته‌ی مهم اینجاست که اگر این دو ویژگی هم‌زمان در رسانه‌های داخلی وجود داشته باشد، گفتمان‌سازی در زمینه‌ی اقتصاد مقاومتی رخ می‌دهد. در این میان، نقش صداوسیما به عنوان فراگیرترین رسانه‌ی داخلی، که به تعبیر مقام معظم رهبری (دام‌ظله) «دانشگاهی برای تدریس اصول اسلامی-انقلابی» است، دوچندان می‌شود.

در مورد اول، با بررسی عملکرد رسانه‌های داخلی، جای خالی برنامه‌های تخصصی در زمینه‌ی اقتصاد مقاومتی به شدت احساس می‌شود. میزگردها، کرسی‌های آزاداندیشی، ویژه‌برنامه‌های تخصصی و... ضروری است در تبیین اقتصاد مقاومتی صورت پذیرند. در مورد دوم، یعنی

نقش رسانه‌ها در گفتمان‌سازی اقتصادی مقاومتی

مؤثرترین ابزار در جهت اقناع مخاطب رسانه است و انسان‌ها معمولاً اتفاقات رخ داده را آن گونه تفسیر می‌کنند که رسانه‌های مسلط بر آن‌ها می‌خواهند. رسانه‌ها وقایع را طوری جلوه می‌دهند که مخاطب برداشت مد نظر آن‌ها را داشته باشد. بزرگ‌نمایی، گفتن بخشی از حقایق و در برخی موارد کتمان و انکار، ابزارهای متداول در این عرصه است. رسانه‌ها در جوامع امروزی طیف بسیار گسترده‌ای از اهداف را دنبال می‌کنند که عدم آگاهی نسبت به آن‌ها می‌تواند ما را نسبت به این پدیده تأثیرپذیرتر سازد؛ اهدافی همچون جامعه‌پذیر کردن، سرگرمی، نظارت و اطلاع‌رسانی، تفسیر، پیوند انسان‌ها و...

در این مقاله، تحلیلی از عملکرد رسانه‌ها، اعم از داخلی و خارجی، نسبت به مقوله «اقتصاد مقاومتی» ارائه می‌شود. با این توضیح که مطابق اعتقاد مک لوهان، رسانه در هر تعریفی، یا خود پیام است یا اصلاً برای پیام‌رسانی به وجود آمده است. پیام نیز یا خود فرهنگ است یا برای انتقال فرهنگ انتشار یافته است. اقتصاد مقاومتی به مثابه دکتترین کشور برای مواجهه با تحریم‌ها و پیشرفت در شرایط فعلی است که توسط مقام معظم رهبری (دام‌ظله) مطرح شده است. مردمی کردن اقتصاد، کاهش وابستگی به نفت، مدیریت مصرف، استفاده‌ی حداکثری از زمان، منابع و امکانات، حرکت بر اساس برنامه، وحدت و همبستگی، حمایت از تولید ملی و مدیریت منابع ارزی را می‌توان استراتژی اصلی این مفهوم نوظهور دانست.

رسانه در جوامع امروزی

در عصر جهانی‌سازی، ارتباطات و اطلاع‌رسانی در شناخت

بنابراین رسانه، صرف‌نظر از محتوا، به صورت پیام انتقال می‌یابد و می‌تواند نقش مهمی در اقناع اذهان مخاطبین داشته باشد. بسیاری از مخاطبین رسانه‌های جمعی، بدون اینکه خود بدانند، مورد حمله‌ی اطلاعاتی قرار می‌گیرند و دچار تزلزل در عقاید و تشکیک در معلومات می‌شوند (واعظی، ۱۳۸۸، ۱۰۷) که اقتصاد مقاومتی یکی از این موارد است.

البته نباید از مواجهه‌ی مستقیم، اما اندک رسانه‌های خارجی با مقوله‌ی اقتصاد مقاومتی غافل بود. رسانه‌های خارجی، با هدف کم‌رنگ ساختن اعتراضات مردم اروپا به طرح‌های ریاضتی، از یک سو و تخریب مفهوم اقتصاد مقاومتی، از سوی دیگر، به شباهت‌سازی میان این دو پرداخته‌اند. این پیام رسانه‌ای این‌گونه قابل تحلیل است که اقتصاد مقاومتی تافته‌ای جداافتاده از اقتصاد ریاضتی نیست، همچنین مشکلات اقتصادی ایران دست‌کمی از بحران اقتصادی اروپا ندارد.

در تلاشی دیگر، روزنامه‌ی واشنگتن‌پست، در تحلیلی از اقتصاد مقاومتی، می‌خواهد این‌گونه ذهن مخاطبان خود را متأثر سازد که اقتصاد مقاومتی هرچند تدبیری در زمینه‌ی مقابله با تحریم‌هاست، اما با توجه به وضعیت اقتصادی و فرهنگی حاکم در ایران، موفقیت این استراتژی در حاله‌ای از ابهام قرار دارد. در این گزارش (به نقل از فارس) آمده است: در حالی که اقتصاد ایران با تحریم‌های اقتصادی روبه‌روست، اما این کشور برای تأمین نیازهای اساسی خود به داخل چشم دارد و تلاش می‌کند تا عادت‌های مصرفی جامعه را، که به استفاده از برخی از محصولات خارجی خو گرفته است، تغییر دهد.

به نوشته‌ی این گزارش، مقامات ایران این اقدام را «اقتصاد مقاومتی» می‌نامند و این اقدام آن‌ها نشان‌دهنده‌ی مقاومت در برابر تلاش‌های غرب برای متوقف ساختن برنامه‌ی هسته‌ای این کشور است. این تلاش‌ها با اینکه ثابت شده چالش‌انگیز است، سبب می‌شود ایران از واردات بی‌نیاز شود و محصولات بیشتری را در داخل تولید کند. به نوشته‌ی این گزارش، اما ایرانی‌ها برای اعتماد به تمام محصولات داخلی آماده نیستند، حتی اگر آن‌ها ارزان‌تر باشند.

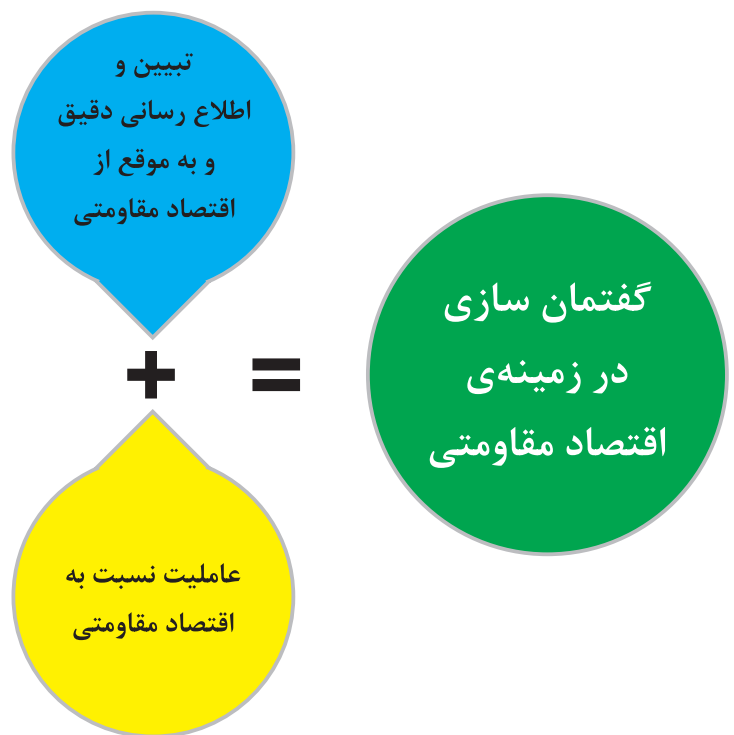
پیشنهادات

رسانه‌های داخلی، به ویژه رسانه‌ی ملی، نقش تعیین‌کننده‌ای در گفتمان‌سازی اقتصاد مقاومتی دارد. همان‌طور که ضعف در تبیین و عدم عاملیت به اقتصاد مقاومتی می‌تواند این مقوله را به حاشیه براند، تبیین دقیق و پیگیری استراتژی‌های آن، در عمل می‌تواند برکات فراوانی داشته باشد.

عاملیت به اقتصاد مقاومتی، ضعف‌های بیشتری به چشم می‌خورد. اگر بنا به تعریف مک لوهان، رسانه را پیام بدانیم، آیا تا کنون پیامی در زمینه‌ی «مدیریت مصرف» توسط رسانه‌های داخلی به ویژه رسانه‌های بصری به مخاطب منتقل شده است؟ تبلیغات محصولات خارجی، به ویژه در روزنامه‌ها و سایت‌ها، ترویج مدگرایی در سینما، مصرف‌گرایی و عادی جلوه دادن آن در صداوسیما، استفاده و ترویج تولیدات خارجی و... همگی از مصادیق عامل نبودن رسانه‌ی داخلی به اقتصاد مقاومتی است.

رسانه‌های خارجی

با بررسی عملکرد رسانه‌های خارجی در زمینه‌ی اقتصاد مقاومتی، درمی‌یابیم که رسانه‌های خارجی، در راستای پروژه‌ی «تهاجم فرهنگی»، بیشتر به صورت نرم و ضمنی به تخریب و تبلیغات منفی در زمینه‌ی «اقتصاد مقاومتی» می‌پردازند. برای مثال، تلاش برای «کاهش وحدت ملی»، «مصرف‌گرایی» و «تضعیف تولید ملی در برابر تولیدات خارجی» مواردی است که به صورت

غیرمستقیم اقتصاد مقاومتی را دچار تهدید می‌سازد. توضیح اینکه پژوهش در واکنش‌های تماشاگران سینما و تلویزیون در قبایل غیرمتمدن نشان داده است که این تماشاگران، فیلم را آن‌طور که مثلاً اروپاییان می‌بینند، نمی‌بینند و تنها عوامل و اشیای آشنا را تعقیب می‌کنند و به آن‌ها مشغول می‌شوند و ارتباط صحنه‌ها و پیگیری خط داستانی برایشان مطرح نیست. کودکان نیز به همین ترتیب، اغلب بر جزئیات، بیشتر از کل صفحه‌ی تلویزیون نظر دارند.

استراتژی‌های بلندمدت	استراتژی‌های کوتاه‌مدت	
- سیاست‌گذاری در زمینه‌ی عاملیت به اقتصاد مقاومتی: پرهیز از اشاعه‌ی تجمل‌گرایی - ترویج اقتصاد مقاومتی و مفاهیم پیرامونی آن به صورت تخصصی؛ شبکه‌ها و پایگاه‌های اقتصادی مثل شبکه‌ی بازار	- تبیین دقیق از اقتصاد مقاومتی و رصد اخبار آن - برگزاری میزگردها و مناظره‌های تخصصی - سیاست‌گذاری در جهت کاهش تبلیغات به طور کلی - حذف تبلیغات کالای خارجی	استراتژی‌های ملی و منطقه‌ای
- سیاست‌گذاری در زمینه‌ی نشان دادن اقتصاد مقاومتی به عنوان استراتژی نو و متمایز به دنیا و جلوگیری از مصادره‌ی آن توسط رسانه‌های بیگانه - ترویج اقتصاد مقاومتی و مفاهیم پیرامونی آن به زبان‌های زنده‌ی دنیا	- تبیین دقیق از اقتصاد مقاومتی به عنوان راه‌حل مقابله با سلطه‌ی اقتصادی، به ویژه در کشورهای مستضعف و توسعه‌نیافته - تولید برنامه‌های علمی برای مخاطبین فراملی با کمک نخبگان حوزه و دانشگاه در این زمینه	استراتژی‌های فرا ملی

اقتصاد مقاومتی چه چیزی نیست...

در این اینفوگرافیک خصوصیات که در «اقتصاد مقاومتی» وجود ندارد و رهبر انقلاب در جلسه تبیین این سیاست‌ها در تاریخ ۹/۲/۱۳۹۲ به آنها اشاره کرده اند، مرور شده است.

اقتصاد مقاومتی

شکستنده و متحجر نیست

دعوت به ریاضت نیست

قطع ارتباط با بیرون نیست

تدبیر مقطعی برای شرایط تحریم نیست

انعطاف‌پذیر و پویا است

دعوت به رفاه بیشتر با املاح الگوی مصرف است

مرتبط با اقتصاد جهانی و متکی به توان داخلی است

متناسب با وضعیت امروز و فردای ماست

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای:

باید تصویر درستی از اقتصاد مقاومتی ارائه شود؛ دستگاه‌های تبلیغاتی مخالف با کشور و پیشرفت ملی ما، شروع کرده‌اند، درباره‌ی اقتصاد مقاومتی، اشکال‌تراشی، مانع‌تراشی، کاهی‌هو کردن، بی‌اهمیت جلوه دادن آنچه که در گهال اهمیت است؛ از این کارها می‌کنند. نقطه‌ی مقابل آنها بایستی کار شود؛ مسئولین، صاحبان فکر و دانشوران، بایستی تصویر درستی را از این حرکت بزرگ و عمومی ارائه بدهند و گفتمان‌سازی بشود تا مردم بدانند و معتقد باشند و بخواهند در این صورت، کار عملی خواهد شد.

شامل می‌شود. از ریزترین تا کلی‌ترین مسائل که در تمامی آن‌ها باید به این موضوع توجه کرد که مصرف این کالا و یا اقدام به چنین کاری به تحقق اقتصاد مقاومتی کمک می‌کند یا خیر؟ توجه به مقوله مصرف با هدف قرار دادن تحقق اقتصاد مقاومتی جنبه‌های متفاوتی دارد که در زیر به چندی از آن پرداخته می‌شود:

مهمترین نکته در مصارف هر خانوار ایرانی توجه به خرید کالاها و اقلام تولید داخل است؛ که مقام معظم رهبری نیز بارها بر آن تاکیدات فراوانی داشته‌اند. مردم باید به این موضوع توجه کنند که خرید کالاها ایرانی شغل کارگر ایرانی را تضمین می‌کند و برعکس با خرید کالاها خارجی مشاغل کارگران ایرانی نابود می‌شود. صنعت کیف و کفش ایرانی در نتیجه واردات بی‌رویه و تمایل مردم به استفاده از آنان باعث نابودی صنعت دیرینه کفش ایران شد و کارگران این صنعت دیرینه بودند که تجربه تلخ استفاده از کالای خارجی را چشیدند. گفتنی است بسیاری از صنایع دیگر نیز وضعیت مشابهی دارند که اگر برای نجات آنان اقدامی صورت نگیرد محکوم به نابودی هستند.

از دیگر نکات قابل توجه در مقوله مصرف، اسراف و تبذیر است. اسراف در جامعه مذهبی ایران به حدی پیشرفته است که عمل به آن عادی است و خلاف آن نشانه عقب‌افتادگی است. امروز اسراف در خوراک، پوشاک، وسایل زندگی، وسایل ارتباطی چون موبایل و ... در طبقات مرفه جامعه بسیار شدید شده است و طبقات معمولی و متوسط جامعه نیز برای جانمندان از مد روز در حد توان خود تن به اسراف‌های امروزی می‌دهند.

رواج مصرف‌گرایی و اسراف آفت جامعه امروز ایران است که توسط دشمنان کشور به بطن جامعه مذهبی ایران تزریق شده است. با تغییرات تکنولوژی و پیشرفت آن در تمام عرصه‌ها شاهد آن هستیم کشورهای پیشرفته محصولات خود را روانه کشورهای جهان سوم کرده و بازار فروش خود را در آن جا می‌یابند. این در حالی است که کشورهای مصرف‌کننده منابع و ثروت ملی خود را برای خرید محصولات مصرفی کشورهای غربی صرف می‌کنند.

توسعه اقتصادی بر مبنای سرمایه داری مصرفی، نسخه ای است که غرب برای اقتصاد خود پیچیده است و برای اینکه بتواند کشورهای در حال توسعه را نیز به صورت بازاری برای مازاد محصولات تولیدی خود در آورد و آنان را به خرید این کالاها تشویق کند، چاره ای نمی‌بیند جز آنکه مصرف‌گرایی را به صورت ارزش برای آنان در آورد.

از دیگر جنبه‌های مصرف‌گرایی در کشورهایی چون ایران مَدگرایی است که در هر فصل برای هر ماه نوع پوشش متفاوتی ارائه می‌شود و جوانان با اسراف و زیاده‌خواهی سرگرم مد و ظواهر شده و از ارزش‌های واقعی دور می‌شوند. تعبیری که مقام معظم رهبری از خطر مصرف‌گرایی برای جمهوری اسلامی ایران دارند، تعبیر «بیماری اجتماعی» است. رهبری در سال ۸۱ نیز آن چنان به پدیده مصرف‌گرایی در جامعه انتقاد می‌کنند که شاید تا آن زمان این چنین نسبت به این موضوع واکنشی صورت نگرفته بود. ایشان فرمودند: «مصرف‌گرایی، جامعه را از پای درمی‌آورد.

جامعه‌ای که مصرف آن از تولیدش بیشتر باشد در میدان‌های مختلف شکست خواهد خورد.»

یکی از ابزارهای قوی و تاثیرگذار در موضوعات مختلف فرهنگی، اقتصادی،

نقش و جایگاه مصرف در اقتصاد مقاومتی

ملی شدن اقتصاد مقاومتی در گرو «مصرف صحیح» جامعه

اهمیت مصرف در جامعه به حدی است که بسیاری از کارشناسان معتقدند نخستین گام در اقتصاد مقاومتی اصلاح الگوی مصرف است زیرا با مصرف است که تولید و سرمایه‌گذاری در اقتصاد جهت می‌گیرد.

یکی از محورها و مبانی اساسی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی «مدیریت مصرف با تأکید بر اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف و ترویج مصرف کالاها داخلی همراه با برنامه ریزی برای ارتقاء کیفیت و رقابت پذیری در تولید» است. اهمیت میزان و نوع مصرف در جامعه به حدی است که بسیاری از کارشناسان معتقدند نخستین گام در اقتصاد مقاومتی اصلاح الگوی مصرف است زیرا با مصرف است که تولید و سرمایه‌گذاری در اقتصاد جهت می‌گیرد.

مردم و خانواده‌ها دو عنصر اصلی کم و کیف مصرف در جامعه می‌باشند و آن گونه که مقام معظم رهبری فرمودند: در زمینه مصرف، عمده کار دست مردم است که این بخشی از اصلاح الگوی مصرف است که من دو سال قبل اینجا به ملت ایران عرض کردم و بخشی از جهاد اقتصادی است که سال گذشته عرض کردم. تولید ملی مهم است. این را باید هدف قرار بدهند.

ایشان استفاده از مارک‌های خارجی در پوشاک، وسایل منزل، مبلمان، امور روزمره و در خوراکی‌ها را تفاخری غلط دانستند و بر استفاده از تولیدات کارگر ایرانی تأکید کردند.

اقتصاد مقاومتی محورهای متعددی دارد که در این میان توجه به اصلاح الگوی مصرف حاکم بر جامعه بسیار بااهمیت است زیرا بدون هدایت مردم برای تحقق عملی اقتصاد مقاومتی، راهکارهای سیاستی و حمایتی دولت محکوم به شکست خواهد بود و به جز هزینه‌های بسیار برای دولت، ثمره‌ای نخواهد داشت. به طور کلی می‌توان گفت عموم مردم در اجرای اقتصاد مقاومتی نقش به‌سزایی دارند که در این میان میزان و نوع مصرف آنان بسیار بااهمیت است.

مقوله مصرف در جهت اجرای عملی اقتصاد مقاومتی موارد گوناگونی را

اقتصاد مقاومتی و ارتباط آن با الگوی سبک زندگی

شهاب الدین صدر

مقدمه

با توجه به تحریم‌های گسترده اقتصادی، نفتی، مالی، بانکی، دارویی و بهداشتی از سوی مستکبرانی چون آمریکا و کشورهای غربی که به ظاهر مدعی دفاع از حقوق بشر و برقراری امنیت و صلح در جهان هستند، باید با عزم و اراده ملی، و درایت و مدیریت عقلانی و مسئولانه بیش از پیش دولت و دستگاه‌های مربوطه، بار دیگر با پیروزی و سربلندی از این توطئه و دسیسه دشمنان قسم خورده اسلام، انقلاب و مردم شریف ایران، سربلند بیرون بیاییم.

رسانه‌های گسترده دشمنان در سراسر جهان با شگردهای مختلف رسانه‌ای درصدد منزوی کردن و تحت فشار قرار دادن ملت ایران به منظور کوتاه آمدن از مواضع و حقوق خود در بهره‌گیری از انرژی صلح‌آمیز هسته‌ای هستند و متأسفانه نابخردی و ضعف برخی مسئولان در عدم برنامه‌ریزی مناسب اقتصادی و مدیریت هوشمندانه در خنثی کردن این توطئه‌ها، سبب شده است تا بار بیشتری بر دوش مردم عزیز تحمیل شود. اقتصاد ایران دارای بخش‌ها و ظرفیت‌های اقتصادی بالقوه‌ای است که نیازمند یک برنامه بلندمدت و همه‌جانبه‌نگر در بهره‌گیری از این ظرفیت‌ها، موهبت‌های الهی و منابع انسانی کارآمد است تا با تخصیص بهینه این منابع، آینده اقتصادی ایمن‌تر و پررونق‌تری را برای نسل‌های بعدی رقم زند و آنچه مسلم است آن است که تحریم‌ها به هیچ وجه تهدیدی برای اقتصاد ایران نیست مگر آنکه با مدیریت شتابزده و غیرمسئولانه و عدم توجه به ظرفیت عظیم اقتصاد ایران این امر رخ دهد. این مقاله با محوریت بررسی رهنمودها، بیانات و سیاست‌های مورد نظر رهبر فرزانه انقلاب در خصوص اقتصاد مقاومتی و الگوی سبک زندگی به عنوان سند راهبردی حرکت کشور، تدوین شده است.

الزامات اقتصاد مقاومتی

در نگاه راهبردی رهبر معظم انقلاب، اقتصاد مقاومتی یک شعار نیست، یک واقعیت اقتصادی است، اقتصاد مقاومتی یک بحث کاربردی است و شاخص‌های آن ریشه در عمل دارد.

القای تفکر اقتصاد مقاومتی یک تدبیر هوشمندانه است تا مدیران ارشد اقتصادی را از غفلت ایجادشده در بخش اقتصادی برهاند و رشد و توسعه و شکوفایی و تولید ملی و قطع وابستگی اقتصادی را حتی در سخت‌ترین تحریم‌ها و فشارهای اقتصادی دشمنان به بار بیاورد. اقتصاد مقاومتی مکمل جهاد اقتصادی است و سبب امنیت و ثبات در اقتصاد و عدم تزلزل در برابر شوک‌های خارجی اقتصادی یا همان استقلال اقتصادی از شاخصه‌های بارز اقتصاد مقاومتی است.

دشمن در طول چند دهه اخیر، تمام ابزارهای مبارزه با تفکر جمهوری

اجتماعی رسانه ملی است که متأسفانه در ایران از این ابزار نیز آگاه یا ناآگاه در جهت خلاف هدف و منافع جمهوری اسلامی ایران استفاده شده است. متأسفانه عملکرد رسانه ملی در زمینه فرهنگ‌سازی و نمایش الگوهای مصرف ایرانی اسلامی مثبت نبوده است به جرات می‌توان گفت در تمامی برنامه‌ها فیلم‌ها و سریال‌ها، همه به نوعی رواج تجمل‌گرایی، مدگرایی و مصرف‌گرایی مشهود است.

از دیگر نکات قابل توجه در خصوص مسأله مصرف کالاهای خارجی در کشور موضوع واردات و قاچاق است. متأسفانه حجم و نوع محصولات وارداتی در سال‌های اخیر به شدت افزایش یافته است و این موضوع برای کشور وسیع و جمعیت ۷۵ میلیونی ایران دردآور است. واردات در سال‌های اخیر ضربات جبران‌ناپذیری بر تولید داخلی وارد کرده است و باعث تعطیلی بسیاری از واحدهای تولیدی شده است.

نکته دیگر در خصوص واردات این است که بسیاری از اقلام وارداتی کشور چنان چه به کشور وارد نشوند مشکلی خاصی بوجود نمی‌آید؛ بسیاری از کالاهای لوکس که بیشتر جنبه تجمل و مدگرایی داشته و فقط ارز از کشور خارج می‌شود. کشور ایران که دچار تحریم‌های خصمانه دشمن قرار دارد چه نیازی به واردات چوب گلف، دستمال گردن، مجسمه تزئینی و ... دارد؟ از سویی دیگر بسیاری از کالاهایی که از خارج از کشور تامین می‌شود را می‌توان در داخل کشور تولید کرد به طور مثال در ایران هیچ‌گونه سوزن، سنجاق و اقلام مشابه تولید نمی‌شود!!! آیا ایران تکنولوژی تولید سوزن را ندارد؟ آیا ایران توانایی تولید چنین کالاهایی را ندارد؟

نکته بسیار مهم آن است که باید میزان و حجم واردات در کشور مورد بازبینی و تجدید نظر قرار گیرد و از واردات بسیاری از اقلام غیرضروری و مواردی که توان داخلی برای تولید آنان وجود دارد جلوگیری به عمل آید. در خصوص موضوع قاچاق و واردات علاوه بر این که مردم باید از خرید آن‌ها امتناع ورزند دولت نیز باید اقدامات جدی در جهت حمایت از تولیدات داخلی انجام دهد، به گونه‌ای که وجود قاچاق کالا در کشور کاملاً ریشه کن شود و واردات کالاهای مورد نیاز نیز بر اساس اصول اقتصاد مقاومتی صورت گیرد.

با نگاهی عمیق به بسیاری از کالاهای مصرفی ایرانیان مشخص می‌شود که درصد قابل توجهی از کالاها و اقلام مصرفی تولید داخل نیست؛ بسیاری از کالاها که به نام کالای ایرانی شناخته می‌شوند یا به طور کامل در خارج از کشور تولید می‌شود و صرفاً برند ایرانی می‌گیرد یا این که درصد قابل توجهی از مواد مورد نیاز برای تولید آن از خارج از کشور تامین می‌شود.

جامعه ایرانی باید به این موضوع توجه کنند که با مصرف کالاهای داخلی، تولید بسیاری از کالاها در داخل کشور انجام خواهد شد که در نتیجه علاوه بر رها شدن ایران از وابستگی به خارج، فرصت‌های بسیار شغلی برای جوانان ایرانی ایجاد خواهد شد.

با توجه به شرایط و نیاز امروز کشور، ضروری است الگوی نامطلوب مصرف در جامعه با همکاری و احساس مسئولیت همه آحاد مردم جامعه، اعم از مدیران دولتی، قانون‌گذاران، برنامه‌ریزان و توده‌ی مردم اصلاح گردد تا با یک الگوی مصرف صحیح، علمی و کارشناسی وابستگی کشور به خارج کاسته شود و از نابودی حجم عظیمی از سرمایه ملی جلوگیری به عمل آید و از سوی دیگر شاهد شکوفایی و رونق اقتصاد کشور و کاهش بیکاری و سایر معضلات ناشی از آن باشیم.

- ۱- اقتصاد مقاومتی یک شعار نیست، بلکه یک واقعیت است و باید محقق شود
- ۲- وجود عزم ملی و اراده راسخ در عبور از تحریم‌ها و تنگناهای اقتصادی دشمن
- ۳- به هیچ وجه ملت ایران در بن‌بست نیست و به هیچ وجه با مشکلاتی که ما را از تصمیم به ادامه راه باز ندارد، مواجهه نیستیم.
- ۴- ما باید هر کدام نقش خودمان را بشناسیم و آن را ایفا کنیم.
- ۵- اقتصاد مقاومتی، مقاومت در مقابل کارشکنی و خباثت دشمنان کشور و هدف دشمن، فشار اقتصادی بر کشور و تمرکز بر اقتصاد کشور است.
- ۶- شرکت‌های دانش بنیان، یکی از مؤثرترین مؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی هستند.
- ۷- اصلاح الگوی مصرف، جلوگیری از اسراف، همت مضاعف و کار مضاعف، جهاد اقتصادی، تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی و جهاد اقتصادی حلقه‌هایی برای ایجاد یک منظومه کامل در زمینه مسائل اقتصادی کشور است.
- ۸- کاهش وابستگی به صنعت نفت یکی از الزامات اقتصاد مقاومتی است.
- ۹- مردمی کردن اقتصاد، جزو الزامات اقتصاد مقاومتی است.
- ۱۰- دولت، قوه مقننه و قوه قضائیه کمک کنند که مردم وارد میدان اقتصاد شوند.
- ۱۱- مسئله‌ی مدیریت مصرف، یکی از ارکان اقتصاد مقاومتی است، مصرف متعادل و پرهیز از اسراف و تبذیر، در دستگاه‌های دولتی، غیردولتی، آحاد مردم و خانواده‌ها.
- ۱۲- استفاده از تولیدات داخلی توسط دولت و نهادهای حاکمیتی و هم آحاد مردم و پرهیز از مصرف کالاهای خارجی.
- ۱۳- یکی از کارهای اساسی حرکت بر اساس برنامه است، تصمیم‌های خلق‌الساعه و تغییر مقررات، جزو ضربه‌هایی است که به «اقتصاد مقاومتی» وارد می‌شود و لزوم توجه دولت و مجلس به این مسئله که نگذارند سیاست‌های اقتصادی کشور در هر زمانی دچار تغییرهای بی‌مورد شود.
- ۱۴- استفاده حداکثری از زمان و منابع و امکانات.
- ۱۵- حفظ وحدت و همبستگی میان مردم و همچنین میان مسئولان و عدم انعکاس اختلافات میان خود به سطح رسانه‌ها.
- ۱۶- همه مسئولان و دلسوزان کشور باید خود را موظف و مکلف بدانند به ایجاد کار، تولید، کارآفرینی، و پررونق کردن روزافزون این کارگاه عظیم (کشور ایران)

بنابراین می‌توان بر طبق فرمایشات مقام معظم رهبری به چند نکته اصلی اشاره کرد:

- حرکت مداوم و پویا در رشد اقتصادی
- وظیفه‌شناسی افراد جامعه
- رشد و توسعه شرکت‌های دانش بنیان
- حرکت به سمت اقتصاد مردمی
- کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی
- مدیریت بهینه در مصرف و اصلاح الگوی مصرف
- حمایت از تولید داخلی با مصرف کالای داخلی
- رشد و توسعه اقتصادی بر مبنای کارآفرینی
- حفظ وحدت و همبستگی میان مسئولان کشور و آحاد مردم
- استفاده حداکثری از زمان، منابع و امکانات
- حرکت بر اساس برنامه و پرهیز از تصمیمات عجولانه در عرصه اقتصاد
- شناخت عزم دشمن و ناتوان‌سازی حربه دشمنان با هوشیاری و عزم و اراده ملی و خنثی کردن تمام تحریم‌ها
- در نتیجه می‌توان بر طبق بیانات حکیمانه مقام معظم رهبری به چند نکته اصلی مورد تأکید معظم له در این باره اشاره کرد:
- حرکت مداوم و پویا در رشد اقتصادی، وظیفه‌شناسی افراد جامعه، رشد و توسعه شرکت‌های دانش بنیان، حرکت به سمت اقتصاد مردمی، کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی، مدیریت بهینه در مصرف، حمایت از تولید داخلی با مصرف کالای داخلی و رشد بر مبنای کارآفرینی، حفظ وحدت و همبستگی میان مسئولان کشور و آحاد مردم، استفاده حداکثری از زمان، منابع و امکانات، حرکت بر اساس برنامه و پرهیز از تصمیمات عجولانه در عرصه اقتصاد، شناخت عزم دشمن و ناتوان‌سازی حربه دشمنان با هوشیاری و عزم و اراده ملی.

اسلامی را مورد آزمون قرار داده است، و ابزاری که همواره دشمنان از آن بهره می‌جویند، مبارزه اقتصادی و تحریم‌های همه جانبه است که امروز تبدیل به آخرین و مؤثرترین ابزار دشمن شده است. ضعف اقتصاد ایران در وابستگی به اقتصاد تک محصولی نفت راه حل تحریم نفتی را پیش پای غرب قرار می‌دهد.

نفت که می‌توانست ابزار فشار ما بر غرب باشد امروز ابزار فشار غرب بر اقتصاد ایران شده است و اینجاست که جای خالی اقتصاد مقاومتی احساس می‌شود. اقتصاد مقاومتی به دنبال پیش‌بینی مشکلات این چنینی و ارائه راه حل لازم است و مقام معظم رهبری به درستی کاهش وابستگی به صنعت نفت را یکی از الزامات اقتصاد مقاومتی بیان کردند و توجه مسئولان و دستگاه‌ها به این مسئله مهم می‌تواند آینده اقتصادی مناسبی را که در چشم‌انداز ۲۰ ساله ایران ترسیم شده است را به ارمان بیاورد. اقتصاد مقاومتی تنها مربوط به زمان تحریم و جنگ نیست، بلکه یک چشم انداز بلندمدت پیش روی اقتصاد ایران است، زیرا اقتصاد ایران در سایه تفکر مقدس و آرمان‌های والای جمهوری اسلامی همیشه آماج حملات دشمنان خواهد بود. اقتصاد مقاومتی به معنای ریاضت اقتصادی نیست، بلکه مفهوم شکوفایی اقتصاد و رفع مشکلات موجود در زیربخش‌های اقتصادی به منظور جلوگیری از امتیازدهی به دشمنان و بهبود سطح رفاه عموم مردم است.

اقتصاد مقاومتی و الگوی سبک زندگی

از طرفی اقتصاد مقاومتی نیازمند بازنگری در شیوه و سبک زندگی مدرن به سبک اسلامی و ایرانی است به طوری که موضوع توجه به سبک زندگی اسلامی ایرانی با فرمایشات اخیر مقام معظم رهبری وارد فاز تازه‌ای شده است. رهبر معظم انقلاب در یکی از دیدارهای خود با جوانان بحث کاملی را در خصوص سبک زندگی ارائه فرمودند که این فرمایشات باید به عنوان یک سند فرهنگی برای تحول در جامعه چه از سوی مسئولان و چه از سوی مردم، مورد توجه و عنایت ویژه قرار داد.

مقام معظم رهبری در سفر خود به استان خراسان شمالی همچون طبیعی حاذق به درستی علت اصلی بیماری مبتلا به جامعه را تشخیص دادند و آن الگوی سبک زندگی است.

الگویی که متأثر از آداب و اصول اسلامی و ایرانی است و سبک زندگی یک انسان مسلمان ایرانی را از یک فردی که تحت تأثیر فرهنگ غربی است متمایز می‌کند.

با توجه به تحریم‌های گسترده اقتصادی، بانکی، دارویی و ... از سوی آمریکا و کشورهای غربی به نظر می‌رسد که در مقطع فعلی نیازمند یک رویکرد انقلابی و جهادی نیز در سبک زندگی هستیم. رهبر معظم انقلاب اسلامی بارها بر ضرورت دستیابی به اقتصاد مقاومتی تأکید فرموده‌اند و بسیاری از صاحب نظران و اقتصاددانان نیز معتقدند که بنای اقتصاد مقاومتی از دل رفتارهای اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مردم بیرون می‌آید، بنابراین رابطه مستقیم و مثبتی میان اجرا اقتصاد مقاومتی در کشور و نحوه و سبک زندگی و فرهنگ اقتصادی و الگوی ذهنی و رفتاری جامعه وجود دارد و ریشه اصلاح مسائل اقتصادی در اصلاح فرهنگ اقتصادی، سبک زندگی مردم، الگوی مصرف و توسعه فرهنگ کار و تلاش و تولید ملی است.

بنابراین همان گونه که بسیاری از اقتصاددانان ریشه اقتصاد را در فرهنگ می‌دانند، به درستی رهبر فرزانه انقلاب مسیر را برای مردم و مسئولان معین فرمودند و ریشه اقتصاد مقاومتی در اصلاح الگوی سبک زندگی بر اساس الگوی اسلامی و ایرانی است که اندیشمندان، نخبگان و اساتید و دانشجویان باید عزم خود را جزم کنند تا الگویی کارآمد را برای سبک زندگی اسلامی و ایرانی مردم ارائه کنند.

خلاصه مهمترین محورهای بیانات مقام معظم رهبری در خصوص اقتصاد مقاومتی:

به منظور آن که اهم دیدگاه‌ها و برنامه‌های راهبردی رهبر معظم انقلاب در خصوص اقتصاد مقاومتی و الزامات اجرای آن در جامعه مشخص شود، بخشی از مهمترین بیانات و رهنمودهای معظم له در زیر به صورت خلاصه بیان شده است:

محورهای اصلی الزامات و اهمیت اقتصاد مقاومتی

در بیانات مقام معظم رهبری عبارتند از:

اقتصاد مردمی

اگر استقلال اقتصادی را یاد نگیریم، استقلال سیاسی و فرهنگی خود را نیز از دست خواهیم داد.

عینی

زن و اقتصاد مقاومتی

⊕ به نظر می‌رسد دیدگاه ایشان چنین است که اقتصاد حتی با تلاش مسئولین، نخبگان و اقتصاددانان کشور مقاومتی نمی‌شود مگر با بازیگری و نقش‌آفرینی مردم که ۵۰٪ آن‌هم زنان هستند و زنان دارای جایگاهی بسیار بزرگتر از ۵۰٪ دوم هستند و اگر حوزه زنان نباشد ۵۰٪ مردان هم نمی‌توانند نقش‌آفرینی کنند.

غرب به هزینه لگدمال کردن زن رونق اقتصادی کسب می‌کند!!

رونق اقتصادی انقلاب صنعتی غرب از طریق نیروی کار ارزان، گوش به حرف و با وجدان کاری بالا حاصل می‌شود و تاکنون نیز در جوامع غربی و اروپایی و آمریکایی، تبعیض دستمزد زن و مرد وجود دارد یعنی دستمزد زنان کمتر است؛ درحالی‌که بهره‌وری زنان بالاتر از مردان است، چون متابعت و اطاعت پذیری و وجدان کاری بالایی دارند که این بهترین عنصر نیروی کار برای کارفرما است.

بیشترین سهم میزان کار

کمترین سهم میزان حقوق

نقش زن در رونق اقتصادی در تمدن اسلامی

یک عنصر مهم در فقه اسلامی که به زن اجازه‌ی مالکیت و انتقال مالکیت داده، موجب شده که یک رونق اقتصادی و گردش مالی عظیمی در تمدن اسلامی شکل بگیرد، درحالی‌که تمدن غرب از آن عنصر بی‌بهره بوده است.

ما در اطراف خود، مسجد گوهرشاد را می‌بینیم که نقش‌آفرینی یک زن است و بعد ندیمه‌ی خانم گوهرشاد یعنی خانم پریزاد را می‌بینیم که در کنار مسجد گوهرشاد چه کاری انجام داده است.

شتاب و جهد کن تا مردود نشوی

شما بخواهید یا نخواهید انقلاب اسلامی ایران الان این مسئولیت را از شما می خواهد:

حوزه های نقش آفرینی زنان در اقتصاد مقاومتی

نقش زنان در تحقق اقتصاد مقاومتی

خنثی سازی عملیات روانی دشمن

زنان باید سواد اقتصادی لازم را داشته باشند تا آن را به فرزندان خود منتقل کنند و بتوانند جهادگر اقتصادی تربیت کنند.

۳. تأثیر مثبت بر سبک زندگی در خانه

زنان خانه دار با یک تصمیم ساده می توانند در تخریب اقتصاد کاری بکنند که تمام بیب های آمریکایی قادر به انجام آن نیستند.

مثلاً شوهران خویش را به تقاضای کاذب و بیش از حد لازم ترغیب کنند.

۱. تربیت جهادگر اقتصادی

تربیت فرزندان برای جهاد اقتصادی، مقاومت، ایثار و شهادت

خلاصه آخر گزارش های کنگره آمریکا در مورد اقتصاد ایران چنین است: عوامل واقعی اقتصاد ایران بسیار محکم و قوی است و تنها از یک راه می توان اقتصاد ایران را تضعیف نمود و آن هم ادراک مردم است.

زنان می توانند بخشی از نیازهای خود را در خانه تأمین کنند مانند پرورش قارچ، کاشت سبزی نباید انتظار داشته باشیم همه چیز را حاضر و آماده در اختیار ما بگذارند.

۴. مولدیت و بهره‌وری خانگی

ما باید الگوهای از مولدیت و بهره وری خانگی را توسعه بدهیم.

زنان می توانند از طریق وبلاگ، فضای مجازی و ... در عرصه اقتصاد نقش آفرینی داشته باشند.

۵. تولید سرمایه

سرمایه هایی که شما خانم ها در خانه می سازید عبارتند از: سرمایه انسانی، سرمایه اجتماعی، سرمایه عاطفی و سرمایه معنوی.

چهار سرمایه در اقتصاد وجود دارد که اگر نباشند اقتصاد کشور کار نمی کند.

سرمایه‌هایی که شما خانم‌ها در خانه می سازید و هیچ شخص و نهاد دیگری هم جایگزین آن نیست.

سرمایه انسانی

منظور از سرمایه انسانی، انسان عالم و دانشمند و صاحب فکر و اندیشه است.

سرمایه اجتماعی

منظور از سرمایه اجتماعی، مباحث نرم افزاری سرمایه مانند تعهد افراد یک جامعه، صداقت، وفای به عهد، امانتداری، تعاون و همکاری، محبت، ایثار و فداکاری و ... است به نحوی که یک اطمینان خاطر و اعتماد نسبت به دیگران در قلب و ذهن افراد جامعه به وجود آید.

سرمایه عاطفی

فرزندی که سرشار از عواطف انسانی نباشد مشکلات اقتصادی برای خود و جامعه در دست می کند. اگر سرشار از عواطف باشد خصوصیات مثبت او فواید اجتماعی دارد.

سرمایه معنوی

منظور از سرمایه معنوی، ویژگی های مثبت اخلاقی و رفتاری هست که فرد بخاطر اعتقاد و عمل به دین مبین اسلام از آن ها بهره مند است و غالباً ناظر درونی فرد می باشند که می توان آن را نوعی سرمایه به حساب آورد. منظور مثال، کسی که بر خدا توکل می کند و هر کاری را بصورت متقن (محکم) انجام می دهد؛ نتیجه کارهایش بهتر خواهد بود.

اقتصاد مقاومتی با مبنای کاملاً علمی حسن رحیم پور از غدی

دولت و ملت‌ها، برخی اصل این شعارها را عامل دشمنی و تحریم‌ها می‌دانند و می‌گویند بعد از دهه ۶۰ انقلاب تمام شده است، راه حل مشکلات اقتصادی از نظر اینها داخلی نیست و کلید حل مشکلات اقتصادی در پاریس و لندن و واشنگتن است و در اختیار نخبگان نیست و کلید بیرون کشور است. این تفکر، عادی سازی روابط، انقلاب زدایی، مکتب زدایی از روابط بین الملل و ارزش زدایی از مناسبات با جهان خارج و آمریکا را مطرح می‌کند.

دیدید آل سعود گفت جمهوری اسلامی باید مشخص کند حکومت است یا انقلاب، جواب این است که ما یک حکومت انقلابی هستیم، اما برخی به همین جمع بندی آل سعودی رسیده‌اند و راه حل مسائل اقتصادی را در انتخاب میان انقلابی بودن و یا حاکم بودن جستجو می‌کنند زیرا حاکم انقلابی بودن سخت است و هزینه دارد.

اگر این گونه بود چه نیازی به چند صد هزار شهید بود؟ اگر قرار بود جلب اعتماد آمریکا شود چرا شما؟ خود شاه که بهتر بود زیرا اگر وی می‌ماند خاطر آمریکا جمع تر بود، اگر قرار بود پیشرفتی صورت بگیرد باید زمان شاه صورت می‌گرفت. ده‌ها هزار مستشار در این کشور بودند اما دانشگاه‌های ما تولید علمی نداشتند و صادراتمان جر نفت نبود.

امام جواب شما را از همان اول داد و قبل از آن قرآن جواب شما را داده است، این اندیشه می‌گوید غرب به تعهداتش وفا می‌کند و هر چه بارها دیده‌اند که عمل نمی‌کنند باز می‌گویند عمل می‌کنند و می‌گویند آمریکا با ما مشکل ذاتی ندارد و

دو اندیشه در جامعه ما و در میان نخبگان ما در ارتباط با بحث اقتصاد مقاومتی وجود دارد، ما با حسن ظن به قضیه نگاه می‌کنیم، این که برخی طرفدار وابستگی هستند تردیدی نیست همان کسانی که به عنوان عامل نفوذی حضور دارند اینها هستند، اگر شبکه‌های نفوذ پیدا شود خواهید دید چقدر از اینها مانع رشد تولید و استعدادهای کشور بودند و هستند البته ما فعلاً با این بخش کاری نداریم.

یک تفکر این است که انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی دشمن ندارد، دشمنی‌ها همه عرضی و مقطعی است و اگر هم هست دشمنی اقتصادی نیست و در عرصه اقتصاد، پروژه خصمانه وجود ندارد، اقتصاد اساساً عرصه مقاومت و مبارز نیست و استقلال اقتصادی امکان و معنا ندارد و معادل انزوای اقتصادی است.

قطع وابستگی از دشمن غیر از قطع رابطه با جهان است، هیچ کس طرفدار قطع رابطه با جهان نیست، امام کجا قطع ارتباط با جهان را مطرح کرد؟ امام قطع ارتباط با جهانخوااران را مطرح کرد، آن هم رابطه سلطه آمیز بود، جریانی اول می‌گوید مقصر تحریم‌ها ما بودیم و ریشه آن را باید از نظر اینها در دهه ۶۰ جستجو کرد.

تنش با قدرت‌های فاسد از نظر امام مطرح بود و نه تنش با

جنگ اقتصادی کاملاً وجود دارد و باید در برابر آن آماده باشیم، در ادارات حکومتی ما باید شعبه قرارگاه اقتصادی وجود داشته باشد تا مقابل سقوط تولید کننده را بگیرد.

باید مقابل عوامل ضدتولید و مقابل کسانی که رشد تولید را مانع شده‌اند ایستاد، مقام معظم رهبری فرمودند نزدیک ۶۰ درصد کارگاه‌ها تقریباً خوابیده است و با وجود عقب نشینی مقطعی و تاکتیکی در مسائل هسته‌ای، این طرف به تعهدات خود عمل کرده است و طرف مقابل خیر و تحریم‌ها را به شکل مختلف بازمی‌گرداند و نامزدهای ریاست جمهوری آمریکا نیز نشان دادند به این قرارداد پایبند نیستند اما هنوز هم برخی کلید را دست آمریکایی‌ها می‌دانند و حتی اگر وفا کنند مشکل حل نمی‌شود، مشکل در داخل کشور باید حل شود.

اگر تمام تحریم‌ها را بردارند، تمامی موانع برداشته شد و تازه فضا برای کار باز شده است، مانع برداشته شدن به معنای حرکت که نیست، حرکت در درون باید انجام شود، موانع بوروکراتیک باید برداشته شود، صد مانع به اسم استعلام برای تولیدکننده نگذارید.

کاری کنید که اگر کسی توان و سرمایه دارد با رغبت سراغ شما بیاید، مدارک را یک بار از وی بخواهید، رفع موانع تولید احتیاط است، اگر راست می‌گوئید در برابر واردات احتیاط کنید، چرا گرانترین ماشین‌های دنیا در تهران جولان می‌دهد؟ تشریفاتی‌ترین کالاهای دنیا در کشور ما است. این کشوری است که تحریم است؟

اینها خیانت و یا حماقت است، پیشنهاد این است که یک قرارگاه قوی بیاید و موانع تولید را بردارد، بروید از اینها سوال کنید تا بگویند چرا. عمده موانع دولتی و حکومتی و واردات و مالیات و سیاست غلط بانک‌ها است.

کلید در داخل کشور است و نه در واشنگتن، آنها به شما کلید نمی‌دهند بلکه قفل می‌دهند، چرا آمریکا باید منافع و خیر ما را بخواهند؟ منطقی است؟ چرا دنبال منافع خود هستند؟ بخشی از سیاست‌های ما مانع اقتصاد مقاومتی هستند و بدون برداشتن اینها اقتصاد مقاومتی شکل نمی‌گیرد، خصومت‌هایی علیه اقتصاد مقاومتی وجود دارد که باعث ناکارآمدی می‌شود.

رسیدن به اهداف بدون اقتصاد مقاومتی، یعنی اقتصاد علمی و آگاهانه و عدالت محور و توأم با عزت امکانپذیر نیست، تحریم‌ها از سال ۵۸ شروع شد و ربطی به مسائل هسته‌ای نداشت،

باید حمایت قاطعی نیز از جنبش آزادی بخش یمن و سوریه و بحرین نکنیم زیرا به ما ربط ندارد و باید به غرب اطمینان دهیم کاری به اینها نداریم و اطمینان دهیم که حتی قدرت دفاعی خودمان را نیز تقویت نمی‌کنیم و موشک نمی‌سازیم. آمریکایی‌ها پیغام می‌دهند که اگر می‌خواهید اقتصاد شما خوب شود نهادهای انقلابی را منحل کنید و از زمان امام نیز این را می‌گفتند، ۸۰ درصد مردم شما در انتخابات باشند این دموکراسی را قبول نداریم و باید حقوق اقلیت‌های جنسی را نیز رعایت کنید؛ اینها مسئله احکام قطعی اسلام را نیز مانع اقتصاد می‌دانند. مگر با ترکیه همین کار را نکردند و نگفتند باید اقرار کنید زنای محصنه جرم نیست؟

به ترکیه گفتند این را قبول کن تا تصمیم بگیریم جزو اتحادیه اروپا بشوی یا نه؟ فکر می‌کنند اگر حتی این همه عقب نشینی بکنیم آنها به ما کمک می‌کنند، خود آمریکا ۵۰ میلیون آدم گرسنه دارد، چه کسی می‌تواند و می‌خواهد به شما کمک کند؟ اما ساده لوحی در این زمینه وجود دارد.

اینها با اصل نظام مخالف بودند و تا زمانی که دست از ماهیت انقلابی و اسلامی خود برنداریم اینها از ما راضی نمی‌شوند و باید بگوئیم غلط کردیم انقلاب کردیم و برای اینکه درس عبرت بقیه شویم عقب نشینی بیشتری می‌خواهند.

اقتصاد مقاومتی یک اصطلاح من درآوردی نیست، بلکه در علم اقتصاد کلاسیک و اقتصاد آکادمیک غرب، صحبت از مقاوم سازی اقتصاد است، فرض کنید ما ابرقدرت منطقه نیستیم و یکی از چهار قدرت جهان در تعیین سرنوشت جهان نیستیم که همه اینها را هستیم و این را خود دشمنان اعتراف کرده‌اند، در این بازار سیاه و ناسالم جهان، اقتصاد یک کشور اگر قدرت انعطاف علمی و اقتصادی نداشته باشد شکست می‌خورد.

اقتصاد قوی باید منعطف باشد. اقتصاد مقاومتی یعنی اقتصاد کشور شکننده نباشد و فرمان آن دست خارج نباشد و معطوف به منافع ملی ما باشد و رو به رشد باشد. همه اقتصادهای موفق به نحوی هستند که در برابر تلاطم بین الملل مقاوم باشند. اقتصاد مقاومتی عیوب خود را سریع پیدا می‌کند و آسیب پذیری را کاهش می‌دهد و تولید و توزیع را فعال می‌کند و بانک‌ها و مالیات را سیاستگذاری مجتهدانه و به روز می‌کند.

نظریه پردازان می‌گویند اقتصاد در صورتی پیشرفت می‌کند که شکننده نباشد، اقتصاد مقاومتی مبنای کاملاً علمی دارد.

دیگران صدمه بزنند.

الگوی مصرف ما بسیار خطرناک است و جزو ملتهای مسرف هستیم و خدا از اسراف کننده بدش می آید، طبق آمار جهانی و داخلی جزو مصرف کننده ترین ملتهای دنیا هستیم و با این طرز مصرف نمی توانیم به اقتصاد مقاومتی ادامه دهیم، بسیاری از خانواده های غیرمسلمان را دیده ام که مصرف کمتری از ما دارند.

ما طبقه محرومی داریم که ندارند مصرف کنند اما بسیاری بیش از نیاز مصرف می کنند، ملت ایران مصرفش از تولید و واردات از صادراتش بیشتر است، در کشورهای پیشرفته دیده ایم که ساده تر زندگی می کنند، در حوزه انرژی، ایران جزء ۱۰ یا ۱۲ کشور پرمصرف جهان است.

ایران سه برابر متوسط جهان انرژی مصرف می کند، هر ۱۰ سال هم مصرف انرژی در کشورمان دو برابر می شود و این یعنی مصرف انرژی ایران ۵ برابر اندونزی پرجمعیت ترین کشور مسلمان دنیا است.

مصرف سرانه انرژی ما دو برابر چین و چهار برابر هند است، مصرف سرانه برق در ایران سه برابر میانگین جهانی است، ما جزو ۱۶ کشور پرمصرف برق در جهان هستیم و سومین مصرف کننده گاز در جهان هستیم.

ظرف ۷ سال، مصرف گاز در ایران ۲٫۵ برابر شده است، در آب، از ۷۰ درصد کشورهای جهان مصرف بیشتری داریم، مشکل آب خوردن و کشاورزی در ۲۰ سال آینده داریم، مصرف نان ایران سه برابر اروپایی ها است، ایران بالاتر از میانگین جهان شکر مصرف می کند و در مورد روغن هم همین طور.

مصرف در کشور سال به سال بیشتر می شود، تولیدکننده ما تا به مشکلی می خورد تولیدش را کم می کند و قاچاق هم کنترل نمی شود و کالای تجملی روز به روز بیشتر مصرف می شود. ملتی که مشکل تروریسم را حل کرد مگر نمی تواند قاچاق را حل کند؟

اقتصاد و تولید نباید سیاستش دائم عوض شود، هر انتخاباتی که می شود از یک سال مانده به انتخابات، فضا انتخاباتی می شود و بعد، زمان صرف تصفیه و تغییر اتوبوسی هستیم و بعد هم زمینه سازی برای انتخابات بعد، دولت و مجلس باید اختیاراتش مشخص شود، نمی توانیم یک سیاست بانکی اعلام کنیم و بعد رهایش کنیم باید تولیدکننده وضعیتش مشخص باشد، از سوی دیگر نظارت بر قوانین باید شکل بگیرد، ما خلاء قانونی نداریم، تراکم قانونی داریم و اجرا نمی شود. نظام پاداش و تنبیه باید برقرار شود.

چند ماه پس از انقلاب تحریمها شروع و در سالهای اخیر تشدید شد، اما از ابتدای انقلاب بود. اگر اقتصاد داخل درست مدیریت شود در برابر تحریمها از پای در نمی آیم، اگر خانواده دارای مشکل اقتصادی بودجه خود را درست تنظیم نکند قطعاً شکست می خورد.

ژاپن و آلمان حتی الان هم استقلال ندارند، اما پیشرفت اقتصادی آنها به خاطر این بود که مصرف کمتر و تولید بیشتر داشتند و با کار به اینجا رسیدند، فرض کنید رئیس جمهور بعدی آمریکا آمد و همه تحریمها را برگرداند، این احتمال که هست، آیا با امید و شادی کاذب ایجاد کردن، اقتصاد کشور راه می افتد و یا این فریب افکار عمومی است.

فرض کنید همه پولها برگشت، اگر الگوی مصرف درست نشود تمام این پول تمام می شود و به واردات و تورم می افزاید، باید واقع بین باشیم و امیدوار، اینها با تحریم می خواستند بیکاری و تورم را افزایش دهند و رفتار جمهوری اسلامی را تغییر دهند و مردم را خسته کرده و به آنها تلقین کنند که اگر شعار مرگ بر آمریکا نباشد شما همه میلیاردر هستید.

هدف بعدی اینها تغییر اصل حکومت است و حتی در انتخابات هم حضور داشتند و لیست دادند، آنها گفتند باید کسانی که همفکر ما هستند آنها بیایند و نه آنهایی که بر سر مبنای انقلاب هستند ولی این معنایش این نیست که لیستهای داده شده در انتخابات، لیست انگلیسی و آمریکایی بود.

آنها می گویند اگر می خواهید اقتصادتان با یک «بشکن» حل شود با صدای آرام بگویید اشتباه کردیم و بعد می گویند همین را بلند بگویید، آنها دنبال تغییر میان مدت و بلندمدت هستند و اینها همان استکبار قرآنی هستند.

قصص قرآنی نیز ناظر به آینده برای درس دادن به ما است، با کسانی روبرو هستیم که طرحهای سعادتبخش را واژگون و ارزشها را نابود می کنند و لباس اصلاح پوشیده اند و قرآن راجع به همینها می گوید. اینها هدفشان دنیا است و به آخرت کاری ندارند و حریص ترین موجودات برای ماندن در این دنیا هستند.

اینها طرفدار ایدئولوژی «حسنه الدنيا» هستند، چرا کسانی فکر می کنند اینها دشمن نیستند و به اینها می توان دل باخت؟ اینها کافر و منافق هستند و قرآن به اینها اشاره کرده است. چرا به اینها اعتماد می کنید و لبخند می زنید؟ وقتی لبخند زدی و قدم زدی رویت می شود بگویی مرگ بر آمریکا؟ حد نکه داریم، مذاکره روشن بود برای چه بود، برای مسئله هسته ای بود نه در حوزه دیگری و نه در مقدمه احیای رابطه با آمریکا. کسانی به قصد خدمت به کشور، می گویند آمریکا دشمن انقلاب اسلامی نیست، باید تکلیفمان را روشن کنیم و این مسئله در تصمیمات اقتصادی ما دخالت دارد. اینها دشمن هستند یا نه؟ برنامه آینده چیست؟ پیشرفت در اقتصاد مقاومتی است یا در سازش اقتصادی؟

قرآن می فرماید اینها هر پیمانی که با شما می بندند در نخستین فرصت آن را زیر پا می گذارند، صهیونیستها کتاب خدا و دین را زیر پا می گذارند و دنبال علمی هستند که به

داخل و تلاش برای خودتکایی است. برای عملیاتی کردن الگوی اقتصاد مقاومتی، چند کار در روزهای گذشته توسط دولت محترم صورت گرفته که علاوه بر تداوم این گونه اقدامات، در کنار آنها یک سری اقدامات دیگر نیز ضروری است که به جد باید در دستور کار قرار گیرد که به اهم آنها اشاره می شود.

هدفمند شدن ارز مسافرتی

یکی از اقدامات بجا و منطقی بانک مرکزی، تغییرات جدید در مقررات ارزی است که بسیار بر روند عملیاتی شدن اقتصاد مقاومتی تأثیر دارد. بانک مرکزی در ابلاغیه ای، شرایط فروش ارز مسافرتی به جز شهرهای زیارتی [آر عراق و عربستان] به میزان ۲۰۰ دلار با تأیید سازمان حج و زیارت، بقیه را حذف کرده است. سالیانه چند میلیارد دلار ارز مسافرتی از کشور خارج می شد در حالی که هیچ توجیه اقتصادی برای آن وجود نداشت. «محمود بهمنی» رئیس کل بانک مرکزی در گفت و گو با خبرگزاری فارس درباره منفعت این اقدام بیان کرد: «حجم ارز مسافرتی مورد نیاز کشور در سال حدود ۶/۵ تا ۷ میلیارد دلار است که از این میزان بالغ بر ۷۰ درصد به مسافران غیر از عتبات عالیات و حج اختصاص پیدا می کرد که با حذف این دسته از مسافران از دایره دریافت کنندگان ارز دولتی، مصرف ارز مسافرتی به حدود یک میلیارد و نیم تا دو میلیارد دلار کاهش خواهد یافت که در کل، پنج میلیارد دلار در مصارف ارزی صرفه جویی می شود.» این آمار در صورتی بهتر درک می شود که بدانیم اخیراً واحد اطلاعات اکونومیست برآورد کرده است که دلیل فشار تحریم ها و محدودیت مالی و تجاری بر ضد اقتصاد ایران، جمهوری اسلامی در مدت زمان یک سال ۱۴ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار با کاهش صادرات مواجه می شود. در این صورت، یک سوم کمبود منابع ارزی پیش بینی شده با یک تصمیم کارشناسی و منطقی جبران می شود.

واگذاری ارز مرجع به کالاهای اولویت دار

یکی دیگر از اقدامات صورت گرفته برای تحقق اقتصاد مقاومتی، اولویت گذاری کالاها به ۱۰ گروه و تخصیص ارز با نرخ مرجع ۱۲۲۶۰ ریال به برخی از اولویت های اساسی است. دولت چند ماه پیش اعلام کرد مبلغ ۲۴ میلیارد دلار برای واردات کالاها تخصیص داده است. در این بخش، کالاها به ۱۰ گروه تقسیم شدند که کالاهای اساسی کشور که به نوعی با زندگی روزانه مردم مرتبط است در جایگاه اول و دوم قرار گرفتند. مسئولان به صراحت به سیستم بانکی اعلام کردند که در مرحله اول تأمین ارز مرجع، ارجحیت با جایگاه های اول و دوم است و چنانچه بانک ها نتوانند مشکل نقل و انتقالات ارزی را حل و فصل کنند، اولویت های بعدی نیز می توانند ارز ۱۲۲۶۰ تومانی دریافت کنند. مرتبه اول شامل کالاهای اساسی نظیر؛ گوشت قرمز، گوشت مرغ، گوسفند زنده، جو، ذرت، دانه سویا، کنجاله، روغن خام، شکر خام و شیر خشک صنعتی؛ و مرتبه دوم نیز شامل کالاهایی نظیر؛ داروهای ساخته شده، مواد اولیه دارو و تجهیزات پزشکی که در داخل کشور تولید نمی شود، است. اولویت های بعدی هم در صورت تأمین منابع و حل نقل و انتقال پول، اگر ارز با نرخ مرجع باشد خوب است.

اقتصاد مقاومتی در برابر تحریم اقتصادی

اعمال تحریم های یک جانبه و محدودیت های مالی و تجاری، همواره یکی از ابزارهای غیرقانونی نظام سلطه برای وارد آوردن فشار به نظام جمهوری اسلامی ایران در طول سی و دو سال گذشته بوده و مرتباً بر حجم این تحریم ها افزوده است. این وضعیت با اجرای تحریم خرید نفت، بانک مرکزی، کشتیرانی، بیمه و... از سوی نظام سلطه به اوج خود رسیده است. در مقابل اتخاذ چنین رویکردی از سوی غرب، مقام معظم رهبری بحث اقتصاد مقاومتی را مطرح و آن را یک روش مهم در تغییر مسیر حرکت اقتصادی کشور عنوان کردند. پیش از ورود به بحث، لازم است این نکته تبیین شود که معنای اقتصاد مقاومتی این گونه نیست که مردم کشور ما مثل کشورهای بحران زده غرب تن به ریاضت اقتصادی دهند و عرصه زندگی برای آنها سخت شود. بلکه اقتصاد مقاومتی این امکان را فراهم می کند تا سبک زندگی مردم به سمت حرکت جهادگونه و ایستادگی در برابر نقشه های دشمن هدایت شود و مردم از سبک زندگی مبتنی بر فرهنگ غرب پرهیز کنند و روش زندگی خود را بر اساس الگوی اسلامی- ایرانی تنظیم کنند. در اقتصاد مقاومتی، مدیریت ارز، مقابله با قاچاق کالا، افزایش ثروت ملی، توجه جدی به علوم دانش بنیان، مقابله با فرهنگ اسراف در مصرف، راه های گریز از تحریم ها و... که خود آنها کاهش آسیب پذیری کشور در تحریم ها را موجب می شود بحث می شود. درباره اقتصاد مقاومتی ابتدا باید درک صحیح از اقتصاد ملی و همچنین فضای اقتصاد جهانی و متعاقباً فشار مضاعفی که نظام سلطه نسبت به ایران داشته است به دست آوریم. به عبارتی؛ نظام سلطه بعد از ناامیدی که در فضای تخاصم با محوریت نظامی روبه رو شد، در حوزه اقتصاد به طمع افتاد. در همین راستا، اقداماتی را یکی پس از دیگری برای تحت تأثیر قرار دادن محیط اقتصادی با هدف هایی که منجر به تضعیف نظام و فشار روی آحاد مردم شود، در دستور کار قرار داده است تا با این روش، جورچین خود را کامل کند. بعد از این توضیح مختصر خوب است در بدو ورود، اقتصاد مقاومتی تعریف شود. برخی از صاحب نظران اقتصادی، در تعریف اقتصاد مقاومتی بیان کرده اند اقتصاد مقاومتی یعنی تشخیص حوزه های فشار و متعاقباً تلاش برای کنترل و بی اثر کردن آن و در شرایط آرمانی، تبدیل چنین فشارها به فرصت؛ که نتیجه اقتصاد مقاومتی است، سبب کاهش وابستگی ها و تأکید روی مزیت های تولید

توجه جدی به شرکت های دانش بنیان

شرکت ها و موسسات دانش بنیان شرکت یا موسسه خصوصی یا تعاونی هستند که به منظور هم افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی (شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری) و تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوری های برتر و با ارزش افزوده فراوان به ویژه در تولید نرم افزارهای مربوط تشکیل شده اند. منظور از تولید ثروت از دانش در شرکت های دانش بنیان این است که این شرکت ها بتوانند با تولید محصولات علمی، ارزش افزوده آنها را هم افزایش دهند تا در دنیای رقابتی، از استانداردهای لازم برخوردار باشند و مطلوبیت خود را برای مشتریان حفظ کنند. امروزه دانش مهم ترین دارایی یک کشور است و سرمایه های فکری ابزار اصلی توسعه و پیشرفت محسوب می شوند. بر این اساس، حمایت های ویژه ای نظیر معافیت از پرداخت مالیات، عوارض، حقوق گمرکی، سود بازرگانی و عوارض صادراتی، تأمین تمام یا بخشی از هزینه تولید، عرضه یا به کارگیری نوآوری و فناوری با اعطای وام کم بهره یا بدون بهره و ... از این شرکت ها صورت گیرد. از منظر مقام معظم رهبری، یکی از بهترین مظاهر و موثر ترین مولفه های اقتصاد مقاومتی، شرکت های دانش بنیانند که می توانند اقتصاد مقاومتی را پایدار تر کنند. رهبر معظم انقلاب اسلامی، رشد اقتصادی حقیقی را در گرو تولید ثروت از طریق دانش و علم می دانند و می فرمایند: «اگر شرکت های دانش بنیان جدی گرفته شوند و از توسعه کمی و کیفی آنها حمایت شود، به واسطه ثروت آفرینی از طریق علم، اقتصاد کشور به شکوفایی حقیقی خواهد رسید.» در حال حاضر بیش از سه هزار شرکت دانش بنیان در پارک های علمی و فناوری کشور فعالیت دارند و با توجه به قانون حمایت از شرکت های دانش بنیان، تعداد آنها تا پایان برنامه پنجم توسعه به ۲۰ هزار شرکت افزایش می یابد.

جلوگیری از خام فروشی نفت

تحریم نفت فرصت مناسبی است تا به جای خام فروشی آن، با تبدیل نفت به می کند که کشور قادر باشد با اختیار خودش اعلام کند که من مصلحت می دانم امروز تولیدم را فلان قدر کم کنم؛... امروز می خواهم صادرات نفتم را این قدر کم کنم و نفت را در کارهای غیرسوخت مصرف کنم. سوخت، بدترین استفاده از نفت است و دنیا الی ماشاء الله استفاده های بهتر از سوخت نفت را کشف می کند و پیش می رود. آن روز ما می توانیم خوشحال باشیم و به نفت خشنود باشیم.» حضرت آیت الله العظمی خامنه ای (مدظله العالی) تولید است که دولت با طیب خاطر می تواند روی درآمدهای آن حساب باز کند. اگرچه در طرح تحول اقتصادی، یکی از هفت نظام، اصلاح مالیات بود و قدم های خوبی هم برداشته شد و در سال گذشته ۱۳۹۲ درصد بودجه مالیاتی (۲۸ هزار میلیارد تومان) تحقق پیدا کرد، اما هنوز فاصله درآمد مالیاتی ما با میانگین جهانی و بسیاری از کشورها فاصله زیادی دارد. اما در این بین، موضوع فرار مالیاتی، اهمیت خاصی دارد که باید برای آن

تدابیر ویژه ای صورت بگیرد، چون برخی برآوردها نشان می دهد میزان فرار مالیاتی حداقل دو برابر درآمد مالیاتی بالقوه فعلی است!

مدیریت واردات

یکی دیگر از راهکارهای موفق و کم دردسر، مدیریت بر واردات است که می توان از آن برای تحقق اقتصاد مقاومتی سود جست. البته در اینجا یک تفکیک باید صورت بگیرد، کالاهای غیرضروری و حتی مضر که هم در برخی موارد موجب ضربه به تولید داخلی است و هم توان ارزی کشور را پایین می آورد مثل؛ واردات ۷۰ میلیون دلاری اسباب بازی در سال گذشته یا ۱۵۰ میلیون دلاری لوازم آرایشی یا رقم بالایی که هر ساله برای سیگار، ماشین های لوکس، برخی پرندگان و حیوانات و... که علاوه بر خروج ارز از کشور، اکثر این گونه ارزها، به جیب کسانی سرریز می شود که تحریم ها را علیه کشور ما تدارک می بینند. توجه به توصیه مقام معظم رهبری در این باره می تواند ملاک عمل متولیان این بخش قرار گیرد. معظم له می فرمایند: «من نسبت به مسئله مدیریت واردات به دولتی ها سفارش کردم؛ الان هم تأکید می کنم. من نمی گویم واردات متوقف بشود؛ چون یک جاهایی لازم است که واردات انجام بگیرد؛ اما واردات باید مدیریت بشود. یک جایی واردات مطلقاً نباید بشود؛ یک جاهایی باید انجام بگیرد. با مدیریت، واردات انجام بگیرد.» (۸۹/۵/۲۷)

تداوم هدفمندی یارانه ها

استمرار هدفمندی یارانه ها هم به جهت مقابله با فرهنگ اسراف در مصرف - از جمله کاهش مصرف سوخت - علاوه بر آنکه می تواند به اقتصاد کشور کمک کند، آسیب پذیری کشور را نیز در تحریم ها کاهش می دهد. علاوه بر آن، به جهت مقابله با قاچاق سوخت و هم از جهت تشویق بنگاه های تولیدی به استفاده از فناوری هایی با مصرف بهینه انرژی برای رقابت پذیری با محصولات خارجی ضرورت دارد، هدفمندی یارانه ها تداوم یابد. البته حمایت از طریق یارانه، به ویژه در بخش های حساس تولیدی مثل کشاورزی یا کالاهای استراتژیک برای عبور از این مرحله گذار خوب است، اما بازگشت به دوره پیش از آن، به هیچ وجه به صلاح اقتصاد کشور نیست که برخی ها توصیه می کنند.

آنچه بیان شد بخشی از راهکارها بود که با عملیاتی شدن آنها با یک حساب سرانگشتی می توان قاطعانه گفت عبور از این مرحله، بسیار آسان تر آن چیزی است که دشمن به قول خودش برای فلج کردن اقتصاد ایران تدارک دیده است. از سوی دیگر، نظام جمهوری اسلامی ایران با پشتوانه حمایت ملت ایران در طول سه دهه گذشته ثابت کرده است که ضمن احترام به همه مقررات بین المللی به هیچ وجه از حقوق قانونی و بین المللی خود نخواهد گذشت و زیر بار سیاست های سلطه جویانه قدرت های بزرگ نخواهد رفت. ملت بزرگ ایران بارها ثابت کرده است که با اتکا به ذات اقدس الهی و بهره گیری از توانمندی های ملی، تحریم ها و فشارهای اقتصادی را به یک فرصت تبدیل می کند، کاری که در سه دهه گذشته بارها آن را ثابت کرده است و این بار نیز با الگوی اقتصاد مقاومتی به سرانجام خوشی خواهد رساند. ان شاء الله

تحلیل و تبیین جامعه انسانی می پردازد، عنصر اقتصادی را به عنوان قوام و ستون جامعه معرفی می کند، (نساء آیه ۵) بگونه ای که اگر این عنصر در جامعه وجود نداشته باشد، آن جامعه از هم فرو می پاشد و افراد جامعه به جای همگرایی در مسیر واگرایی قرار می گیرند و از هم دور می شوند. در حقیقت ستون اصلی خیمه جامعه را اقتصاد و پاسخ گویی به نیازهای مادی افراد آن شکل می دهد؛ چرا که از نخستین دغدغه های انسانی پاسخ گویی به نیازهای مادی و اقتصادی از جمله امنیت غذایی است.

علوم بشری در خدمت اقتصاد و آسایش بشری

انسان ها هنگامی که به فضیلت سعادت و خوشبختی توجه پیدا می کنند و می خواهند به آن برسند در مولفه اصلی آن، دو عنصر آرامش و آسایش را مد نظر قرار می دهند. این بدان معناست که شاخصه خوشبختی و سعادت برای انسان، پاسخ گویی به نیازهای عاطفی و روانی و مادی و جسمانی است. البته پایداری این دو عنصر و مولفه برای آنان دارای ارزش بسیار بالایی است، ولی تامین نسبی آن در جهان متغیر مادی خودنوعی خوشبختی است که برای تحقق آن در دنیا تلاش می کنند.

علم اقتصاد به جامعه انسانی کمک می کند تا در بهترین شکل و کمترین هزینه، آسایش خود را تامین کنند. از این رو این دانش در جایگاه بسیار ارزشمندی میان علوم دیگر قرار گرفته است. البته این بدان معنا نیست که علوم دیگر به این حوزه توجهی ندارد؛ چرا که علوم مادی که انسان آن را فرا می گیرد به یکی از دو حوزه های جسمی و روانی او مرتبط است. بنابراین، بسیاری از دانش هایی که به ظاهر ارتباطی به علم اقتصاد ندارد، در حقیقت در راستای اهداف آن است و بستری را برای ارتقای بهره گیری بهتر و بهینه بشر از مواهب زمینی فراهم می آورد. پس همه علوم به شکلی مرتبط با علم اقتصاد برای تامین بخشی از نیازهای خوشبختی بشر تولید و رشد یافته است.

بنابراین رشد و شکوفایی اقتصادی در گرو علوم بشری است؛ زیرا دانش های گوناگون به انسان کمک می کند تا به آرمان بلند خویش به عنوان خوشبختی و سعادت در شکل مطلوب و قابل تحقق در دنیا، برسد. بسیاری از علوم بشری به شکل مستقیم و برخی دیگر به شکل غیرمستقیم با حوزه اقتصادی ارتباط دارند. به عنوان نمونه دانش ریاضی کمک می کند تا انسان بتواند در مدل منطقی، مواد را در کنار هم قرار دهد و عناصر و یا کالای متناسب با نیاز بشر تولید کند. دانش های فیزیک و شیمی نیز در فرآیند تولید کالاو استفاده بهینه مواد و عناصر به کار گرفته می شود. از جمله مأموریت هایی که خداوند برای انسان تعریف کرده، شناخت کامل هستی و تغییر و تصرف در آن برای خلقت چیزهایی است که بدان نیازمند است. از این رو از انسان ها خواسته است تا با تعقل و خردورزی قوانین حاکم بر هستی را کشف کنند و به تغییر و تصرف در آن پرداخته و در مسیر کمالی خود و جهان آن را به کار گیرند؛ چرا که مأموریت خلافت الهی انسان و آبادانی زمین (هود، آیه ۶۱) جز از راه شناخت قوانین حاکم بر هستی و دانش آن، شذنی نیست. لذا خداوند بارها در آیات قرآنی بر تفکر و تدبر در آیات آفاقی و قوانین حاکم و جاری بر هستی تاکید می کند.

مولفه های اقتصادی

آنچه مولفه های اقتصادی را تشکیل می دهد، دامنه وسیعی از علوم بشری را شامل می شود، چرا که شناخت نظام هستی و پذیرش عدالت

نقش تجارت در اقتصاد مقاومتی

اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است که بتواند ضمن قوامیت برای جامعه، هرگونه فشار و بحران های داخلی و بیرونی را به سادگی پشت سرگذارد و با قدرت، اقتصاد پویا و شکوفایی را به نمایش بگذارد و بامقابله با هر بحرانی اجازه ندهد استقلال جامعه با خطر مواجه شود.

تحقق اقتصاد مقاومتی نیازمند بسترسازی در عرصه های خودباوری و توانایی فکری و عملی، تولید ملی، کار و تلاش مفید، تامین منابع انسانی و مالی، سیاست گذاری، برنامه ریزی، کارآفرینی و مانند آن است تا همه نیازهای جامعه فراتر از تقاضا تولید و عرضه شود بی آنکه تحت تاثیر هرگونه فشار جوامع سلطه گر استکباری قرار گیرد و از پویایی و شکوفایی باز ماند.

در این میان تجارت به عنوان خرید و فروش و بازاریابی مواد و کالا از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است؛ زیرا افزون بر کارآفرینی مفید، بستر تولید و منابع مادی آن را فراهم می آورد و از سوی دیگر کالای تولید شده را به درستی در یک نظام مقبول عرضه می کند.

اقتصاد، قوام جامعه انسانی

اقتصاد، هنر بهره مندی درست و کامل از مواهب زمینی برای پاسخ گویی به همه نیازهای انسانی است. از این رو، این دانش تلاش می کند تا با کمترین هزینه با تخصیص بهینه منابع محدود، به نیازهای نامحدود انسان در بهترین شکل ممکن پاسخ دهد. هر چند که نیازهایی که اقتصاد به آن پاسخ می دهد به حوزه مادی و جنبه خاکی بشر توجه دارد، ولی از آنجایی که انسان ترکیبی از ماده و روح است، پاسخ گویی به این بخش مادی، پاسخ گویی به نیازهای روحی و روانی انسان نیز هست؛ چرا که آسایش و تامین نیازهای مادی، به روان انسان این امکان را می دهد تا در بستری مناسب به رشد و تعالی و تکاملی خود ادامه دهد.

حتی اگر از این مسئله چشم پوشی کنیم و ارتباط تنگاتنگ دو متغیر اصلی جسم و روح و تن و روان را در انسان نادیده بگیریم، شکی نیست که جامعه انسانی، ساختاری است که قوام آن با عنصر اقتصاد است؛ زیرا آنچه انسان ها را گرد هم می آورد، عوامل متعددی است که یکی از اساسی ترین و اصلی ترین آنها، پاسخ گویی به نیازهای مادی از طریق تعاون و همکاری و احسان است.

خداوند به عنوان آفریدگار و پروردگار انسان، هنگامی که به توصیف و

در آن نیازمند علوم عقلانی چون فلسفه و ریاضی است. فلسفه به انسان کمک می کند تا نظام حکیمانه و هدفمند هستی را بشناسد و خود را به عنوان جزئی از این نظام در یک مسیر هدفمند شناسایی و تعریف کند. فلسفه و دانش ریاضی نیز نظام عادلانه حاکم بر هستی را درمی یابد و قوانین حاکم و ثابت را شناسایی می کند و این امکان را به بشر می دهد تا تصرفات و تغییرات را در چارچوب نظام عادلانه و ثابت انجام دهد و کلیات را همواره در تغییرات مدنظر قرار دهد تا دچار فساد و تباهی در محیط زیست و در نتیجه انسان نشده و تغییرات، منجر به نابودی بشر نشود. به هر حال، همه دانش های بشری در خدمت اقتصاد کلان بشری است که تامین کننده آسایش بلکه آرامش انسانی است. اما در این میان برخی از مباحث به عنوان مسایل علم اقتصاد مطرح است که بطور مستقیم تامین کننده این حوزه است. از جمله این مسایل می توان به سرمایه مادی، نیروی کار، منابع زمینی، عرضه و تقاضا، هزینه، اشتغال، تورم، رکود و مانند آن اشاره کرد.

مجموعه اموری که اقتصاد را بطور مستقیم تحت تاثیر قرار می دهد، بسیار است، اما بی گمان نیروی کار، منابع مادی و سرمایه در کنار عرضه و توزیع کالا و خدمات آن از مهم ترین آنها به شمار می آید. برای تحقق یک اقتصاد شکوفا و پویا توجه به عناصری چون مدیریت دقیق و عالمانه منابع مالی و بهبود فضای کسب و کار و همچنین توزیع و بازاریابی و عرضه متناسب، لازم و ضروری است.

کارآفرینی مفید

اقتصاد مقاومتی زمانی شکل می گیرد که از همه منابع مادی و انسانی به درستی بهره گرفته شود و مدیریت دقیق و عالمانه مالی انجام گیرد و فضای کسب و کار بهبود یابد و کارگران خبره و کارشناس در هر بخشی به کار گرفته شوند؛ زیرا در این صورت هرگونه فشار بیرونی را می تواند به سادگی دفع کند و بی توجه به منابع خارجی که سلطه گران به عنوان اهرم فشار به کار می گیرند، خود مستقل به روند رو به رشد خود ادامه دهد.

کارآفرینی به معنای آفرینش کارهای مفید و سازنده است که در مسیر رشد و شکوفایی اقتصادی، تاثیرگذار باشد. بنابراین، هرگونه اشتغال زایی مورد نظر نیست. چه بسا اشتغال زایی ای که معنایی جز سرکاری نیست. اینکه شماری افراد را برای یک کار بیهوده مشغول سازیم به معنای اشتغال زایی و کارآفرینی نیست. برخی از دولت ها به جای کارآفرینی تنها توجه به اشتغال زایی دارند که به معنای مشغول سازی افراد جامعه و نیروی کار است. دولتی در دوره قاجار کارگران را در کندن قناتی به کار گرفت. روزها این مقنی ها در کویر چاه می کردند و به آبی نمی رسیدند. بعد از مدتی کارگران گفتند: این چاه به آب نمی رسد. صدراعظم وقت لیخندی زد و گفت: شما بکنید! این چاه اگر برای ما آب ندارد، برای شما که نان دارد. شما کارتان را بکنید و مزدتان را بگیرید.

این نوع اشتغال زایی، همان سرکار گذاشتن است که نوعی کارآفرینی غیرمفید و غیرتولیدی است که اقتصاد سالم را ایجاد نمی کند بلکه دهان بیکاران را می دوزد و هزینه سیاسی را در کوتاه مدت کاهش می دهد، ولی در بلندمدت همان گونه که اقتصاد را با بحران مواجه خواهد کرد، هزینه سیاسی را چندین برابر افزایش خواهد داد.

تجارت و بازرگانی، عامل رشد و شکوفایی اقتصادی تجارت و بازرگانی به سبب آن که کارآفرینی و اشتغال زایی واقعی است، نه تنها در گردش سالم اقتصاد جامعه کمک می کند، بلکه عامل رشد و شکوفایی اقتصادی

جامعه و تحقق اقتصاد مقاومتی خواهد بود به شرط اینکه به درستی مفهوم آن شناخته و به کار گرفته شود.

تجارت و بازرگانی به معنای داد و ستد و بازاریابی کالا و خدمات است. تاجر و بازرگان با ارتباط گیری با مناطق مختلف و اقشار گوناگون جامعه یا جوامع دیگر بر آن است تا منابع مورد نیاز تولید را تهیه و تامین و در اختیار تولیدگران قرار دهد و یا کالای تولیدی را در جامعه عرضه کند و به دست خریدار برساند.

تجارت در علم اقتصاد، انتقال مالکیت کالا و خدمات از یک شخص یا نهاد به دیگری به ازای دریافت چیزی از خریدار است. به طور کلی تجارت هرگونه عمل قابل سنجش و اندازه گیری مادی است که اشخاص در مقابل کالای خدمتی، کالای خدمتی را واگذار نموده و هر دو طرف به هنگام این عمل راضی باشند. تجارت به دو قسمت تجارت داخلی و تجارت خارجی تقسیم می شود.

البته در عرف، معمولاً به تبادلات کالاها یا خدمات، تجارت اطلاق می شود. برای بهتر معامله کردن در زمان لازم و محدود، نیاز به اطلاعات و مدیریت کردن اطلاعات جهت رسیدن به هدف است. تجارت، سازوکاری است که هسته سرمایه داری را تشکیل می دهد.

در فرهنگ قرآنی برای بیان این مفهوم واژگانی چون بیع، تجارت و شراء به کار رفته است. از نظر قرآن، یکی از عوامل اصلاح جامعه، تجارت و داد و ستد عادلانه است (اعراف، آیه ۸۵) چرا که یکی از محورهای اصلی اقتصاد را تجارت و داد و ستد در کنار تولید و مصرف تشکیل می دهد، زیرا همان اندازه که تولید در شکوفایی اقتصادی نقش دارد و اصلاح تولید به معنای اصلاح اقتصاد و سلامت اقتصاد و جامعه دارد، همچنین توزیع درست کالا که از طریق داد و ستد و تجارت انجام می گیرد، نقش اساسی در سلامت اقتصادی و رشد آن و نیز سلامت جامعه دارد.

به سخن دیگر، اقتصاد در سه محور اصلی تولید، توزیع و مصرف شکل می گیرد. اصلاح هر یک از این سه مرحله به معنای اصلاح اقتصاد و در نتیجه اصلاح جامعه است، زیرا قوام جامعه به اقتصاد است بنابراین سلامت و اصلاح تجارت و داد و ستد و توزیع به معنای اصلاح اقتصاد و جامعه خواهد بود.

خداوند در آیه ۲۹ سوره نساء می فرماید که تجارت و مبادلات اقتصادی مشروع، مایه حفظ جامعه از تباهی و نابودی است، زیرا انسان با تصرفات باطل در اموال و داد و ستدها، خود را به گناه و تباهی می افکند و نابودی خود و جامعه را رقم می زند. (مجمع البیان) از نظر قرآن، سلامت و اصلاح جامعه در گرو سلامت اعتقادی و اقتصادی جامعه است. از این رو همواره بر سلامت و صحت اقتصاد در کنار اعتقادات تاکید کرده است و پیامبران خود را مامور اصلاح عقاید و اقتصاد مردم معرفی می کند تا جامعه بر اساس آن مدیریت شود. (بقره، آیات ۱ تا ۵، حدید، آیه ۲۵، اعراف، آیه ۸۵)

سلامت اقتصادی جامعه در گرو اصلاح و سلامت در سه حوزه اصلی یعنی تولید و توزیع و مصرف است که فرآیند اقتصاد را شکل می دهد. آموزه های قرآنی در سه حوزه دستورالعمل مشخص و برنامه ها و احکام روشنی دارد. اینکه چگونه می بایست کالای تولید شود که طیب و پاک باشد و موجبات فساد و تباهی انسان و جهان نشود، اینکه به درستی و عادلانه براساس کیل و پیمانه و ترازو از طریق داد و ستد و تجارت توزیع شود (انعام، آیه ۱۵۲؛ اعراف، آیه ۸۵) و اینکه به درستی به دور از هرگونه اسراف و تبذیر و مانند آن مصرف شود. (اعراف، آیه ۳۱؛ اسراء آیه ۲۷)

اگر تولید براساس مدل و سازوکار عقلانی و وحیانی انجام گیرد، موجب رشد و شکوفایی اقتصادی خواهد بود. به عنوان نمونه کیفیت در تولید

همان گونه که با مدیریت منابع، می توان حوزه کسب و کار را افزایش داد می توان با بهبود و اصلاح بازرگانی و تجارت سالم، عرضه و توزیع را بهبود بخشید.

مقام معظم رهبری در این باره می فرمایند که تولید گران، می بایست برای بهبود اقتصاد ملی، تولیدات با کیفیت داشته باشند تا مردم به خرید کالای داخلی رغبت پیدا کنند و از مصرف هر کالای خارجی پرهیز نمایند، زیرا مردم می دانند که مصرف کالای خارجی یعنی بیکاری یک کارگر ایرانی، اما کارآفرینان هم بدانند که رغبت مردم به مصرف کالاهای داخلی با شعار تحقق نمی یابد بلکه نیازمند افزایش کیفیت این کالاهاست.

البته در این میان نقش تجار و بازرگانان نیز بسیار مهم و اساسی است، زیرا این بازرگانان هستند که هم می توانند کالاهای با کیفیت ملی را صادر کنند و هم می توانند کارآفرینی نموده و با جلوگیری از واردات نسبت به کالای تولید داخلی گام بلندی برای تولید ملی و رشد آن بردارند؛ چرا که واردات بی رویه و بی منطق، «ضرر و خطری بزرگ» برای جامعه اسلامی است و قوام جامعه یعنی اقتصاد آن را با بحران و مشکل مواجه می سازد. در اسلام، شرط تجارت این است که از اموری پرهیز کند که عامل به هم زدن اقتصاد جامعه و فساد در آن است. این امور می تواند مسائلی چون ربا و عیب پوشی از کالا باشد یا می تواند واردات یا صادراتی باشد که به اقتصاد ملی جامعه اسلامی ضرر می رساند. پیامبر خدا(ص) فرمود: کسی که خرید و فروش می کند باید از پنج کار دوری ورزد و گرنه نباید خرید و فروش کند: ربا، سوگند، پوشاندن عیب کالا، تعریف و تبلیغ در موقع فروش و بدگویی از کالادر موقع خرید آن. (بحارالانوار و منتخب میزان الحکمه) همچنین آن حضرت فرمود: پاکیزه ترین شغل، شغل بازرگانانی است که چون سخنی گویند دروغ نگویند و هرگاه امانتی به آنها سپرده شود، خیانت نکنند و هرگاه وعده دهند، خلف وعده نکنند و وقتی چیزی می خرند، از آن نکوهش نکنند و وقتی چیزی می فروشند، تعریف و تبلیغ نکنند و هرگاه بدهکارند (در پرداخت بدهی خود)، تعلل نوزند و هرگاه طلبکار باشند (برای گرفتن طلب خود)، فشار نیاورند. (کنز العمال حدیث و منتخب میزان الحکمه)

آنچه بیان شد کلیاتی از بازرگانی عادلانه بود که تمامیت آن زمانی تحقق می یابد که این اعمال تجاری با توجه به قوام بودن اقتصاد برای جامعه انجام گیرد. مراعات این اصول زمانی مفید خواهد بود که اصل حمایت از جامعه در آن مراعات شود؛ چرا که جهاد در اسلام افزون بر جهاد با شمشیر، جهادهای دیگری چون علمی و فرهنگی و اقتصادی و مالی و مانند آن است. بنابراین مجاهد واقعی، کسی است که از اصول جامعه خود از جمله آن چیزی که مایه قوام آن است حمایت و دفاع کند. تاجر اسلامی همواره مدافع اقتصاد اسلامی جامعه خود است و بر آن است تا اقتصاد ملی رشد و شکوفا شود و تنها به سود شخصی خود نمی اندیشد و به خود اجازه نمی دهد تا کالایی را وارد کند که در بازار اسلامی وجود دارد؛ زیرا می داند که با این کار تولید داخلی و ملی را تضعیف می کند. به سخن دیگر، روح حاکم بر همه حوزه ها از جمله حوزه اقتصاد دفاع از جامعه اسلامی و حمایت از رشد و شکوفایی آن است. تجار و بازرگانانی که به این روح اسلامی ایمان دارند، در خدمت اقتصاد اسلامی و اقتصاد مقاومتی هستند و با تدبیر و مدیریت عقلانی و عقلایی می کوشند تا تولید داخلی و ملی افزایش و بهبود یابد و جامعه از اقتصادی شکوفا و رو به رشد بهره مند شود.

محصول موجب می شود تا کالابه درستی مورد استفاده قرار گیرد و اعتماد خریدار جلب شود و گردش اقتصادی و جریان سالم آن از تولید تا مصرف در شکل درستی انجام گیرد و رشد اقتصادی را سبب شود.

در حوزه تجارت و بازرگانی نیز می بایست کالایا منابع مادی تولید یا حتی خدمات موردنیاز، به آسانی در همه جا به شکل عادلانه و با سود متناسب در اختیار خریداران قرار گیرد تا ضمن اعتماد عمومی جامعه به توزیع عادلانه، گردش و جریان سالم اقتصادی تحقق یابد.

اصولا اسلام برگردش سالم اقتصاد و ثروت و منابع تاکید دارد. اگر در آیه ۷ سوره حشر یا آیه نخست سوره انفال یا آیات دیگر قرآنی بر اصول و سازوکارهایی خاص تاکید شده است تنها برای تحقق همین گردش سالم و عادلانه ثروت و منابع درمیان همه اقشار مختلف جامعه است. تاکید بر حرمت اسراف و تبذیر در مصرف در کنار انفاق و احسان نیز برای تحقق همین هدف تبیین و توصیه شده است؛ زیرا خداوند می خواهد تا کالای منابع مالی و مادی به شکلی درست مصرف شود و دیگر نیازمندان نیز از کنار آن بهره خود را ببرند؛ زیرا اگر اسراف و تبذیری صورت نگیرد، کالای زاید و غیرموردنیاز از سوی افراد به شکل احسان و انفاق به دیگر نیازمندان بخشیده می شود که خود عامل گردش سالم و عادلانه اقتصاد است.

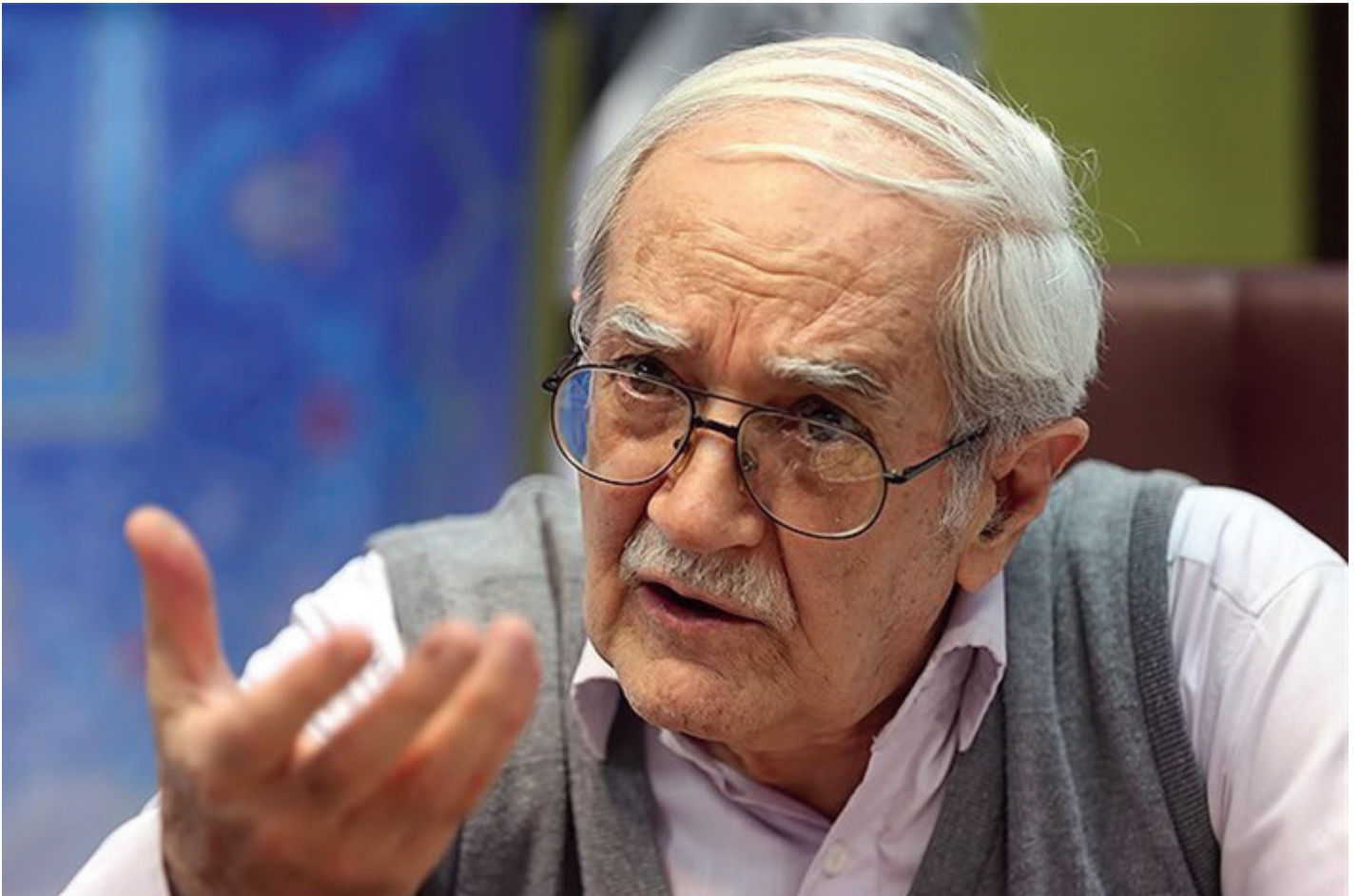
تجارت و بازرگانی ملی در اقتصاد مقاومتی

نکته ای که نباید از آن غافل شد این است که تجارت و بازرگانی باید عامل قوام جامعه باشد. پس هرگاه تجارت و بازرگانی اقتصاد جامعه را مختل سازد و به جای افزایش تولید و رشد اقتصادی جامعه و سلامت و اصلاح آن به تخریب آن بپردازد، به عنوان تجارتي باطل محسوب می شود. به سخن دیگر، از آن جایی که اقتصاد مایه قوام جامعه است و اصلاح و سلامت آن به معنای اصلاح و جامعه خواهد بود، هرگونه تخریب و فساد در یکی از حوزه سه گانه اصلی اقتصاد از تولید تا توزیع تا مصرف به معنای تخریب و فساد در جامعه خواهد بود.

براین اساس، تجارت باید به گونه ای باشد که اقتصاد جامعه در مسیر رشدی و سلامت و اصلاح خود قرار گیرد. از این رو خداوند هرگونه تجارت و بازرگانی که فساد را موجب شود حرام و باطل دانسته است.

بازرگانان در جامعه اسلامی همان گونه که موظف هستند دادوستدهایشان عادلانه و براساس معیارهای پذیرفته شده ای چون ترازو و کیل و پیمانانه باشد و از کم فروشی و گران فروشی خودداری کنند و از کیفیت کالاو خدمات کم نگذارند (هود، آیه ۸۵؛ شعراء، آیه ۱۸۳) همچنین می بایست به گونه ای عمل کنند که اقتصاد جامعه تقویت شود نه آنکه با واردات کالاهای بی کیفیت و یا موجود در بازار اسلامی، روند تولید و یا مصرف کالا را در جامعه اسلامی با اختلال و فساد مواجه سازند؛ چرا که اینگونه رفتار تجار، به عنوان فساد و افساد در زمین شناخته می شود؛ زیرا ارزش تجارت در اسلام به آن است که در خدمت جامعه اسلامی باشد و هرگاه عاملی برای بحران و اختلال اقتصاد جامعه اسلامی شود، در آن صورت گناه و حرام و باطل خواهد بود؛ چنان که داد و ستد ربوی (بقره، آیه ۲۷۵) یا خرید و فروش کالاهای زینباری چون شراب و غنای حرام و مواد مخدر و مانند آن گناه و باطل است.

بازرگانی سالم و صحیح در جامعه اسلامی اگر تحقق یابد، تولید و رشد اقتصادی را به همراه خواهد داشت و اقتصاد مقاومتی را در جامعه شکل می دهد. بازرگانی سالم و اسلامی می تواند موجب کارآفرینی باشد و تولید کالا را به مقدار بسیار زیاد افزایش دهد به گونه ای که هیچ گونه نیاز اقتصادی به بیرون از جامعه اسلامی معنا و مفهومی نداشته باشد.

اقتصاد مقاومتی، بایدها و نبایدها دکتر ابراهیم رزاقی

برخی از دست‌اندرکاران و مسئولین مرتبط با امور اقتصادی - به عمد یا عمد - «عملاً» هیچ توجهی به مبانی ارزشی اقتصادی مصرح در قانون اساسی، اندیشه‌های امام و رهبری و اقتصاد مقاومتی ندارند.

۱- استقلال کشورها از جمله مهمترین مباحث و موضوعات کلان هر کشوری است که با اتکاء به جهان‌بینی و دیدگاه‌های حاکمیتی، راهبردهای مشخصی برای نیل به آن تدوین می‌گردد.

شاید بتوان استقلال اقتصادی را در زمره مهمترین این موضوعات دسته‌بندی کرد، به نحوی که یکی از ابعاد مهم جنگ‌ها و تعارضات میان کشورها، میدان اقتصاد است. تکیه بنیانگذار نظام مقدس جمهوری اسلامی و تأکید رهبر حکیم انقلاب بر توانمندسازی اقتصاد نیز ناظر به تأمین یکی از مهمترین وجوه استقلال و مصون ماندن دستاوردهای انقلاب با اتکاء به قدرت اقتصادی است.

سیاست‌های ابلاغی «اقتصاد مقاومتی» از سوی مقام معظم رهبری که با تصریح بر مَرّ قانون اساسی و تأکید بر استقلال کشور تهیه شده، جامع‌ترین نقشه راهی است که در طول قریب به چهار دهه از عمر انقلاب به مسئولین ارائه گردیده است.

با وجود مطالبه مکرر مردم و رهبری برای اجرای این سیاست‌ها اما، جز برگزاری کنفرانس‌ها و سخنرانی‌هایی که آثار اندکی بر آن مترتب بوده، کار دیگری صورت نگرفته است. در نتیجه، شدت

گرفتن فشار اقتصادی دشمنان از یک سو و بی‌عملی مسئولین در این خصوص از سوی دیگر باعث گردید شعار «اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل» این‌بار در رأس مطالبات معظم له قرار گیرد.

هر اقتصادی در جهان، بر اساس مبانی فکری و ارزشی خود عمل می‌کند و راهکار ارائه می‌نماید و بر همین مبنا، اقتصاد مقاومتی جز عمل به قانون اساسی که منطبق بر آموزه‌های اسلام است، معنایی ندارد. جای تأسف که بگوییم ریشه عدم اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، التزام برخی به سیاست‌های غیر انقلابی و غیراسلامی در صندوق بین‌المللی پول است. از آنجا که به قول فلاسفه می‌توان از «اثر» به «موثر» پی برد، فقر، اختلاف طبقاتی و دیگر مفسدات اقتصادی را می‌توان و باید از آثار شوم اجرای اقتصاد لیبرال دانست.

در اقتصاد غیر انقلابی و غیراسلامی، فرد باید به حداکثر سود و لذت خود بیاندیشد و تنها مانع و رادع، قانون است در حالی که در مبانی انقلابی و متن قانون اساسی کشورمان به «وسیله» بودن - نه «هدف» بودن - اقتصاد تصریح شده است. در اقتصاد غربی، انسان خودخواه، خودپسند و منفعت‌طلب مورد اقبال و توجه است اما در اقتصاد جمهوری اسلامی، ساده‌زیستی و منفعت‌رسانی مطمح نظر است.

۲- بر خلاف آنچه که انتظار می‌رفت، همزمان با سر دادن شعار اجرای اقتصاد مقاومتی، برخی مسئولین سرگرم اجرای سیاست‌های لیبرالی شدند و برخی دیگر نیز که دغدغه اجرای آن را داشتند، با موانع جدی روبه رو گشتند. با وجود لطمات شدیدی که طی سالیان پس از دفاع مقدس و به واسطه دیدگاه‌های خطرناک برخی

انقلابی در آن به تاخیر افتاده است. در حوزه‌های دیگر از جمله بخش‌های امنیتی و نظامی، حضور نیروهای مومن و جان برکف باعث افتخار و خودکفایی کشور گردیده و لازم است تا زمان نگذشته و خسارت‌های بیشتری به کشور وارد نشده، مقدمات به کارگیری عناصر انقلابی برای تحقق همه‌جانبه اقتصاد مقاومتی فراهم گردد.

مسئولین از ناحیه اجرای دیدگاه لیبرالی و منفعت‌طلبانه به جامعه وارد شده است، هنوز همان رویه ادامه دارد، با این تفاوت که این بار شعارهایی نه بر خلاف اقتصاد مقاومتی بلکه در پوشش حمایت از آن سر داده می‌شود.

سخنان ملال‌آوری که در مدح این سیاست‌های راهگشا بر زبان آورده می‌شود و نقل محفل برخی از افراد و جریان‌ها شده در حالی است که اقتصاد در عمل، بر واردات و خام‌فروشی معادن و منابع تکیه دارد. به کسانی که یا خوابیده‌اند و یا خود را به خواب زده‌اند باید گفت اقتصاد مقاومتی بدین معناست که بیگانگان قادر نباشند در این زمینه به کشور آسیب وارد نموده و نتوانند ما را تحریم و تهدید کنند تا از این رهگذر، نیازهای کشور در تمامی زمینه‌ها تامین شده و دست نیاز به کشورهایی که هدفی جز منت و تحقیر مردم و کشور ندارند، دراز نکنیم.

رهبر معظم انقلاب در سخنرانی روز اول سال جاری در حرم رضوی در این باره فرمودند: «ما با دنبال کردن همین سیاست اقتصاد مقاومتی، به معنای عملی مسئله و اقدام عملی موضوع، می‌توانیم کشور را مصونیت‌سازی کنیم؛ می‌توانیم مصونیت بدهیم کشور را تا دیگر در مقابل تحریم به خودمان نلرزیم که ما را تحریم خواهند کرد. خب تحریم بکند؛ اگر اقتصاد مقاومتی شد، تحریم دشمن تأثیر قابل توجهی نخواهد کرد.»

۳- مسئولین و دست‌اندرکاران امر باید برای واردات ۷۰ میلیارد دلاری سال گذشته که موجب توقف یا کند شدن چرخ اقتصاد کشور گردید، پاسخگو باشند و توضیح دهند واردات کالاهایی که اساساً یا نیازی به آنها نبوده و یا امکان تولید آن در کشور وجود داشت در کجای نقشه راه اقتصاد مقاومتی قرار دارد؟ به نظر کارشناسان، تنها کمتر از یک هفتم این مبلغ برای کالاهایی که تولید آنها مقرون به صرفه نیست، توجیه اقتصادی دارد و مابقی آن، به هیچ قابل قبول نیست. به یاد داشته باشیم که امسال، سال «اقدام و عمل» است و نه «شعار و سخنرانی». وقتی قرار است مقاومت‌سازی اقتصاد در دستور کار قرار گیرد، طبیعی است که مسئولین ذی‌ربط نیز باید پاسخگوی سوالات مردم، کارشناسان و رسانه‌ها باشند.

۴- متاسفانه مصرف‌گرایی و سودجویی در میان اقشاری از جامعه به فرهنگ تبدیل شده و بر همین اساس، ثروت‌هایی بادآورده و عظیمی از راه‌های غیرتولیدی به دست آورده‌اند.

این امر نشان دهنده این حقیقت تلخ است که برخی از دست‌اندرکاران و مسئولین مرتبط با امور اقتصادی - به عمد یا عمد - «عملاً» هیچ توجهی به مبانی ارزشی اقتصادی مطرح در قانون اساسی، اندیشه‌های امام و رهبری و اقتصاد مقاومتی ندارند.

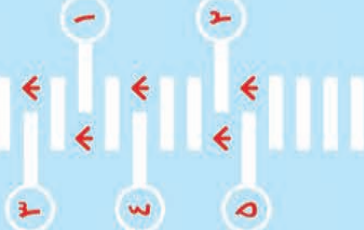
۵- نکته دیگری که در این باره می‌توان به آن اشاره کرد، توسعه مد نظر انقلاب اسلامی (به مفهوم عام) است.

این توسعه باید ویژگی‌هایی نظیر خودشناسی (واژه‌ای بیگانه در فرهنگ غربی)، خودکفایی و استقلال در تمام زمینه‌ها اعم از اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و نظامی را داشته باشد. به عبارت دیگر، رمز مقاومت‌سازی اقتصاد عبارت است از ایمان به مولفه‌هایی که ذکر آن گذشت و اگر سازمانی یا مسئولی به آن اعتقاد نداشته باشد، برآیند آن تشدید مشکلات اقتصادی و وابستگی بیشتر به خارج خواهد بود. بنابراین، از منظر دیگر می‌توان اینگونه نتیجه گرفت که اقتصاد مقاومتی، نیازمند مردانی بصیر، مومن و انقلابی است. واقعیت آن است که اقتصاد، تنها حوزه‌ای است که ورود نیروهای

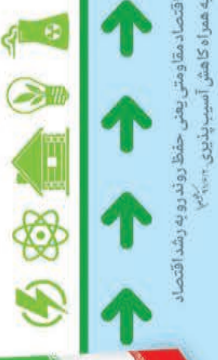
کوتاه مدت

مربوط به برنامه‌ها و امور اجرایی کشور

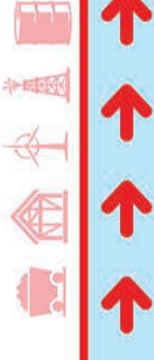
۱. **حمایت از تولید ملی**
 ۱۱/۰۴۲
 باید در بزرگ اقتصاد مقاومتی، حمایت از تولید ملی است. صنعت و کشاورزی، با اولویت‌های کوچک و متوسط، از اولویت بالایی برخوردار است. به خصوص در بخش‌های تولید مواد غذایی و دارویی، باید با حمایت دولت و بخش خصوصی، تولید داخلی را تقویت کرد. همچنین باید در بخش‌های خدماتی و خدماتی، تولید داخلی را تقویت کرد. همچنین باید در بخش‌های خدماتی و خدماتی، تولید داخلی را تقویت کرد.
۲. **مدیریت منابع ارزی**
 ۱۱/۰۴۳
 باید در بخش‌های خدماتی و خدماتی، تولید داخلی را تقویت کرد. همچنین باید در بخش‌های خدماتی و خدماتی، تولید داخلی را تقویت کرد.

۳. **مدیریت مصرف**
 ۱۱/۰۴۴
 مسئولیت مدیریت مصرف، بر عهده مسئولان است. باید در بخش‌های خدماتی و خدماتی، تولید داخلی را تقویت کرد.
۴. **استفاده حداکثری از زمان و منابع و امکانات**
 ۱۱/۰۴۵
 باید در بخش‌های خدماتی و خدماتی، تولید داخلی را تقویت کرد.
۵. **حرکت بر اساس برنامه**
 ۱۱/۰۴۶
 باید در بخش‌های خدماتی و خدماتی، تولید داخلی را تقویت کرد.

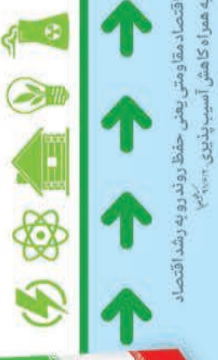
اقتصاد مقاومتی یعنی حفظ رونق رو به رشد اقتصاد به همراه کاهش آسیب‌پذیری

اقتصاد مقاومتی یعنی حفظ رونق رو به رشد اقتصاد به همراه کاهش آسیب‌پذیری

اقتصاد مقاومتی یعنی حفظ رونق رو به رشد اقتصاد به همراه کاهش آسیب‌پذیری

اقتصاد مقاومتی یعنی حفظ رونق رو به رشد اقتصاد به همراه کاهش آسیب‌پذیری

بلندمدت

مربوط به اصلاح نظام اقتصادی کشور

۱. **تکیه بر مردم**
 ۱۱/۰۴۷
 اقتصاد مقاومتی، کشور را توانمند می‌کند. باید در بخش‌های خدماتی و خدماتی، تولید داخلی را تقویت کرد.
۲. **مقاوم بودن اقتصاد**
 ۱۱/۰۴۸
 باید در بخش‌های خدماتی و خدماتی، تولید داخلی را تقویت کرد.
۳. **اقتصاد دانش بنیان**
 ۱۱/۰۴۹
 باید در بخش‌های خدماتی و خدماتی، تولید داخلی را تقویت کرد.

۴. **کاهش وابستگی به نفت**
 ۱۱/۰۵۰
 باید در بخش‌های خدماتی و خدماتی، تولید داخلی را تقویت کرد.
۵. **تیمین دانشگامی و آکادمیک اقتصاد مقاومتی**
 ۱۱/۰۵۱
 باید در بخش‌های خدماتی و خدماتی، تولید داخلی را تقویت کرد.

اقتصاد مقاومتی یعنی حفظ رونق رو به رشد اقتصاد به همراه کاهش آسیب‌پذیری

آن، می‌توان شکوفایی اقتصادی را تضمین کرد، البته شرطش این است که این نسخه، همراه با اقدام و عمل متعهدانه و لازم از سوی تمامی آحاد ملت باشد؛ به این معنا که فضای عمومی کشور بسیج شده و اقتصاد مقاومتی را به عنوان یک وظیفه ملی پیاده سازی کنند.

وی اظهار داشت: در این میان تمامی بخش‌های کشور اعم از حوزه‌های داخلی، خارجی، تصمیم‌گیری، تصمیم‌سازی، سرمایه‌گذاری و الگوی مصرف باید سیاست‌های اقتصاد مقاومتی را سرلوحه کار خود قرار داده و اقدامات خود را بر مبنای این سیاست‌ها، طراحی کنند. بر این اساس اگر تمامی این موارد را مدنظر قرار دهیم، شاید بتوان گفت که احتمال موفقیت اقتصادی در سال ۹۵ بسیار بالا است. البته همانطور که مقام معظم رهبری نیز اشاره داشته‌اند، اقتصاد ایران با چالش‌های اساسی و ساختاری مواجه است و مقولاتی همچون بیکاری و اشتغال با حجم و شکلی که دارد، نیاز به تدبیر ویژه دارد.

رئیس سابق اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تهران خاطرنشان کرد: اشتغال هم اکنون در ایران، یک مشکل ساختاری است و نیاز به تمهیدات بالایی دارد؛ به نحوی که برآوردها حکایت از نیاز به ۸۰۰ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری برای حل یک بخش از معضل اشتغال کشور دارد، در کنار این، معیشت مردم نیز یک معضل جدی است و درآمد عامه مردم به ویژه اقشار متوسط رو به پایین جامعه نیز با هزینه‌ها همخوانی ندارد. از سوی دیگر در حوزه‌هایی همچون مسکن نیز معضلات جدی پیش روی مردم قرار گرفته است.

وی، مساله رکود را یکی از مشکلات جدی و شبه ساختاری در اقتصاد ایران دانست و گفت: علیرغم آورده‌های بالایی که در حوزه تولید اعم از نیروی انسانی، زیرساختها و ماشین‌آلات در کشور وجود دارد، اما ظرفیت‌های تولید متناسب با آورده‌ها و امکانات نیست و رکود همچنان در کشور حاکم است؛ ضمن اینکه تقاضا برای کالاها چه در داخل و چه در خارج، به گونه‌ای است که واحدهای تولیدی کشور با ۲۰ تا ۳۰ درصد از ظرفیت خود کار می‌کنند و صنایع کوچک و متوسط نیز یا تعطیل بوده یا در مسیر تعطیلی قرار گرفته‌اند.

به گفته آل اسحاق، مسائل و روابط حاکم بر بانکها نیز یکی از مسائل اساسی است که پیش روی اقتصاد کشور قرار گرفته است و در کنار آن البته، برخی پروژه‌ها همچون آب، محیط‌زیست و صندوق بازنشستگی کشوری نیز تبدیل به یک چالش شده‌اند که اگر حل نشوند، به طور قطع مشکلات جدی را پیش روی کشور قرار خواهند داد. در این میان می‌خواهیم این چالش‌ها را در سال ۹۵ حل و فصل کرده و یا به مقدار زیادی، آن را برای حل و فصل در ریل حل شدن قرار دهیم، پس باید اقتصاد را در مقابل تهدیدهای خارجی مقاوم کرده و در داخل به حل این مشکلات بپردازیم که نسخه عملیاتی این حل معضل نیز، اقتصاد مقاومتی است.

وی اظهار داشت: البته باید توجه داشت که نسخه اقتصاد مقاومتی، به عنوان خود نسخه تنها ۲۰ درصد از مشکلات اقتصادی کشور را حل می‌کند و ۸۰ درصد از حل مشکل به چگونگی اجرا و عملیاتی کردن و شیوه اقدام عملی تمام بخش‌های کشور باز می‌گردد. این تئوری و ایده باید در زمین بازی، بتواند ۸۰ درصد مشکلات را حل و فصل کند که البته پیاده‌سازی آن هم، الزامات خاص خود را دارد و نیازمند باور مدیران اجرایی و اقدام عملیاتی دولت، مجلس، فعالان اقتصادی و قوه قضاییه است.

عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تهران خاطرنشان کرد: همه باید دست به دست هم دهند تا سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

اقتصاد مقاومتی یک نسخه عملیاتی است هم پیمان سه قوه

وزیر اسبق بازرگانی با برشمردن پیش شرط اقدام و عمل در حوزه اقتصاد مقاومتی، تاکید کرد: کمیته مشترک اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی باید با حضور دولت، مجلس، قوه قضاییه و فعالان اقتصادی شکل گیرد.

یحیی آل اسحاق با ابراز خوشحالی از نامگذاری سال جاری به عنوان سال «اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل» گفت: سال ۹۵ با توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری و رئیس‌جمهور، با امیدواری شروع شد و البته این امیدی است که مقدمات و زمینه‌های آن فراهم است و اگر اقدام مناسب و به موقعی در راستای تحقق اهداف نامگذاری امسال صورت گیرد، حتما و حتما حصول نتیجه، غیر ممکن نیست.

وزیر اسبق بازرگانی افزود: مقام معظم رهبری امسال را به یک نام مناسب و شایسته، نامگذاری نموده‌اند؛ به نحوی که این شعار برجسته، برانگیخته شده و ایجاد شده از یک واقعیت عمومی بخش اقتصاد ایران است. واقعیت این است که اقتصاد امروز مساله اصلی اقتصاد کشور بوده و اگر اوضاع اقتصادی کشور مناسب باشد، حوزه‌های سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و حتی مسائل بین‌المللی نیز سر و سامان خواهد یافت. به نحوی که با رونق اقتصادی و شکوفایی آن، حوزه‌های مذکور نیز در مقابل تهدید دشمنان، مقاومت جدی خواهند داشت.

وی یکی از الزامات رسیدن ایران به جایگاه مناسب اقتصادی در دنیا را تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی دانست و تصریح کرد: نسخه اقتصاد مقاومتی یک نسخه گرانقدر است، از این جهت که این نسخه عملیاتی، نتیجه ۳۷ سال تجربه و هزینه - فایده‌ای است که یک نظام انقلابی در صحنه‌های مختلف جنگ، برخوردهای جهانی و مشکلات داخلی، تهدیدها و فرصت‌ها به دست آورده و نسخه‌ای است که صاحب‌نظران و فعالان اقتصادی همه یک صدا بر فایده‌مند بودن آن تاکید دارند.

آل اسحاق ادامه داد: اقتصاد مقاومتی علاوه بر اینکه یک نسخه جدی با در نظر گرفتن تمام جنبه‌های تئوریک متناسب با اقتضانات اقتصاد ایران است، یک نسخه عملیاتی به شمار می‌رود که با در اختیار بودن

را پیاده‌سازی کرده و به عنوان یک وظیفه ملی، اعتقادی و دینی، اجرای آن را از حاشیه به متن بیاورند؛ پس باید متن همه سیاست‌ها به اجرای اقتصاد مقاومتی برگردد و بازتاب خود را در حوزه‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی نشان دهد.

آل اسحاق ادامه داد: اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در سال ۹۵ باید به عنوان یک هدف ملی، برای همه آحاد ملت، دست‌اندرکاران، سیاستگذاران، تصمیم‌گیران، تصمیم‌سازان و مجریان سرلوحه کار قرار گرفته و به عنوان یک شاخص، ملاک و چراغ راه باشد تا در همه حوزه‌ها عملیاتی شود. به عنوان مثال، اگر قرار است سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی یا داخلی داشته باشیم، همه باید بدانند که این سرمایه‌گذاری باید در چارچوب اقتصاد مقاومتی که یکی از بندهای آن، اقتصاد درون زای برون نگر است، صورت گیرد.

وی گفت: هر سرمایه‌گذار خارجی که در حوزه‌های خودرو، پتروشیمی و بخش‌های پیشران اقتصادی قرار است به سرمایه‌گذاری بپردازد باید بداند که توجه به منابع داخلی با نگاه بیرونی و تسخیر بازارهای صادراتی پیش شرط پذیرش سرمایه در ایران است و بر این اساس قراردادهایی هم که منعقد می‌شود باید صادرات حداقل ۳۰ درصدی محصولات تولیدی را مدنظر قرار دهد و شرکای خارجی نیز علاوه بر ورود تکنولوژی، فناوری و خط فاینانس باید قسمتی از بازارهای جهانی خود را نیز در اختیار ایران قرار دهند.

وزیر اسبق بازرگانی خاطرنشان کرد: واحدهای کوچک تولیدی نیز باید اهدافی همچون ایجاد خطوط تولید، واردات تکنولوژی و فناوری قسمتی از محصولات تولیدی خود را برای صادرات برنامه‌ریزی کرده و بر این اساس، نوع تولید، قیمت تولید و کیفیت را به نحوی تنظیم کرده تا کالاهای تولیدی قابلیت صادرات به بازارهای دنیا را داشته باشد و در آنجا بتواند رقابت کند. بنابراین همانطور که در اقتصاد مقاومتی توجه به صنایع کوچک و متوسط مورد تاکید قرار گرفته است، خود صنایع نیز باید شرایط لازم را رعایت کنند؛ این در شرایطی است که هم اکنون در شهرک‌های صنعتی، بیشترین آسیب مربوط به واحدهای صنعتی کوچک و متوسط است و بیشترین تعطیلی صنایع نیز مربوط به واحدهای مستقر در این شهرک‌ها است.

آل اسحاق گفت: در اقتصاد مقاومتی، توجه ویژه‌ای به واحدهای کوچک و متوسط شده و بنابراین معنای اولیه این توجه آن است که اگر قرار باشد اقدام عملی در راستای اجرایی کردن این سیاست‌ها صورت گیرد، در قراردادهای سرمایه‌گذاری خارجی که با کشورهای مختلف دنیا در حال انجام است، توجه به مشارکت خارجی‌ها در رونق این واحدهای صنعتی کوچک و متوسط در دستور کار قرار گیرد؛ البته باید صنایع بزرگ و پیشران را هم مورد توجه قرار داد، ولی توجه ویژه به واحدهای صنعتی کوچک ضروری است.

وی افزود: اگر در منابع بانکی هم قرار است خط و مشی برای پرداخت تسهیلات تعیین شود، واحدهای صنعتی کوچک و متوسط باید در اولویت قرار گیرند و نظام بانکی نیز، جهت حمایت از تولید را به این سمت هدایت کند که صنایع کوچک و متوسط که بخش عمده اشتغال کشور را در خود جای داده‌اند، مورد توجه ویژه قرار گیرند، چراکه ۵۰ درصد از سهم اشتغال کشور در صنعت، در این واحدها قرار گرفته است. رئیس سابق اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تهران با اشاره به ضرورت خودکفایی در کالاهای استراتژیکی همچون گندم گفت: در سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، خودکفایی در حوزه کالاهای استراتژیک مدنظر قرار گرفته است، بر این اساس باید جهت‌گیری کشور به سمتی باشد که

خودکفایی مدنظر سیاست‌های اقتصاد مقاومتی محقق شده و واردات نیز به گونه‌ای مدیریت شود که کشور تبدیل به دروازه‌ای برای ورود کالاهای خارجی که عطش بازار ایران را دارند، نشود. به خصوص اینکه بسیاری از کشورها به دنبال نفوذ در بازار ایران هستند و حتی با دامپینگ می‌خواهند رقبای ایرانی خود را از بازارهای جهانی به در کرده و بنابراین نباید کشور را دروازه ورود کالاهایی همچون پوشاک، خودرو و کیف و کفش قرار دهیم.

وی با تاکید بر ضرورت تعامل با بازارهای جهانی گفت: البته اجرای سیاست‌های مدیریت واردات به معنای عدم تعامل با دنیا نیست؛ چراکه هم اکنون کشور ناچار از تعامل با بازارهای جهانی است؛ اما اقتصاد مقاومتی الگوی این تعامل را مشخص کرده و تاکید می‌کند که واردات باید برای تولید و در جهت صادرات باشد، به این معنا که واردات کشور باید معطوف به ورود ماشین آلات، مواد اولیه مورد نیاز تولید، فناوری و تکنولوژی باشد تا با توجه به امکانات داخلی و کمک‌های فنی و بین‌المللی بتوان با تولید کالاهای مرغوب، بازارهای جهانی را نیز تسخیر کرد.

آل اسحاق با بیان اینکه بند بند اقتصاد مقاومتی حاصل تجربه است، تصریح کرد: اصلاح نظام بانکی نیز در سیاست‌های اقتصاد مقاومتی پیش بینی شده، ضمن اینکه در مورد روابط بین‌المللی و منطقه‌ای نیز اگرچه باید با دنیا تعامل داشته باشیم، اما باید رابطه برد-برد را در این تعامل دنبال کنیم و این طور نباشد که این روابط با دنیا عامل نفوذ بدخواهان کشور باشد، چراکه یک زمان آنها می‌خواستند با جنگ و تهدید و تحریم در ایران نفوذ کنند، و حال بخواهند با ابزار تجارت و تعاملات اقتصادی نفوذ نمایند؛ پس باید بتوانیم با دید منطقی، علمی و کار، ضمن تعامل با دنیا جلوی نفوذ را بگیریم. این در اقتصاد مقاومتی راهکار دارد تا به نحوی با دنیا تعامل کنیم که جلوی نفوذ و تهدید را هم بگیریم.

وی افزود: مجموعه ۲۴ بند اقتصاد مقاومتی، تک تک این موارد را به عنوان یک نسخه عملیاتی مدنظر قرار داده؛ ضمن اینکه جدای از این ۲۴ بند، ۱۷۷ بند نیز به عنوان اصول حاکم بر تدوین برنامه ششم نیز به مجلس و دولت ابلاغ شده است، بنابراین در برنامه ششم نیز باید این ۱۷۷ سکو در کنار ۲۴ بند سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، ریز به ریز از سوی دولت و مجلس به عنوان یک نسخه عملیاتی گنجانده شود؛ پس نباید طوری برنامه ششم توسعه را تدوین کرد که راس آن متکی بر اقتصاد مقاومتی باشد و در عمل، ارتباط بین منابع و تخصیص آن به درستی برقرار شود.

آل اسحاق گفت: علاوه بر ایجاد فضای لازم برای اجرایی کردن سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، داشتن مدیران معتقد و دارای توانایی حرفه‌ای و فنی و اعتقادی به اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی نیز لازم است؛ ضمن اینکه باید فضای عمومی کشور نیز با همدلی و هماهنگی، برای اجرای این سیاست‌ها مهیا شود. یک زمان است که رسیدن به اهداف اقتصاد مقاومتی یک آرزو، خواسته یا چشم‌انداز است که ممکن است بخشی از کار پیش رود، اما اکنون رسیدن به سیاست‌های اقتصاد مقاومتی یک امر کاملاً مهیا است و نیاز به هم جهت بودن بازیگران و عوامل تأثیرگذار دارد؛ حتی اگر این افراد کمی هم با هم مغایر باشند، توان و انرژی حتماً هدر خواهد رفت.

وی افزود: مجموعه بردارها برای اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی باید هم جهت باشد تا بتوان عملیاتی بودن سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری را شاهد بود. البته باید اجرایی نشدن این سیاست‌ها به عنوان

سیاستها شد، مورد تشویق قرار گیرد. اگر این عزم را داشته باشیم، حتما کار به بهترین شکل پیش خواهد رفت.

وی معتقد است خوشبختانه پایه و اساس اجرایی شدن سیاستهای اقتصاد مقاومتی در کشور وجود دارد. ضمن اینکه ادعا بر این است که همه شرایط اعم از ژئوپلیتیکی، نیروی انسانی و حسن روابط بین المللی نیز در ایران وجود دارد و بنابراین ظرفیتهای ایران نسبت به کشورهایی که پیشرفت کرده‌اند، کمتر نیست. پس نسخه و آورده اقتصاد مقاومتی باید در راستای بالفعل کردن این ظرفیتها وارد عمل شده و مدیران نیز راهکارهایی را در پیش گیرند که این سیاستها محقق شود، چراکه مدیران توانمند در کنار نیروی انسانی جوان و تحصیلکرده، قفل اقتصاد ایران را می‌تواند مبتنی بر سیاستهای اقتصاد مقاومتی بگشاید.

آل اسحاقی گفت: باید فضایی فراهم شود که از تمام سرمایه‌های اجتماعی در جهت اجرایی شدن سیاستهای اقتصاد مقاومتی بهره‌برداری کرد، ضمن اینکه همه آیین‌نامه‌ها و سیاستها باید در این جهت، همسو شوند. در نهایت در سایه همدلی و اتحاد می‌توان معضلات اقتصاد ایران را حل کرد. البته نکته روحیه هم مهم است، به این معنا که باید روحیه و اراده لازم برای این کار فراهم باشد؛ یعنی اگر مدیران و دست‌اندرکاران، روحیه منفعل و واداده و مایوسی داشته باشند، فرصتها از دست خواهد رفت. در این میان سهم روحیه با نشاط و امیدوار مهم است که با تکیه بر اعتقادات الهی، کار به بهترین شکل پیش رود.

وی اظهار داشت: فرق ما با مدیران لائیک این است که ما وصل به یک منبع انرژی و روحیه قوی معنوی هستیم که در دوران‌های مختلف همچون جنگ، علیرغم نداشتن امکانات دشمن، روحیه انقلابی و الهی، توانست کشور را نجات دهد، هم اکنون نیز باید با تکیه بر چنین روحیه‌ای، سیاستهای اقتصاد مقاومتی را پیاده‌سازی کرد. همانطور که بسیاری از صاحب‌نظران، سهم روحیه را در موفقیت، بالغ بر ۵۰ درصد می‌دانند؛ در حالیکه اگر قرار باشد مایوس بوده و روحیه با نشاط نداشته باشیم، حتما و حتما اجرای سیاستها دشوار خواهد بود.

عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تهران ابراز امیدواری کرد با توجه به شرایط عمومی کشور در داخل و خارج، عزم ملی و توجه همگان به مسائل اقتصادی و نیازهای واقعی کشور، راه اقتصاد مقاومتی، کشور را به سرمنزل مقصود برساند، چراکه هم اکنون راهی جز توجه به مسائل اقتصادی و حل چالش‌های آن وجود ندارد. پس همه با هر سلیقه و اعتقادی باید دست به دست هم دهند و اگر به ایران، انقلاب و آتیه فرزندان خود اعتقاد دارند، به این نکته توجه کنند که هیچ راهی جز اینکه در اقتصاد موفق شویم، وجود ندارد، بنابراین همه با هر زاویه فکری باید برای رسیدن به اهداف اقتصادی تلاش کرده و با توکل به خدا، سال جدید را با نشاط، برای حل معضلات اقتصادی تلاش کنند.

وی اظهار داشت: همانطور که رئیس‌جمهور وعده کرده‌اند، سال ۹۵ کشور باید به رشد ۵ درصدی اقتصادی برسد و مشکلات معیشتی مردم و بیکاری حل شود، ضمن اینکه سازمان‌های بین‌المللی نیز این موضوع را تأیید کرده‌اند و بانک جهانی در گزارش اخیر خود، رشد اقتصادی ایران در سال جاری را ۵ درصد اعلام کرده است، پس شواهد و قرائن نشانگر این است که سال ۹۵، تحولات اقتصادی برای ایران رقم خواهد خورد، البته پیش شرطش، اجرایی شدن سیاستهای اقتصاد مقاومتی است و در این میان باید به همه چیز با دیدگاه مثبت نگاه کرده و امیدوار باشیم تا بهترین‌ها برای ایران رقم خورد.

یک خط قرمز برای بخش‌های مختلف نظام مطرح شود به این معنا که هیچ حرف، مصوبه و حرکتی نباید بازدارنده اجرای این سیاستها باشد و برخورد سیاسی، تئوریک و حتی نظری هم نباید مغایر با آن صورت گیرد. یعنی دولت و مجلس و قوه قضاییه باید هم پیمان شوند که اجرای این سیاستها را به بهترین شکل و در یک گام مشترک صورت دهند.

عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تهران خاطرنشان کرد: در کنار این، بخش خصوصی، سرمایه‌گذاران و نظام بانکی، قوانین و مقررات، استانداردها، روابط بین‌المللی و سیاست خارجی کشور نیز نباید مغایر با اجرای این اهداف گام بردارند و سیاستهای اقتصاد مقاومتی باید نخ تسبیح همه آنها باشد. ضمن اینکه در حوزه سیاست خارجی نیز مذاکرات باید به نحوی صورت گیرد که تمامی توافقات در مسیر سیاستهای اقتصاد مقاومتی باشد. یعنی همه باید بدانند که وظیفه اصلی آنها، همسویی با سیاستهای اقتصاد مقاومتی است.

وی گفت: قوه قضاییه نیز باید بداند که یک قسمت از ایجاد امنیت در فضای کشور به چگونگی توسعه اقتصادی کشور بر می‌گردد و بنابراین امنیت اقتصادی کشور نیز متکی به چگونگی اجرای سیاستهای اقتصاد مقاومتی است و بر همین اساس، شاخص، زشت و زیبا و باید و نیاید‌های قوه قضاییه نیز باید در جهت اجرایی کردن این سیاستها باشد و در نهایت، همه بدانند که سیاستهای اقتصاد مقاومتی، خط مشی کل کشور است و با این خط مشی در دو جهت سلبی و اثباتی باید برخورد شود، یعنی هیچ بازدارنده‌ای برای پیاده شدن این شعار نباید وجود داشته باشد و هیچ نکته منفی، ضد منافع ملی نباید اجرای این سیاستها را کند کند.

به گفته آل اسحاقی، هر اثباتی هم باید باعث رشد و توسعه به عنوان منافع ملی باشد و برای اینکه کار به این گونه پیش رود، پیشنهاد من این است که به دلیل اینکه ریل‌گذاری با مجلس بوده و محوریت اجرا هم با دولت است، کمیته ویژه مشترکی میان دولت و مجلس و فعالان اقتصادی و قوه قضاییه تشکیل شده و به صورت هماهنگ کار را پیش برند، البته هم اکنون ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی به ریاست معاون اول رئیس‌جمهور در دولت تشکیل شده است، ولی اجرای این سیاستها تنها به عهده دولت نیست و تمام بخش‌ها در آن سهم دارند، بنابراین ایجاد یک کمیته مشترک ضروری است.

وی افزود: اگر بتوانیم این نهاد و ساختار را تشکیل دهیم، در عمل به اجرای سیاستهای اقتصاد مقاومتی سرعت داده ایم؛ ضمن اینکه اجرای این سیاستها اکنون مساله ملی کشور است. بنابراین باید در کنار آن، شورای عالی امنیت ملی نیز همچون سایر کشورها، عدول از اجرای سیاستهای اقتصاد مقاومتی را به عنوان خط قرمز اعلام کند و با هر کسی که در این رابطه تخطی می‌کند، به شدت برخورد کند. همانطور که در کشورهای اروپایی و امریکا نیز چنین نهادهایی وجود دارند که خطوط قرمزی را برای منافع ملی و اقدامات کشوری خود اعلام کرده و همه احزاب اعم از جمهوری خواهان و دموکرات‌ها، علیرغم تمام اختلاف سلیقه، ملزم به رعایت آن هستند.

وزیر اسبق بازرگانی گفت: چنانچه شورای عالی امنیت ملی، مصوبه‌ای داشته باشد که به صورت سلبی و ایجابی، خطوط قرمزی را تعیین کرده و همه را مکلف به رعایت آن در راستای اجرای سیاستهای اقتصاد مقاومتی کند، حتما کار به نحو بهتری پیش خواهد رفت. یعنی هر عامل بازدارنده‌ای، ضد منافع ملی عمل کرده و باید با آن برخورد شود. ضمن اینکه هر طرح یا اقدامی که منجر به سرعت بخشی به اجرای این

کوش واقع در دشت دهلران مربوط می‌شود. در «کوخت یزد» و در «قلعه زری» در شمال دشت لوت و «چهل کوره» در سیستان شواهدی از بهره برداری معادن در دوران ساسانی مشاهده می‌شود. گلوله‌های متعدد آهنی از جنس هماتیت طبیعی از هزاره پنجم پیش از میلاد در تپه «سیلک» کاشان کشف شده‌اند. ذوب آهن در ایران در اواخر هزاره دوم پیش از میلاد آغاز شده است. در هزاره سوم پیش از میلاد، کرمان یکی از منابع مهم طلای تمدن سومر بوده است. معادن سرب از هزاره چهارم قبل از میلاد تا هزاره اول بعد از میلاد همواره مورد توجه ایرانیان بوده است و ...

اولین بیمارستان دانشگاه و رصدخانه در ایران

ایرانیان نقش بسزایی در اختراع خط داشتند و این میراث تمدن ساز بشری مرهون تلاشهای نیاکان ماست. اولین بیمارستان و دانشگاه جهان یعنی جندی شاپور توسط ایرانیان ابداع شد. اولین و بزرگترین رصدخانه جهان در مراغه توسط خواجه نصیرالدین طوسی در قرن هفتم هجری ساخته شد.

ابر شهر تجاری نیشابور

موقعیت جغرافیایی ایران در هارتلند جهان و یا به تعبیری قلب زمین قرار دارد و درست در شاه راه ارتباطی سه قاره مهم آسیا، آفریقا و اروپا محسوب می‌شود. نیشابور بر سر راه جاده ابریشم با حدود ۴ میلیون جمعیت یکی از مهمترین مراکز تجاری و صنعتی ایران بوده است. در اواسط جنگ‌های صلیبی نیز مغول‌ها به ایران حمله کردند و نیشابور آن زمان یک میلیون نفر جمعیت داشت و

اقتصاد مقاومتی؛ رنسانسی در اقتصاد ایران و جهان اسلام

ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی توسط رهبر معظم انقلاب حضرت آیت‌الله امام خامنه‌ای (مدظله العالی) و استقبال سران سه‌قوه نوید بخش فصل نوینی از روند پیشرفت و حرکت رو به جلو ملت ایران است که می‌تواند ضمن الگوسازی به نوزایی اقتصادی در کشورهای حوزه غرب آسیا، شمال آفریقا و سایر ممالک مسلمان منجر گردد. ایران اگر چه به لحاظ وسعت سرزمینی یک درصد مساحت کل جهان را پوشش می‌دهد و یک درصد جمعیت جهان در آن ساکن هستند اما در عین حال ۹ درصد کل ذخایر نفت جهان، ۱۶ درصد کل ذخایر گاز جهان، ۳ درصد منابع معدنی جهان (۶ درصد منابع مس، ۳٫۵ درصد منابع سرب و روی، ۱۰٫۵ درصد منابع زغال سنگ و ۲ درصد منابع سنگ آهن جهان و...) را در خود جای داده است. نیاکان ما بخش اندکی از این ظرفیت عظیم و کم‌نظیر را به قدر بضاعت علمی خود در قرون گذشته در راستای این حدیث شریف پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله وسلم) که «اگر علم آویخته به ستاره ثریا باشد مردانی از فارس- ایران- آن را به دست می‌آورند» به ثروت تبدیل کرده‌اند.

ایران مهد معادن و منابع طبیعی

بنابر شواهد باستان شناسی مهد استخراج فلزات توسط بشر، فلات ایران و آناتولی بوده است. نخستین اکتشافات مربوط به استفاده از فلزات توسط ایرانیان به حدود ۶۵۰۰ سال قبل از میلاد در علی

اولین شهرک صنعتی دانش بنیان

خواجه رشیدالدین فضل‌الله در قرون هفتم و هشتم هجری اولین شهرک صنعتی دانش بنیان را در ایران بنا نهاد. مکتوب خواجه به فرزندش سعدالدین حاکم قنصرین که حاکی از اختتام ربع رشیدی است با ۲۴ کاروانسرا و ۱۵۰۰ دکان و سی هزار خانه، باغات، حمامات، انبارها، آسیاها، دکاکین کاغذ سازی، ضرابخانه باکارگران و صنعتگران که از هر شهر و مملکت در آنجا جمع کرده، با قراء قرآن و مؤذنین و حکما و دانشمندان که در کوچه علماء به آنها منزل داده شده بود، باشش یا هفت هزار نفر طلبه علم و پنجاه نفر طبیب هندی و چینی و مصری و شامی که هر یک از اینها ملزم هستند ده شاگرد تربیت نمایند با مریضخانه (دارالشفاء) با کحالها و جراحها و شکسته بندها که هر یک از ایشان پنج نفر شاگرد از نوکران خواجه دارند و به آنها تعلیم می‌دهند، و شرح حقوقی که نقدا و جنسا به تمام آنها داده می‌شود که البته برخی از این موقوفات در گستره‌ی سرزمین‌های اسلامی پخش شده بودند.

غفلت از ۶۵ درصد اراضی زراعی کشور

۹۰ میلیون هکتار از اراضی کشور ما اراضی مرتعی، ۱۲/۴ میلیون هکتار اراضی جنگلی، ۵۱ میلیون هکتار مستعد برای زراعت و باغبانی و ۱۱/۴ میلیون هکتار سایر اراضی است. در حال حاضر فقط از ۳۵ درصد پتانسیل اراضی کشور استفاده می‌کنیم.

ظرفیت انرژی‌های پاک در کشور

به لحاظ انرژی‌های پاک در داخل کشورمان ظرفیت‌های عظیمی از انرژی خورشیدی، بادی، آبی و... وجود دارد. فقط به عنوان نمونه در حد فاصل شهرهای خواف و سمنان یک دالان بادی وجود دارد که می‌توان با نصب توربین‌های بادی چیزی بالغ بر ۵۰ هزار مگاوات برق تولید کرد.

ایران رتبه دهم جاذبه‌های تاریخی و رتبه پنجم جاذبه‌های طبیعی

صنعت گردشگری در ایران از ظرفیت‌های بسیار بالایی برای رشد و توسعه برخوردار است. بر اساس گزارش سازمان جهانی گردشگری، ایران رتبه دهم جاذبه‌های باستانی و تاریخی و رتبه پنجم جاذبه‌های طبیعی را در جهان دارا است و یکی از امن‌ترین کشورهای منطقه و جهان از لحاظ امنیت برای گردشگران خارجی است. با این حال درآمدهای حاصل از ظرفیت‌های توریسم در ایران بسیار اندک و ناچیز است.

اقتصاد مقاومتی اقتصاد ریاضتی نیست اقتصاد مقاومتی که مقام معظم رهبری سیاست‌های کلی آن را ابلاغ فرمودند: یعنی تکیه بر این ظرفیت و منابع درونی کشور و ملت ایران که موارد فوق تنها شمای کوچکی از آن محسوب می‌شود. اقتصاد مقاومتی به معنای انزوای سیاسی و یا اقتصاد ریاضتی نیست بلکه این اقتصاد نقطه عطفی در شکوفایی ظرفیت

های داخلی با تکیه بر ساخت درونی قدرت است. اراده ملی و توافق نخبگی در اقتصاد مقاومتی

یکی از مهمترین الزامات اقتصاد مقاومتی عزم ملی و بسیج همگانی است. تنها و فقط یک اراده ملی و توافق نخبگی می‌تواند زمینه‌های باروری ظرفیت‌های درونی کشور را فراهم کند. اگر بخشی از نخبگان ما به جای توجه به این همه ظرفیت درونی شیفته زرق و برق‌های توخالی بیرون از کشور شوند و این شیفتگی به نوعی خودباختگی منجر شود نمی‌توان به تحقق اهداف روشن اقتصاد مقاومتی امیدوار بود. فضیل بن عیاض گوید: از امام صادق در مورد معامله با خلفای عباسی سوال کردم. حضرت جواب دادند: ای فضیل! [با اینان معامله نکن زیرا] به خدا قسم، ضرر اینان از کفار بیشتر است. در جای دیگری می‌فرمایند:

«لَوْ لَأَنَّ بَنِي أُمِّيَّةٍ وَجَدُوا مَن يَكْتَبُ لَهُمْ، وَ يَجْبِي لَهُمْ الْفِيءَ، وَ يَقَاتِلَ عَنْهُمْ، وَ يَشْهَدُ جَمَاعَتَهُمْ، لَمَا سَلَبُونَا حَقَّنَا، وَ لَوْ تَرَكَهُمْ النَّيَّاسُ وَ مَا فِي أَيْدِيهِمْ، مَا وَجَدُوا شَيْئًا إِلَّا مَا وَقَعَ فِي أَيْدِيهِمْ»

اگر کسانی پیدا نمی‌شدند که برای بنی امیه بنویسند و مالیات جمع کنند و برایشان بجنگند و در اجتماعات آنان حاضر شوند، هرگز نمی‌توانستند حق ما را بگیرند. اگر مردم آنان را با اموال و دارایی‌هایشان رها می‌کردند، چیزی جز آنچه در دستانشان بود به دست نمی‌آوردند. یعنی نگاه صرف به بیرون و تکیه بر منابع دشمنان که در نهایت منجر به تقویت آنها می‌شود در شریعت اسلامی هم به لحاظ اقتصادی و هم به لحاظ سیاسی مردود است.

بخش خصوصی خط مقدم اقتصاد مقاومتی

از سویی یکی دیگر از الزامات اقتصاد مقاومتی اعتماد به بخش خصوصی بر اساس سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی باید باشد. این مردم هستند که می‌توانند برنامه‌ها و اهداف اقتصاد مقاومتی را محقق کنند و دولت تنها باید در مقام نظارت و تنظیم‌کنندگی قرار بگیرد. امروز با احیای سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور انتظار این است که قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه کشور با در نظر گرفتن الزامات توانمندسازی سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و همچنین سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی تدوین و تنظیم شود. مجلس شورای اسلامی نیز بایستی همسو و همدل با دولت با پایش قوانین و اصلاح مواد و تبصره‌های قانونی که مانع از تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی می‌شوند نرم افزارهای قانونی و پشتوانه اجرایی این سیاست‌های کلی را فراهم کند. اجرای صحیح و بی‌وقفه اقتصاد مقاومتی در عین الگوسازی در منطقه قادر است جهان اسلام را نیز به حرکت درآورد. چرا که این الگو از اقتصاد در واقع یک شعبه از اقتصاد اسلامی است و ساخت درونی حکومت اسلامی را مستحکم می‌نماید.

ان‌شاءالله ابلاغ این سیاست‌های کلی و حیاتی با ایجاد یک اراده نخبگی و عزم ملی در داخل کشور و با همگرایی قوای سه‌گانه به نقطه عطفی در اقتصاد ایران و به تبع آن اقتصاد جهان اسلام تبدیل شود.

در بلند مدت و کوتاه مدت

- کاهش وابستگی به نفت
- اقتصاد دانش بنیان و مقاوم بودن اقتصاد
- تکیه بر مردم و حمایت از تولید ملی

چالشهای پیش رو

سطحی نگریستن به مسئله و سهل انگاری در عمل

انتخاب راههای آسان ولی مهلک و عدم باور به تحمل و مقاومت مردم

دست برداشتن از اصول و مبانی اعتقادی نظام و تردید در تواناییهای درونی کشور

ظرفیتهای کشور:

بازار داخلی

وجود زیرساختهای اساسی

تجربههای مدیریتی متراکم

سرمایه انسانی

جایگاه اقتصادی کشور

موقعیت ممتاز جغرافیایی

همسایگی با پانزده کشور و داشتن یک بازار نزدیک

اقتصاد مقاومتی

اجرای اقتصاد مقاومتی در شرایط کنونی کشور قطعاً امکان پذیر است

شرط اصلی تحقق اینها هم همین همدلی و همزبانی و همین انسجامی است که رئیس جمهور محترم بیان کردند؛ باید دولت را کمک کرد، باید مسئولین را کمک کرد، [چون] اینها وسط میدانند. از تعارضهای زائد و حاشیه سازیهای زائد باید پرهیز بشود؛ حاشیه سازی از هرطرفی غیر مقبول و نامطلوب است. همه کمک کنند و این حرکت عظیم ان شاء الله به نتیجه برسد. این عرض ما در زمینه مسائل اقتصاد. اعتقاد بنده این است که ما میتوانیم در زمینهی اقتصاد کارهای بزرگی را انجام بدهیم و امیدوار باشیم که ان شاء الله از این گذرگاه دشوار عبور خواهیم کرد.

مردمی را به نفع خود صادره می کنند. غافل از اینکه اقتصاد مردمی به مفهوم اقتصاد شخصی نیست. کسانی که چشم طمع آنها را فقط مرگ می تواند پر کند و اشتباهی آنها به جمع آوری مال از هر طریق ممکن را هیچ طعمه ای سیر نمی کند، نباید در میدان اقتصاد مقاومتی و مردمی محور قرار گیرند. زیرا اولاً این افراد به هیچ وجه با اقتصاد مردمی موافق نیستند و سینه چاک اقتصاد خصولتی (خلطی غیر شفاف از خصوصی-دولتی) هستند. چون در اقتصاد دولتی است که آنها فرصت رانت خوری پیدا کرده و می کنند و جیب خود را پر می کنند و الا در اقتصاد مقاومتی و مردمی جایگاهی برای رانت خوری آنها وجود ندارد. **اقتصاد مردمی به معنای شخصی سازی اقتصاد نیست. باید توجه ویژه داشت که عده ای به نام مردم می خواهند اقتصاد را به کام خود بریزند بعد پز اقتصاد مردمی بدهند. در واقع اقتصاد شخصی نه تنها دست کمی از اقتصاد دولتی ندارد بلکه مصیبت بارتر از آن است و به مردم رحم نخواهد کرد.** متأسفانه در جریان تحول در امر اقتصاد کشور، شاهد بودیم که اقتصاد دولتی به سمت اقتصاد خصوصی رفت و آنچه نباید اتفاق می افتاد، اتفاق افتاد. امروزه هم باید توجه کرد که اقتصاد را با شعار زیبایی خصوصی سازی به سمت شخصی سازی نبرند. خصوصاً که عده ای در بدنه دولت و حاشیه دولت حضور دارند که صاحب سرمایه های کلان و شگفت آوری شده اند.

۲. تفاوت ویژه و برجسته اقتصاد مردمی با اقتصاد خصوصی و شخصی در بحث عدالت و جایگاه آن است. در اقتصاد مردمی مقولاتی نظیر رانت خوری و ویژه خوری جایگاه ندارد. در اقتصاد خصوصی هر کس به فکر خویش است. ولی در اقتصاد مقاومتی مردمی، هر کس به فکر مردم و منافع ملی است. اقتصادی که بنیانش بر اشخاص باشد به سمت اشرافگری می شود و روحیه اشرافی حاکم می گردد. در صورتیکه در اقتصاد مردمی هر نوع اشرافیگری ممنوع و محکوم است و با هر نوع روحیه طاغوتی و طاغوت طلبی مبارزه می شود. در اقتصاد خصوصی و شخصی دلالت و رابطه گرها میدان داری می کنند. در صورتیکه در اقتصاد مردمی تولید کنندگان اصلی محور قرار می گیرند. اصولاً اقتصاد مردم نهاد عملاً تولید محور است. اشتغال زائی از برنامه های اصلی این اقتصاد است. در نتیجه فاصله طبقاتی در اقتصاد مردمی کاهش می یابد و به سمت عدالت حرکتی جهشی صورت می گیرد.

۳. اقتصاد مردمی به جولان اقتصاد تک قطبی پایان می دهد. منابع درآمدی از تک محصولی و خام فروشی خارج می گردند. درب نفت و گاز و معدن به روی مردم باز می

اقتصاد مقاومتی، مردمی است یا خصوصی؟

رهبر معظم انقلاب اسلامی فرمودند: این اقتصادی که به عنوان اقتصاد مقاومتی مطرح می شود، مردم بنیاد است یعنی بر محور دولت نیست و اقتصاد دولتی نیست، اقتصاد مردمی است.

دکتر محمد سلیمانی، نماینده مجلس شورای اسلامی

مردمی شدن اقتصاد ضرورت اجتناب ناپذیر اقتصاد بیمار ایران است. ویژگی ها و شاخص های اقتصادی که مردمی باشد را باید مرور کرد و با اراده به سمت آن حرکت کرد. نباید گذاشت عده ای با انحراف در تعریف و مفاهیم از مردمی شدن اقتصاد ممانعت بعمل آورند. اقتصاد مردمی با اقتصاد خصوصی کاملاً متفاوت است. اجازه می خواهم چند ویژگی را بیان کنم:

۱. وقتی صحبت از اقتصاد مردمی می شود ملاحظه می کنیم که عده ای که در طول سالیان متمادی خودشان را چاق و چله کرده اند و با استفاده از روزه های موجود در اقتصاد ایران، رانت ها و رابطه ها، دلارهای نفتی و غیره بار خود را بسته اند، با نوعی زرنگی خاص خود را جای مردم جا می زنند و مفهوم اقتصاد مقاومتی و

شود. جوانان و دانشمندان از هر طبقه هر قشری فرصت تبدیل مواد خام نفتی و معدنی به مواد با ارزش افزوده زیاد را پیدا می کنند. تولید فراورده های با ارزش افزوده نفت از انحصار شرکت ملی نفت و گاز از انحصار شرکت ملی گاز خارج می گردد. دانشمندان جایگاه ویژه در نفت و گاز و معدن پیدا می کنند و فرصت به آنها داده می شود و آنها صاحب اولویت می گردند. عمده دانشجویان کشور برای تبدیل نفت و گاز و معدن خام به فراورده بسیج و تشویق می شوند و صنایع پائین دستی این حوزه ها را که سرشار از اشتغال زائی است طراحی و بر پا می کنند. در صورتیکه اقتصاد خصوصی و شخصی چنگ بر منابع نفت و گاز و پتروشیمی و معدن می اندازد و انحصار به نفع خود ایجاد می کند و به خام فروشی مستقیم یا به نیابت از دولت ادامه می دهد. در اقتصاد خصوصی در نهایت و عملاً انفعال به انحصار اشخاص خاص در می آید و مردم نه تنها دخالت داده نمی شوند بلکه از بسیار مزایا و درآمدهای آن محروم می گردند و فارغ التحصیلان دانشگاهی حسرت می کشند و در نهایت کار چاق کن خصوصی ها می گردند و استعدادهای مثل گذشته هدر می روند.

۴. در اقتصاد مردمی تولید رونق می گیرد و تولید «مردم محور» می شود و ابتکارات و خلاقیت های عمومی، فرصت می یابند تا در اقتصاد اثر گذار باشند. همانطور که مردم اثرگذاری خود را در صحنه سیاسی کشور ملموس می بینند و تجربه می کنند، در اقتصاد مردمی نیز مردم اثر گذاری خود را لمس و به صورت عینی تجربه می کنند.

در اقتصاد مردمی تولید متنوع و با ثبات می گردد و رقابت ها شکل طبیعی و منطقی به خود می گیرد. رقابت با خارجها مدیریت شده با نظارت مردمی عمل می شود تا تولید داخل آسیب نبیند. **در صورتیکه در اقتصاد خصوصی یا شخصی، تولید داخل محدود و محصور می گردد و از تنوع خارج می گردد و کلیه امور تولید و منافع ملی بدست اشخاص سپرده می شود و مصیبتی بالاتر از اقتصاد دولتی به بار آورده می شود.** در اقتصاد خصوصی، اشخاص محور قرار می گیرند و با تباری در تعدیل موقت قیمتها، ریشه تولید داخل را می زنند. در اقتصاد خصوصی نه تنها تولید از استحکام و قوام برخوردار نیست بلکه گاهاً موجب تهدیدات هم می گردد. چون تولید با ریشه نیست و با بادی به لرزه در می آید. ولی در اقتصاد مردمی که «مردم بنیاد» است، تولید دارای قوام، استمرار و استحکام می شود.

۵. در اقتصاد خصوصی عملاً دولت تحت تأثیر و فشار صاحبان اقتصاد خصوصی قرار می گیرد و سایه آنها بر دولت فرا گیر می شود و امکان هر نوع دخالتی

در دولت حتی دولت مردمی فراهم می گردد. حتی قانون گذاری تحت الشعاع خصوصی ها قرار می گیرد و روند قانون گذاری با مشکل جدی روبرو می شود. در صورتیکه در اقتصاد مردمی همراهی با دولت و هماهنگی با مجلس و همکاری با قوه قضائیه بالا می رود و دولت نقش سیاست گذاری و نظارتی قابل قبول پیدا می کند و مجلس بدون لابی گری دولتی و خصوص ها نسبت به تدوین قوانین جامع و مانع عمل می کند و نسبت به پویا کردن اقتصاد و نظارت دقیق بر آن عمل می کند.

۶. نقش دولت در اقتصاد مردمی نقش بی طرفانه، غیر جانب دارانه و نقش حاکمیتی می گردد. دولت چابک و پر تحرک می گردد و همه تصدی گری ها از دولت بیرون می رود و به دست مردم سپرده می شود. در حالیکه اگر اقتصاد خصوصی گردد، دولت نقش جانب دارانه پیدا می کند و در این صحنه عمدتاً تحت نفوذ لابی خصوصی ها به سمت آنها غش می کند و مردم تنها می مانند. بعد نظارتی و حاکمیتی لقی و ضعیف می گردد و جولان ده اقتصاد همان خصوصی ها ولی با حمایت دولت می شوند.

لذا بر همه فرض است که توجه ویژه مبذول دارند تا اشخاص خصوصی فربه عنان مدیریت اقتصاد مقاومتی را در دست نگیرند و صحنه گردان این میدان نشوند و الا این جماعت با نام اقتصاد مقاومتی، اقتصاد را شخصی سازی خواهند کرد.

با توجه به اینکه مقام معظم رهبری تأکید ویژه‌ای به اقتصاد مقاومتی داشتند، اقتصاد مقاومتی ارکانی دارد که در درجه نخست تولید اشتغالزا است چراکه تحقق اقتصاد مقاومتی ایران را به الگویی در جهان اسلام تبدیل می‌کند. تولید اشتغالزا یعنی تولیدی که با آن بتوان جوان‌های بیکار را جذب کرد و دومین رکن اقتصاد مقاومتی این است هدف برون‌نگر داشته باشیم، یعنی تولید و اقتصاد مقاومتی، صادرات محور باشد.

نقش اقتصاد مقاومتی در توسعه و پیشرفت کشور و عبور از مشکلات پیش‌رو را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

دشمنان با تلاش در پی ضربه زدن به نظام مقدس جمهوری اسلامی و به‌زانو درآوردن ملت سرافراز ایران اسلامی هستند و مصون داشتن کشور از توطئه‌های دشمنان، حفظ استقلال و توسعه کشور در همه زمینه‌ها و رفع مشکلات از اهداف اقتصاد مقاومتی است.

اقتصاد مقاومتی به معنای آن است که تولید هم باید درون‌نگر باشد و هم برون‌نگر، هم داخل و هم خارج را پوشش بدهد و امید است که بتوانیم به اقتصاد مقاومتی که لازمه پیشرفت مملکت از نظر کشاورزی، صنعت و سایر صنایع دستی است برسیم و ما باید توجه ویژه‌ای به این مسائل داشته باشیم.

وظایف بخش‌های مختلف در تحقق اقتصاد مقاومتی را چگونه تبیین می‌کنید؟

اگر دولت بتواند کشاورزی و صنعت را توسعه دهد، به نوعی می‌تواند اقتصاد مقاومتی را در کشور عملیاتی کند چرا که امام خمینی (ره) تأکید بسیاری بر کشاورزی داشتند و می‌فرمودند، کشور ما زمینه ۲۰۰ میلیون جمعیت را دارد که می‌تواند آنها را با درآمد داخلی خود اداره کند و منظور از این درآمد داخلی همان کشاورزی و صنعت بود.

با توجه به تأکیدات امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری، دولتمردان ما بایستی برای مسئله کشاورزی و صنعت تدابیری ویژه‌ای داشته باشند و با تقویت کشاورزی، ایران اسلامی را توسعه دهند و به گفته بزرگان کشور جامه عمل بپوشانند. با توجه به نقش تعیین‌کننده اقتصاد در جنبه‌های مختلف توسعه کشور، باید همه اقشار مختلف جامعه به‌خصوص مسئولان و برنامه‌ریزان کشور نسبت به این مهم بیشتر احساس وظیفه کنند. بنابراین، مسئولان اجرایی باید مسئولیت پذیرفته و تکلیف‌مداران منویات مقام معظم رهبری را نصب‌العین قرار دهند و در راستای تحقق سیاست‌های کلان ابلاغی همه تلاش و همت خود را به‌کار گیرند.

مهمترین برنامه برای تحقق اقتصاد مقاومتی از نظر شما چیست؟

اتکا و پشتوانه ما در درجه نخست باید به سرمایه‌گذاری داخل کشور باشد، هدف ما در سال ۹۵ باید این باشد که بتوانیم اقتصاد مقاومتی را عملیاتی کنیم که به این منظور همه ارکان و ارگان‌های داخلی باید تلاش خود را در یاری رساندن به مسئولان انجام دهند.

اقتصاد مقاومتی؛ راهبرد اساسی و مهم برای مقابله با فقر و بیکاری

اقتصاد مقاومتی تنها با صرفه‌جویی در مصرف و دوری از تجمل‌گرایی، افزایش صادرات کالاهای تولیدی، استفاده از کالای ایرانی و موارد دیگر محقق می‌شود، به طوری که در اقتصاد مقاومتی مردم باید از خرید کالاهای قاچاق و وارداتی دوری کنند و برای ایجاد اشتغال و افزایش ثروت ملی به سوی خرید کالاهای ایرانی روی آورند.

از سویی، دولت باید صنعتگران را موظف به تحقیق و توسعه و استفاده از دانش و نوآوری کند، همچنین دولت باید بازار را برای افزایش فروش صنعت داخلی در بازارهای داخلی و خارجی فراهم کند که البته اگر دانشگاه‌های ما با صنعت همراه باشند و صنعت به استفاده از نخبگان دانشگاه روی آورد، در آن زمان کیفیت کالای ایرانی افزایش یافته و بومی‌سازی همه صنایع و جلوگیری از صنعت مونتاژ صورت می‌گیرد.

با نامگذاری سال ۱۳۹۵ به نام سال «اقتصاد مقاومتی؛ اقدام و عمل» از سوی مقام معظم رهبری و ضرورت تلاش بخش‌های مختلف کشور برای تحقق این شعار، باید با دعوت از مسئولان و صاحب‌نظران راه‌های تحقق اقتصاد مقاومتی را مورد بررسی قرار داد.

در ادامه متن گفت‌وگو با آیت‌الله احمد محسنی گرکانی، نماینده مردم استان مرکزی در مجلس خبرگان رهبری درباره شعار سال و راه‌های تحقق اقتصاد مقاومتی می‌آید.

فکر می‌کنید ضرورت توجه به اقتصاد مقاومتی و تأکید مقام معظم رهبری بر این موضوع چیست؟

پیام نوروزی مقام معظم رهبری و نام‌گذاری سال ۹۵ به‌عنوان «اقتصاد مقاومتی؛ اقدام و عمل» و فرمایشات رهبر معظم انقلاب در حرم مطهر حضرت علی‌بن موسی الرضا علیه السلام نشانگر این است که لازمه داشتن کشوری توسعه‌یافته و حرکت به سمت جلو در همه زمینه‌ها و غلبه بر مشکلات و آسیب‌پذیری کمتر در تحولات جهانی و اقدامات خصمانه دشمنان، توجه جدی و عملی به اقتصاد مقاومتی است.

اقتصاد مقاومتی

۱ عدم کاهش درآمدها بلکه افزایش درآمدها: «هدفمند کردن یارانه‌ها هم در جهت شکل دادن به اقتصاد ملی است؛ که این‌ها می‌تواند هم رونق ایجاد کند - در تولید در اقتصاد - هم موجب رفاه می‌شود.»

۳ عدم کاهش خدمات عمومی، بلکه افزایش خدمات عمومی مانند طرح پزشک خانواده و بیمه سلامت

۵ «از تولید داخلی استفاده کنیم؛ این را همه دستگاه‌های دولتی توجه داشته باشند - دستگاه‌های حکمیتی، مربوط به قوای سه گانه - سعی کنند هیچ تولید غیر ایرانی را مصرف نکنند... خود مردم راه مصرف کالاهای خارجی را ببندند.»

۲ عدم افزایش مالیات؛ بلکه کاهش مالیات برای برخی از یگان‌های تولیدی

۴ «مسئله مدیریت مصرف، یکی از ارکان اقتصاد مقاومتی است؛ یعنی مصرف متعادل و پرهیز از اسراف و تبذیر»

۶ عدم حذف فرصت‌های شغلی بلکه افزایش آن: «دلیل دوم ما امروز که کار بر ایمن مهم است، این است که امروز در مقابل یک فشار جهانی قرار داریم ...»

پای مفهوم‌شناسی مقایسه‌ای

۱ کاهش مستقیم حقوق‌ها

۳ کاهش و حذف برخی از خدمات عمومی

۵ روی آوردن مردم به کالاهای خارجی به‌ویژه چینی به دلیل قیمت پایین آن

۲ کاهش غیر مستقیم حقوق‌ها از طریق افزایش مالیات

۴ کم مصرف کردن به دلیل فقر و نداری و از سر ناچاری

۶ حذف فرصت‌های شغلی

۷ افزایش امنیت اقتصادی، تولید، جذب سرمایه‌گذاری حتی رشد سرمایه‌گذاری خارجی

۹ عدم دولتی‌سازی بلکه خصوصی سازی اقتصاد: «اقتصاد مقاومتی الزاماتی دارد. مردمی کردن اقتصاد، جزو الزامات اقتصاد مقاومتی است. این سیاست‌های اصل ۴۴؛ که اعلام شد، می‌تواند یک تحول به وجود بیاورد؛ و این کار باید انجام بگیرد.»

۱۱ «کاهش وابستگی به نفت یکی دیگر از الزامات اقتصاد مقاومتی است. این وابستگی، میراث شوم صد ساله ماست.»

۱۳ «به نظر ما طرح‌های اقتصاد مقاومتی» جواب می‌دهد. همین مسئله سهمیه‌بندی بنزین که اشاره کردند، جواب داد. اگر بنزین سهمیه‌بندی نمی‌شد، امروز مصرف بنزین ما از صد میلیون لیتر در روز بالاتر می‌رفت. ... اقتصاد مقاومتی تحریم بنزین را خنثی کرد.»

۸ «استفاده حداکثری از زمان و منابع و امکانات. از زمان باید حداکثر استفاده بشود، طرح‌هایی که سال‌های متمادی طول می‌کشید، امروز خوشبختانه با فاصله کمتری انسان می‌بیند فلان کارخانه در ظرف دو سال، در ظرف هجده ماه به بهره برداری رسید...»

۱۰ «اقتصاد مقاومتی تحریم بنزین را خنثی کرد... هدفمند کردن یارانه‌ها هم در جهت شکل دادن به اقتصاد ملی است؛ که این‌ها می‌تواند هم رونق ایجاد کند - در تولید، در اشتغال - و هم موجب رفاه شود؛ این‌ها مایه رشد تولید کشور، رشد اقتصادی کشور، مایه اقتدار یک کشور است. با رشد تولید، یک کشور در دنیا اقتدار حقیقی و آبروی بین‌المللی پیدا می‌کند.»

۱۲ «یک واقعیت دیگر هم این است که اگر کشور در مقابل فشارهای دشمن، از جمله در مقابل همین تحریم‌ها و از این چیزها، مقاومت مدبرانه بکند، نه فقط این حربه کند خواهد شد بلکه در آینده هم امکان تکرار چنین چیزهایی دیگر وجود نخواهد داشت.»

۷ افزایش ناامنی اقتصادی، کاهش تولید و سرمایه‌گذاری و فرار سرمایه‌ها

۹ حرکت دولتی‌سازی شرکت‌های ورشکسته از طریق خرید سهام افراد مانند حرکت عجیبی که در جریان بحران اقتصادی آمریکا رخ داد.

۱۱ وابستگی به استقراض و وام‌های ربوی از کشورهای خارجی

۱۳ علانی که تاکنون از اجرای طرح‌های اقتصاد ریاضتی در یونان گزارش می‌شود، موفقیت چندانی را نشان نمی‌دهد.

۸ کاهش بودجه‌های عمرانی و سرمایه

۱۰ افزایش ناامنی اجتماعی و جنبش‌های اعتراضی

۱۲ بی‌ثباتی سیاسی و مخدوش شدن استقلال و اقتدار کشور

این اقتصاددان تصریح کرد: یکی از وزرای دولت یازدهم چند وقت پیش طی صحبتی بر بر ضرورت لیبرالیسم اقتصادی تأکید کرد، در حالی که همزمان دولت دارد بحث اقتصاد مقاومتی را مطرح می کند و همین چند روز پیش در جلسه هیئت دولت بر اقتصاد مقاومتی تأکید شد. وی افزود: باید توجه کنیم که اگر دولت بخواهد اقتصاد مقاومتی را مبتنی بر لیبرالیسم اقتصادی پیگیری کند یک انحراف بزرگ در اقتصاد مقاومتی ایجاد کرده است.

دشمنی آمریکا با تغییر چند سانتریفیوز و حتی تعطیل کردن برنامه موشکی هم تمام نمی شود

عبدالملکی در تشریح جبهه فرهنگی اذعان داشت: جبهه دوم جبهه فرهنگی است که بحثش این است که ما باید اقتصاد مقاومتی را به گفتمان غالب جامعه تبدیل کنیم؛ این یک اقدام فرهنگی است که شامل یک سری مولفه های گفتمانی به معنای باور عمومی است که باید در آحاد جامعه نهادینه شود، از جمله اینکه دشمن ما که امریکاست به دنبال ریشه کن کردن انقلاب اسلامی است و جنگی که ما با دشمن داریم یکی جنگ تمدنی است که با تغییر چند سانتریفیوز و حتی تعطیل کردن برنامه موشکی هم این جنگ خاتمه پیدا نخواهد کرد.

وی افزود: تنها راهی که ما برای مواجهه با دشمن داریم مقاومت و قدرتمند کردن خودمان است و آمریکایی ها دقیقا می دانند که ما اگر اقتصادمان را قوی کنیم آنها شکست خواهند خورد و آنها این را می دانند که اقتصاد ما می تواند یکی از قدرتهای بزرگ اقتصاد جهان باشد. عبدالملکی ادامه داد: ظرفیت های اقتصادی ما آنقدر زیاد است که می توانیم به بالاترین جایگاههای اقتصادی جهان برسیم و اینکه هر کسی در هر جایگاهی باید ضروریات نقش خودش را در اقتصاد مقاومتی شناسایی کند و اینکه ما باید به اولویت ها در اقتصاد مقاومتی توجه کنیم.

این اقتصاددان تصریح کرد: به عنوان مثال اولویت ما در مسئله تولید استفاده از ظرفیت های داخلی است و سرمایه خارجی که البته مطلوب هم هست در اولویت بعدی قرار می گیرد و صرف وقت خیلی زمان بر برای جذب سرمایه خارجی در شرایطی که سرمایه های داخلی معطل هستند، یعنی رعایت نکردن اولویت ها.

اینکه می توانیم به آمریکا اعتماد کنیم یک باور غلط است که باید اصلاح شود

عبدالملکی با بیان اینکه «هر کس باید نقش خودش را شناسایی کند و ایفای نقش کند»، گفت: متأسفانه در حال حاضر گفتمان اقتصادی جامعه یک گفتمان التقاطی است؛ به خصوص در دیدگاه مسئولان این التقاط تا حد خیلی زیادی وجود دارد.

وی افزود: اینکه ما می توانیم به آمریکا اعتماد کنیم که در دیدگاه برخی از مسئولین هست یک باور غلط هست که باید اصلاح شود. دشمن می تواند ما را زمین گیر کند یک باور غلط است و باید اصلاح شود. اینکه ما بدون کمک دشمن نمی توانیم به پیشرفت و توسعه برسیم یک باور غلط است. اینکه اسلام و آموزه های قرآنی نمی تواند مشکلات ما را حل کند و ما به نظریه های توسعه غربی احتیاج داریم یک باور غلط است. در جبهه فرهنگی باید این باورها تغییر کند و سرشاخه کسانی که باید باورهایشان تغییر کند مسئولین کشور هستند. ایشان اظهار داشتند: به جهت اینکه مسئولین هر دیدگاهی داشته

چهار جبهه ای که برای تحقق اقتصاد مقاومتی باید فعال شود خطر انحراف بیخ گوش اقتصاد مقاومتی

اگر دولت بخواهد اقتصاد مقاومتی را مبتنی بر لیبرالیسم اقتصادی پیگیری کند یک انحراف بزرگ در اقتصاد مقاومتی ایجاد کرده است.

حجت الله عبدالملکی، اقتصاددان و عضو هیات علمی دانشگاه امام صادق (ع) اظهار داشت: برای محقق شدن اقتصاد مقاومتی باید ۴ جبهه را فعال کنیم که اگر این ۴ جبهه به طور همزمان و مستمر فعال نباشند اقتصاد مقاومتی محقق نخواهد شد.

وی از **جبهه علمی، جبهه فرهنگی، جبهه سیاسی و جبهه اجرایی** به عنوان ۴ جبهه مورد نیاز برای تحقق اقتصاد مقاومتی نام برد و گفت: در جبهه علمی بحث نظریه پردازی در حوزه اقتصاد مقاومتی، تکمیل نظریه اقتصاد مقاومتی و استخراج جوانب کاربردی اقتصاد مقاومتی است.

وی افزود: این به این معنا است که یک نظریه اقتصادی در چهارچوب اقتصاد اسلامی و متناسب با شرایط کشورمان مطرح می شود که اصول و چهارچوب این نظریه را مقام معظم رهبری تبیین کردند و دانشمندان، دانشگاهیان و حوزویان باید بیابند جوانب این نظریه را تکمیل کنند و به خصوص به بحث حوزه های کاربردی اقتصادی مقاومتی برسند.

عبدالملکی تصریح کرد: به عنوان مثال باید مشخص کنیم که در صنعت خودرو چه کارهایی باید انجام دهیم. در نظام آموزشی چه کارهایی باید بکنیم. در بحث نظام بانکی چه تغییراتی باید ایجاد کنیم و همینطور در حوزه های مختلف باید مباحث کاربردی اقتصاد مقاومتی مشخص شوند.

ایشان با بیان اینکه «این جبهه علمی باید فعال شود»، گفتند: اینجا یک آسیبی که وجود دارد خروج از مبانی اقتصاد مقاومتی است که گاهی در سالهای اخیر دیده شده است.

وی ادامه داد: کسانی که در جبهه علمی اقتصاد مقاومتی فعالیت می کنند باید بدانند اقتصاد مقاومتی ریشه اش در اقتصاد اسلامی است و بیان مطالبی با عنوان اقتصاد مقاومتی ولی بر مبنای اقتصاد لیبرال و در واقع سکولاریسم اقتصادی یک انحراف بسیار بزرگ در جبهه علمی است.

باشند به سرعت در کل جامعه پخش می شود، اصلاح باورهای آنها بسیار دارای اهمیت است. مسئولین رسانه در اختیار دارند و وقتی یک رئیس جمهوری یا یک وزیری یا یک مسئولی حرفی می زند به سرعت در جامعه پخش می شود اما یک فرد عادی هیچ وقت دیدگاهش به این وسعت در جامعه پخش نمی شود؛ همچنین علت دیگری که باید گفتمان سازی از مسئولین شروع شود این است که مسئولین جزو نخبگان اصلی جامعه هستند و به آنها توجه بسیار زیادی می شود و هر حرفی بزنند خود به خود مورد قبول بخش زیادی از جامعه قرار می گیرد.

گفتمان سازی و فرهنگ سازی اقتصاد مقاومتی باید از مسئولین شروع شود

وی ادامه داد: برنامه گفتمان سازی و فرهنگ سازی اقتصاد مقاومتی باید از مسئولین شروع شود و تا پایین ترین رده های جامعه رسوخ کند. ما باید حتی برای خردسالان که کم اثرترین قشر جامعه هستند نیز برنامه فرهنگ سازی و گفتمان سازی اقتصاد مقاومتی داشته باشیم که در اینجا هم دستگاههای فرهنگی رسمی مثل سازمان صدا و سیما و وزارت آموزش و پرورش و ... که نهادهای رسمی هستند ایفای نقش می کنند و هم نهادها و موسسات غیررسمی مثل فرهنگسراها، هیئتها، مساجد و ... و همه کسانی که می توانند موثر باشند باید ایفای نقش کنند.

عبدالملکی با بیان اینکه «جبهه سیاسی در اقتصاد مقاومتی به معنای مطالبه گری است»، گفت: در معنای دینی و ادبیات اسلامی آن بحث توأسی به حق است یعنی وصیت کردن به حق. یک مدل امر به معروف و نهی از منکر اقتصادی است که یک ضرورت است. هر کسی به جز اینکه خودش عامل به اجرای مسئولیت های خودش در اقتصاد مقاومتی است، باید از همه گروههای دیگر هم بخواهد و امر به معروف و نهی از منکر کند که آنها هم به وظایف خودشان در اقتصاد مقاومتی عامل باشند.

وی افزود: من به عنوان یک معلم اقتصاد باید خودم عامل باشم و بعد از مسئولین هم خواهش کنم که عامل باشند، از رسانه ها هم بخواهند ایفای نقش کنند و ... یعنی این بحث امر به معروف و نهی از منکر که دو تا از فروع دین است، در حوزه اقتصاد در جبهه سوم اقتصاد مقاومتی قرار می گیرد که اگر این مطالبه گری نباشد و این امر به معروف و نهی از منکر اقتصادی نباشد اقتصاد مقاومتی محقق نخواهد شد.

این اقتصاددان تصریح کرد: جبهه چهارم جبهه اجرایی است که جبهه اجرایی یک ابرگذاره دارد که ابرگذاره جبهه اجرایی این است که هر کس در هر جایی هست اجرای اقتصاد مقاومتی را آغاز کند.

عبدالملکی از مصرف، تولید، مدیریت، انتخاب و تربیت به عنوان ۵ عرصه جبهه اجرایی نام برد و گفت: افراد به نسبت جایگاه و شأن و وضعیتشان در یک یا چند تا از این پنج عرصه می توانند موثر باشند.

وی ادامه داد: در اقتصاد مقاومتی در جبهه چهارم بحث این است که هر کس مشغول به کار شود و دیگر بحث کار علمی، فرهنگی و سیاسی گذشته و اینجا بحث اجرا مطرح است و برای تمامی این ۵ عرصه نقش وجود دارد؛ مثلاً در عرصه مصرف تمام مردم مصرف کننده هستند باید الگوی مصرفشان را اصلاح کنند. در جبهه علمی باید جزئیات الگوی مصرف تولید شده باشد، در جبهه فرهنگی باید گفتمان سازی شده باشد و در جبهه سیاسی باید مطالبه گری شده باشد و در جبهه اجرایی به آن عمل شود. مثلاً کالای خارجی کمتر مصرف کنند، اسراف نکنند.

احتکار نکنند و امثال اینها.

وی افزود: در عرصه تولید الگوی تولید این است که هر کسی که یکی از نهادهای تولید را داشته باشد به صورت بالقوه تولید کننده است. کسی که توان کار دارد که تقریباً نزدیک به ۸۰ درصد مردم ما توان کار دارند. هر کس که پول و سرمایه دارد. هر کس که زمین و منابع طبیعی دارد. هر کس که ایده دارد و دانش دارد، همه کسانی هستند که در اقتصاد مقاومتی به عنوان تولید کننده شناخته می شوند، ولو اینکه الان مشغول به تولید نباشند؛ یعنی تولید کننده بالقوه هستند. عبدالملکی با بیان اینکه «همه باید وارد تولید شوند، یعنی کسی بیکار نماند و هیچ زمین و سرمایه ای را کد نماند»، گفت: همه باید ارزش افزوده و بهره وری از سرمایه های موجود را بالا ببرند، به خصوص در بحث کیفیت باید کار را بالا ببرند که این در راستای اقتصادی مقاومتی است.

همه کسانی که جایگاه مدیریت دارند باید یک دور کامل سیاست های اقتصاد مقاومتی را بخوانند

وی افزود: عرصه مدیریت یعنی هر کس در هر جایی که امکان مدیریت دارد، چه در بحث دولت و حاکمیت باشد و چه در یک بنگاه اقتصادی خصوصی باشد و چه در محدوده زندگی خودش باشد مدیریتش را مبتنی بر اقتصاد مقاومتی تنظیم کند.

این اقتصاددان تصریح کرد: همه کسانی که جایگاه مدیریت دارند باید یک دور سیاست های اقتصادی را از اول تا آخر بخوانند و ببینند کدام یک از سیاست های اقتصاد مقاومتی در عرصه مدیریتی آنها قابل اجرا است.

وی ادامه داد: عرصه انتخاب هم به این معناست که هر کسی یک سری انتخابها دارد، از انتخابهای سیاسی گرفته تا هر جا انتخابی وجود دارد. کسانی باید انتخاب شوند که آنها معتقد و ملتزم به اقتصاد مقاومتی باشند؛ یعنی اگر من سهامدار شرکتی هستم و می خواهم در عرصه اقتصاد مقاومتی نقش آفرینی کنم یکی از کارهایی که می توانم انجام دهم این است که کسانی را به عنوان اعضای هیئت مدیره انتخاب کنم که معتقد و ملتزم به اقتصاد مقاومتی باشند.

ایشان در تشریح عرصه تربیت گفتند: هر کس یک حیطة نفوذ تربیتی دارد. پدر و مادر در خانواده در خصوص فرزندانش، معلم در خصوص دانش آموزانش، یک رئیس اداره در خصوص کارکنان، یک روحانی مسجد در خصوص اهالی آن مسجد و رئیس جمهور در خصوص تمامی کشور حیطة نفوذ تربیتی دارد و هر کس در حیطة نفوذ تربیتی خود سعی کند که افراد تحت نفوذش را به شکل صحیح تربیت اقتصادی کند که چهار موضوع تربیت اقتصادی وجود دارد؛ عقاید اقتصادی، احکام اقتصادی، اخلاق اقتصادی و سواد اقتصادی که اینها در جبهه علمی مفاهیمشان تولید شده، در جبهه فرهنگی گفتمان سازی شده و در جبهه سیاسی مطالبه گری شده و اکنون در جبهه اجرایی باید به عرصه عمل برسد. یعنی همه ما در راستای تربیت اقتصاد مقاومتی اطرافیانمان باید ایفای نقش کنیم.

عبدالملکی خاطر نشان کرد: اگر این ۴ جبهه به درستی فعال شوند و همه نقش خودشان را در این ۴ جبهه شناسایی و اجرا کنند، در این صورت سال ۹۵ سال اقدام و عمل در اقتصاد مقاومتی خواهد بود.

ساسان شاه ویسی - کارشناس اقتصادی:

مسیر پیشرفت با اقتصاد مقاومتی هموار می‌شود. اقتصاد مقاومتی بهترین تعبیر و درست‌ترین واژه برای تدبیر این روزهای اقتصاد ایران است دولت اگر قصد اجرای اقتصاد مقاومتی را در لایه های مختلف دارد باید نگاه خود را تغییر داده و با باور کامل این سیاست را اجرایی کند اقتصاد مقاومتی امروز نه تنها به عنوان مهمترین ظرفیت در مهندسی اقتصاد ملی می‌تواند به عنوان یک موهبت مدنظر قرار بگیرد، بلکه می‌تواند به عنوان یک بازشناسی اثرگذار در متن اقتصاد ملی ما چه در حوزه دانش و چه در حوزه ساختار، رفتار مهندسی جدیدی را در اقتصاد ملی ما برقرار کند.

مرتضی دلخوش - کارشناس اقتصادی:

برخی می‌گویند اقتصاد مقاومتی، قطع ارتباط با خارج است. اما در اقتصاد مقاومتی اگر چه باید از پتانسیل‌های داخل بهره برد، اما مهمترین موضع استفاده از پتانسیل کشورهای دیگر همچون کشورهای همسایه است که ما می‌توانیم از طریق صادرات به کشورهایی که در لیست تحریم‌ها نیستند، منافعی را به دست بیاوریم.

راهکار ۳۵ اقتصاددان برای اقتصاد مقاومتی

طی یک سال گذشته آرای کارشناسان مختلف را درباره استفاده از ظرفیت‌های درونی در تحقق اقتصاد مقاومتی را پی‌گیری کرده که چکیده این نظرات به این شرح می‌آید:

محمد واعظ - کارشناس اقتصادی:

خوشبختانه کشور ما با ۱۳ کشور، همسایه است. لذا کسی نمی‌تواند ما را در چنگال تحریم گرفتار کند. توسعه تجارت منطقه‌ای ظرفیت‌های زیادی را ایجاد و تحریم‌ها را می‌شکند. تنها کافی است که این ظرفیت‌ها را بشناسیم و به فعلیت برسانیم. ظرفیت مبادلات منطقه‌ای از جمله مزیت‌های اقتصادی ایران است. ما قلب انرژی منطقه هستیم و می‌توانیم با صادرات گاز، برق و فرآورده‌های نفتی، مزیت‌های اقتصادی ایجاد کنیم.

ابراهیم رزاقی - کارشناس اقتصادی:

صنایع دفاع می‌تواند الگوی بسیار خوبی برای خوداتکایی بخش‌های مختلف اقتصادی باشد. این صنایع بعد از انقلاب اسلامی با استفاده از نیروهای جوان و متعهد کشور پیشرفت‌های خوبی کسب کرده و در حال حاضر ما را در بسیاری از جنگ‌افزارها به خودکفایی رسانده؛ تا جایی که دشمنان مجاب شده‌اند حمله نظامی به ایران کاری احمقانه و بسیار پرهزینه است. به اعتقاد من همین تجربه را می‌توان در قالب اقتصاد مقاومتی و قطع وابستگی به نفت پیاده کرد.

فرهاد الیاشی - عضو کمیسیون نرم‌افزار سازمان نظام صنفی رایانه‌ای تهران:

نبود تقاضای متناسب با عرضه در بازار فناوری و نرم‌افزار کشور باعث رکود این بازار شده و اجرای کامل طرح دولت الکترونیکی مهمترین راه‌حل برای نجات این بازار پرونق در کشور خواهد بود و دولت می‌تواند با تزریق سرمایه به بازار نرم‌افزار و حمایت از فعالان واقعی این حوزه محل درآمد مطمئنی را رقم بزند.

محمد هاشم پور یزدان پرست - کارشناس اقتصادی:

از ابتدای انقلاب اسلامی، با تحریم‌های همه جانبه مواجه بودیم. آنچه سبب شد آن‌ها بتوانند ما را تا این اندازه تحت فشار قرار دهند، نقاط ضعف ما بود. امیدوارم تحریم‌ها ادامه پیدا کند تا همه به فکر بیفتند مشکلات را حل کنند، چون اگر قیمت نفت به حالت گذشته برگردد و تحریم‌ها هم برداشته شود، همه فراموش می‌کنند که شرایط چگونه بود و هیچ کس به فکر کار و تلاش نخواهد بود. سابقه ۳۰ سال گذشته نشان می‌دهد هر وقت عرصه تنگ شده، به فکر اقتصاد مقاومتی بوده‌ایم و با بالا رفتن قیمت نفت، همه شرایط گذشته را فراموش کرده‌ایم.

بهنام ملکی - کارشناس اقتصادی:

ایجاد کنسرسیوم صنایع با هدف تولید برند و ایجاد رقابت سالم در تولید قطعه با یک برند خاص از راه‌های ورود به بازارهای صادراتی است. کوچک‌سازی دولت، واگذاری امور به بخش خصوصی، ضابطه‌مند کردن عزل و نصب‌ها، جدا کردن نفت از بدنه اقتصاد، کاهش هزینه‌های غیرتوسعه‌ای، به تحرک واداشتن مردم نیز از راه‌های اجرای اهداف اقتصاد مقاومتی است.

پویا محمودیان - رییس کمیسیون تجارت الکترونیکی سازمان نظام صنفی رایانه‌ای تهران:

ایران می‌تواند به عنوان پست تجارت الکترونیک در منطقه شناخته شود. دولت باید با تصویب قوانین و افزایش دسترسی و سرعت اینترنت تجارت الکترونیک را در کشور گسترش دهد. نیروی انسانی سرعت و دسترسی به اینترنت و زیرساخت‌های لجستیک کشور از جمله عوامل موثر در تجارت الکترونیکی است.

شاهین طبری - رییس کمیسیون نرم‌افزار سازمان نظام صنفی رایانه‌ای تهران:

حوزه نرم‌افزار و فناوری اطلاعات در دنیا از بزرگترین منابع درآمدی است؛ در این میان صنعت نرم‌افزار ایران در مقایسه با کشورهای منطقه از قدرت بالاتری برخوردار است و حمایت از این صنعت می‌تواند در کسب درآمد و جذب سرمایه‌های خارجی تاثیرگذار باشد.

ماشاءالله عظیمی - عضو هیات مدیره اتاق تعاون ایران:

در بخش تعاون به ویژه تعاونی‌های تولیدی، با صرف هزینه اندک می‌توان اشتغالزایی کرد و هر جا که بتوان مشارکت مردم را بالا برد و شبکه‌های مردمی را تقویت کرد، مقاومت در برابر ناملایمات و تحریم‌ها بیشتر می‌شود.

موسی احمدی - کارشناس امور مالی:

هرچه نظام مالی از کارایی بالاتری برخوردار باشد توانست به نحو کارتری منابع مالی مورد نیاز را از جامعه جمع‌آوری و در مسیر سرمایه‌گذاری سوق دهد. با توجه به اهمیت نظام مالی، بند نهم سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی به «اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور با هدف پاسخگویی به نیازهای اقتصاد ملی، ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و پیشگامی در تقویت بخش واقعی» اختصاص یافته است.

حجت‌الاسلام محمدرضا امیری - نماینده مردم کهنوج در مجلس:

نباید اقتصاد مقاومتی در جامعه ما در حد شعار باقی بماند، بلکه باید نهادینه شود و متأسفانه در سال جاری در این خصوص خیلی کار اساسی و جدی انجام نشده است. البته در حوزه اقتصادی یک اتفاقاتی افتاده و بحث جلوگیری از افزایش تورم را تا حدودی شاهد بودیم که شدت پیشروی تورم، کنترل شده است.

حسین راغفر - کارشناس اقتصادی:

منافعی در بخش دولتی و خصوصی وجود دارد و عمده آنها از طریق توزیع درآمدهای نفتی ایجاد شده‌اند که همین امر موجب جلوگیری از هرگونه تغییر می‌شود. بنابراین تحقق اقتصاد مردمی در کشور به سختی ممکن می‌شود و در چنین فضایی امکان زد و بند، فرصت طلبی و استفاده از فرصت‌های ملی برای منافع شخصی بیشتر دیده می‌شود. بنابراین من معتقدم تا زمانی که اصلاحات ساختاری صورت نگیرد شرایط چندان تغییر نمی‌کند.

علی اکبر نیکوآقبال - کارشناس اقتصادی:

اقتصاد مقاومتی نمی‌تواند به اقتصاد بدون نفت فکر کند. اقتصاد هیچ کشوری در جهان به طور کامل مستقل نیست. کشور ما هم نمی‌تواند از این قاعده مستثنی باشد، لذا نمی‌توان به طور کامل از درآمدهای نفتی و مشتقات آن چشم‌پوشی کرد؛ زیرا در این صورت سطح رفاه کاهش می‌یابد. اما بحث اصلی چگونگی استفاده از درآمدهای نفتی است. در حال حاضر حدود ۷۰ درصد بودجه جاری کشور به نفت وابسته است که باید این رقم به ۳۰ درصد برسد.

امیرعباس سلطانی - نماینده مردم بروجن در مجلس شورای اسلامی:

جذب سرمایه‌های سرگردان در رشد اقتصادی کشور بسیار تاثیرگذار است. جلوگیری از فرار مغزهای ملی به دیگر کشورها، جذب سرمایه‌گذاران و همچنین اعطای سیاست‌های تشویقی به تولیدکنندگان راهکاری مناسبی برای رشد اقتصادی کشور است. همچنین با سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیرساختی و زیربنایی می‌توان اقتصاد کشور را رونق بخشید.

امیر خجسته - نماینده مردم همدان و فامنین در مجلس شورای اسلامی:

اقتصاد مقاومتی تنها راه نجات کشور است. تنها ۳۰ درصد از ظرفیت صنعت کشور فعال است و در ارزیابی‌ها مشاهده کردیم باید تلاش و توان بیشتری به کار گیریم همانطور که در هشت سال جنگ تمام عیار عزم ملی و ورود تمام مردم و مسئولان نجات بخش بود، باید همان عزم را به کار گرفت.

بهمن محمدی - کارشناس اقتصادی:

ما مزیت‌های زیادی بخصوص در بخش کشاورزی، دام و طیور داریم اما در حال حاضر تنها از یک سوم ظرفیت کشور در این زمینه استفاده می‌کنیم. زمینه‌های این ظرفیت‌ها همچون نیروی انسانی، زمین و خطوط مواصلاتی آماده است و تنها باید به کار گرفته شوند.

بین شهرنشینان هم وجود داشته است. تا آن جا که ملاحظه می شود در قالب یک نظام «اقتصاد اصیل مقاومتی»، فعالیتهای کشاورزی عمده ترین و شاید بتوان گفت محور منحصر به فرد اقتصاد درون زای مردم در جامعه بزرگ را شامل شده و می شود.

عباس عرب‌مازار - دبیر علمی محور نظری کنگره ملی اقتصاد مقاومتی:

برای اجرای اقتصاد مقاومتی نیازمند یک وفای و عزم ملی هستیم، ابراز امیدواری کرد که در راستای این کنگره به الگوی نظری و منسجم و قابل قبولی برای اندیشمندان و کارگزاران دست یابیم و همچنین بتوانیم نقشه راه و استراتژی‌های اقتصاد مقاومتی را ارائه کنیم.

الله مراد سیف - دبیر علمی محور راهبردی کنگره ملی اقتصاد مقاومتی:

مقاومت با فرهنگ و انقلاب اسلامی عجین شده است اما غفلتی که وجود داشت این بود که این مقاومت در برنامه‌های اقتصادی پیش‌بینی و برنامه‌ریزی نشد. نقش و تاثیر تکنک‌ها در تحقق اقتصاد مقاومتی، نقش اقتصاد عدالت محور، مردم پایه، دانش‌بنیان و رقابتی در مقاوم‌سازی اقتصاد، نقش بخش دفاع و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در تحقق اقتصاد مقاومتی و آسیب‌شناسی ناسازگاری‌های جاری اقتصاد ملی با سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی از محورهای راهبردی این کنگره به شمار می‌رود.

برات قنبری - معاون وزیر ارتباطات:

ایمن‌سازی شبکه اینترنت کشور، تولید تجهیزات بومی، طراحی و تولید نرم‌افزارهای متعدد و ایجاد موتور جست‌وجوهای ملی به عنوان عمده‌ترین برنامه‌های وزارت ارتباطات در زمینه تحقق اقتصاد مقاومتی است.

محمدرضا قنبری - کارشناس اقتصادی:

متاسفانه هدررفت انرژی، آب و زمین در کشور نسبت به میانگین جهانی، بالاست. لذا نگرش عامه مردم باید صرفه جویی بشود. نباید نعمات خدادادی را دور بریزیم. باید حتی المقدور کمتر مصرف کنیم و از تقاضاهای کاذب پرهیز کنیم.

شهرام آزادی - کارشناس صنعت خودرو:

اقتصاد مقاومتی در صنعت خودرو جایگزین کردن چین به جای کره جنوبی نیست. ظرفیت کشور برای تولید خودروهای بین‌المللی مدرن بالاست و زمینه‌هایی همچون مواد اولیه و نیروی انسانی برای تولید خودروهای پیشرفته در کشور وجود دارد. ما مدعی هستیم بهترین دانشجویان را در سطح منطقه داریم. تنها چیزی که نداریم مدیریت برای انجام کار است که باید در این خصوص از توان متخصصان و مدیران مجرب استفاده کنیم.

حجت‌الاسلام داوود رنجبران - معاون آموزشی و پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها:

این انقلاب در جهان تاثیرگذار بوده است و اگر امروز بعد از سال‌ها گذشت از انقلاب موضوع پرداختن به اقتصاد مقاومتی مطرح می‌شود، برای این است که جهان متوجه قدرت ایران شده است.

اسماعیل شهبازی - کارشناس کشاورزی:

طی یک بررسی تاریخی مشخص شد هر زمان کار تولید کشاورزی در مناطق روستائی و نواحی عشایری با موفقیت و درآمدزائی رضایت بخشی به پیش رفته، کسب و کار بازاریان شهری و نیز دکان‌داران، پیشه‌وران، دوره‌گردان و دستفروشان خوش‌نشین در روستاها و نواحی عشایری مربوط نیز رضایت‌بخش بوده است.

برعکس، نبود محصول به سبب خشکسالی یا بلایای طبیعی در هر سال به مفهوم تنگدستی و در نتیجه فقر نه تنها در بین روستائیان، اعم از کشاورز و دامدار و خوش‌نشین که همچنین در

صنایع پزشکی و صنایع جایگزین فولاد از جمله مزیت‌هایی هستند که با استفاده از توان دانش‌بنیان به شدت ظرفیت بروز دارند در صورت توجه بیشتر می‌توانند ظرف دو سال اقتصاد را از چسبندگی به نفت رها کنند.

رضا سمیع‌زاده - کارشناس فناوری اطلاعات:

نزدیک‌ترین مسیر برای اجرای اقتصاد مقاومتی درون‌زا ارتقای توان‌های تک و آی‌تی است. ما ۷۷ میلیون نفریم و می‌توانیم بازار نرم‌افزاری بسیار خوبی در کشورهای فارسی زبان ایجاد کنیم. امروزه صنایع سخت‌افزاری همچون نفت و معدن در جهان صاحب دارند، اما صنایع آی‌تی، آی‌تی، بایوتکنولوژی و ... هنوز صاحب ندارند و ما می‌توانیم با ورود به‌موقع در این صنایع پیشرفت کنیم که در این خصوص باید توان از شرکت‌های کوچک استفاده کرد.

حامد قادرزاده - کارشناس کشاورزی:

نظر به مزیت بالای کشور در تولیدات بخش کشاورزی، چنانچه تولیدکنندگان این بخش از الزامات فرآیند توسعه مانند یکپارچه‌سازی، یکجاسازی و ایجاد تنوع عمودی محصولات کشاورزی، تلاش کنند، توسعه‌ی بخش کشاورزی می‌تواند به بومی کردن توسعه‌ی صنعتی و تولید بر اساس نیاز بازار در بخش صنعت کمک کرده و امکان اقتصادی کردن واحدهای متوسط در بخش صنعت را فراهم کند.

بهمن آرمان - کارشناس اقتصادی:

در تمام دنیا به خاطر حمایت از تولید، برای سود اختصاص یافته به سرمایه‌گذاری‌های مجدد یا افزایش سرمایه، معافیت مالیاتی در نظر می‌گیرند. حال آن‌که این مساله در کشور ما انجام نمی‌شود. این مساله در لایحه رفع موانع تولید که اخیراً مجلس به تصویب رسانده و برای تایید به شورای نگهبان ارسال کرده، تقریباً مسکوت گذاشته شده که بازتاب‌های منفی بر روی اقتصاد ما خواهد گذاشت. همچنین اصلاح قانون مالیات‌ها، بهبود عملکرد صندوق توسعه ملی و کاهش تنش‌های روابط خارجی از راهکارهای اجرای اقتصاد مقاومتی است.

احمد نیکفر - نماینده سابق مجلس:

کوچک شدن دولت در کاهش هزینه‌های جاری موثر است اما متأسفانه دولت‌ها درست برخلاف سیاست‌های اصل ۴۴ که مربوط به واگذاری بخش‌های کلان اقتصاد ایران به بخش خصوصی می‌شد، عمل کردند. ظرفیت نیروی انسانی و نقدینگی بخش خصوصی، توان بالقوه کشور در تحقق اقتصاد مقاومتی است اما متأسفانه نقدینگی بخش خصوصی در دست بانک‌ها و کارهای واسطه‌گری همچون بازار سکه و ارز قرار دارد.

ابراهیم رضایی - کارشناس اقتصادی:

اصلاح نظام مالیاتی، نقش تعیین‌کننده‌ای در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی دارد که خوشبختانه دولت یازدهم گام‌های موثری در این خصوص برداشته و بازوی مالیاتی دولت به طور جدی به این سمت حرکت می‌کند. در حال حاضر اخذ می‌شود ناچیز است و با ظرفیت واقعی فاصله‌ی بسیاری دارد. دولت باید بخشی که مربوط به اشخاص حقوقی می‌شود را با این نگاه که همه در برابر قانون یکسان هستند، ساماندهی کند. مالیات اشخاص حقیقی همچون بازاریان و صاحبان مشاغل نیز باید با کارهای فرهنگی، استفاده از قوه قهریه و همکاری نخبگان دولت و بخش خصوصی، اخذ شود.

محمد کهن‌دل - کارشناس اقتصادی:

صنایع پایین دستی نفت، میعانات گازی، صنایع داروسازی،

خروج اقتصاد از انحصارگری نداریم. اقتصاد باید از بودن در دست یک گروه و سازمان خاص بیرون بیاید. اگر اقتصاد آزاد و از انحصار خارج شود قدرت رقابت‌پذیری پیدا می‌کند اما متأسفانه برخی نهادها و سازمانها علیرغم فعالیت اقتصادی مالیاتی نمی‌پردازند در حالی که با مالیات آنها می‌توان دهها استان محروم کشور را اداره کرد.

فرهاد رهبر - رییس اسبق سازمان مدیریت و برنامه ریزی:

مقاومتی شدن اقتصاد و بستن بودجه بر مبنای اقتصاد مقاومتی به این معناست که باید نفت را کاملاً از آن حذف کرده و درآمدهای واقعی محقق شود تا بتوانیم کشور را به جای گرانی، ارزان اداره کنیم.

سعید میرزاحمدی - کارشناس اقتصادی:

کشورهای جهان از سال ۲۰۰۶ با بحران و بی‌ثباتی مالی شدید مواجه شدند. آسیب‌های زیست محیطی، عمیق شدن جهانی‌سازی از نظر اجتماعی و اقتصادی، اکثر کشورها را متضرر کرد. لذا بحران‌های ملی و محلی، کشورهای جهان از جمله غربی‌ها را بر شناسایی نقاط آسیب‌پذیر و رفع آنها وادار کرد. اقتصاد مقاومتی مدنظر رهبر معظم انقلاب نیز برای کاهش تاثیرگذاری فشارها بر پیشرفت کشور طراحی شده است.

حجت الاسلام والمسلمین علی معلمی نماینده

مردم مازندران در مجلس خبرگان رهبری:

اقتصاد مقاومتی یعنی کم کردن هزینه‌ها و جلوگیری از واردات بی رویه کالاهای غیر ضروری و دولت باید در این زمینه طراحی‌ها و برنامه‌های مناسبی ارائه کند.

سعید شوال پور - کارشناس اقتصادی:

تبدیل دانش به تکنولوژی نیازمند انجام چهار مرحله است؛ منابع انسانی به دانش، دانش به تکنولوژی، تکنولوژی به تجاری‌سازی و تجاری‌سازی به ثروت می‌انجامد. هم‌اکنون همه این چهار جزء در کشور وجود دارند اما از هم منفک هستند که گسترش شرکت‌های دانش‌بنیان می‌تواند به پیوستگی این اجزا و تحقق تجاری‌سازی دانش بینجامد.

محمد قربانی - عضو هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد:

سه مولفه در اقتصاد مقاومتی تعیین‌کننده است؛ اولین مولفه مربوط به مسوولان است که وظیفه اجرای سیاست‌های پشتیبانی‌کننده را بر عهده دارند. دومین مولفه بعد مردمی به عنوان محور اصلی تکیه اقتصاد مقاومتی را تشکیل می‌دهد. سومین مولفه نیز ریل فرهنگ به عنوان واسط بین سیاست‌های اجرایی و مردمی است. تمام اقتصاد مقاومتی بر روی ریل فرهنگ حرکت می‌کند. در این حرکت، مردم ضمن منتفع شدن از اقتصاد مقاومتی، مشارکت فعال دارند.

علیرضا معینی - کارشناس اقتصادی:

کشورهای صاحب قدرت طی یکصد سال گذشته به نحوی برنامه‌ریزی کردند که سر نخ‌های زنجیره ارزش افزوده دست خودشان باشند. آنها از منابع کشورهای جهان سوم استفاده می‌کنند و با طراحی سازو کارهایی، فناوری، تولید و اشتغال را در اختیار گرفته و کشورهای جهان سوم را به بازار مصرف تولیداتشان تبدیل می‌کنند. اقتصاد مقاومتی راهکارهای استفاده از توان متخصصان داخلی را نشان می‌دهد.

سیدحسین هفده تن - معاون روابط کار وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی:

برای آنکه سیاست‌های اقتصاد مقاومتی که مورد تأکید مقام معظم رهبری است به نحو شایسته اجرا شود چاره‌ای جز

اقدام اول، شناسایی مزیت‌های نسبی و اولویت‌های فعالیت اقتصادی

برای اقدام، ابتدا باید دانست که بر کدام محور و موضوع و فعالیت باید دست گذاشت و شروع کرد. با توجه به منابع محدودی که در اقتصاد کشور در اختیار داریم نمی‌توانیم روی همه سرمایه‌گذاری کنیم و باید از بین فعالیت‌های اقتصادی و رشته‌های مختلف فعالیت برخی را بر برخی دیگر ترجیح داده و به قول اقتصادی‌ها دست به انتخاب بزنیم. در ادبیات مرسوم اقتصادی باید منابع کشور را به سمت تولید کالاها و محصولات رهنمون ساخت که دارای مزیت مطلق یا نسبی باشند. مزیت مطلق در تولید یک کالا یعنی اینکه بتوان با همان مواد اولیه و نیروی کار، در زمان کم‌تری نسبت به دیگران در مرزهای خارج کشور، آنرا تولید نمود یا به تعبیر دیگر ارزان‌تر از دیگر کشورها تولید کرد. ممکن است در بسیاری موارد و کالاها، ما اصلاً مزیت مطلق نداشته باشیم و براین اساس همه‌ی کالاها را از خارج تهیه کنیم. در همین راستا، اصل دیگری در تجارت خارجی مطرح گردید که توانست این مشکل را حل کند و آن اصل مزیت نسبی بود. این اصل می‌گوید منابع تولیدی و امکانات یک کشور بایست در تولید کالاهایی بکار گرفته شود که هزینه‌ی فرصت کم‌تری را نسبت به سایر تولیدات برای کشور تولیدکننده داشته باشد. به عنوان مثال اگر کشوری با توجه به امکانات تولیدی خویش در طول یک روز قادر به تولید یک میلیون تن نفت خام یا هزار کیلوگرم ماهی میگو یا صد دستگاه خودرو سواری می‌باشد و کشوری دیگر در طول همان یک روز و با منابع و امکانات داخلی خویش، توان تولید نیم میلیون تن نفت خام یا ۵ تن ماهی میگو و یا پانصد دستگاه خودرو سواری می‌باشد، این نشان می‌دهد که کشور اول در صورت تولید صد دستگاه خودرو، باید فرصت تولید یک میلیون تن نفت خام یا هزار کیلوگرم ماهی میگو را به عنوان هزینه از دست بدهد و برای کشور دوم نیز در صورتی که ۵ تن ماهی میگو را تولید کند باید هزینه فرصتی معادل نیم میلیون تن نفت خام یا پانصد دستگاه خودرو را بپردازد. بدیهی است کشور اول در تولید نفت خام و کشور دوم در تولید میگو و خودرو سواری مزیت نسبی دارد. البته در برخی موارد نیز می‌توان در کالاهای راهبردی و دارای منافع حیاتی و اساسی برای مردم، به خلق مزیت نسبی (ایجاد مزیت رقابتی) هم دست زد. یعنی با استفاده از ابزارهای مختلف تعرفه‌ای، معافیت‌های مالیاتی، تشویق‌های صادراتی، تسهیلات بانکی، بودجه‌های تحقیق و توسعه و آموزش، یارانه‌های تولیدی و مانند آن، از یک صنعت یا رشته‌ی فعالیتی خاص که دارای منافع راهبردی است، در برابر رقبای خارجی و دیگر صنایع داخلی، حمایت ویژه کرد. این ابزار نیز در ادبیات مرسوم اقتصادی و در دنیای واقعی حتی در اقتصادهای آزاد لیبرالیستی با مبنای ناسازگار، کاملاً شایع و کاربردی است. منتها این ابزار معمولاً بصورت محدود و زمان‌دار اجرا می‌شود تا اینکه کشور بتواند در صنایع حیاتی و استراتژیک خویش همچون صنایع نظامی، غذایی و دارویی تا حدی به خودکفایی و استقلال دست یابد.

اولویت‌های اقدام دولت در حوزه اقتصاد چیست؟

برای اقدام، ابتدا باید دانست که بر کدام محور و موضوع و فعالیت باید دست گذاشت و شروع کرد. با توجه به منابع محدودی که در اقتصاد کشور در اختیار داریم نمی‌توانیم روی همه سرمایه‌گذاری کنیم و باید از بین فعالیت‌های اقتصادی و رشته‌های مختلف فعالیت برخی را بر برخی دیگر ترجیح داده و به قول اقتصادی‌ها دست به انتخاب بزنیم

رهبر معظم انقلاب شعار امسال را اقدام و عمل نامیدند. یعنی با اینکه شعار سال است اما نباید با آن صرفاً برخورد شعاری کرد و امسال به معنای واقعی باید فقط کار و تلاش و اقدام در جهت اجرا صورت پذیرد تا آثار و برکات اقتصاد مقاومتی در زندگی مردم بصورت محسوس دیده شود. همان‌طور که رهبری معظم انقلاب هم بدرستی بدان اشاره کردند مردم از حرف و شعار و سخنرانی خسته و مأیوس شده‌اند و تا در عمل و در متن زندگی خود، اثرات اقتصاد مقاومتی را نبینند اعتقاد و باور و اعتمادی به دولت و مسئولان نخواهند داشت و بالعکس اگر آثار و نتایج عملی و کاربردی آنرا در زندگی‌های خویش مشاهده کنند، قطعاً اقبال و اعتماد و اطمینان بیش‌تری به دولت و سایر قوا پیدا خواهند نمود. در همین راستا ایشان اقدامات ده‌گانه‌ی را به جهت اجرا به دولت و به سایر مسئولان پیشنهاد دادند که در صورت اجرایی شدن آن هم بصورت کامل و جهادی، می‌تواند آثار نیک خود را بر پیکر نسبتاً کم‌جان اقتصاد داخلی بگذارد. تحلیل و تبیین و نحوه‌ی اجرای هر یک از این اقدامات در این نوشتار مورد ملاحظه قرار می‌گیرد.

کالاهای خارجی و نیز تشویق برای صادرکنندگان کالاهای داخلی، می‌تواند در تغییر رفتار مردم تأثیر قابل ملاحظه‌ای داشته باشد.

ب. توانمندسازی تولیدکنندگان داخلی

یکی از بهترین راه‌های حمایت از تولید داخلی، آماده‌سازی تولیدکنندگان ایرانی جهت عرضه‌اندازم و رقابت در سطح خارجی با محصولات خارجی است. از ضعف‌های جدی ما نبود یک ساختار حمایتی قوی، منطقی و اقتصادی از صنایع و تولیدات صنعتی و کشاورزی است. متأسفانه در این سال‌ها، نحوه‌ی حمایت‌ها بیش از اینکه بصورت هدفمند و منطقی و وابسته به شرایط هر صنعت باشد، بیش‌تر بصورت کلی و مطلق و از طریق ابزارهایی نظیر کاهش تعرفه‌های گمرکی، پرداخت یارانه‌های تولیدی، معافیت‌های مالیاتی و مانند آن بوده‌است و کم‌تر به ابزارهای مزیت‌آفرینی چون آموزش، تحقیق و توسعه یا اصطلاحاً R&D، مهارت‌های کارآفرینی و نیازسنجی و بازاریابی معطوف بوده‌است. حال آنکه بسیاری از صنایع پیشرفته‌ی حال دنیا، سرمایه‌گذاری بر روی این موارد را بر خود واجب نموده‌اند. دولت و دستگاه‌های مسئول می‌توانند در این زمینه به بسیاری از صنایع حیاتی و راهبردی ما کمک کنند. اشاره‌ای هم که رهبری معظم انقلاب بر دانش‌بنیان نمودن صنایع مهم داشتند، نیز ناظر به همین بعد مهم حمایتی دولت است.

در واقع شکاف گسترده‌ای که بین نیازهای صنایع و فعالیت‌های اقتصادی مختلف کشور و بین تخصص‌ها و سطح سواد و اطلاعات و مهارت‌های تعلیم‌داده شده در مراکز دانشگاهی و پژوهشی و آموزشی کشور وجود دارد، تنها از طریق همین بعد دانشی و خلاقیت و ابتکار قابل پرشدن خواهد بود و الا همچنان یکی از مشکلات عمده‌ای که کشور با آن مواجه است، وجود نیروهای اصطلاحاً یقه‌سفید درس‌خوانده و دانش‌آموخته‌ی دانشگاهی اما فاقد مهارت‌های لازم جهت رفع نیازهای تولیدگران می‌باشد که عمدتاً در یافتن شغل مناسب تحصیلات و تخصص خویش، ناتوانند و هر روز بر آمار بیکاران می‌افزایند.

ج. ضابطه‌مند نمودن واردات بی‌رویه

از دیرباز یکی از مشکلات ساختاری کشور، پشی‌گرفتن واردات از صادرات و به تعبیر دیگر تراز تجاری منفی بوده‌است که خوشبختانه در سال جدید به مدد کاهش قیمت‌های نفت، از حجم واردات در برابر صادرات کاسته شده و این تراز بصورت میلی‌متری مثبت شده‌است که حفظ و تقویت این روند باید در دستور کار جدی دولت‌مردان قرار گیرد. افزون بر این حجم واردات مصرفی، نوع اقلام وارداتی که در میان آن انبوهی از کالاهای غیرضروری و البته دارای مشابه بهتر و باصرفه‌تر داخلی دیده می‌شود، گواه از یک بیماری مزمن در این زمینه است که شاید وفور درآمدهای نفتی در چند ده‌ساله‌ی اخیر، علت ریشه‌دارشدن این مرض در پیکره‌ی اقتصاد کشور بوده باشد. در این یکی دوساله‌ی اخیر که قیمت نفت کاهش بی‌سابقه یافته و فروش نفت نیز تحت تأثیر تحریم‌های نفتی، با سیر کاهش روبرو بوده‌است و اینکه منابع ارزی ما در صورت وجود نیز در حساب‌های بانکی خارجی مسدود و بلوکه می‌شده‌است، به نظر می‌رسد بهترین زمان برای ضابطه‌مند و هدفمند نمودن واردات کشور می‌باشد.

متأسفانه در کشور ما در برخی موارد، این مزیت‌ها بدرستی شناسایی نشده‌است؛ بدین معنا که یا کشور مزیت نسبی و مطلق در تولید یک کالا نداشته اما بدان مبادرت ورزیده و کشور با خسارت اتلاف منابع و عدم کارایی آن‌ها مواجه شده‌است همچون صنایع خودروسازی، یا اینکه بسیاری از محصولات دارای مزیت نسبی در اقتصاد ایران، مورد بی‌توجهی قرار گرفته‌است همچون محصولات کشاورزی و باغی، فرش، خشکبار، محصولات نانو و ... یا اینکه از خلق مزیت‌های نسبی در تولید برخی محصولات استراتژیک همچون بنزین و گندم، ذرت و بطور کلی نهاده‌های دامی و مانند آن غفلت شده‌است و یا حتی در دانش‌بنیان نمودن صنایع مهم که سبب خلق مزیت نسبی برای کشور ما در این زمینه‌ها می‌شود، سهل‌انگاری صورت گرفته‌است.

از این جهت شناسایی دقیق و دوباره‌ی مزیت‌های نسبی کشور و تدقیق اولویت‌های تولیدی و تعیین مصادیق محصولات استراتژیک و راهبردی از اهم فعالیت‌هایی است که جهت اقدام در تحقق اقتصاد مقاومتی ضرورت دارد.

اقدام دوم، رونق دادن به تولید داخلی

اما در مورد اقدام دوم یعنی رونق تولید داخلی بحث و گفت‌وگو زیاد هست اما این همه کم‌تر عملیاتی می‌شود و در نهایت در مقاطع مختلف و به بهانه‌های گوناگون از جمله مقابله با کاسبان تحریم و رانت‌خواری و یا با برچسب حمایت از مصرف‌کنندگان و یا با عنوان پایین‌بودن کیفیت محصولات داخلی و آلوده‌بودن آن در مقایسه با نوع خارجی! یا حتی به بهانه‌ی تعامل با دنیا و توسعه‌ی روابط اقتصادی! قربانی شده‌است. می‌توان به طرق گوناگون از تولید داخلی حمایت کرد و در این زمینه اقدامات مقدماتی بسیاری لازم است که در ذیل بدان اشاره می‌شود:

الف. مبارزه با قاچاق و انگیزه‌های قاچاق در کشور

یکی از مهم‌ترین معضلات اقتصادی کشور، وجود اقتصاد پنهان و زیرزمینی و بویژه قاچاق در کشور است که در حوزه‌های مختلف اقتصادی و محصولات مختلف، توان تولید داخلی را تحلیل برده و انگیزه‌های تولیدکنندگان داخلی را از بین برده و روح ناامیدی را بدان تزریق می‌سازد. ورود محصولات خارجی به کشور بصورت غیررسمی نه تنها هیچ سود و درآمدی را نصیب دولت از ناحیه‌ی عوارض و حقوق گمرکی نمی‌سازد بلکه حتی افزون بر فشار بر تولیدکنندگان داخلی و از گردونه‌ی رقابت بازاری خارج کردن ایشان، در بسیاری موارد بخاطر کیفیت پایین و نامرغوبیت کالاها، صدمات و خطرات قابل توجه مالی، جانی و فرهنگی را نیز به مصرف‌کنندگان وارد ساخته‌است. لذاست که مبارزه‌ی جدی همه‌ی دستگاه‌های مسئول کشور در امر مبارزه با قاچاق از مبدأ مرزی تا مغازه، یک اقدام اساسی در رونق تولید داخلی خواهد بود. همچنین باید دانست که یکی از علل گرایش مردم به امر قاچاق، بی‌رونقی و کساد بازار تولیدات داخلی است. بنابراین قاچاق را هم باید علت و هم معلول رکود داخلی دانست و مطمئن باشیم که اگر بازار اجناس داخلی رونق پیدا کند، قاچاقچی هم از آنجا که هدف اصلی‌اش سودآوری اقتصادی است، بجای کالای قاچاق با ریسک فراوان به تولیدات داخلی رو می‌آورد. از این رو استفاده‌ی درست و بجا از ابزارهای تشویقی و تنبیهی برای مبارزه با قاچاق همچون تعیین مجازات‌های سنگین برای قاچاقچیان

(چون این کشورها عموماً کشورهای توسعه‌یافته‌ای نیستند)، از جمله مشکلات بخش مالی اقتصاد توسعه‌نیافته است و همین امر باعث می‌شود که بخش مالی نتواند منابع مالی را به طور مناسب به بخش صنعت (که برای اجرای سیاست خودکفایی به شدت به آن نیاز دارد) برساند. از سوی دیگر، مشکلی که شاید مقدم بر مطلب فوق باشد، این است که اساساً در این کشورها، منابع مالی چندانی نیز وجود ندارد که در صورت وجود بخش مالی توسعه‌یافته، بتواند به بخش صنعت منتقل شود. البته این امر برای کشورهایی که صادرات قابل توجهی از مواد خام، از قبیل نفت را دارند، درجه‌ی اهمیت کمتری دارد.

مسئله‌ی دیگری که پیرامون موضوع خودکفایی وجود دارد، اقبال عمومی یک ملت به کالاهای تولیدشده‌ی داخلی است. به عبارت دیگر، به نظر می‌رسد برای اجرایی شدن سیاست خودکفایی، نیاز به مشارکت و حمایت حداکثری مردم یک جامعه است؛ چرا که همان طور که گفته شد، معمولاً تولیدات کشورهایی که به دنبال خودکفایی هستند، از کیفیت بالایی برخوردار نیست و اگر مردم بخواهند در برابر پولی که می‌پردازند بهترین کالاها را (که عموماً از تولیدات خارجی هستند) استفاده کنند، یقیناً سیاست خودکفایی راه به جایی نخواهد برد.

البته شاید برخی معتقد باشند که می‌توان مرزها را به طور کامل بست و از ورود کالاهایی که مشابه داخلی دارند جلوگیری کرد که در این صورت، مطلب فوق منتفی خواهد بود؛ اما مطلب قابل توجه این است که در دنیای کنونی، با توجه به گسترده‌ی روابط تجاری و بین‌المللی، چنین امری میسر نخواهد بود. بنابراین یکی از اصلی‌ترین مؤلفه‌های تحقق خودکفایی، مشارکت و حمایت مردم است.

چگونگی تحقق خودکفایی

برای تحقق خودکفایی چه موضوعی اولویت دارد؟ برای شروع پروسه‌ی خودکفایی از کجا باید شروع کرد؟ بخش مالی، دانش فنی یا... کدام مورد است که می‌تواند به مثابه‌ی یک نیروی محرکه، خودکفایی را به پیش براند؟

در پاسخ به پرسش فوق، باید گفت که اولویت در اجرای سیاست خودکفایی، حمایت همه‌جانبه از تولید ملی است؛ چرا که اگر برای مثال، شما منابع مالی فراوانی را به سمت تولیدات داخلی روانه کنید، تا زمانی که تولید داخلی به شدت درگیر قوانین دست‌وپاگیر است، نتیجه‌ی مناسبی حاصل نخواهد شد. همین مطلب را می‌توان برای تکنولوژی و دانش فنی هم مطرح کرد. در واقع حمایت از تولیدات داخلی، یک مفهوم بسیار گسترده‌ای است که می‌توان آن را به موارد متعددی، از جمله حمایت‌های قانونی، مثل معافیت‌های مالیاتی، وضع تعرفه‌های بالا بر کالاهای خارجی، دادن تضمین خرید (به ویژه در مورد محصولات کشاورزی) و... حمایت‌های مالی همچون اعطای تسهیلات ارزان، پرداخت یارانه‌های مستقیم و غیرمستقیم (مانند یارانه‌ی انرژی)، تخصیص ارز ترجیحی و... و حمایت از مصرف کالاهای داخلی که می‌توان از راه‌های مختلفی همچون توزیع بن برای کالاهای داخلی، تشویق به استفاده از کالاهای داخلی توسط رسانه‌ها و... آن را دنبال کرد، تعمیم داد.

در خصوص حمایت قانون از تولید ملی، مطلب مهم دیگری که علاوه بر محتوای قانون مطرح می‌شود، پایداری قوانین است؛ یعنی اینکه مفاد قانون هر لحظه و هر روز عوض نشود و حالت پایدار داشته باشد. دیگر اینکه اصول روابط اقتصادی در قوانین مصوبه باید روشن و مشخص باشد و بخشنامه‌هایی که پیرامون آن صادر می‌شود، تکلیف همه‌ی مرتب‌تین با آن را به طور قطعی روشن کند و در عین حال، جای تخلف از مفاد آن

آیا خودکفایی همان اقتصاد مقاومتی است؟

خودکفایی به حالتی اشاره دارد که به هیچ کمک خارجی، حمایت یا تعاملی برای بقا نیاز نباشد. بنابراین خودکفایی نوعی از خودمختاری شخصی یا جمعی است. خودکفایی در مفهومی که به کار برده می‌شود، به این معناست که درهای اقتصاد را ببندیم و آنچه مورد نیاز مردم در کشور است خود تولید کرده و مصرف کنیم.

خودکفایی به عنوان یک هدف، در زمان مرکانتالیست‌ها در سده‌های ۱۷ و ۱۸ میلادی مورد توجه بود و با ظهور علم اقتصاد و پیدایش اقتصاددانان کلاسیک، به حاشیه رفت. کسانی چون ریکاردو اثبات کردند که تجارت و دادوستد، باعث افزایش رفاه برای هر دو سو خواهد شد. موضوع جالب این بود که آن‌ها نشان دادند حتی اگر در کشوری امکان تولید ارزان‌تر همه‌ی کالاها نسبت به کشور دیگری وجود داشته باشد، باز هم همچنان امکان رسیدن به رفاه بیشتر برای آن‌ها ممکن است. بنا به باور شماری از کارشناسان، حداقل در خصوص برخی «کالاهای استراتژیک»، رسیدن به خودکفایی و قطع وابستگی به دیگران اهمیت بسیاری دارد و اقتدار ملی را برای آن کشور به ارمغان می‌آورد. از نظر دین مبین اسلام هم وابستگی نظام اسلامی به بیگانگان مذموم است.

کشورهایی چون الجزایر و هند پس از استقلال و بسیاری از کشورهای دیگر و حتی ایران پس از انقلاب، در این راه گام برداشتند. مابه‌ازای سیاسی چنین روندی، انزوگرایی است که معمولاً با تبلیغ و اشاعه‌ی فکر زیربنایی نظام در خارج و تنقید از دیگر نظام‌های جهان همراه است. از مهم‌ترین نکاتی که در مورد خودکفایی باید بدان توجه کرد، تکنولوژی و منابع مالی است. در خصوص تکنولوژی باید گفت کشوری که می‌خواهد سیاست خودکفایی را دنبال کند، باید از صنایع مادر و بالادستی قوی برخوردار باشد تا بتواند کالاهای سرمایه‌ای و استراتژیک را تولید کند و از طرفی هم باید دانش فنی ساخت انواع کالاهای مورد نیاز جامعه را در اختیار داشته باشد که بر اساس مشاهدات، باید گفت بیشتر کشورهای که در مسیر خودکفایی گام برداشته‌اند، در این زمینه موفقیت چندانی به دست نیاورده‌اند. در صورت فقدان دانش فنی لازم، پیگیری سیاست خودکفایی با چالش جدی روبه‌رو می‌گردد. حتی اگر این کشورها بتوانند حداقل کالاهای مورد نیاز خود را با کیفیت پایین تولید کنند، کیفیت پایین محصولات اجازه‌ی رقابت با کالاها در سطح بین‌المللی را به آن‌ها نمی‌دهد که نتیجه‌ی آن عدم توانایی ارزیابی تولیدات داخلی است.

اما مشکلات عامل سرمایه، در کشورهایی که به دنبال خودکفایی هستند

را برای کسی باقی نگذارد.

با توجه به مطالب فوق، می‌توان گفت که تحقق خودکفایی (که شکوفایی تولید ملی بخشی از آن است) یک فرآیند بلندمدت و زمان‌بر است. البته این بدین معنا نیست که باید از زمان کنونی غفلت ورزید، بلکه ضرورت سیاست‌های کوتاه‌مدت در کنار برنامه‌های بلندمدت، امری بدیهی به نظر می‌رسد. برای نمونه، می‌توان به وضعیت به‌وجودآمده به دلیل تحریم‌ها در کشور اشاره کرد. درست است که یک‌شبه نمی‌توان مشکلات به‌وجودآمده را مرتفع ساخت و تمام نیازهای داخلی را در داخل تولید کرد، اما پیگیری راهبردهای کوتاه‌مدت مثل تهیه کالاهای اساسی از واسطه‌های بین‌المللی، امری ضروری است؛ اما در همین شرایط هم باید به دنبال تحقق خودکفایی بود که برای مثال، می‌توان به سیاست تسهیل شرایط سرمایه‌گذاری، تشویق به مصرف کالاهای داخلی و دیگر مواردی که در شرایط کنونی امکان‌پذیر است اشاره کرد.

برای رسیدن به خودکفایی، باید از تمام ظرفیت‌های موجود در اقتصاد، به ویژه سرمایه و دانش فنی، استفاده کرد؛ چرا که هر چه بیشتر از پتانسیل‌های موجود استفاده شود (به این معنی که بهره‌وری افزایش یابد)، هم در کمیت تولید و هم در کیفیت تولید مؤثر خواهد بود و موجب می‌شود ما هر چه بیشتر به خودکفایی نزدیک شویم. اگر ما در مسیر خودکفایی از تمام دانش فنی موجود در دانشگاه‌ها استفاده کنیم، می‌توانیم انتظار داشته باشیم که پس از گذشت زمانی، بتوانیم تغییر محسوس در کیفیت کالاها ایجاد کنیم.

برای سرمایه هم همین موضوع مطرح است. اگر بتوان با سیاست‌های درست از تمام سرمایه‌هایی که در موارد غیرمولدی همچون طلا، زمین و دیگر دارایی‌های حقیقی (که ذره‌ای به تولید و درآمد ملی اضافه نمی‌کنند) انباشته شده‌اند، در راستای تحقق خودکفایی استفاده کرد، می‌توان شاهد ایجاد سرمایه‌های عظیم بود که می‌تواند تولید ملی را رونق بخشیده و زمینه‌ساز هر چه بیشتر تحقق خودکفایی گردد.

خودکفایی و اقتصاد مقاومتی

حال اگر بخواهیم به بررسی رابطه خودکفایی با اقتصاد مقاومتی بپردازیم، باید بگوییم هنگامی که مسئله‌ی مقاومت اقتصادی مطرح می‌شود، اولین مطلبی که به ذهن متبادر می‌شود این است که شرایط این اقتصاد یک شرایط ویژه‌ای است و این شرایط ویژه را نمی‌توان صرفاً با نظریه‌ی مزیت نسبی مورد تحلیل قرار داد؛ چرا که این شرایط بر اثر اختلافات سیاسی و ایدئولوژیک به‌وجودآمده و در این وضعیت، الزاماً همه به دنبال حداکثر کردن سود اقتصادی نیستند و منافع و اهداف دیگری را دنبال می‌کنند. بنابراین نمی‌توان با تحلیل‌های صرفاً اقتصادی، پیگیری سیاست خودکفایی را امری نادرست تلقی کرد، بلکه با بررسی شرایط تحریم می‌توان دریافت که یا باید در تولید کالاهای اساسی خودکفا شد یا اینکه دست از اهداف غیراقتصادی و ایدئولوژیک برداشت که این مستلزم یک قضاوت ارزشی است و با توجه به ارزش‌های انقلاب اسلامی، باید گفت که راه دوم راه قابل قبولی نیست. حال که اهمیت و جایگاه خودکفایی روشن گردید، لازم است تا به وسیله‌ی یک مدیریت جامع، از تمام ظرفیت‌ها و منابع فراوان موجود در کشور استفاده کرد تا بتوان زمینه را برای تحقق خودکفایی و سربلندی هر چه بیشتر جمهوری اسلامی ایران فراهم نمود.

ایستاده روی پای تولید ملی

در اقتصاد ایران تا حال چندبار اسنادی درباره صنایع منتخب و استراتژی صنعتی، منتشر شده است اما یا به نتایج گمراه‌کننده‌ای رسیده یا با تغییر دولت‌ها، سندها و انتخاب‌ها مورد تجدیدنظر قرار گرفته و استمرار نیافته است. اندوه‌بارتر این که حتی در مواردی که به جهت شدت وضوح، وفاق بر سر حمایت موثر از آنها وجود داشت مانند امنیت غذا و چند قلم اساسی کشاورزی، همچنان درصد قابل توجهی از نیاز کشور به جای تولید داخل، از مبادی وارداتی تأمین می‌شود و به جهت عدم تنوع مبادی، همواره در معرض آسیب‌پذیری بوده است.

بنا به قاعده قرآن، دو دستگیره راستین برای سرپا ایستادن و قیام ملت‌ها تعبیه شده است: نخست گردش بر مدار خانه‌ی توحید (آیه ۹۷ سوره مائده) که خود را در فرهنگ تسلیم شدن در پیشگاه حق و سیاست تسلیم نشدن به طواغیت نشان می‌دهد و دوم بهره‌برداری غیرسلفیه‌انه از اموال و ثروت‌ها (آیه ۵ سوره نساء) که خود را در توان تولید بهره‌ور هویدا می‌سازد. در مختصات عصر حاضر که امر اقتصاد خود را بر دیگر امور تحمیل می‌کند و جهانی شدن نیز موجب درهم تنیدگی مناسبات ملل با یکدیگر شده است، رکن نخست بدون رکن دوم دوام و بقا نخواهد داشت و پافشاری بر سیاست تسلیم نشدن به طواغیت، نیازمند اقتصادی با توان درونزای تولید است. به بیان دیگر اقتصاد مقاوم شرط لازم برای مقاومت فرهنگی و سیاسی به‌شمار می‌رود و بالعکس، با از دست دادن خط اقتصاد، باید منتظر سقوط سنگرهای فرهنگی و سیاسی بود. نسبت اقتصاد مقاومتی و تولید ملی، آشکارتر از آن است که نیاز به مقدمه مفصل داشته باشد و از مجموع اقدامات پیشنهادی

ده گانه‌ی بیانات مقام معظم رهبری در حرم منور رضوی، چند نکته نخست بر این مدار می‌گردد. امر واقع آن است که برنامه‌ی اقتصاد مقاومتی را نمی‌توان مجموعه‌ی پروژه‌های منفک یا جزایر مستقل در نظر گرفت، تولید ملی با صفاتی مانند دانش بنیان بودن، عاری از فساد، درونزا و برونگرا، نخ تسبیح برنامه‌ی عزیمت به سوی یک اقتصاد مقاوم است و در دنباله‌ی خود نتایجی چون رونق اقتصاد و اشتغال، عدم وابستگی درآمد دولت به نفت، ارتقاء بهره‌وری، عدم وابستگی به واردات کالاهای اساسی و غیره را در پی دارد.

در تجارب توسعه یافتگی کشورها، نمونه‌ای را سراغ نداریم که در بزنگاه تاریخی و شب قدر خود تصمیم بزرگی درباره‌ی تولید ملی نگرفته باشد. پیشرفت اقتصادی محصول خودبه خودی تعامل با جهان و آزادسازی‌های همه جانبه نیست، البته کشورهای کوچک و کم اهمیتی هستند که صرفاً با گشودن درب‌های خود به روی اقتصاد جهانی، از محل ورود سرمایه و کالاهای خارجی، رفاه نسبی برای ساکنان خویش فراهم کرده‌اند اما هیچ صاحب‌نظری آنها را مصادیق پیشرفت و الگوهای توسعه قلمداد نمی‌کند، بگذریم از اینکه تقریباً تمام این کشورها، هویت و استقلال سیاسی-اقتصادی خویش را به عنوان بهای رفاه وارداتی،

از کف داده‌اند.

بنابراین می‌توان گفت تمام الگوهای پیشرفت، ضمن بهره‌گیری از مزایای ارتباط با اقتصاد جهانی، مبتنی بر خط مشی انتخابی خود، با در پیش گرفتن اقدامات خودآگاه و تصمیم بر محور تولید ملی، به موفقیت دست یافته‌اند. این تصمیم حداقل مشتمل بر یک بسته‌ی سیاستی چهار بعدی است:

۱. چگونه جذابیت و سودآوری تنها به بخش‌های مولد منحصر شود؟

۲. از چه رشته فعالیت‌های تولیدی حمایت مشروط شود؟

۳. از منتخب‌ها چگونه و به چه شیوه‌ی سالمی حمایت شود؟

۴. چگونه سایر سیاست‌ها با این حمایت سازگار شود؟

یک. مادامی که فعالان اقتصادی در دوگانه‌ی میان تولید- غیرتولید به سادگی غیرتولید را ترجیح دهند، سیاست‌های مشوق تولید و صادرات غیرنفتی و اشتغال راه به جایی نخواهد برد. اگر شیب زمین به سمت سفته بازی دارائی‌ها، واسطه‌گری، معاملات ربوی، واردات و قاچاق باشد، چنانچه سیل سرمایه نیز جاری شود، به سوی قطعه‌های پست زمین خواهد غلطید و چیز زیادی نصیب تولید نخواهد شد. اکنون به نحو قاطع می‌توان ادعا کرد هیچ اقتصاد پیشرفته‌ای وجود ندارد که کفه‌ی توازن جذابیت در بخش‌های غیرمولد سنگین‌تر از بخش‌های مولد آن باشد. این جوامع در طول زمان نیز در مواجهه با بروز جذابیت‌های کاذب جدید، به تناسب ابزارهای مالیاتی و غیرمالیاتی نوینی برای کاستن از سودآوری گزینه‌های غیرمولد ابداع می‌کنند و هرگاه که در این مقابله مستمر کوتاهی کردند، ثمرات فاجعه بار آن را دیده‌اند، یکی از تبیین‌های مربوط به بحران سال ۲۰۰۸ میلادی، به عدم طراحی ابزارهای کنترلی برای نوآوری‌های مضر مالی اشاره دارد.

سیاستگذاران اقتصاد ایران در دوره‌های پیشین به نحو جدی برنامه‌ای برای منحصراً ساختن سودآوری به بخش‌های مولد در دستورکار قرار نداده‌اند و اکنون که در آستانه‌ی حرکت جدیدی در اقتصاد ایران قرار داریم، آزموده را دوباره نباید آموخت و سرمایه‌های جدید را مجدد نباید به جوی سودآوری غیرمولدها روانه ساخت.

دو. انتخاب و تمرکز، یک اصل پایه‌ای در پیشرفت جوامع به‌شمار می‌رود: منابع و امکانات یک کشور اجازه نمی‌دهد که از تمام فعالیت‌ها، هرچند مولد، حمایت ویژه صورت گیرد، حمایت‌ها باید متکی بر شناسایی مزیت‌های حال و آتی یک اقتصاد باشد، ثمره حمایت‌ها باید نفوذ محصولات خاص ایرانی در بازارهای بین‌المللی باشد، شرط حمایت هم محقق شدن این نفوذ در خارج است که نشانه‌ی خروج از نوزادی به بلوغ یک صنعت است، مثلاً اگر پس از ۱۰ سال از آغاز حمایت، محصولات نتوانستند در بازار خارج رقابت کنند، به‌معنای توقف تمام حمایت‌ها خواهد بود. تنها استثناء از این شروط، حمایت از بخش‌های مورد نیاز برای استقلال اقتصادی است مانند

امنیت غذا و دارو. البته این به معنای ممنوعیت تولید دیگر کالاها و خدمات نیست، محیط کسب و کار برای تمام فعالان بخش مولد اقتصاد، ساده، سالم و کم هزینه خواهد بود اما حمایت خاص دولت، تنها نصیب تعداد انگشت شماری از رشته فعالیتها می شود. کشورهایی که ناتوان از انتخاب و تمرکز باشند، دریایی گسترده از تولیدات ضعیف و غیرقابل رقابت خواهند داشت که به محض باز شدن دربهای واردات، تمام آنها زمین بازی را به حریف واگذار می کنند.

در اقتصاد ایران تاحال چندبار اسنادی درباره صنایع منتخب و استراتژی صنعتی، منتشر شده است اما یا به نتایج گمراه کننده ای رسیده یا با تغییر دولت ها، سندها و انتخابها مورد تجدیدنظر قرار گرفته و استمرار نیافته است. اندوهبارتر این که حتی در مواردی که به جهت شدت وضوح، وفاق بر سر حمایت موثر از آنها وجود داشت مانند امنیت غذا و چند قلم اساسی کشاورزی، همچنان درصد قابل توجهی از نیاز کشور به جای تولید داخل، از مبادی وارداتی تأمین می شود و به جهت عدم تنوع مبادی، همواره در معرض آسیب پذیری بوده است.

سه. اگر ارکان نظام در خصوص رشته فعالیت های مورد حمایت، به اجماع بلندمدت رسیدند، کار به اتمام نرسیده است. حمایت اساساً به معنای ایجاد شرایط ویژه (شبه رانتی) برای برخی بخشهاست و هر روش حمایت، منافع و هزینه هایی در پی دارد. اعطای زمین، ارز ترجیحی و وام از محل بانکها یا صندوق توسعه بهترین و سالم ترین شیوهی حمایت نیست و تنها صف متقاضیان واقعی و دروغین را طولانی تر می سازد. ضمن آنکه به کارگیری منابع هزینه شده در محل های مدنظر نیز همواره با شک و تردید همراه بوده است. در تجربه ی تاریخی شاید سهل الوصول ترین و رایج ترین راه برای دولت ها در توسعه ی صنایع عبارت بودند از: سرمایه گذاری مستقیم دولت برای ایجاد مجموعه های صنعتی یا اعطای منابع مالی به وابستگان دولت یا حاکمیت برای تأسیس آن مجموعه ها. شاید در مراحل نخست پیشرفت، دولت ها ناچار به ایفای نقش های مستقیم بیشتری بودند، لکن استمرار توسعه ی صنعتی تنها با نهادینه شدن توان تولید در بدنه ی بخش خصوصی غیروابسته، همچنین توانمندسازی، بازاریسازی و تنظیم گری اثربخش دولت میسر خواهد شد. در نگاه بلندمدت واحدهای صنعتی ما بیش از آنکه از فقدان منابع مالی و سرمایه در گردش آسیب دیده باشند، از مکان یابی های غلط، مقیاس غیر به صرفه، روشن نبودن تکلیف زنجیره ارزش، فقدان روابط خوشه ای، روشن نبودن قیمت های کلیدی و سیاست های کلیدی در آینده، توانمند نبودن در وصول به بازارهای داخل و خارج، تأمین مالی غیر تخصصی، پرهزینه بودن و فساد و دشواری محیط سرمایه گذاری ضربه خورده اند. شیوهی کارآمد حمایت، گشودن این گره ها است.

چهار. بخش اعظم آنچه گفته شد به لسان تخصصی در حوزه ی سیاست صنعتی (به معنای عام شامل رشته

فعالیت های مولد: کشاورزی، صنعت، انرژی و خدمات) می گنجد. سیاست صنعتی، نقطه اتصال و هماهنگی بخش زیادی از سیاست های اقتصادی محسوب می شود و تنها اگر ارکستر سیاست های اقتصادی منظم و مکمل یکدیگر باشند می توان انتظار داشت که نغمه ی گوش نواز تولید ملی به گوش برسد. بنا بر یک تقسیم بندی سیاست صنعتی در بردارنده ی چهار جزء است و تنها با داشتن پاسخ های ۱۰ گانه زیر است که می توان ادعا کرد دولت سیاست صنعتی قابل ارائه و ارزیابی در دست دارد:

* خط مشی صنعتی که شامل پاسخ به چهار مسأله است: به لحاظ افقی، فضای حقوقی کسب و کار چگونه بهبود می یابد؟ به لحاظ عمودی، اولویت دهی به صنایع هدف چگونه صورت می گیرد؟ به لحاظ کارکردی، هماهنگ سازی بخش ها، وضعیت بازار و تمرکز زدایی چگونه محقق خواهد شد؟ به لحاظ آمایشی، توزیع جغرافیایی بهینه هر دسته از صنایع هدف و ارتباط خوشه ها چگونه خواهد بود؟

* خط مشی مالی که شامل پاسخ به چهار مسأله است: به لحاظ مالیاتی، نرخ های مالیات و سیاست های یارانه ای مربوط به صنایع هدف چگونه خواهد بود؟ به لحاظ اعتباری، نرخ های سود تسهیلات و دیگر نیازهای تأمین مالی این صنایع چه صورتی خواهد داشت؟ به لحاظ قیمتی، قیمت نهاده ها و همچنین ستاده های صنایع هدف در حال و آینده از چه منطقی پیروی می کند؟ به لحاظ ارزی، چشم انداز رژیم ارزی و نرخ ارز چگونه خواهد بود؟

* خط مشی تجاری: سیاست تجاری و تعرفه های صنایع هدف در آینده چه خواهد بود؟

* خط مشی فناوری: مسأله انتقال، جذب و بومی سازی فناوری و سپس حرکت به سمت ابداع چه در صنایع هدف و چه در خصوص فناوری های بنیادین چه مسیری طی خواهد کرد؟

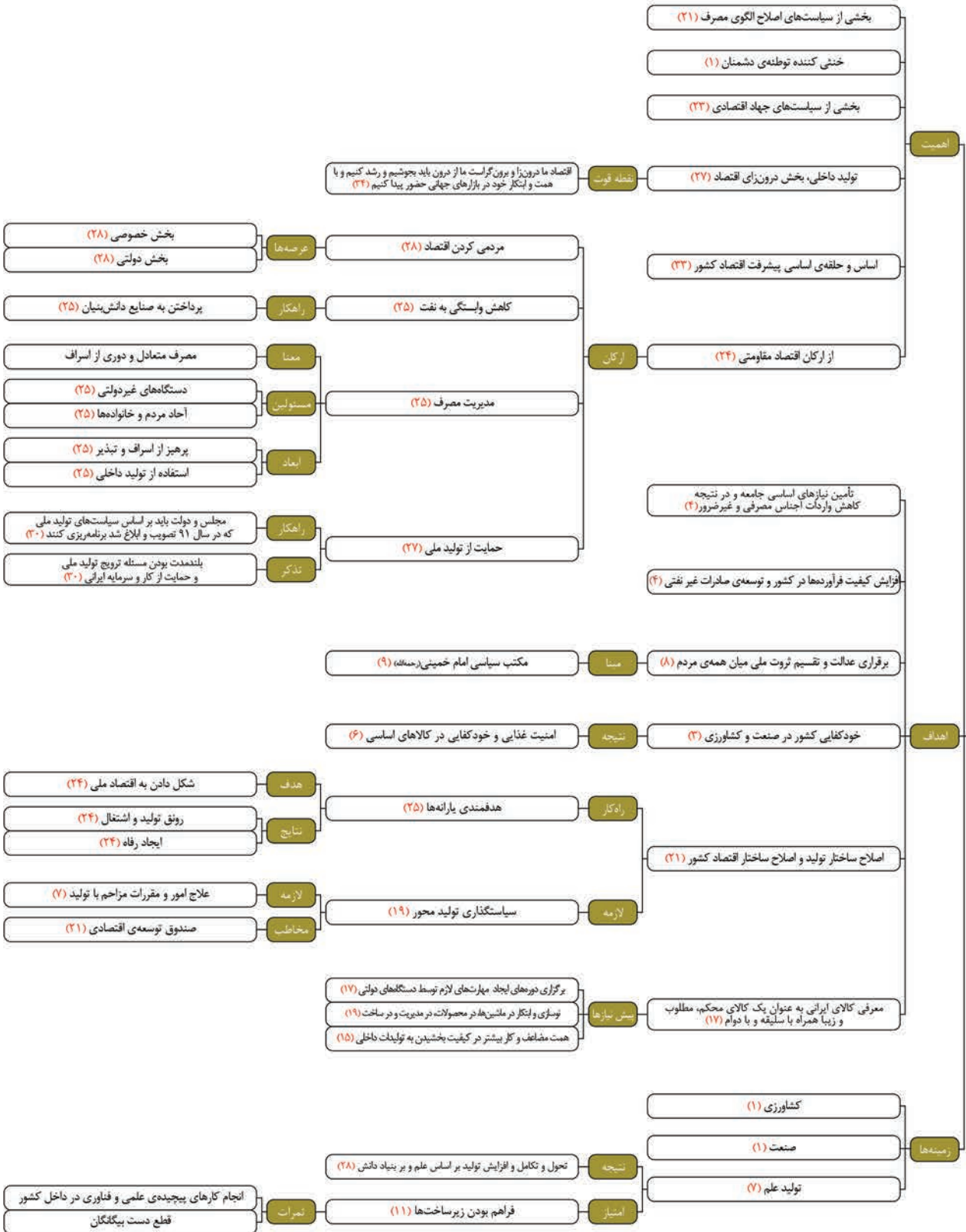
اقتصاد ملی اگر بخواهد نه متکی بر عصای چوبین و عاریتی در آمد نفت، بلکه متکی بر پای تنومند خویش بایستد، چاره ای جز عزم جزم برای تقویت تولید ملی ندارد. چنانکه گفته شد لازمه ی عمل به این عبارت کوتاه، منحصر ساختن جذابیت اقتصادی به بخش های مولد، اجماع میان و بلندمدت بر انتخاب رشته فعالیت هایی که باید حمایت شوند (به نحو مشروط)، برگزیدن راه های بهینه حمایت از صنایع منتخب، سالم سازی و تسهیل محیط کسب و کار برای عموم فعالیت های مولد و در نهایت هم آهنگ ساختن سایر سیاست های اقتصادی با این هدف گذاری است.

مروری بر بیانات رهبر انقلاب اسلامی پیرامون تولید ملی

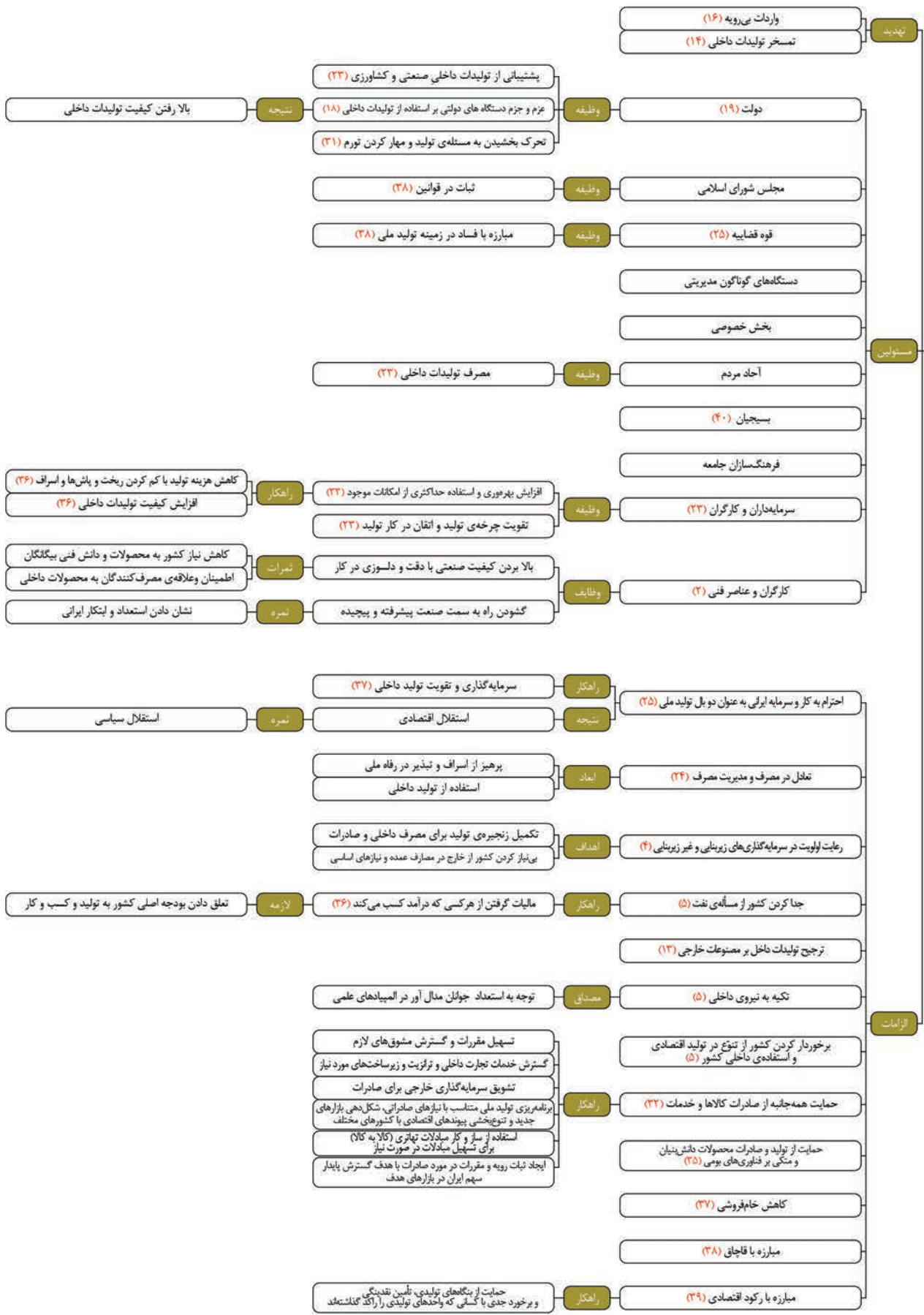

تولید ملی

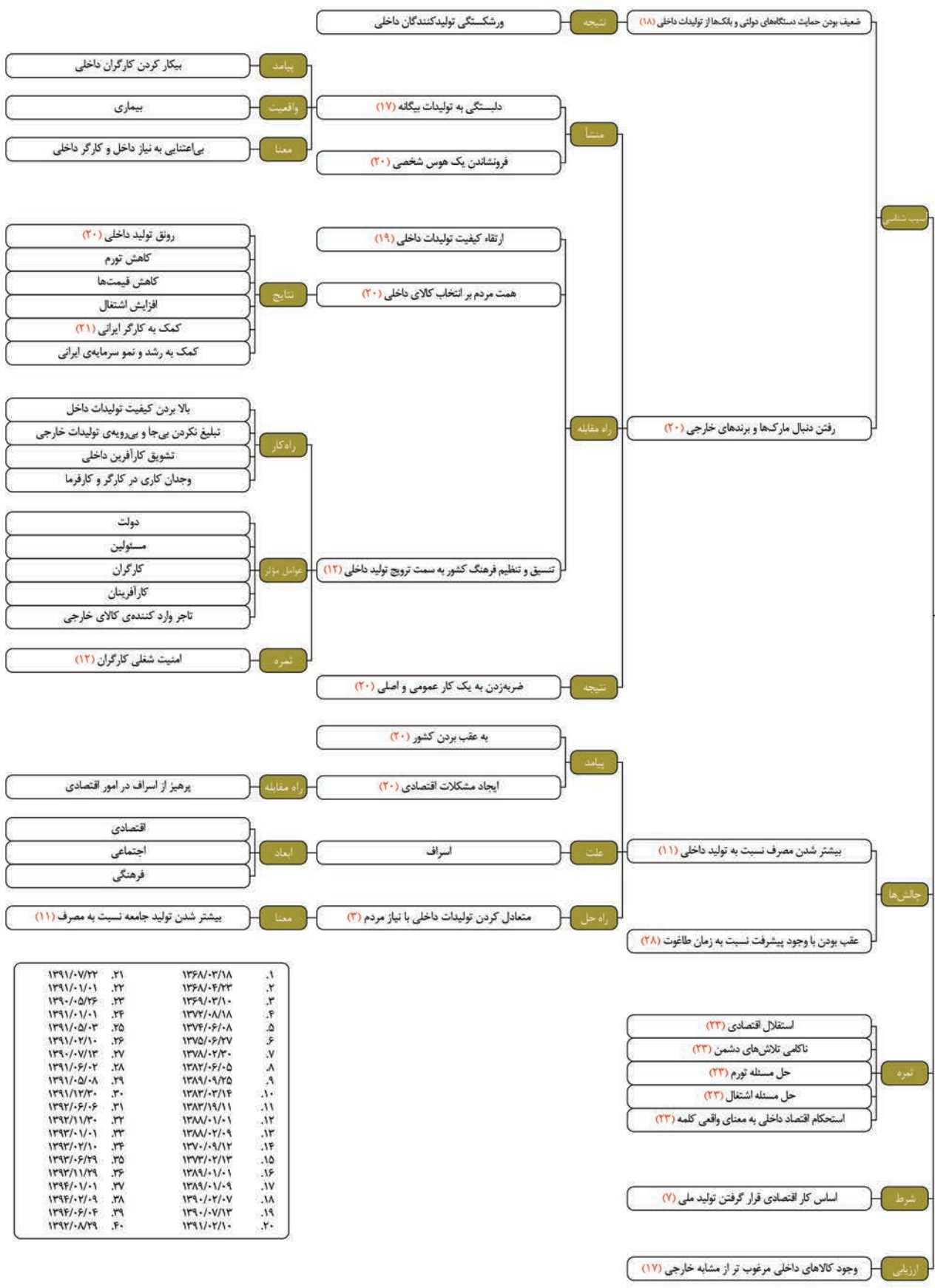
مروری بر بیانات رهبر انقلاب اسلامی پیرامون تولید ملی

تولید ملی

مروری بر بیانات رهبر انقلاب اسلامی پیرامون تولید ملی

تولید ملی

اصلاح مشکلات آن و ایجاد قدرت و حرکت و رشد استفاده شود، استفاده‌ی صحیح شده است، لیکن اگر استفاده از مال در جهت «ضد قوام و برپایی و قدرت و حرکت و رشد جامعه» باشد، آن‌گونه استفاده از مال، از نظر اسلام باطل و غلط است. در منابع اسلامی، با نگاه توحیدی به جهان که طبق آن همه چیز ملک خداوند شناخته می‌شود، مال از مظاهر فضل خدا بر خلق، عامل قیام مردم، عامل بقای اسلام و مسلمانان، وسیله‌ی قدرتمندی، وسیله‌ی خیر و برکات، زینت زندگی دنیا و... شمرده شده است. برخی از این آیات چنین‌اند:

جایگاه مال در آیات قرآن

* مال خیر است:

آیه‌ی وصیت: (کتب علیکم اذا حضر احدکم الموت ان ترک خیرا الوصیه: بر هریک از شما فرض و لازم است که اگر خیری باقی می‌گذارد (یعنی مالی باقی می‌گذارد)، در هنگام مرگ وصیت کند. بقره ۱۸۰)

«و انه لحب الخیر لشدید: انسان شدیداً خیر (مال) را دوست دارد.» عادیات ۸

* مال زینت زندگی است:

«المال و البنون زینه الحیاه الدنیا: مال و فرزندان زینت زندگی دنیا هستند.» کهف ۴۶

* مال وسیله‌ی قدرت است:

«و قال لهم نبیهم ان الله قد بعث لکم طالوت ملکاً قالو انی یکون له الملك علینا و نحن احق بالملك منه و لم یؤت سعه من المال قال ان الله اصطفاه علیکم و زاده بسطه فی العلم و الجسم و الله یؤتی ملکه من یشاء و الله واسع علیم: وقتی طالوت از طرف خدا به سلطنت بر بنی‌اسرائیل منصوب شد، مردم گفتند او چگونه می‌تواند بر ما حاکم باشد. و حال آنکه مال گسترده ندارد.» بقره ۲۴۷

«و قال موسی ربنا انک ءاتیت فرعون و ملاًه زینه و اموالا فی الحیاه الدنیا ربنا لیضلوا عن سبیلک ربنا اطمس علی اموالهم و اشدد علی قلوبهم فلا یؤمنوا حتی یروا العذاب الالیم: موسی گفت پروردگارا تو به فرعون و دارودستی وی زیبایی دنیا و اموال دادی. در نتیجه با این امکانات مردم را از راه تو منحرف و گمراه می‌سازد. خدایا نابود کن اموال آن‌ها را.» یونس ۸۸

«ثم ردنا لکم الکره علیهم و امددناکم باموال و بنین و جعلناکم اکثر نفیرا: ای بنی‌اسرائیل در نوبت دوم پیروزی شما بر دشمنانتان، شما را به وسیله‌ی اموال و فرزندان کمک کردیم و شما را پرجمعیت‌تر نمودیم.» اسرا ۶

«فقلت استغفروا ربکم إنه کان غفارا* یرسل السماء علیکم مدرارا* و یمددکم باموال و بنین و یجعل لکم جنات و یجعل لکم انهارا: نوح پیامبر به مردم گفت: از پیشگاه پروردگارتان آمرزش بخواهید که او بسیار آمرزنده است. تا به این کار برایتان آسمان را می‌باراند و شما را به وسیله‌ی اموال و فرزندان مدد و یاری می‌رساند.» نوح ۱۲/۱۰

* مال عامل قیام و برپایی جامعه است:

به نظر می‌رسد برترین و عمیق‌ترین و رساترین تعبیر در رابطه

واکاوی اقتصاد مقاومتی در آیات و روایات اسلامی

با آنکه بیش از دو سال از ابلاغ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی از سوی رهبر معظم انقلاب می‌گذرد، اما هنوز چارچوب مستدلی از سوی دولتمردان درباره‌ی این موضوع تدوین و طراحی نشده است. دکتر پیمان فلسفی و برخی همکاران او در مقاله‌ای که قسمت نخست آن امروز منتشر می‌شود، به واکاوی اقتصاد مقاومتی در آیات و روایات اسلامی پرداخته‌اند.

واژه‌ی اقتصاد در لغت به معنای اعتدال و میانه‌روی است. آن‌گونه که فیروزآبادی می‌گوید: «القصود، استقامه الطریق... و ضد الافراط کالاتقصاد: قصد یعنی مستقیم و هموار بودن راه... و ضد افراط.»

در قرآن آمده است: (و اقصد فی مشیک: در راه رفتن اعتدال بورز. لقمان، ۱۹)

(و علی الله قصد السبیل... بر خداست که راه اعتدال را بنمایاند. نحل، ۹)

(فمنهم ظالم لنفسه و منهم مقتصد... پس بعضی از آن‌ها به خویشتن ستم کردند و بعضی از آن‌ها اعتدال ورزیدند. فاطر، ۳۲)

وقتی از اقتصاد اسلامی سخن می‌گوییم، مقصود سیستم اقتصادی است که در این سیستم، روشی که اسلام در تنظیم حیات اقتصادی دارد، مجسم می‌گردد. (شهید صدر)

مقاومت مصدر از باب مفاعله است و مصدر دیگر آن قوام است. واژه‌ی مقاومت اشاره دارد به جایگاه مال از دیدگاه اسلام. در فرهنگ اسلام، مال وسیله‌ای است که معیار ارزشمندی آن بستگی دارد به نوع استفاده‌ای که از آن می‌شود. خاصیت و کارایی مال، مقاومت بخشیدن به تلاش‌ها و حرکت‌های انسان و پیش بردن او به سوی مقاصد برتر و قدرت دادن به او برای اهداف عالی‌تر است. این چیزی است که قرآن مجید با صراحت به آن توجه فرموده است و مترجمان وحی هم آن را تفسیر و تشریح کرده‌اند که فرمود: (و لا تؤتوا السفهاء اموالکم الّتی جعل الله لکم قیاما: اموال خود را که خداوند قوام زندگی شما را به آن مقرر داشته، به سفیهان مدهید. نساء، ۵)

بنابراین در صورتی که از مال برای قوام و برپایی جامعه و

مقاومتی استناد کرد، با ترتیب دادن مقدمات و مؤخرات، به قرار زیر است:

* «و اعدوا لهم ما استطعتم من قوه...» انفال ۶۰ کلمه‌ی «قوه»: نیرو و امکانات» عام است و فقط شامل نیروی نظامی نیست، بلکه نیروهای سیاسی و اقتصادی را نیز شامل می‌شود؛ چه آنکه قدرت اقتصادی برتر یکی از دو طرف جنگ، در سرنوشت جنگ سرد یا گرم، نقش تعیین‌کننده‌ای دارد. چنان‌که امام صادق (ع) می‌فرماید: «سیاه کردن موی سر و صورت پیرمردان رزمنده‌ی مسلمان، از مصادیق قوه است: الخضاب بالسواد» بحار

* «انتتم الاعلون ان کنتم مومنین: شما برترید اگر مؤمن باشید.» آل عمران ۱۳۸

برتری بر دشمنان در همه‌ی عرصه‌ها، از جمله اقتصاد را می‌توان از این آیه برداشت کرد.

* «و لن يجعل الله للكافرين على المؤمنين سبيلا: خداوند برای کافران بر مؤمنان راه تسلطی قرار نداده است.» نساء ۱۴۱

یعنی خداوند راضی نیست که کافران بر مؤمنان سلطه‌ی سیاسی، اقتصادی یا فرهنگی پیدا کنند. پس مؤمنان باید کاری کنند که کفار شرق و غرب بر آنان مسلط نشوند و هر تصمیم و قرارداد و عملی که موجب سلطه‌ی کفار و برتری آنان شود، نامشروع و حرام است. یکی از این سلطه‌ها، سلطه‌ی اقتصادی است.

* «كزوع آخرج شطئه فآزره فاستغلف فاستوى على سوقه يعجب الزراع ليغيظ بهم الكفار: همانند زراعتی که جوانه‌های خود را خارج ساخته، سپس به تقویت آن پرداخته تا محکم شده و برپای خود ایستاده و به‌قدری رشد و نمو کرده که کشاورزان را به شگفتی وامی‌دارد. این مثل برای آن است که کافران را به خشم آورد.» فتح ۹۲

مفاد آیه، قدرت یافتن مسلمانان و رسیدن آنان به تمدن و شکوه و عظمتی است که دشمنان اسلام تاب تحمل آن را ندارند، مانند اقتدار سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی. در تفاسیر توضیح بیشتری آمده است.

* «و لو أنهم أقاموا التوراة و الإنجيل و ما أنزل إليهم من ربهم لاكلوا من فوقهم و من تحت أرجلهم: و اگر آنان تورات و انجیل و آنچه از سوی پروردگارشان بر آنان نازل شده (قرآن) را برپا دارند، از آسمان و زمین روزی خواهند خورد.» مائده ۶۶

یعنی از برکات آسمانی و برکات زمینی هر دو برخوردار خواهند شد. آیا چنین امت‌های مؤمنی هرگز با کمبود منابع اقتصادی مواجه خواهند شد؟ خیر. آیا اقتصاد مقاومتی جز این است؟ آیات دیگری هستند که مؤمنان را از دوستی و تکیه کردن و وابستگی به کفار، یهود و نصاری نهی می‌کنند. از این آیات نیز می‌توان در تأیید اقتصاد مقاومتی بهره گرفت؛ چه آنکه وابستگی اقتصادی به دشمن، وابستگی سیاسی و غیره را نیز در پی دارد و اگر مؤمنان با آن‌ها دوستی نکنند و از اصول و خط‌قرمزهای خود دست برندارند، آنان که قدرت برتر اقتصادی و سیاسی جهان نیز هستند، مؤمنان را با تحریم‌ها و حرب‌های دیگر از پا درخواهند آورد. چنان‌که امروزه این موضوع را لمس می‌کنیم. برخی از این آیات به قرار زیرند: سوره‌ی نساء: ۱۴۴، سوره‌ی مائده: ۵۱ و ۵۷ و سوره‌ی ممتحنه ۱.

با مال، تعبیر دیگری است که خداوند حکیم فرموده است: «و لا تؤتوا السفهاء اموالکم التي جعل الله لکم قیاما: اختیار امور مالی خودتان را که خداوند وسیله‌ی قیام و برپایی شما قرار داده است، به دست سفیهان قرار ندهید.» نساء ۵

خطاب آیه‌ی فوق جمعی و همگانی است و به همه‌ی مسلمانان دستور می‌دهد که زمام امور مالی خودتان را به دست سفیهان و نابخردان (کسانی که سود و زیان شما را مراعات نمی‌کنند) ندهید، زیرا مال عامل قیام و برپایی شماست و وقتی به دست سفیهان افتاد، آن را نابود می‌کنند و شما را از پا می‌افکنند. برتری و عمق این تعبیر آن وقت هویدا می‌شود که همانند این تعبیر در رابطه با کعبه و مرکز عالم خاک که مورد توجه جهان اسلام است، آمده است که فرمود: «جعل الله الکعبه البیت الحرام قیاما للناس: خدای عزوجل کعبه و بیت‌الله الحرام را عامل برپا ماندن و استواری شما قرار داده است.» مائده ۹۷

با دقت در این آیات، این حقیقت را درمی‌یابیم که اهمیت مال و ثروت از نظر اقتصادی، همتای اهمیت حج و توجه به خانه‌ی خدا از نظر عبادی است و نیز پایبندی و مراعات امور مربوط به مال، مثل پایبندی و مراعات امور مربوط به حج خانه‌ی خداست.

جایگاه اقتصاد مقاومتی در قرآن مجید

اقتصاد اسلامی برخلاف اقتصاد غربی، بر قناعت و پرهیز از مصرف‌گرایی تأکید دارد. اقتصاد غربی نیازهای انسان را نامحدود و منابع و امکانات جهان را محدود می‌داند، درحالی‌که در اسلام منابع و امکانات نامحدود معرفی شده‌اند (وَإِن تَعَدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا). ابراهیم ۳۴

اسلام مسئله‌ی اقتصاد را (براساس اصالت انسان) به‌عنوان جزئی از مجموعه‌ی قوانین خود که تنها می‌تواند قسمتی از نواحی حیات انسانی را تنظیم کند، مورد توجه قرار داده و حل مشکلات اقتصادی را در اصلاح مبانی عقیدتی و اخلاقی مردم می‌داند (اقتصاد در مکتب اسلام، امام موسی صدر، مقدمه و پاورقی: علی حجتی کرمانی، مقدمه، ص ۱۳): «و لَوْ أَن أَهْلَ الْقُرَى آمَنُوا وَ اتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ» اعراف ۹۶

اسلام اقتصاد را در جهت اهداف عالی‌ی بشر دانسته و بر این اساس، نگرش سوسیالیستی یا سرمایه‌داری را که اقتصاد را مبنا قرار می‌دهند، رد می‌کند. هدف اسلام این است که امت اسلامی، در همه‌ی ابعاد زندگی از بیگانگان مستقل باشد. در این میان، استقلال اقتصادی اهمیت خاص دارد و مطالعه‌ی تاریخ نشان می‌دهد که کشورهای استعمارگر نیز به‌طور عمده از همین طریق توانسته‌اند به مقاصد سیاسی-فرهنگی خود در کشورهای دیگر دست یابند. در قرآن کریم نیز آیاتی وجود دارد که مسلمانان را از اینکه به هر شکلی تحت سلطه‌ی بیگانگان قرار گیرند، نهی کرده است. از جمله آیه‌ی شریفه‌ی «و لن يجعل الله للكافرين على المسلمين سبيلا: خداوند هرگز راهی برای کافران بر مؤمنان قرار نداده است.» نساء ۱۴۱

بر این اساس، اهم آیاتی که می‌توان به آن‌ها در باب اقتصاد

تفاوت‌های «اقتصاد مقاومتی» و «ریاضت اقتصادی» در آیات الهی

«ریاضت اقتصادی» و «اقتصاد مقاومتی» دو واژه‌ی جدید هستند که یکی پس از فروپاشی اقتصاد در اروپا و دیگری بعد از تحمیل تحریم‌های جدی اقتصادی غرب علیه ایران به وجود آمده‌اند. این دو واژه نقاط اشتراک و افتراقی دارند که ذیلاً به آن‌ها می‌پردازیم.

الف) هر دو در اینکه بر جامعه‌ای که تحمیل می‌شوند، فشار می‌آورند، جامعه را در مضیقه قرار می‌دهند، قدرت خرید کم می‌شود و موجب نابسامانی‌هایی در روند زندگی‌های فردی و اجتماعی و کند شدن رشد زیرساخت‌های کشور و... می‌شوند، مشترک‌اند.

ب) نقطه‌ی افتراق آن‌ها این است که در ریاضت اقتصادی، امیدی به آینده نیست. فعلاً افراد مجبورند سختی را تحمل کنند. این تحمل سختی را هیچ فرجام خوشی نیست.

اما در اقتصاد مقاومتی، افراد سختی‌هایی را تحمل می‌کنند، ولی می‌دانند که اولاً این تحمل و این مشکل بهای یک چیز با ارزش است که به خاطر آن باید آن را به جان بخرند. دیگر اینکه همچنان که از نامش پیداست، این مشکلات را با امید به آینده‌ی روشن تحمل می‌کنند. درست همانند دو نفری که در یک مسیر سنگلاخ و ناهموار راه می‌پیمایند که یکی از آن‌ها بدون هدف است و نمی‌داند به کجا می‌رود. فعلاً با این سنگ‌ها و خارها دست‌وپنجه نرم می‌کند، ولی امیدی به آینده ندارد، اما دیگری نیز در این مسیر با مشکلات قدم برمی‌دارد، ولی می‌داند که نهایت این راه به نقطه‌ی مطلوب وی می‌رسد و به امید رسیدن به آن نقطه‌ی روشن، سختی‌ها را تحمل می‌کند.

اولی تنها ریاضت و سختی می‌کشد بدون هیچ‌گونه دلخوشی و امیدی به آینده، دومی هم همین ریاضت و سختی را تحمل می‌کند با امید و علم به اینکه این راه، دیر یا زود به پایان می‌رسد و او به سرمنزل مقصودش خواهد رسید.

خداوند متعال حالت این دو گروه را چنین به تصویر کشیده است: «وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَأْلُمُونَ فَلِئَهِمْ يُأْلَمُونَ كَمَا تَأْلُمُونَ وَ تَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَ كَأَنَّ اللَّهَ عَلِيمًا حَكِيمًا: در تعقیب دشمنان (دست‌وپنجه نرم کردن با آن‌ها) سستی نکنید (بلکه روحیه‌ی تهاجمی خود را همه حال حفظ کنید)، زیرا همان‌طور که شما در سختی هستید، آن‌ها هم در سختی هستند (با یک فرق که) شما امید به رحمت وسیع پروردگار دارید، اما آن‌ها چنین امیدی ندارند.» نساء: ۱۰۴

برای حفظ روحیه‌ی امید و از دست ندادن نشاط مبارزه، خداوند آیات مربوط به استقامت و صبر را نازل فرموده است: «فَاسْتَقِمُّوا كَمَا أَمَرْتُمْ وَ مَنْ تَابَ مَعَكُمْ وَ لَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ: در انجام وظایف، استقامت داشته باشید و از راه الهی بیرون نروید که خداوند به آنچه انجام می‌دهید آگاه است.» هود: ۱۱۲

«إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَ لَا تَحْزَنُوا وَ أَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ: کسانی که در راه کلمه توحید (که تمام اعمال خیر و مجاهدت از

از سوی دیگر، از دیدگاه قرآن کریم، سعی و تلاش موتور محرکه‌ی انسان‌هاست، لکن هر انسانی متناسب با میزان سعی و تلاش خود بهره می‌برد:

۱. «وَ أَنْ لَيْسَ لِلانسانِ الا ما سَعَى: برای آدمی آنچه خود انجام داده است، چیز دیگری نخواهد بود.» به عبارت دیگر، در دنیا و آخرت، انسان مهمان سفره‌ی خویش است. از جای دیگر بی‌حساب برای او نخواهد رسید. البته این امر هم در بُعد مادی و اقتصاد صدق می‌کند، هم در بُعد معنوی.

در قرآن صدها کلمه و ده‌ها آیه در زمینه‌ی کار و تلاش که اشاره به اقتصاد مقاومتی دارد، آمده است، کلماتی همچون «جهد»، «جهداد»، «سعی» و «تلاش» که همواره انسان را به سوی جهاد اقتصادی سوق می‌دهد، از جمله آیه‌ی فوق که متضمن کلمه‌ی سعی است و سعی به نهایت تلاش در اقتصاد و معنویات اشاره دارد.

۲. در سوره‌ی هود، آیه‌ی «وَ هُوَ انشاکم مِنَ الارضِ وَ استعمرکم فیها: خداوند شما را از زمین ایجاد کرد و اراده نمود که توسط انسان‌ها زمین آباد گردد.» قطعاً یکی از مصداق‌های بارز اقتصاد مقاومتی در حوزه‌ی زمین و کشاورزی است که مورد تأکید مقام معظم رهبری است.

۳. «وَ الذین جاهدوا فینا لنهیدنهم سبلنا: آن‌هایی که در راه ما تلاش کنند، آن‌ها را به راه خویش هدایت کنیم.» قطعاً مجاهده اعم از مادی و معنوی است.

همچنین در قرآن کریم سفارش شده است: بخورید و بیاشامید، ولی اسراف نکنید که خداوند اسراف‌کاران را دوست ندارد و در آیات ذیل نیز به مضمون اقتصاد مقاومتی اشاره شده است:

سوره‌ی ذاریات: ۵۶

سوره‌ی بقره: ۳۰، ۳۸، ۱۰۲، ۲۵۵

سوره‌ی آل عمران: ۱۹، ۷۹، ۱۳۵

سوره‌ی شوری: ۱۳

سوره‌ی نحل: ۸۹

سوره‌ی نساء: ۵

سوره‌ی مائده: ۷۶

سوره‌ی مجادله: ۱۰

سوره‌ی واقعه: ۶۳، ۶۴

است که وقتی مشکل برایشان پیش می‌آید، می‌گویند: ما از خداییم و به‌سوی او بازمی‌گردیم (تسلیم اوامر و مقدرات الهی هستیم). پس درودها و رحمت‌های الهی هم شامل این‌ها می‌شود و آن‌کس که مشمول درود و رحمت الهی باشد، دنیا و آخرتش آباد است و راه هدایت هم همین است. «بقره ۱۵۵/۱۵۶ دشمن برای به زانو درآوردن ملت ایران همه‌ی راه‌ها را تجربه کرده و نتیجه نگرفته است؛ راه‌هایی مانند افزایش اختلاف داخلی از قبیل شیعه و سنی، قبیله‌ای و زبانی، حمله‌ی مستقیم نظامی، ترور سران نظام، جنگ تحمیلی، فتنه‌های رنگارنگ و... باین‌همه، باز این ملت در صدد دسترسی به نیروی هسته‌ای برای پیشرفت‌های خود و قطع کامل وابستگی‌اش است. در انواع علوم و دانش‌ها، جهش‌ها و پیشرفت‌های خارق‌العاده و چشمگیر داشته است.

از نظر نظامی به‌جایی رسیده که حمله‌ی نظامی به ایران را مشکل و بلکه محال کرده است. از حیث بین‌المللی به آنجا رسیده که در منطقه و بلکه در کل جهان هیچ موضوع تأثیرگذاری بدون حضور مستقیم یا غیرمستقیم ایران سامان نمی‌پذیرد و... این‌ها برای دشمنان کشور قابل تحمل نیست.

اقتصاد مقاومتی در احادیث و روایات

در حکومت اسلامی می‌باید حفظ حاکمیت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی اسلام در روابط با بیگانگان مدنظر مسئولان باشد؛ چنان‌که پیامبر اسلام (ص) فرمود: «الاسلام یعلو و لایعلی علیه: اسلام برتر است و نباید فرودست واقع شود.» تذکره‌الفقهاء

آیا اقتصاد ضعیف، وابسته و غیرمقاوم، نشانه‌ی برتری اسلام و مسلمانان است؟ رسول خدا (ص) فرمود: «أن الله یحب اذا عمل أحدکم عملاً أن یتقنه: خداوند دوست دارد هنگامی که یکی از شما کاری را انجام می‌دهد، درست و استوار انجام دهد.» مجمع‌الزوائد

آیا تولید محصولات بی‌کیفیت و نامرغوب که موجب از دست رفتن بازارهای داخلی و خارجی می‌شود، عمل در جهت سخن رسول گرامی اسلام و پسند الهی است؟ بنابراین سعی در جهت دستیابی به اقتصاد مقاومتی، حرکت در مسیر محبوبیت خدای تعالی است. امام علی (ع) می‌فرماید: «لا تطلب سرعه العمل و اطلب تجویده، فإن الناس لیسألون فی کم فرغ من العمل بل یسالون عن جوده صنعته: به‌دنبال سرعت در انجام دادن کار مباش، بلکه کیفیت خوب محصول را بجوی، چه آنکه مردم نمی‌پرسند در چند روز به انجام رساند، بلکه در پی کیفیت محصول اند.» موسوعه الإمام علی بن ابی طالب.

اگر چنین طرز تفکری در صنعت و کشاورزی و بخش‌های خدماتی و غیره حاکم شود که هرکسی به کیفیت کار و محصولش بیندیشد و تلاش و تدبیر کند تا آن را ارتقا ببخشد، آیا دسترسی به اقتصاد مقاومتی دور انتظار خواهد بود؟ امام صادق (ع) می‌فرماید: «کل ذی صناعه مضطر الی ثلاث

این کلمه نشئت می‌گیرد)، استقامت به خرج دهند، ملائکه بر آن‌ها نازل می‌شوند که نترسید و اندوهی به خود راه ندهید و شما را بشارت باد به پایان خوش این راه که بهشت است.» فصلت ۳۰

همچنین است آیات مبارکه‌ی «إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ» احقاف ۱۳ و «فَلِذَلِكَ فَادَعُ وَاسْتَقِمْ كَمَا أَمَرْتَ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ» ش

«ای پیامبر، تو مأموریت خود را انجام بده و دعوت به حق بکن و کار به سلیقه‌ها و خواهش‌های افراد نداشته باش.» این آیات، هم ما را به استقامت دعوت کرده و هم نتیجه‌ی استقامت را که فوز و پیروزی و در نهایت ورود به بهشت پروردگار است، مژده می‌دهد. آیات بسیاری هم درباره صبر در قرآن آمده است:

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ: ای کسانی که ایمان آورده‌اید، به‌طور فردی و جمعی صبر داشته باشید و باهم مرتبط باشید و تقوا داشته باشید که این‌ها موجب رستگاری است.» آل عمران ۲۰۰

«وَاصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ: صبر داشته باش که خداوند اجر محسنان را ضایع نمی‌کند.» هود ۱۱۵

«فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخْفِنَكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ:

صبر داشته باش که وعده‌ی الهی حق است و کسانی که یقین ندارند تو را سست و سبک نکنند.» روم ۶۰

کلاً انسان‌ها با این مشکلات آزمایش می‌شوند و همین مشکلات باعث رشد و اعتلای آن‌ها می‌شود؛ همچنان‌که در ایران اسلامی دیدیم هرچه مشکلات بیشتر شد، توان ملت هم بالاتر رفت و کشور در مقام بالاتری قرار گرفت. البته این مشکلات امتحان الهی است و باعث ریزش‌هایی هم از افراد کم‌ظرفیت می‌شود.

«وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالتَّمَرَاتِ وَنَبِّئِ الصَّابِرِينَ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ: خداوند انسان‌ها را با انواع آزمایش‌ها می‌آزماید. با ترس (ترس از قدرت دشمن و یا ترس‌های دیگر)، گرسنگی، کم شدن اموال، از بین رفتن برخی انسان‌ها، از بین رفتن حاصل‌ها... همه و همه آزمایش‌های الهی هستند، ولیکن در این میان بشارت الهی ویژه‌ی صابرنانی

خصال یجتلب بها المكسب و هو أن يكون حاذقاً بعلمه، مودياً للأمانة فيه، مستميلاً لمن استعمله: هر تولیدکننده‌ی صنعتی (کارگر) را در حرفه‌اش از سه ویژگی گریزی نیست تا کسب و کارش رونق گیرد: در کارش استاد و ماهر باشد، امانت‌دار کارفرما باشد، نظر (خواست) مشتری را در کیفیت محصول تأمین کند. «تحف العقول

اگر در بخش‌های صنعتی اعم از کارگاه‌های کوچک و بزرگ و کارخانه‌های تولیدکننده و صادرکننده‌ی محصول با برند ایرانی، چنین ویژگی‌هایی را مدنظر قرار دهند، بی‌گمان رهاوردش ارتقای درآمد ناخالص ملی و در نهایت دستیابی به اقتصاد مقاوم خواهد بود. امام علی (ع) می‌فرماید: «ثمره القناعه العز: نتیجه و محصول قناعت، عزت است.» غررالحکم امام علی (ع) در جای دیگری در این خصوص می‌فرماید: «تَعَرَّضُوا لِلتَّجَارَةِ، فَإِنَّ فِيهَا غِنًى لَكُمْ غَمًّا فِي أَيْدِي النَّاسِ: به بازرگانی روی آورید که در آن، بی‌نیازی‌تان از آنچه مردم دارند، نهفته شده است.» وسائل الشیعه امام علی (ع) می‌فرمایند: «لِلْمُؤْمِنُونَ ثَلَاثُ سَاعَاتٍ، فَسَاعَةٌ يَنَاجِي فِيهَا رَبَّهُ وَ سَاعَةٌ يَرْمِ فِيهَا مَعَايشَهُ [فِيهَا مَعَايشَهُ] مَعَايشَهُ وَ سَاعَةٌ يَخْلِي فِيهَا بَيْنَ نَفْسِهِ وَ بَيْنَ لَذَّتِهَا فِيمَا يَحِلُّ وَ يَجْمَلُ: زندگی مؤمن سه قسم است. در یک قسمت به عبادت و مناجات با خدا می‌پردازد، در قسمت دیگر به تأمین امور معاش خود می‌رسد و در قسمت دیگر، از لذت‌های زیبا و حلال استفاده می‌کند.» نهج البلاغه

علی (ع) در خطبه‌ی ۱۷۶ درباره‌ی تلاش و اقتصاد مقاومتی چنین می‌فرماید: «العمل العمل ثم النهايه النهايه و الانشاقه الاستقامه ثم الصبر، الصبر.» نهج البلاغه بخشی از خطبه‌ی ۱۷۶ امام علی (ع) مسلمین را به عمل و استقامت و آینده‌نگری در عمل و صبر و بردباری در عمل و پرهیزگاری در عمل تشویق می‌کند.

این عمل مورد نظر امام علی (ع) اقتصاد مقاومتی و تلاش و کوشش مادی و معنوی را شامل می‌شود. مولای متقیان حضرت علی (ع) در «نهج البلاغه» درباره‌ی قناعت می‌فرماید: «قناعت سرمایه‌ای است که پایان نمی‌پذیرد و هیچ گنجی بی‌نیازکننده‌تر از قناعت و هیچ مالی در فقرزدایی از بین برنده‌تر از رضا نیست و کسی که به اندازه‌ی کفایت از دنیا بردارد، به آسایش دست یابد و آسوده‌خاطر گردد، درحالی‌که دنیاپرستی کلید دشواری و مرکب رنج و گرفتاری است.

اگر در همه‌ی بخش‌های دولتی و خصوصی، به‌ویژه در عرصه‌های کشاورزی و صنعتی، قناعت و صرفه‌جویی حاکم و از ریخت و پاش جلوگیری شود، بی‌گمان حاصلی جز عزت ملی در پی نخواهد داشت. یکی از امور لطمه‌زننده به اقتصاد مقاوم، عدم قناعت و صرفه‌جویی است.

اصولاً تغییر سبک زندگی مصرف‌گرایانه و اشرافی به سبک زندگی اسلامی-ایرانی که قناعت و صرفه‌جویی و مصرف درست و بجا در آن از جایگاه ممتازی برخوردار است، پیش‌فرض تحقق اقتصاد مقاومتی است. امام علی (ع) در زمینه‌ی اهتمام به کشاورزی و افزایش تولید و خودکفایی در محصولات کشاورزی و در نهایت کسب ثروت و بی‌نیازی اقتصادی می‌فرماید: «من وجد ماءً و تراباً ثم افتقر فابعده الله: هر کس آب و خاک حاصلخیز داشته باشد و تن به کار کشاورزی و تولید محصول

ندهد و فقیر بماند، دور از رحمت خدا باد.» بهار الانوار آیا براساس این سخن گران‌سنگ، نباید نتیجه گرفت کشوری که از امکانات کشاورزی‌اش درست و بجا و مدیریت‌شده استفاده نکند و در ابتدایی‌ترین محصولاتش نیاز به واردات داشته باشد، از رحمت الهی دور است و سزایش این است که در فقر و فلاکت به سر برد؟

در منطق اسلام، اصولاً زمین‌های کشاورزی و هر زمینی که بتوان از آن در تولید برخی محصولات سازگار بهره گرفت، نباید بیکار و تعطیل بماند. رسول گرامی اسلام در این زمینه می‌فرماید: «من كان له أرض فبزرعها و الا فليؤدها أخاه و لا يواجرها اياه: هر کس زمینی دارد آن را بکارد، وگرنه در اختیار برادر دینی‌اش قرار دهد و از او حق‌الاجاره نگیرد.» اصول کافی یعنی با نگرفتن اجاره‌بها هم که شده، به تولید ملی و خودکفایی کشور کمک کند.

امام علی (ع) می‌فرماید: «المنيه و لالدنيه، التقليل و لا التوسل: مرگ آری، زبونی هرگز. فقر آری، وابستگی هرگز.» نهج البلاغه آیا حکایت ما و استکبار جهانی در حال حاضر همین نیست که ما را با فشار تحریم‌های خارجی و عدم اجرای برنامه‌های اقتصاد مقاومتی در داخل، بین دوراهی فقر و وابستگی و ذلت‌پذیری قرار داده‌اند؟

حضرت در سخنی دیگر می‌فرماید: «من لم يصبر على كده، صبر على الافلاس: هر کس بر رنج و زحمت کسب و کار صبر نکند، به‌ناچار می‌باید بار سنگین ورشکستگی را بر دوش خود تحمل کند.» غررالحکم

کشوری نیز که کار و تلاش معاش در آن حرف اول را نزند و در اقتصاد، سری در سرهای اقتصادی دنیا نداشته باشد، افلاس و تهی‌دستی را باید پذیرا باشد.

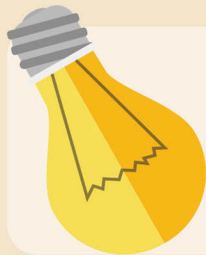
بزرگان دین درباره روزی حلال چه می گویند؟

امام علی (ع): مردم نانخورهای خدایند. خداوند روزی آنها را ضمانت و خودراکشان را مقدر کرده است. (نهج البلاغه - خطبه ۹۱)

امام علی (ع): اختیار کم و زیاد شدن روزی ها، جز در دست روزی رسان نیست. (غرر الحکم ۱۰۸۳۸)

امام صادق (ع): خدای عزوجل روزی مؤمنان را از جایی می رساند که فکرش را هم نمی کنند؛ علتش این است که وقتی مؤمن نداند روزیش از کجا خواهد رسید، زیاد دعا می کند. (نور الثقلین ۵/۳۵۴/۳۴)

امام صادق (ع): از طلب روزی حلال دست مکش؛ زیرا طلب روزی حلال تو را در دینت یاری می رساند. (امالی المفید ۱۱۱۷۲)

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم): هر که خداوند تعالی به او نعمتی ارزانی دارد، باید خداوند تعالی را حمد و سپاس گوید و هر که روزیش به تأخیر افتد آمرزش بخواهد. (عیون أخبار الرضا)

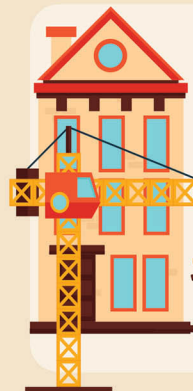
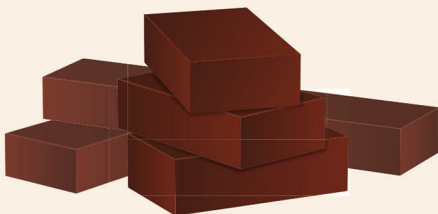

کسب حلال به نوعی از فعالیت های اقتصادی گفته می شود که در چهارچوب قوانین اسلامی و شرعی انجام می شود. مهمترین خصوصیت آن نفع خود انسان چه از لحاظ مادی و چه از لحاظ معنوی و از طرفی رعایت کردن حق الناس می باشد. این سخن گرچه به آسانی گفته می شود اما در مقام عمل بسیار سخت است تا جایی که در بعضی روایات ائمه طاهریین علیهم السلام تلاش برای به دست آوردن روزی حلال را از شمشیر زدن در میدان جنگ سخت تر شمرده اند. در مورد کسب حلال و نیز فعالیت های اقتصادی مشروع به روایات بسیاری در منابع اسلامی برمی خوریم که ائمه، مؤمنین را به این گونه فعالیت ها تشویق می کنند.

امام رضا (ع): کسی که برای تأمین مخارج خانواده اش در طلب روزی خدا برآید، پاداشش بیشتر از کسی است که در راه خدا جهاد می کند. (البحار)

نیکوکاری، خوش اخلاقی و مهربانی، پذیرایی از بندگان صالح خدا با نعمت های الهی است؛ این کار پسندیده رضایت پروردگار را در رسیدگی به صالحان و مؤمنان، فراهم می کند. از این رو خدا چون صلاحیت و اهلیت برای انسان می بیند، لطف و رحمت بیشتر خود را نثار وی می کند.

اموال حلال و حرام و شبهه ناک و درجات آن: اموال بر سه قسم است: (۱) حلال واضح (۲) حرام واضح (۳) مال شبهه ناک و از برای هر کدام از این ها درجات بسیاری است زیرا که مال حرام اگر چه همه اش خبیث است ولیکن بعضی از بعضی خبیث تر است. همچنین مال حلال، اگر چه همه آن خوب است و پاک و لیکن بعضی از بعضی پاک تر است و همهی مال مشتبه، مکروه است ولیکن کراهت بعضی از بعضی دیگر شدیدتر است.

اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل

اگر ما بخواهیم مشکل رکود را حل کنیم، مشکل تولید داخلی را حل کنیم، بخواهیم مسئله بیکاری را حل کنیم، بخواهیم گرانی را مهار کنیم، علاج همه اینها در مجموعه مقاومت اقتصادی و اقتصاد مقاومتی گنجانده شده است. عزیزان